

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

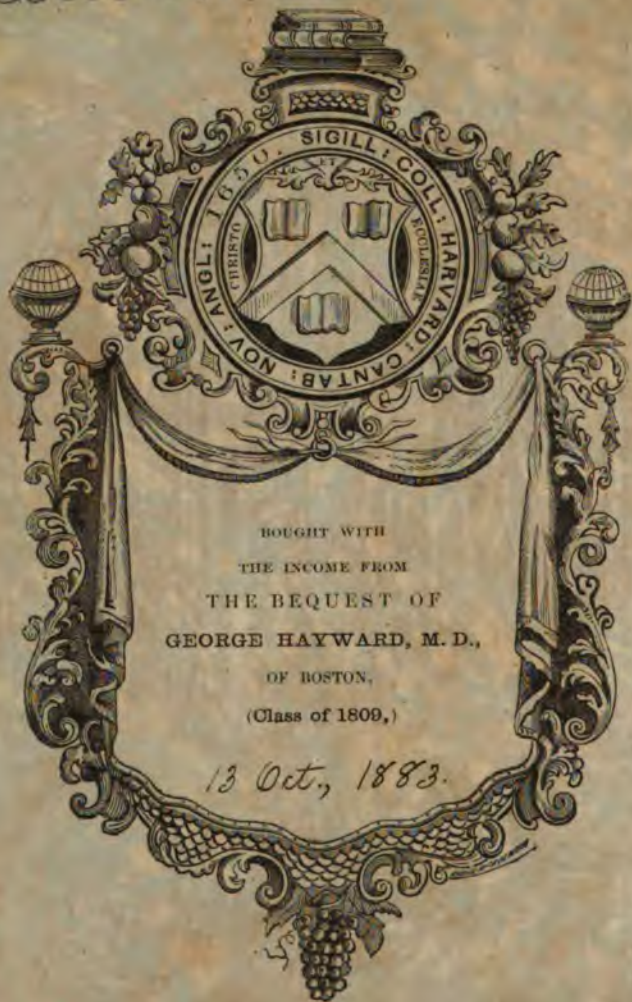
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

MS. A. 8750.1

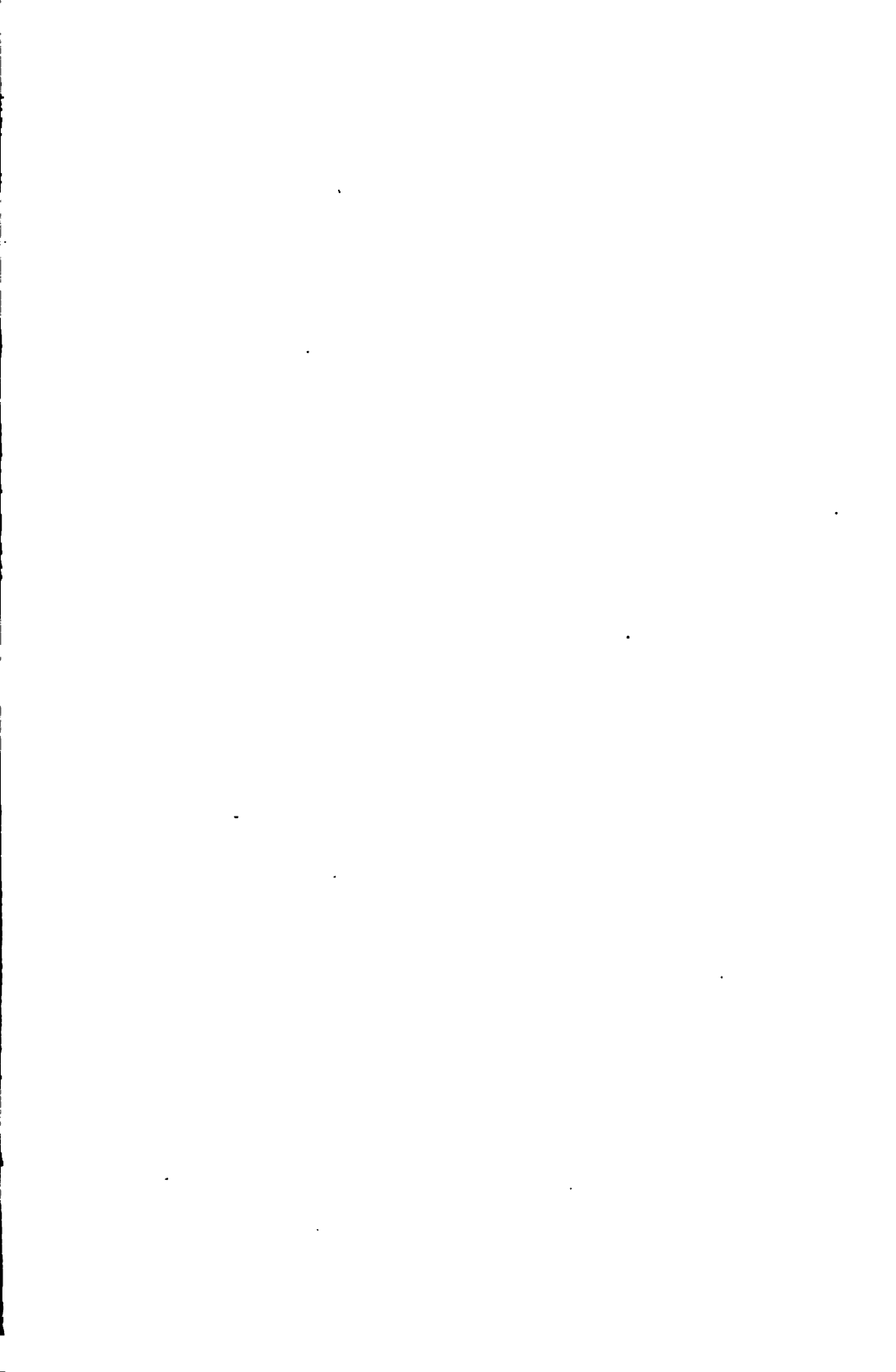

BOUGHT WITH
THE INCOME FROM
THE BEQUEST OF
GEORGE HAYWARD, M. D.,
OF BOSTON,
(Class of 1809,)

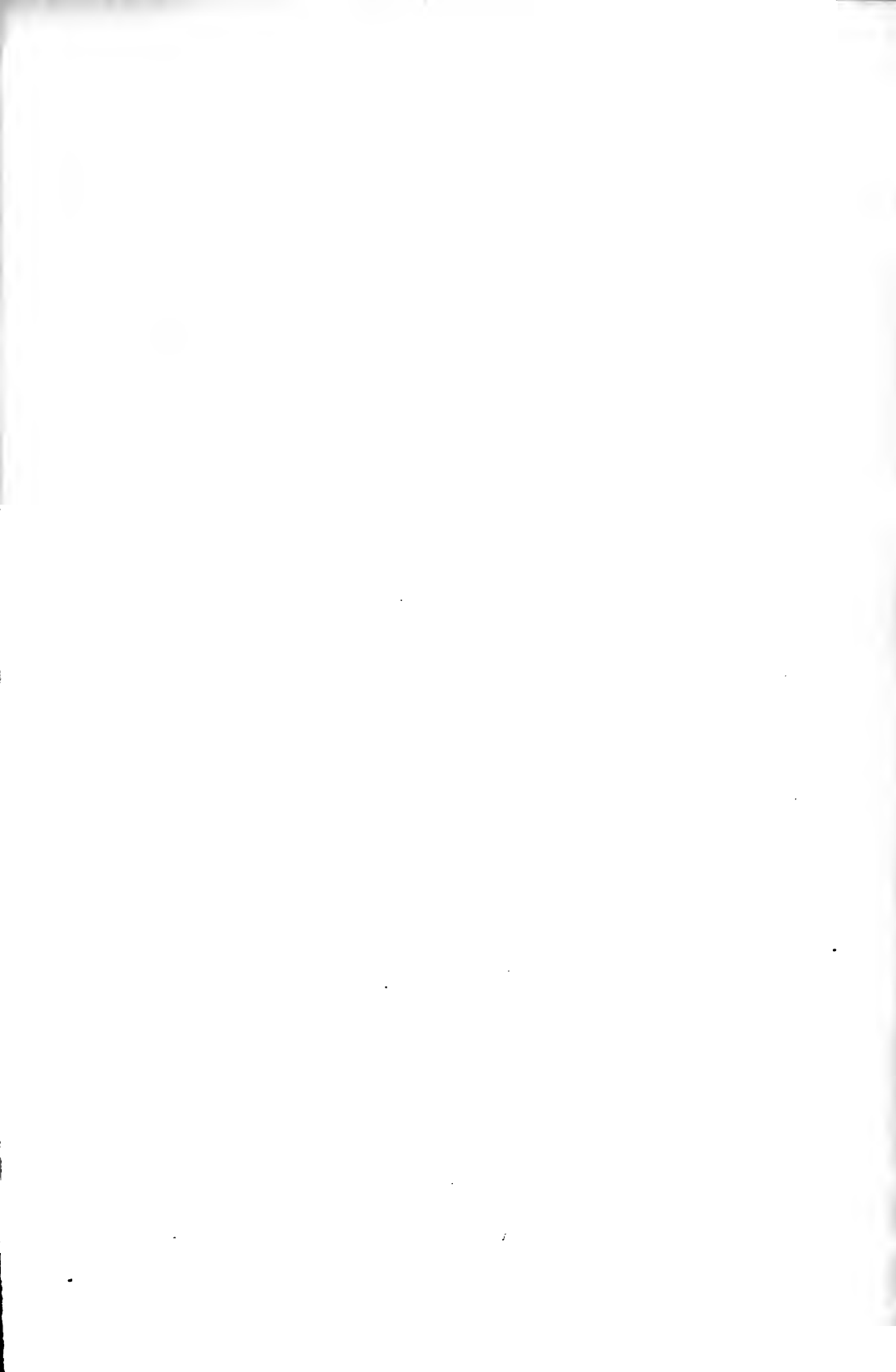
13 Oct., 1883.

**STARI
PISCI HRVATSKI**

NA SVIJET IZDAJE

JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI.

KNJIGA XIII.

U ZAGREBU 1883.

U KNJIŽARNICI JUG. AKADEMIJE L. HARTMANA (KUGLI I DEUTSCH).

DJELA

GJONA GJORA PALMOTIĆA.

NA SVIJET IZDALA

JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI.

DIO II.

54

U ZAGREBU 1883.

TISAK DIONIČKE TISKARE.

~~IV, 1025~~

Slav 8750.1

OCT 13 1883

Wayward Fund.

U ovom drugom dijelu štampane su Palmotićeve drame po ovijem izvorima:

1. *Altina*, po rukopisima: a) iz biblioteke frañevaca u Dubrovniku br. 87, koji je ovdje biježen a, b) iz iste biblioteke br. 29, koji je ovdje biježen b.

2. *Lavinija*, po rukopisu iz biblioteke akademijske br. 15.

3. *Captislava*, po rukopisima: a) iz biblioteke frañevaca u Dubrovniku br. 86, b) iz iste biblioteke br. 29, c) iz iste biblioteke br. 82, d) iz akademijske biblioteke br. 68.

4. *Bisernica*, po rukopisima akademijske biblioteke br. 18 i 644.

5. *Ipsipile*, po rukopisu iz biblioteke frañevaca u Dubrovniku br. 68.

6. *Armida*, po rukopisu akademijskom br. 657.

7. *Došastje od Enee k Ankizu ñegovu ocu*, po rukopisu iz biblioteke frañevaca u Dubrovniku br. 86.

8. *Glas*, po rukopisu akademijskom br. 18 i izdañu M. Bana u almanaku „Dubrovnik“, Zagreb 1851. str. 44—57.

9. *Kolombo*, po rukopisu iz biblioteke frañevaca u Dubrovniku br. 68.

U Zagrebu 1. lipna 1883.

Armin Pavić.

S A D R Ž A J.

	Strana.
Alčina	8
Lavinija	77
Capitolava	159
Bisernica	279
Ipsipile	361
Armida	411
Došastje od Enee k Ankizu njegovu ocu	447
Glas	514
Kolombo	525

POGRJEŠKE.

ALČINA stih 133. užmnožit] uzmožit; stih 177. krjevaka] kraljevaka; stih 337. neki] neki; 688. čas] čas; 1809 u dnu. osfetiti] osfetite. LAVINIJA stih 3. Janone] Junone; 327 u dnu. jurve] jure; 652. djela] djela; 861. Sncentijo] Mecentijo; 940. djela] dila; 1213. zemlja] zemja; 1240. bio] bio. str. 115. prikasaše drugo] prikasaše treće. 1318. Segersto] Sergesto; 1460. Ahthoru] Aktoru; 1481. ne] ne; 1519. hvaljene] hvalene; 1890. Latini-nijem] Latoninijem; 2281. Sija] Gija? str. 151. Latin] Lavinja. CAPTI-SLAVA stih 1004. š nom] šnom; 1068 u dnu. vremene] vremena; 1291. s] s; str. 208. skasane] skasaše; stih 3087. suda] sudu; 3498. Lubica] Lubica; str. 275 u dnu. stihovih] stihova; 3904. hvalo] hvale. BISERNICA 578 i 579 gdje, omrsi] gdje je, omrsit; 600. ugarska] ugrska; 800. ispuheću] ispuhenu; 1426. na na] na; str. 324. Vilozmaj i Bisernica] Vilozmaj i Oritrijes; stih 1760. sesstrice] sestrice; 1815. jesi] jesi; 1841. kraljevakomn] kraljevakomu; str. 344. u dnu. spovjeda] spovjeda; 2224. gospo] gospoje; 2336. djevojčien] djevojčicu. IPSIPILE stih 1594. tišihom] tišinom. ARMIDA stih 124. drasijem] drusijem; 421. cvijeca] cvijeća; 944. oriteo] orite. DOBASTJE OD ENEE K ANKLIZU NEGOVU OCU stih 16. čihenja] čihenja; 264. srečna] srečna; 304. potešte] potešte. str. 459 prikasaše] skasaše. str. 510. Knijina] Enojina.

ALČINA.

Bukop. dubrov. franjev. ima bilješku: spjevana po Đonu Palmotiću, vlastelinu dubrovačkomu, a prid dvorom prikasana od družine smetenijeh godina 1647:

izd. pisac hrv. knj. XII.

Imena, koja ulaze u ovo prikazaće.

Prolog: Neptun i Proteo u konki.

Alčina, vila magionica.

Koračka, dvorkinica.

Ruđer, zatravljen u ljubavi za Alčinom.

Melisa, vilenica.

Strašimir, vojevoda od plavi.

Astolfo.

Sirene.¹

Kor djevojčica.

Glasnik.

Kor vitezova priobraženijeh od Alčine.

¹ *Rukop. 29 ima postojano e: Serene.*

PROLOG.

NEPTUN I PROTEO U KONKI.

NEPTUN :

Ustavimo, moj Proteo,
ustavimo naš tijek odi,
ovo je more, gdi veseo
mir pribiva i gospodi.

Sva ostala mora, koja
jednu zemlju pašu okoli,
gore u ognju strašna boja,
svud kraľuje Marte oholi.

5

Po širokom Oceanu
Erkulova izvan puta
na svaku se vrti stranu
oružana smeća ľuta.

10

Gdi godi se špańske sretu
i franačke bojne plavi,
u nemiru hudu i kletu
svud zameću rat krvavi.

15

Sva kolika zemļa ingleska
s neskladnosti bijesne i grube
britke maće, kopja teška
svoje obraća na pogube.

20

Od istočne strane vedre,
do zapadnijeh svijeh zemalja,
neizbrojne družbe jedre
oružanijeh korabaļa.

Vas sjeverni kraj ledeni
svud okolo robe i prle
Goti u krvi zadojeni
i njemačke vojske vrle.

25

Što ću od bližnjih mora rijeti,
 ki pitome peru kraje, 30
 gdi nemili boj gorjeti
 s hudom srećom ne pristaje?

Od kraj čela plodne Asije,
 tja do Ibera rijeke ovamo, 35
 pokrajine vidjet nije,
 gdi razmirja ne gledamo.

Sva latinska zemlja obilna,
 vrijednijeh ljudi majka stara,
 oko sebe pazi silna 40
 mnoštva bojnijeh od jedara.

Kraļ išpanski i franački
 jedan drugom suprotiva
 po sve strane boj junački
 treskovitijeh spravja driva.

Grčko more s desna i s lijeva 45
 u krvi se sve crčeni,
 koju istočni zmaj proljeva
 i zapadni lav hrabreni.

Kod ovega samo mora,
 gdi grad ovi gospoduje, 50
 po milosti, danoj s gora,
 svak počiva, svak miruje.

PROTEO :

Kraļu morski, uzmnožiti,
 razlog prosi, da do vika 55
 ovi narod plemeniti
 ima dobra sva kolika.

Gdi pravednos, gdi sloboda,
 znañe i krepos gdi pribiva,
 ko da svaka dobra zgoda
 i slatki se mir ne uživa? 60

Tko bi bio u nevoļe
 utočistje umrlima
 sada, gdi se vas sviet koļe,
 i s oružjem tuđe otima,

da ovega slavna grada 65
 ne odredi nebo milo,
 da, ko vazda, prima i sada
 nevoľnike u svoje krilo ?

Kod ovezijekh kada mira
 s morskijem stadom prođem grede, 70
 pun vesela, i pun mira,
 kliknem pjevat sej besjede :

zdrav slobodni Dubrovniče,
 glasoviti, svijetli grade,
 odkli žarko sunce ističe, 75
 dokli u morski skut zapade ;

zdrav, koji si vazda bio,
 od početka prvijeh ljeta,
 i nebeskom kraľu mio,
 i kraľevim svijem od svijeta ! 80

Neka druži spravjat budu
 bojne vojske oružane,
 po viteškom neka trudu
 od protiva zlijeh se brane ;

dobrota je sama tvoja 85
 i krepčina čiste vire,
 suproc svakoj smeći koja
 čuva i brani tvoje mire.

Živi, uzmožni grade, živi,
 tvoje slobodno biće ovo 90
 vik ne smeo boj strašivi,
 s tobom vazda mir stanovo.

NEPTUN :

Lijepo je blago mir na svijeti,
 ljepše od nega stvari nije,
 i mudar se može rijeti, 95
 uživati tko ga umije.

Gdi je mir, svake obilnosti
 i bogastva šnim stanuju,
 puk se uzmaža, i u vrijednosti
 stari i mladi napreduju. 100

Nu kad kad god posred grada
u ispraznos mir se obrati,
mir nikako, nego tada
zločestvo se ima zvati.

Za čeladi mirne, koja 105
u pokoju skladnom žive,
ispraznos je gora od boja,
s kom dohode sve protive.

Ali koja čuda sade 110
ja sam ovdj zamjerio?
Lijepo ti ai, srećni grade,
tvoje mire ponovio.

Među tvojijem građanima,
koji tebe rese ovako,
tamna ispraznos mjesta ne ima. 115

Kaži srce krepko i jako,
ter noveći tvrđe tvoje
ponavljati počni opeta
i ploveće građe tvoje,
negda slavne do kraj svijeta. 120

Kada morska moja voda
čas i scijenu zaboravi,
nu tvojega od naroda
podaše joj lijepe plavi.

PROTEO :

Još će, kraju, biti slavna 125
nih drijevima tva pučina,
ako, koja rijeh odavna,
proročanstva ma su istina.

Vidim, gdje grad ovi raste
i u plemenu i u vrijednosti, 130
svi narodi gdje ga časte,
ko stan pravi svijeh kreposti;
gdi ga užmnožit svi nastoje
građani ovi glasoviti,
ki ne uzimju vrijeme svoje 135
u ispraznosti provoditi.

116. i 117. Od ova dva stiha rukop. a ima samo riječi: srce krepko i jako, ter. 121—124. Ovako ti stihovi glase u oba rukopisa.

A prem mlados izabrana,
 na vladañe ka se rodi,
 prikazaće sega dana,
 na što isprazni blud dovodi. 140

Nu ti kako lijepo hine
 na ovoj zemlji od sjevera
 otok stari hitre Alčine,
 gdi ona stravi jur Ruđera ; 145

nu ti kako bludna vila
 crne od strane i pustošne
 jur zemlje ove učinila
 bješe lijepe i raskošne ;

nu t' ribara, ki po svitu
 ñe su život razglasili, 150
 i ljepotu vuhovitu,
 ka stravlenu mladcu omili ;

ko gospođe ove, slavne
 po slovinskom svem narodu,
 slušati su željne i spravne 155
 glasovitu ovu zgodu.

NEPTUN :

Dostojna je svake od scijene
 ova mlados plemenita,
 čijem ponavlja uspomene,
 čas i koris kijem se hita, 160

neka, koji Ruđerovo
 slijedi kratko plahovañe,
 bude slijedit i ñegovo
 mudro i svijesno pokajañe.

Tim slušajmo i mi odi 165
 u ovem mirnu mjestu od svijeta,
 što se u staro doba zgodi
 za dohodnijeh nauk ljeta.

ČIŃENJE PRVO.

SKAZAŃE PRVO.

ALČINA I KORAŁKA.

KORAŁKA :

Kud si tako prije dana
s jasnom zorom podranila, 170
o kraļice moja izbrana,
o gospođe moja mila?

Jošter dobro nijesi oplela
tvoje zlatne rude kosi,
koje po snijegu vrata bijela 175
blag, tih vjetric svud raznosi,
a krļevska tvoja dika
ko van sebe na dvor hodi:
koja miso toli prika,
koji te iz dvora trud izvodi? 180

ALČINA :

Ruđera ištem, dobro moje,
za Ńim stupaj moj upirem,
on je duša ma, bez koje
sto krat na dan živa umirem.
Nu kud gredem? Tko će meni 185
zatravjenoj ukazati,
kud je pošo moj ljubjeni,
na koju se stranu obrati?

Jaoh, što velim? Kud upravi
svoj drum slatka ma razbluda? 190
Trijebi je, koji biļeg svuda
svoje lijeposti da ostavi.

Ako budem oćutjeti,
gdi po višnoj vedroj strani
tih vjetric prši i leti 195
obićaji svoje vani ;
ako vidim, gdi mirnija
bistra rijeka svoj put čini,

169. prije dana] a: svijetla iz stana. 174. zlatne] a: zlaćene. 176. lag tih]
a: blagi.

i gdje trava veselija
 capti plodnoj po ravnini; 200
 bez svjedoka bez nijednoga
 u sebi ću sama riti:
 onuda je srca moga
 prošlo život moj čestiti.

KORAČKA :

Prem veliku ljubav prosi 205
 lijepos, ka je privedika ;
 tim u komu trudu ako si
 za tač vrijedna ljubovnika,
 ja ne hulim, ma gospoje,
 te ljubene trude tvoje. 210

Čije srce, još da bilo
 tvrđoga bi od kamena,
 ures ne bi obljubilo
 slavna mladca i hrabrena,
 koga ne bi zatravile 215
 dvije crne oči mile?

Nu lijepo blago to
 u rukah držeći,
 čemu se tač gorko
 nahodiš u smeći? 220

Od mraka prvoga
 do zore rumene,
 krila se iz tvoga
 drag vitez ne krene ;
 a mlados tva toli 225
 za nim se skončava,
 ištuć ga okoli
 ovezijeh dubrava.

ALČINA :

Puna smeće i čemera
 neka miso meni priti, 230
 da ću moga je Ruđera,
 ma Koračko, izgubiti ;

miso, ka me jedno siječe
 kroz glas ovi ne smiljeni :
 ostavi te, jaoh, uteče, 235
 o Alčina, tvoj ljubjeni;
 ostavi te, i od tega
 stravljena se još ne stavlaš,
 ter ne držiš molbam nega,
 ter ga silom ne ustavljaš? 240

KORALKA :

Tko ljubeci dni provodi,
 sved se boji, sveder preda;
 gorušta se ljubav rodi
 s lednijem strahom uporeda. 245
 Na zrak slike tve jedine
 gine mladac zamamjeni,
 jak visoke vrh planine
 ispred sunca mraz ledeni,
 i mož' sumnit, da će tebe 250
 tač nevjerno privariti,
 i da će se bez potrebe
 od ljeposti tve dijeliti?
 Nu, što scijenit vik ne mogu,
 još da hini, još da laže,
 i da samo ljubav mnogu, 255
 ku ti nosi, s dvora kaže;
 kad bi uteći on hotio :
 u koje bi strane i kraje
 s mjesta ovoga obratio
 on bjeguće svoje stupaje? 260
 Otok ovi svud okoli
 paše ocean ne poznani,
 a Strašimir ban oholi
 s tisuću ga plavi brani;
 Ipogrifo koñ krilati, 265
 s kijem doletje Ruđer odi,
 kad bi na nem htio bježati,
 u rukah se tvojim nahodi.

Tijem kijem putom, kijem načinom
da se od tebe bude ukrasti; 270
s kojom varkom i hitrinom
da pobjegne tvoje od vlasti ?

ALČINA :

Ne znam ni ja, za sve da mi
grozno u praijeh srce lupa,
tešku boles ke spravja mi, 275
da mi neko zlo pristupa ;
nu ako moja moć usiona
još nije pala zemlji nica,
i ako silna ja sam ona,
ka bih doslek vilenica, 280
kroz šaptane silno i jako
red ću smesti od naravi,
i privratit nebo i pako,
da me Ruđer ne ostavi.

KORALKA :

Velika je moć viliña, 285
i jaka je djelovati,
priko reda da noć siña
u bijeli se dan obrati ;
slična suncu nu prilika
i ljepote moć vesele 290
u srcu je ljubovnika
vilenica jača vele.
Tvoja krepos vilovita
najveća je u tvom licu,
nim nadhodiš ponosita 295
bijelu zoru i danicu ;
jedna riječca, posmijeh jedan,
jedan pogled tvoj veseli
Ruđera je svezat vrijedan,
da se od tebe ne odijeli. 300
Ali s lijeve strane, s koje
kraj umiva more drago,

gre žudjeno dobro tvoje,
tvoja rados, tvoje blago.

Od vaše ću ja mladosti
daleko se odijeliti,
zamjerna je sreća dosti
dvjema dražijem samijem biti.

305

SKAZAŃE DRUGO.

ALČINA I RUĐER.

RUĐER:

Ki zrak ovo ne izrećeni,
ke svjetlosti drage sila
zablješćiva pogled meni,
a srce mi je razvedrila?

310

Ovo je oći tvojijeh djelo,
o ľuvena ma boćice,
ovu rados priveselo
stvara u meni tvoje lice.

315

Dobro veľah ja u sebi:
ako zrake tać jedine
ne uzroći sunce od nebi,
zraci su ovo lijepe Alćine.

320

ALČINA:

K tebi gredem, moj Ruđeru,
uzdisani moj pokoju,
ki si ćudnu kroz namjeru
posvojio mlados moju.

325

Ako u tebi žive i stjeće
veću krepos moja duća;
bivši od mene ti daleće,
ki jad, koju boles kuća?

Sam u sebi ti procijeni,
ja ti nijesam jaka izrijeti,
neg ako ću, moj ľubjeni,
od goruće žeľe umrijeti.

330

Ja te želim, ja te ľubim,
što se jaće ľubit more;

teške miali nu me more,
da te tužna ne izgubim. 335

Glas mi u srcu neki pravi,
da se od mene hoć' dijeliti;
ah, i moć ćeš, ma ljubavi,
dragu tvoju ostaviti? 340

i podnijećeš da pogine,
puna tuge i skončana,
i da umre s tve krivine
jedna ka se tebi klaña?

RUĐER :

To t' da tebe ja ostavim, 345
ma razbludo, moj životu?
to t' da moj raj zaboravim?
to t' da izdam tvu ljepotu?
Jakijem vezom, ma gospoje,
svezala si srce moje. 350

Tako mislim tvrdo u sebi,
od uresu tvom rajskomu,
da vas kolik živ u tebi,
a u tijelu sam mrtav momu;
nu mi lijepos tva gizdava 355
sto krat na dan život dava:
i da od tebe, ku sveđ želim,
tač nevjerno ja se dijelim?

Prije ognene sve trjeskove
gnjevno nebo na me obori, 360
prije poda mnom sve jazove
rasrčena zemlja otvori,
prije me proždri siñe more,
neg da ostavim tvoje dvore.

Dokle bude duh u meni, 365
biću s tobom sva ma ljeta;
i ako mrtve duše u sjeni
doć pod nebo mogu opeta,
za steć s tobom pokoj pravi,
platu vječne me ljubavi, 370

45. to t'] a: to tako i u stihovima 347, 348. 369. steć] a: nać.

slijediću te, ma ljubjena,
tvoj ljubovnik, duh i sjena.

ALČINA :

Kako vjetar od sjevera
pune dažda crne oblake
iz nebeske strane tjera 375
i dovede svijetle zrake,

tač na medne tvoje riječi,
gdi stanuju sve sladosti.
moje se jadro srce izliječi
od žestoke svoje žalosti. 380

Kad te čujem, kad te vidim,
taku ćutim slas u sebi,
da svu sreću ne zavidim
Jovu, ki je kralj od nebi.

RUĐER :

Ne s tolikom željom leti 385
u osvanutje dana bijela
zlatna vojska drobnijeh čela
isred cvijetja med izeti,

kako duša moja hlepi,
kako bježi srce moje 390
na rumeni trator lijepi,
ki tvoje slatke usti goje;

i da gorkom u nemiru
ja te budem ostaviti,
i podanu tebi viru 395
grubijem bijegom ockvrniti?

Ako iz crna tvoga oka
moj juveni plam izhodi,
ko da blizu svoga uzroka
u vijeke se ne nahodi? 400

ALČINA :

Dosta, draga ma radosti,
dosta, slatko moje ufaše,

- od velike od radosti
došo je život moj na maše.
- Vidim ljubav tvoju i vjeru, 405
kako je doslek viku ne bi.
Na isti način, moj Ruđeru,
i ja jesam verna tebi ;
pače u srcu tako momu
gorim s rajске tvoje slike, 410
da mom ognju ljuvenomu
pod nebesim nije prilike.
Nu za malo ja ću tebe
odi, braće, ostaviti ;
na običajne me potrebe 415
vrijeme mi se odijeliti.
Ti poglede tvoje steri
u dubrave sej zelene,
gdi od tisuću ptica i zvijeri
gledat igre mož' ljuvene, 420
ali ako ćeš blizu odi
s kraja prežat morskа stada,
nać ćeš, da i njih ljubav vlada,
i da gore sva u vodi.

RUĐER :

- Podi, a ja ću odi ostati, 425
i čijem žarko sunce isteče,
tvoju sliku na daleče
u nemu ću razgledati.

SKAZANE TREĆE.

RUĐER I SIRENE.

RUĐER :

- O sunčani bože Apolo,
ki sve gojiš stvari umrle, 430
i po svemu nebu okolo
tvoje obraćaš kođe hrle,
ti, s nebeske ki visine
zrakom zvijezda od pozora

- sve razgledaš, ke se čine 435
 i sred zemlje i sred mora,
 u koliko tvoj svjetlosti
 ja se snižen klañam odi,
 čim izgoni zle tamnosti
 i veseli dan izvodi, 440
 rec' mi, jesi li od vik vika
 od istoka do zapada
 upaziti mogo ikada
 srećna ovako ljubovnika?
 Ali koja čuda nova 445
 moje stravljene oči paze,
 koje morskijeh iz valova
 lijepe vile ovo izlaze?
 Svaka ima zlatne kose,
 a u gizdavom licu i čelu 450
 lijer izmiješan s rusom nose,
 i s čeminom ružu bijelu.
 Morske su ovo tri Sirene,
 spravjaju se za pjevati;
 poč' ću pjesni njih ljubene 455
 odi s kraja poslušati.

PRVA SIRENA :

- Ne tač hrlo rana rusa
 svoj izgubi ures lijepi,
 iz rodnoga kad je busa
 silno gvozdje iskorijepi, 460
 ko cvijet luske od mladosti
 časom gubi sve lijeposti.

DRUGA SIRENA :

- Ko prid zrakom sunčanime
 nejaki se snieg rastopi,
 na zaglavu mrazne zime
 vrhe od gora kad priklopi, 465
 tač bjeguća od bremena
 umrla je lijepos strena.

TREĆA SIRENA :

Docna leti soko sivi,
 letušta je strijela lijena, 470
 kasno mine plam strašivi,
 ki uzroči muña ognjena,
 pri taštini, s kom prohodi
 brijeme, u goju ke se vodi.

SVE TRI U JEDNO :

Ti viteže srećni, koga 475
 prinije blaga sreća odi,
 sred raskošna mjesta ovoga
 u razbludah dni provodi,
 dokle ti je dopušteno
 blago uživat tve ljubeno. 480

PRVA SIRENA :

Vas kolik se svijet veseli,
 kad isteče zora bila ;
 nu drag posmijeh i veseli,
 koji kaže lijepa vila,
 nosi rados ne izrečenu 485
 ljubovniku zatravlenu.

DRUGA SIRENA :

Glasnica je od vedrine
 podnosita svijetla duga,
 i dan za nom miran sine
 iza dažda plaha i duga ; 490
 nu blag pogled vedrijeh oči
 veći u srcu mir uzroči.

TREĆA SIRENA :

Med toliko sladak nije,
 ni ono piće puno slave,
 koje veliki Jove pije, 495
 od velike kralj države,
 koliku ti slas udili
 lijepijeh usta celov mili.

SVE TRI U JEDNO :

O viteže svud poznani,
 ne ispusti sreće tvoje, 500
 iskati je pak zamani,
 što jedanput pobjeglo je;
 duga ljeta, glava bijela,
 za luvenijeh nije djela.

RUĐER :

Vaš ću nauk pun luvezni, 505
 lijepe vile obalužiti,
 drage mi će vaše pjesni
 na pameti vazda biti ;
 ku mi dava ljubav sreću,
 iz ruka je pustit ne ću. 510

KOR :

Tko razgleda dobro, ne bi
 ni razabro u svoj glavi,
 kakvo je ovo bitje u sebi,
 u kom Ruđer sad boravi. 215
 Od prve bi prosudio,
 u svem ljudskom da narodu
 nije se nitko namjerio
 na srećniju dosle zgodu ;
 er videći, gdi uživa
 neizmjerne u radosti 520
 lijepu Alčinu, koja odsiva
 suncu od nebi svom lijeposti,
 što bi mogo, nego rijeti,
 jedan ki je slabe svijesti,
 da su ovo na svem svijeti 525
 od svijeh više sreće i česti?
 Ali čovjek svijesna suda,
 koji pozna pravu diku,
 nepriličnijeh nih razbluda
 pohvaliti ne će viku. 530
 Stvari su ovo, ke varaju
 očućenje svojom slasti,

- ali gorko udaraju
po životu i po časti.
Svijetli mladac, ki se rodi 535
od plemena viteškoga,
da stoluje, da gospodi
vrhu puka podložnoga,
višnu slavu iskat ima,
i dobiti smrt prihodu, 540
ne s razbludam ispraznima,
po viteškom nego trudu.
Po trudu se krepos stječe,
i stječu se dobra prava,
a od dobar je svijeh daleče, 545
na ispraznost ki se dava.
Tko god trudi, tko se znoji
po čineću kreposnomu,
i sam sebi koris svoji
i rođenom gradu svomu. 550
Ispraznos je nepoštena,
svijetle kuće ka satire,
i ko nemoć nevidjena
tvrdu gradu ori mire.
Bjež', Ruđeru, vrijedni bježi, 555
ne išti poraz tvomu biću,
jedovita zmija leži,
u kom cijeniš sidjet cviću.
Plam ne vidjen većma hara,
a u tihom se moru krije 560
stijena, koja plavi vara,
sve što svijetli zlato nije.

ČINĀENJE DRUGO.

SKAZAŃE PRVO.

MELISA sama u karu:

- Ustavite već tijek hrli,
ki bi brži strijele ognene,
moji letušti zmaji vrli, 565
ki donijeste odi mene.

Bradamante glasovita
 lijepa ľubi Ruđerova,
 iz franačkijeh strana od svita
 doć mi ćini mjesta u ova. 570

Za ne ľubav i od ne strane
 vas sam ovi trud uzela,
 i kroz pute ne poznane
 u Indiju doletjela.

Tvoji uzdasi, tvoje tuľbe, 575
 i tva ľubav privarena,
 dostojne su ove od sluľbe,
 djevojćice prihrabrena.

Vilenica huda i prika
 odi u robstvu bludnom drľi 580
 tvoga draga vjerenika,
 koji srce tvoje prľi.

Livade ove narešene
 razlikoga kitjem cvijetja,
 vrhu kojijeh sva ćas zene 585
 raskošnoga primaletja;

ovijeh voda romon mili,
 ki pod sjenom u poludne
 razbludjene nuka i sili
 na san tihi oći trudne; 590

ovo dubje, gdje vjetrici
 blazi pršat ne pristaju,
 i medeni svud slavici
 pod nim pjesni sve skladaju, 595

nijesu djela od naravi:
 sve vilića ćini sića,
 kojom sveza i zatravi
 vrijedna mladca prika vila.

Ali ako sam slavna svudi
 Melisa ona ja hrabrena, 600
 i na pomoć vrijednijeh ľudi
 od nebesa odredjena,

prije neg zlatno sunce skriti
 bude u more svoje lice,

580. bludnom] a: svomu. 582. prľi] b: sprľi. 585. sva] a: svak. 598. mladca]
 b: mlaca, tako svaki put.

Ruđera ću sloboditi 605
od opake vilenice.

Sve mu ću odkrit himbenosti
i zla djela i nepravda,
koja od hitre ne lijeposti
on za lijepjen ne poznavaju. 610

I ako je neobičan
ovi otok doslek bio,
i za ljudi stan nesličan
i strahovit i nemio,
činit mu ću da izgubi 615

ovu lijepost svu koliku,
da pogrdi, da pogrubi,
da uzme prednju svoju sliku.

Vidjeti će, da po njemu
klisurite svud su stijene 620
i planine u divjemu
strašnom dubju odjevene.

Odi u to sakrivena
Ruđera ću dočekati,
te mu ću se priobrazena 625
s tuđijem licom ukazati,

i daću mu lijeke istine
proć otrovim juvenima,
ke, kažuć se slatke ustima,
smrtnu ranu duši čine. 630

S grčilom ću izmiješati,
kad ga uskaram, riječi moje,
da se osvijesti, da se vrati
na običajno zdravlje svoje.

SKAZAŃE DRUGO.

ALČINA I STRAŠIMIR.

ALČINA :

Tužna sada tičem rukom, 635
da tko ljudi, sveđ tuguje,
da se vazda s lutom mukom
slatka ljubav sadružuje.

Znam da Ruđer gori s mene
većma nego glavna ognena, 640
sred planine odkrivene
od sjevera ražežena;

ali srce moje svakako
u ledenoj stine smeći,
da će od mene, ne znam kako, 645
dijeliti se i uteći.

Sred oči mu i sred čela
sasma očite vidim plame,
kojijem ga sam razgorjela,
da ko ljepir gine za me; 650

nu čemerni strah me mori,
ki nemilo i nedrago
u srcu mi sveđ govori:
izgubićeš tvoje blago.

O radosti od ljubavi, 655
kratke ti ste vi na sviti,
imat vas je nemir pravi,
a smrt goraka izgubiti.

STRAŠIMIR:

S mora gredem, odkle Alčina
pospješno mi doć naredi; 660
ne znam koje ne vedrina
hoće dati zapovijedi.

Potreba je, da žestoka
miso srce ne satira,
er velika bez uzroka 665
vik ne zove Strašimira.

Ali ne znam, gdi će biti
ma kraljica svijetla i mila;
ono je vidim, gdi misliti
neka joj se stvar zgodila. 670

ALČINA:

Ako uzdasi moji česti
i plač, ki mi s oči teče,

nije jaki nega smesti,
 da ne pođe, da ne uteče;
 ako moja uzdržati . 675
 viliña ga vlas ne može,
 što da budem vjerovati,
 što da meni već pomože?
 Ja znam, što sam namislila:
 da se oružje silno spravi; 680
 najbolje je boj i sila
 bijeg Ruđerov da ustavi.

STRAŠIMIR :

Na zapovijed gredem tvoju,
 o prisvijetla ma kraljice;
 koje djelo, službu koju 685
 hoć' od vjerne me desnice?

ALČINA :

O moj dragi Strašimire,
 ako slijediš čas i diku,
 sad, ako igda, od tve vire
 potrebu imam ja veliku. 690

Na sve klance, na sve pute,
 ki su našoj u državi,
 straže uzmoži, pomnu stavi,
 er se vele uzdam u te.

Luge i luke još mi brani, 695
 i sve okolo čuva more,
 iz krajestva moga vani
 nitko izaći da ne more.

Proć po morskoj ne da vodi 700
 nijednoj plavi, što se prije
 snižno tebi ne opovije,
 kuda grede, koga vodi.

STRAŠIMIR :

Ne će ptica proletjeti
 po nebeskom moć prostoru,

a nego li plav po moru 705
bez moje voje da odleti;

ali, ako se znat pristoji,
od šta predaš, ma gospoje,
koja nova sumnja i koji
strah smeta ti tvoje pokoje? 710

Je da je huda Logistila,
ka se tebi vazda opire,
bojne vojske pripravila
na čuvane naše mire?

ALČINA :

I gore sumne i gorčije 715
ja se strašim, nego s toga,
nu joštera vrijeme nije
odkrit uzrok straha moga.

Pospješi se ti put luke,
ter izvrši želju moju; 720
spuštavam se tebi u ruke
i u stavnu vjeru tvoju.

STRAŠIMIR :

Pusti tuge, ke te koju,
jad ostavi tvoj ledeni,
ja ću otiti tvoju voļu 725
ispuniti, neka je meni.

ALČINA :

Pođi s bogom. Nu čestiti
moj ljubovnik k meni grede;
dražom stvari nasititi
ja ne mogu moje poglede. 730

706. odleti] a: poleti. 709. sumnja] b: sumja. 721. tebi] a: tvoje. 724. ostavi]
a: ustavi. 729. dražom] a: s dražom.

SKAZANE TREĆE.

ALČINA, RUĐER, KORAČKA, I KOR DJEVOJČICA.

RUĐER :

Tako jaki vez na moje
 srce slijepa ljubav stavi,
 odkad, draga ma gospoje,
 ljepota me tva zatravi,
 da se ufam prije umriti, 735
 neg se od nega sloboditi ;
 nu tač lijepo tve su kosi,
 vez od kijeh si ovi splela,
 ljepše prame da ne nosi
 slavna zora vrhu čela : 740
 vi radosti moje čestite,
 lijepo vile, izrecite.

ALČINA :

Gorušti su tako plami,
 i toliku zdrže krepos,
 kojijem sprži, kojijem smami, 745
 braće, mene tvoja lijepo,
 da ću prije ja umrijeti,
 neg moj ogañ dogorjeti ;
 nu su tako svijetle oči,
 ke me plame razgaraju, 750
 da u kraljestvu od istoči
 zraci od sunca mañe sjaju ;
 vi radosti moje čestite,
 lijepo vile, izrecite.

KOR DJEVOJČICA :

Pojmo drazijeh ljubovnika 755
 skladnu ljubav i radosti ;
 ovakoga od vijek vika
 ne bi goja ni ljeposti :
 čestit Ruđer, srećna Alčina,
 kijeh je ljubav tač jedina. 760

O družbo čestita,
 kijeh ljubav sastavi
 u ovoj od svita
 veseloj državi,
 uživaj, uživaj 765
 u dragoj skladnosti
 juveni slatki raj,
 žudjene radosti.

Sasma je blažena,
 Alčina, tva srića, 770
 čim toli hrabrena
 uživaš mladića.

I ti se, Ruđeru,
 da obideš vas saj svit,
 na boju namjeru 775
 viku ne ć' namjerit.

RUDER :

O božice moja izbrana,
 razbludno je tvoje krilo
 ko proljetna rusa rana,
 ko mirisni čemin bilo, 780
 u nem hraniš bijele lijere,
 tvoj bjeloći nije mjere.

Nih dragoća i nih dika
 snijeg nadhodi čisti od gore,
 bijelu zoru, put od mlika, 785
 koji resi višne dvore,
 gdi neizbrojno u okolo
 sitnijeh zvijezda siva kolo.

ALČINA :

Što je ponosni trator lijepi,
 što je raskošna rusa mila, 790
 ku jutrua rosa krijepi
 iz zornoga vedra krila,
 što je Adonov cvijet gizdavi,
 slava majke od ljubavi,

762. sastavi] b: satravi. 789. ponosni] b: podnosni. 794. b: slave majke tve
 ljubavi.

što je kora| prirumeni, 795
 ki toliko vas sviet cijeni,
 prid kora|om, koji goje,
 moj |uveni, usti tvoje?

KOR DJEVOJČICA :

Pojmo dražijeh |ubovnika 800
 skladnu |ubav i radosti i. t. d.

RUĐER :

Čuh, da svoje drage cica,
 ka mu srce sveza i stravi,
 jur mlada|na od junčica
 Jove sliku na se stavi, 805
 i |ubjenijem prid očima

ne stidje se čudnom alasti
 među stadim sidonskima
 po livadah travu pasti,
 pak š nom plijuć priko voda
 |uven gusar ne poznani 810
 ne |ubjeno ime poda
 glasovitoj svijeta strani.

Tko će sada sumnu moju
 smirit, raju moj žudjeni,
 da ljepotu dragu tvoju 815
 hitri Jove ne zaplijeni?

ALČINA :

Pusti sumne ; ja sam ona,
 o pridrago dobro moje,
 ku tre |ubav usiona
 cijec gorušte |ubi tvoje. 820

Od voda se morskijeh plašim,
 treptim od zemlje i nebesa,
 od vjetar se istijeh strašim,
 da ne ugrabe tvoga uresa ;
 moje se ledno srce trese, 825
 da te sunce ne odnese.

KORALJA :

Tanačac se drag i mio
 od dvorkiña i dvorana
 na čas vašu pripravio
 krajevskoga posred stana, 830
 a vi lijeni tu stojite,
 ter u dvore ne hrlite;
 na razbludna, na vesela,
 na ļuvena hod'te djela.

ALČINA :

Hod'mo, slatko moje blago. 835

RUĐER :

Hod'mo, srce moje drago.

KOR :

Nerazborna o mladosti,
 ļuto ti te zmija upekne,
 kad se ļuven plam usjekne
 u nejake tvoje kosti; 840

jer kad jedno mlado dijete
 uzme za svu ļubovnicu
 jednu hudu vilenicu,
 tijelo i dušu ka mu smete,
 koje da drugo dobro čeka, 845

neg lažive posred slasti
 u prikorne štete upasti
 i prikoran bit do vijeka ?

Vilenice veke mogu,
 i ļubavi njih su bile 850
 vazda otrovne i nemile,
 i protivne svijetu i bogu.

Čari ako su njih viliñe
 zrake tminom jake smesti,
 dan pocrnjet, i navesti 855
 vrhu sunca mrake siñe;

ko da ludu ļubovniku,
 koji u mrežu njih nasrne,

828. dvorkiña] a: dvorkiñic. 838. upekne] b: pakne. 854. a: jake s tminam
 mjesta smesti.

čas i život ne pocrne
i od pameti svijetlu diku? 860

Čijem je družijem po sve vike
u zlu glasu Circe ostala,
neg za što je obraćala
u zvjereña ljubovnike?

Čijem prihuda i opaka 865
svud Medea jes spjevana,
neg er krvim izmršana
bješe jom bila ljubav svaka?

I razbludna za sve Alčina
u svijeh djelijeh kaže sada, 870
da Ruđera ľubi mlada
izvan mjere i načina;

ne zaam dokle može stati
ova ljubav ne gorušta :
smrtna zmija ijed ispušta, 875
kad te počne razgrijevati.

Huda žena, kad na sviti
sasma ti se kaže mila,
ili te je privarila,
ili te ima privariti. 880

Jak dragoga mjesta ovega,
što začusmo malo prije,
od naravi djelo nije,
neg zlosija viliñega ;

i Alčina mnim ovako 885
silom draga da se čini,
i da u licu ljubav hini,
a da u srcu miali opako.

Sije po žalu, po moru ore,
po planini vjetar tjera, 890
tko god scijeni, da se vjera
naći u bludnoj ženi more.

Ti, veliki kraľu od nebi,
vrijedna mladca sad izbavi,
er samirit sej nezdravi, 895
u samomu stoji tebi.

ČINENJE TREĆE.

SKAZAŃE PRVO.

RUĐER I MELISA U PRILICI ATLANTOVOJ.

RUĐER :

Sve moguća o ljubavi,
 prava časti vječnijeh dvora,
 o uresu od naravi,
 o razbludo zemlje i mora, 900

ti, kroz tvoje ka plamene,
 koji srca slatko prle,
 učiniti mož' blažene
 i bogove i umrle,
 ako je tvoja zlatna strila, 905

kojom rani srce moje,
 najzlatnija od svijeh bila
 bez bolesti, bez nikoje ;
 ako slasti ne izrečene
 napunila moj duh jesi, 910

da nije niko drugi od mene
 blaženiji pod nebesi :
 moje srce ti uzumnoži,
 i veću mu moć priloži ;
 na radosti ove i sreće 915
 ovo je jedno malo od veće.

Ali koja slika ovo
 ne poznana s neba hodi,
 koje se zgađa čudo novo,
 vajmeh, koga vidim odi? 920

MELISA :

Da li, mladče ne poznani,
 zabio si sasma mene,

918. srce] b: sunce. *Stihovi* 913—916. u rukop. a.:

Moje srce ti uzumnoži,
 da radosti sve izreče,
 i veću mu moć priloži,
 da od ovijeh veće steče.

da od jednoga, ki te odhrani,
ne uzdržiš uspomene?

Da l' ne poznaš lice sijedo 925
od Atlanta meštra tvoga,
ki je ljubio tebe i gledo,
veće nego sina svoga?

ki se za te jes postaro 930
vele prije svoga reda,
ki je snagu svu poharo,
a da prođeš ti naprijeda.

Nu zaslijepjen zlijem želama,
i ukopan u bludnosti, 935
da ne poznaš sebe sama
ni naravne tve kreposti,
ne bolim se, ni me slike
da ne umiješ sad poznati,
i za trude me velike
da mi se ova plata odvrat. 940

Da li u gori od Harene,
gdi se druga stvar ne vidi
razmi samo zamršene
divijem dubjem strme hridi, 945
ja sam tebe zadojio
mozgom vrla od zvjereña,
i mlada te izhitrio
u junačka sva čišeña;

da li je bila tva zabava, 950
na oči moje snažnom rukom
put medvjeda i put lava
strahovitijem zgađat lukom;
da li bilo strah te nije,
boj s panteram vrlujem biti, 955
tigre ohole, strašne zmije
raskidivat i daviti;

da li bojnu čas podpunu
slijedit srca tač vesela,

923. odhrani] a: obrani. 934. ukopan] a: zakopan. 938. sad] a: još. 941. Harene] b: Charene, rukop. a. nema imena nego tačke. 943. zamršene] b: Jamerene. 956. raskidivat] a: raskidovat.

- ko da imaš svijetlu krunu
postaviti vrhu čela : 960
- mješte onezijeh da nauka
u ispraznosti i u nesvijesti
sva kolika tvoja odluka
bude u bludu dni provesti ;
u nesličnoj da napravi 965
- ja te nađoh odjevena,
s rudežima svud na glavi,
svega u licu zalaštena ;
od viteškijeh tvojijeh ljeta
cvijet najbolji da pogine, 970
- da u ne znanoj strani od svijeta
prikoran si rob Alčine ?
Ovo nijesu djela, koja
znane zvijezde meni odkriše,
da će činit krepas tvoja 975
- k nebu letjet svak čas više.
Ufah, da ćeš silnom moći
od desnice tve junačke
sve viteze skoro proći
afrikanske i franačke ; 980
- ah, moje žele privarene,
ah, ufaña moja izdana,
ovo li su dike i cijene
mladca toli svijetla i znana ?
Pod' se u ljudska uzda djela, 985
- tužni Atlante, pod' se zovi
od novoga sad Akila
glasoviti Kiron novi.
Viđ, na ke se spravja boje, 990
- pazi oružja, koja noai
odhrañene drago tvoje,
koje toliko ljubio si.
I ako ćeš, o Ruđeru,
na čas tvoju ne gledati,

975. da će] a: da će t'. 992. toliko] a: tako. 993. i 994. a:

Ako hoćeš, o Ruđeru,
na čas tvoju pogledati.

- i koju si držan vjeru 995
kraju tvomu hoć' izdati ;
sred nečistijeh ako bluda
sramne misliš dni voditi,
i nije te već požuda
na bojni se trud vratiti; 1000
obrne se da daj hodi
na dohodno tvoje pleme,
koje će slovit slavno svudi
svijetlijem djelim viteškijeme.
Ti, ki unuka vrijednijeh toli 1005
za jedno sa mnom u radosti
uživaćeš broj oholi
i zamjerne njih kreposti,
pripros boжник u nečijeni
ukopan ćeš ovdi stati, 1010
i bludnoj se jednoj ženi
ko i božici tvoj klanati?
Drugu lijepos i dobrotu
tebi spravļa nebo blago,
s kojom miran u životu 1015
provodićeš vrijeme drago.
Kakva misliš da je Alčina,
ka se čini slijepu tebi
suncu slična, i jedina
vrh gospođa svijeh pod nebi? 1020
Sve što je lijepa huda vila,
sve što uresno vidiš odi,
sve viliņa stvori sila,
grdi pako sve porodi.
I kako je sva ne dika 1025
nenaravna i hiņena,
tač je ljubav ne velika
šarovita i himbena.
Kada kaže, da te žudi,
kad za tobom ona umire, 1030
čad ti gradi poraz hudi;
u bludnici nije vire.

1001. hodi] a. *ima tačke*.

Pod' s prstenom ovijem gleda
 ne ljepotu, tvoju sreću,
 i ako uzljubiš nu naprijeda, 1035
 na tebe se srčit ne ću.

SKAZAŅE DRUGO.

RUBER sam :

Je li gdje god tamna spila,
 je li gdje god ponor jazni,
 da me skrije posred krila
 među srde i prikazni, 1040

da ne vidim bijela dana,
 da u zabitju vjekovitu
 moja bludnos ukopana
 ne uzazna se vik na svitu.

Da s Dunavom sve ostale 1045
 sastati se rijeke budu,
 moga grijeha ne bi oprale,
 ki me u gorku drži trudu;
 grijeha, ki će činit meni,
 da moj obraz prid svim ljudem 1050
 od srama se sved' crjeni,
 da u tle pazit vazda budem.

Ovo li je ponosita,
 o Ruđeru, hvala tvoja,
 ku vrh vitez svijeh od svita 1055
 steć žalaše posred boja?

Ovako li, mladče hudi,
 gospodara braniš svoga,
 ki toliko sada trudi
 sred krajestva franačkoga? 1060

On je tebe sved' ljubio,
 ko samoga lubi sebe,
 a ti ga si ostavio
 u najveće sad potrebe
 Što će Afrika silna reći, 1065
 što ispanska strana bojna,

1045. Dunavom] b: Dunajom. 1048. gorku] a: gorkom. 1058. ponosita] b
 podnosita.

ova djela tva videći
neprilična, nedostojna.

S kolikijem se, jaoh, razlogom
mudri Atlante boli na me, 1070
čim prid ljudim i prid bogom
kriva i huda pokara me.

A ti, raju moj čestiti,
Bradamante ma ljubjena,
koje od srama izustiti 1075
ne bih imo slavna imena,

kad začuješ, ko je od mene
tva dobrotu rajsku izdana,
moje mladosti zanesene
drag pokoju, dušo izbrana, 1080

ke ćeš čutjet ti nemire,
koje imat nepokoje,
koje proljevat suza vire
niz snježano lice tvoje!

Lijepe plate i dostojne! 1085
ku ti obrah, moja mila,
za pogube neizbrojne,
koje si za me ti podnila.

Ti, za mene sloboditi
od vilište tvrđe hude, 1090
ne krati se podložiti
na očite smrtne trude;

ja otole jedva izlazim,
a s neharstvom ne izrečenim
vjeru i ljubav tvu ne pazim, 1095
i čas moju malo scijenim:

oni čas te zaboravljam
. . . . .
i svu miso moju stavljam
inostranu na ljepotu. 1100

Oči drage i ljubene,
sred kojijeh je nebo milo
od lijeposti svoje skrovene
pravu sliku postavilo,

ja za družijeh uzdisati, 1105
 i za on čas ne izdahnuti;
 ja moć, vajmeh, vas izdati,
 i s moje varke ne puknuti!

Prosti, draga vjerenice,
 prosti, srce me jedino, 1110
 mojijeh žela česarice,
 mojijeh oči sunce istino.

Moja krivina ako je bila
 djelo i porod viloviti;
 uzrok gorka plača i cvila 1115
 kajaće će moje biti.

Nu što misliš, što ckniš veće,
 o Ruđeru zapañeni?
 vrzi, zderi ove odjeće,
 razbludjenoj slične ženi. 1120

Odijeli se, već odijeli,
 tvrdo oklopje obuć teci;
 ili hrlji na smrt, ili
 slobodu opet dragu steci.

SKAZAÑE TREĆE.

RUĐER, ASTOLFO U DUBU, KOR VITEZOVA PRIOBRAŽENIJEH
 OD ALČINE.

ASTOLFO:

Ruđeru, Ruđeru! 1125

RUĐER:

Koji ovo čujem glas?
 Na koju namjeru
 nastupam ja danas?
 Čujem glas, a nije 1130
 nikoga blizu odi,
 da mi se odkrije,
 što prosi, kud hodi.

ASTOLFO:

Molim te počekaj,
 viteže hrabri,

i blage uši daj
nesrećnu sad meni. 1135

RUĐER :

Nešto će bit novo :
ovo su hitrine,
ka godi je varka ovo
himbene Alčine. 1140

Reci mi, tko si ti,
ki sa mnom govoriš?
Ki li duh skroviti?
Odkle glas taj tvoriš?

ASTOLFO :

Duh ucvižen ljudski u kori
duba ovega dni boravim :
zlim načinom i nepravim
Alčina me u n pritvori. 1145

Nemilosna vila prika,
nasićena moje ljubavi,
učini me nečovika,
i hip ovi na me stavi. 1150

Vrh nesrećna hreka moga
ti se svezat uslobodi
tvoga koña krilatoga,
ki donese tebe odi. 1155

Astolfo sam, da ti je znati,
drag bratućed tve ljubjene,
određena tugovati
kralj ingležki rodi mene. 1160

I prije sam ti ja odkrio,
što je vrijedjeno tvoje lice,
himben život i nemio
vragodušne vilenice ;
sad, kad vidiš tvojim očima,
ko se opako ona vlada, 1165

1145. ljudski] b: jučki. 1159. određena] a: određen, b: određenu. 1160. ru-
kop. a. od toga stiha ima samo: K. 1161. sam] b: san. 1162. ovoga stiha nema
rukop. a.

što vjerovo mojim riječima
može biti nijesi onada,
teci, hrli na osvetu,
višni tebi dopuštava, 1170
da pedepšeš vilu kletu
za čineña tač neprava.

Vidio sam malo prije,
što mnim ne će bit zamani,
stavnu ženu, s neba gdi je 1175
doletjela k ovoj strani.

Nu na pomoć tvoju odi
kralj nebeski šale s gara,
da te otme i slobodi
od viliñijeh zlijeh privara. 1180

Dobrom česti ti se odili
na junačko djelovanje,
a i na me se tužna smili,
i na gorko moje skončanje. 1185

Pomozi me povratiti 1185
u čovječko lice opeta,
tako t' višni provoditi
podo u miru tvoja ljeta.

RUDER :

Bog zna, koju ćutim smeću,
o kraljevski svijetli rode, 1190
na veliku tvu nesreću,
na velike tvoje nezgode.

Kad bih teške tve potrebe
mogo smirit i umio,
podat život moj za tebe 1195
ja se ne bih uštedio.

Ali ne znam, kako iz kore
dubove te mogu izeti,
gdje ti malu pomoć more
snaga i smjeñe moje donijeti. 1200

Nu ako mi dopustiti
milostivo nebo bude,

da se iz ruka vile hude
skoro budem sloboditi,
kunem ti se višnjem bogom, 1205
da ću tvrdu pomnu stavit,
svakijem putom i razlogom
iz težijeh te tuga izbavit.

JEDAN OD KORA :

A ja ću odi sveđ plakati
vječnijem suzam moju zgodu, 1210
u tekuću gdi me vodu
vilenica silna obrati,
da romoneć bez pristaña
moja odkrivam svijem skončaña.

DRUGI :

Tko je na me da se smili, 1215
tko da pomoć koju da mi,
gdi me otrovna vila usili,
vjekoviti da sam kami,
da se okolo mene blazne
ljetna sunca, zime mrazne. 1220

VAS KOR :

Tako nebo blago i milo,
vrijedni mladče i hrabreni,
sve požude tvē združilo!
od trudnijeh se nas spomeni.

Dubje, stijeñe, vode i zvijeri, 1225
koje vidiš u ovem gaju,
po nesrećnoj prem namjeri
ludski u sebi duh imaju.

Ovu platu vil nemila
ljubovnikom svojijem spravi, 1230
kad se bude nasitila
nih ljepote i ljubavi.

RUDEB :

Smirit vašu tu potrebu,
prijatelji drazi moji,

i slobodit vas, u nebu, 1235
 a ne u ruci mojoj stoji;
 višñemu se tijekom molite,
 božija milos od svijeh viša,
 vazda molbe priklonite
 pokajana srca sliša. 1240

VAS KOR :

O bogovi višni, ako
 pravda i milos s vam pribiva,
 i primata doba u svako
 uzdah srca boležliva,
 smilujte se, ah, smilujte 1245
 vrhu naše gorke smeće,
 podnižnijeh molbe čujte,
 slobodu nam dajte veće;
 ili ako vi sudite,
 da su taci naši grijesi, 1250
 sve vrhu nas istratite
 strijele ognene s gar s nebesi,
 er ne mogu bit na sviti
 gorčije tuge ni bolesti,
 neg li život izgubiti, 1255
 a žudjenu smrt ne sresti.

KOR :

Obraz ljudski nemoć sluti
 onda, kad se prem zažari,
 a veće krat trijes prijeti
 isred vedra neba udari. 1260
 Tako, družbo ma jedina,
 sred ljubavi svej najdraže
 trjeska huda vil Alčina
 onijem, kijem se mila kaže.
 Tko bi reko, da ove hridi, 1265
 ovo dubje, ovi viri,
 i koje se od nas vidi
 ovdí svacijeh mnoštvo zviri,

otrovnoj su vilenici
za nesreću svoju bili 1270
negda izbrani ljubnici
i ko Ruđer drazi i mili?

Evo stari, evo mladi,
dostojnoga dara i plate,
ka se od bludnijeh vila vadi, 1275
kijem se toli vi klanate.

Evo ki rug od vas čine,
ki, plešući čas i viru,
vjerenice vaše istine
ostavljate u nemiru. 1280

Ove ljubke sve dni svoje
gledaju vas, časte i scijene;
one drugo ne nastoje,
nego da vas deru i plijene. 1285

Do neba vas uzvisiva 1285
ovijeh krjepos i dobrota;
za onijem ka se stvar dobiva,
razmi prikor i sramota?

S ovezujem ste zaľubjeni,
mili ľudem, bogu drazi; 1290
s onijem ľudskoj u nescijeni
i u boľžjoj jeste omrazi.

Qve život za vas daju,
i čine vam kuće uzumnožne;
a one vas obraćaju 1295
u živine nerazložne.

Ove u vjeri stanovite
ko dušu vas svoju ľube;
a one u svemu vuhovite
dušu, život, svijes vam gube. 1300

Viđte, što bi u kratko vrime
Ruđeru se dogodilo,
da s velikom pomňom nime
ne briue se nebo milo.

Čujte, ko mu ľubi verna 1305
Bradamante dobra čini,

koja li je zla čemerna
u himbenoj našo Alčini.

On je mladac mudar dosti
i kreposne prem naravi, 1310
koji pozna sve plahosti,
i vraća se na put pravi.

Stvar upastit teška nije
u ľuvenu nemoć, kada 1315
izgaziti svijesno umije
čovjek, u ľu ki upada.

Kada s mudrijeh pokarańa
mlad se od grijeha bude odreći,
velika mi dava ufańa,
čas i koris da će steći; 1320

a oni svaku štetu kuńa,
i ludo se vazda izgubi,
vjerne svjete tko ne sluńa
starijega, ki ga ľubi.

ČINENJE ČETVRTO.

SKAZAÑE PRVO.

RUĐER I MELISA.

MELISA :

Veće u svojoj Ruđer svijesti 1325
ćud je pozno prike Alčine,
ter se hrlo spravja izľjesti
iz nezdrave sej krajine.

Sasma je smiono djelo ovo,
i trud velik sobom nosi; 1330
prem se srce Ruđerovo
za ņ i bojno smjeńe prosi.

Ja ga naglo čekam odi,
poći mu ću dati svjeta;
a prem ga evo, veće izhodi 1335
iz bludnoga stana kleta.

Oklopje je svijetlo odio
junačkoga stasa okoli,

1308. himbenoj] b: himbenom. 1325. a: veće Ruđer u svoj svijesti.

a na bedru postavio
trjeskoviti mač oholi. 1340

Bojnijem perjem urešena
kaciga mu prame skriva,
svila čudno narešena
vas zlatni mu štit pokriva;
štit, ki taku svjetlos ima, 1345
da komu god pogled rani,
taj oni čas sebe vani
na tle s bliještijem pada očima.

Koliko te bolje reši,
vrijedni mladče, taj naprava, 1350
neg razbludni ženski uresi,
gdje tamnaše tvoja slava.

RUĐER :

Vrhu drazijeh svijeh kamena
čudnoviti drag prstene,
koga krepos ne izrečena 1355
ne ima mjere ni procjene!

sasma, sasma sve istine
u tebi sam pozno veće
druzijeh varke, me krivine,
s kijeh na smrtne hodijah smeće. 1360

Ja bit smamjen, ja činiti,
da se srce moje prikloni,
i ko božanstvo me častiti
stari i grdi obraz oni;

obraz, komu slike nije 1360
paklenoga sred čemera,
prid kojijem su gizdavije
Tisifone i Megera!

MELISA :

Vrijeme mi se veće odkriti. 1370
Iz franačke krajevine
grem, Ruđeru, sloboditi
tvoju mlados od zle Alčine.

Nije Atlante ono bio
tvoj naučitelj stari, ki je
s neba s tobom govorio 1375
u rasrgbi malo prije;

za probudit tvoju diku
na viteška slavna djela,
negovu sam ja priliku
i vas ini hip uzela. 1380

Bradamante lijepa, koja
ko dušu te svoju gleda,
i za tobom bez pokoja
cvili, uzdiše, trepti, preda,
zovući te naglo dosti 1385

po meni ti jes poslala
prsten oni pun kreposti,
koji sam ti ja podala.

Sad, kad poznaš ti po nemu
tko je Alčina lijepa i mila, 1390
koja mjesti u ovemu
bješe srce tve ranila,

hotjej meni rijet slobodno,
kakav je ures, koje lice
tebi obično i ugodno 1395
tač gizdave ljubovnice?

RUDER :

O Melisa moja draga,
lubežljiva oglasnice
moga sunca, moga blaga,
moje izbrane vjerenice, 1400

vas vijek ti ću držan biti
za veliku ljubav tvoju,
s kom doletje za izliječiti
iz daleka nemoć moju.

Sakrivio sam, tajat ne ću, 1405
ma krivina bi prikorna,
ćutjetiću vječnu smeću
s djela toli nerazborna ;

ali ako se gledat ima,
po kom putu i načinu 1410
stravljen s pjesnim viličinama
uzeh ljubit kletu Alčinu,

vidjeti će i poznati
Bradamante moja mila,
da mi čini plahovati, 1415
ne me hteće, nego sila.

Tko bi svojijem sudom viku,
ako ne bi smamjen bio,
za paklenu ovu sliku
rajsku lijepos ne zabio? 1420

Ah, ma svijesti privarena;
ah, izdane oči moje;
ma desnice, što si lijena?
hrli osvetit ruge tvoje.

Ti moj maču, od svijeh viši, 1425
stri vilične ove strane,
krajestvo ovo satariši,
da mu traga ne ostane,

da zna vila vuhovita,
videć strene svoje dvore, 1430
što rasrgba razložita,
što narugan bojniki more.

MELISA :

Vrijedna srca i hrabrena
rasrgba je plod viteže;
nu je snažna i hvaljena, 1435
kad je razlog svijesni usteže,

tim pomnivo sluša mene:
znaš da opaka zlobna vila
u žestokoj sumni vene,
da ne utečeš iz ne krila, 1440

i uzroka cijeca toga
od zlostari tamne i grde
po svijeh klancijeh mjesta ovoga
stavjene su straže tvrde.

U ruci je s mačem trijebi 1445
kroz zaklope oružane
put otvorit krvav tebi,
za u rodjene poći strane.

Daleko se drži od luke,
ako na zlo ne ć' stupiti, 1450
iz viliše ako ruke
hoć' i želiš zdrav iziti.

Ban Strašimir čuva i brani 1455
s mnoštvom plavi ove kraje,
nega dalek k desnoj strani
hrle upravi ti stupaje.

I za što su trudni puti
kud tva mlados ima proći,
i planine gole i luti, 1460
gdi počivat nije moći,

u dvorovih vile vrle
Rabinko se koñ nahodi,
ki crnoćom pako, a hrle
vjetre u tijeku svom nadhodi: 1465

on, koliko veće trudi,
toliko je snagom jaći,
ni mu viku dug put udi,
ni ga velik tijek potlaći: 1470

na onega ćeš koña vrana
ti pospješno uzjahati,
i šnim priko poja i strana
u vas kolik tijek bježati.

Ne mo u putu da te ustavi
silna prijetna, prika sila,
posmijeh smrtne prem ljubavi, 1475
sladak pogled, riječca mila.

Gdi potreba taka bude,
štit gorući tvoj otvori,
a kroz druge boje i trude
zaman snagu ti ne mori. 1480

Kad na morske dođeš žale,
brodara ćeš vješta sresti,

1445. mačem] b: mačom. 1448. rodjene] b: rodne. 1462. Rabinko] b: Ru-
binko. 1475. prem] b: pun. 1482. i 1484. sresti, odvesti] b: srestit, odvestit.

ki sred plavi brze i male
na kraj će te drugi odvesti.

Znam na koña perjatoga, 1485

brže od muñe koji leti,
priko poļa nebeskoga
mogo bi u čas proletjeti;

nu, ko ti znaš dobro dosti,
ne da se uzdi on vladati, 1490

ñegovoj ću ja plahosti
ne do dugo red podati,

i još ni čas ne će proći,
ko ga budem ukrotiti,
ćinit mu ću na kraj doći, 1495

put kojega gredeš i ti.

RUĐER :

Gredem, gdi hoć, i veselo
obalužiću svjete tvoje;

ali ćini jedno djelo,
da je žalosno srce moje. 1500

Odi Astolfo, svud hvaļeni,
tvrda duba nosi lice,
drag bratućed i ļubjeni
moje lijepe vjerenice.

Ah, da bi mi moglo biti 1505
povratit mu predñu sliku,
ne bih za stvar ovoliku
ustručo se krv proliti.

MELISA :

I Astolfo vitez znani,
i sto družijeh, ki na po se 1510

u nemiloj ovoj strani
nepriličnu sliku nose,
u naravne bit odjeće

povraćeni brzo imaju;
približa se svrha veće 1515
ñih ćemernom jadu i vaju;

tim se s tega ti ne stara,
nego odovle veče hodi:
ako me oko me ne vara,
blizu Alčinu vidim odi.

1520

SKAZAŃE DRUGO.

ALČINA I KORAŁKA.

ALČINA :

Jur svijetleći sred poludne
sunce stvara mañe sjeni,
nukajući ljudi trudne
naglo iskat hlad ųudjeni ;
od vrućine nu velike
cvijeće, ke bi zračna lica,
gubeć predñe svoje dike,
prigiba se zemli nica.

1525

Sred dubrave lijepe one
od zelenijeh lovorika,
hladne vode gdi romone,
kijeh blag vjetric tiho ųika,
u ovo doba moj izbrani
nać se sa mnogom obećo je,
ali moj put bi zamani ;
gdi je slatko dobro moje?

1530

1535

Što ću, vajmeh, privarena ?
Nitko mi se ne oziva.
Ah, ma česti ne smilena,
ah, radosti ma laųiva.

1540

U dan ovi ųelno iskaše
bit sa mnogome mladac mili,
paće i vrijeme pritjecaše,
koje bismo uročili ;

1545

a sad mi se tuųnoj krije,
i, ųto ufañe moje krati,
ni Korałke joųte nije,
koja ga je pošla iskati.

Ne znam, koja nu namjera
drųi, da joų ne vraća se,

1550

da mi moga od Ruđera
ne donese ke god glase.

Ah, ka miso puna truda
smeta trudno srce moje;
ah, nesrećo moja huda, 1555
dijelio se, pobjego je

Dijelio se, ah, dijelio,
ucviļena duša ćuti
gorku žalos, jad nemio,
zlo veliko ke joj sluti. 1560

KORAĀKA :

U dubravi od lovora
po sve strane doli i gori,
pokraj rijeke, pokraj mora,
i po poļu, i po gori,

sto krati sam tvoga iskala, 1565
o kraļice, ja Ruđera,
stokrat u vas glas zazvala,
i još mi se ne namjera;

paće radi dj-la toga
sve sam pomno strane obaļa
svijetla dvora kraļevskoga,
i nijesam ga ni tu našla. 1570

ALČINA :

Jaoh, što ćujem? što će biti?
kud je pošo moj ljubjeni?

KORAĀKA :

Jedan biļeg ćini meni 1575
u pameti mom sumñiti.

ALČINA :

Reci što je?

KORAĀKA :

Znaš, gospoje,
kad ljubovnik tvoj gizardavi
u državu ovu dođe,
gdje ga lijepos tva zatravi, 1580

da na molbe tve velike
 bojni ostavi mač i kopje,
 i s kijem steče vječne dike,
 glasovito svoje oklopje,
 polak odra koje tvoga 1585
 u lijep način napravjeno
 vidijaše se do dni ovoga
 vrhu mira navješeno;
 od oružja svijetla ovega,
 s česa u srcu sumnim momu, 1590
 sad ne vidim ni bijega
 u tvom stanu kraljevskomu.

ALČINA :

Ah, što začuh? jaoh, što reče?
 o Koraľko, saama veće
 očite su me nesreće, 1595
 besjeda me tva posijee.

Da daj kaž' mi tužnoj meni,
 uzmoži mi boles ľutu,
 na ku stranu, po kom putu,
 pobjego je moj žudjeni? 1600

KORAĽKA :

Na tužbe si brza od veće;
 od negova jošte bijega
 glasa ne imaš, a cijee tega
 žestoke si puna smeće. 1605

Nu ako vitez plemeniti
 za napravu oružo se,
 i s vitezim tvojijem biti
 bojnu igru spravio se?

ALČINA :

Razgovore davaš lake,
 o Koraľko ma ľubjena, 1610
 na bolesti teške i jake,
 kojijem sam ja smetena.

KORAČKA :

Neprava su taj skončana,
koja uzimnože strah nepravi.

ALČINA :

U djelijeh je od ljubavi 1615
veće straha, neg ufaña.

KORAČKA :

Od srca je plemenita
u nevoľah jaki biti,
i u zgodah zlijeh od svita
umjet boles svu pokriti. 1620

ALČINA :

Ljubav, ka je sva razbludna,
ne će djela od jakosti,
i muka je ľuta i trudna
tajat smrtne zle gorkosti.

KORAČKA :

Spomeni se, o gospoje, 1625
u krajevskoj da si vlasti,
alomi bolno srce tvoje,
ľutijem mukam ne da oblasti.

Slijepa ljubav malo krati
i krajevsko veličina 1630
može skladna i jedina
u jednomu srcu stati;

tim ja videć mu nesreću,
i da moj drag bježi od mene,
puna tuge ne izrećene 1635
cvilit, paće umrijeti ću.

SKAZAÑE DRUGO.

GLASNIK I ISTI.

KORAČKA :

Vajmeh, jedan od ovuda
k nam od stražan đvornijeh grede,

znojom krvav, slike blijede,
dihajući jedva od truda. 1640

GLASNIK :

Povidjet bih uzo tebi,
o kraljice, boļe glase ;
nu bi voļa ovo od nebi,
za to na me ne jada se.

ALČINA :

Reci u kratko ; ah jaoh, prije 1645
neg mi budeš to zlo rijeti,
ja te mogu razumjeti,
potajno mi ništa nije.

Ne stoj, probij srce moje,
me dovrši nepokoje, 1650
nemilos je smrt ucknjeti
jednoj, koja želi umrijeti.

GLASNIK :

Sad, nije vele još vremena,
o kraljice, Ruđer hudi 1655
tvoga iz dvora zlo smetena
izljestit se smion usudi.

Na jednomu koñu crnu
pod oklopjem bojar vrli
na čuvani prag nasrnu,
da u daleke zemļe odhrli. 1660

Tu smrt gorku nam zaprijeti,
ñu noseći sred pogleda,
ako mu se ukloniti
ne budemo s vrata ureda ;
nu gledajuć i videći, 1665
da mu puta ne činimo,
i da te izdat i uteći
junački mu svi branimo,

1641. uzo] *b*: useo. 1648. voļa ovo] *b*: ovo voļa. 1648. potajno] *b*: otajno.
1649. probij] *rukopisi*: probi. 1651. ucknjeti] *b*: usknjeti. 1656. *b*: inlećet se
smiono usudi. 1658. oklopjem] *b*: oklopjen.

podrije s bedre mač priteški,
 tište ostrogom koña vrana, 1670
 ter se izmiješa u viteški
 skup izbranijeh tvijeh dvorana.

Mi se nemu opiremo
 bez obzira i bez straha,
 i činimo što moremo 1675
 suproč sili mladca plaha.

Kunem ti se ovom krvi,
 koju vidiš, o gospoje,
 da mi teče, da mi vrvi
 niz rañeno lice moje! 1680

među vjernijeh sto bojnika,
 ki brañahmo dvorne zgrade,
 od poraza toli prika
 da se jedan ne pripade;
 ali koja vik mogaše 1685
 odoljeti vlas i sila

maču onemu, gdje stojaše
 očit poraz, smrt nemila?
 Sve se u krvi tle crjeni,
 i, da strepti tva dobrota, 1690
 u čas jedan hara i plijeni
 jedno gvozdje sto života.

Ne s tolikom nemilosti
 grad s nebesa ljetni pada,
 ter potuče u plahosti 1695
 mlado klasje, drobna stada;

ne toliko silna srti
 poplavica s strme gore,
 za izdrijeti i satrti
 ñive, poļa, dubje i dvore: 1700

koliko se s plahom silom
 on među nas hro zateče,
 i desnicom svom nemilom
 pogubi nas i posiječe.

Kako vidje vitez kleti, 1705
 da je straža sva pobijena,

zbode koña, ter poleti
brže nego muña ognjena.

Samomu se zgodi meni
s ľutom ranom živu uteći,
da glas ovi ne scijeñeni
tvojoj vlasti budem reći. 1710

ALČINA :

Pođi od mene tja daleko,
ne uzmañaj mojijeh zala,
vele, vajmeh, ti si reko,
ja se vele naslušala. 1715

SKAZAÑE ČETVRTO.

ALČINA I KORAĀKA.

ALČINA :

Sad žalosno srce uzdiši,
sad, me oči ucviljene,
plač tvorite od svijeh viši,
što nije boles, bježi od mene. 1720

Ako muka ma velika
ne ima od sebe muke veće,
ne ima ni ma tužba prika
slične sebi tužbe i smeće.

Moje su sumñe prave bile,
prave, vajmeh, misli, koje
skrovno mi su sveđ slutile
ove smrtne nepokoje. 1725

Sad, pokli je odkrivena
svemu svijetu moja šteta,
s koje plačna i smetena
provodiću sva ma ljeta, 1730

tko je da smiri me zlo prijeko
i zlu boles, ka me strla?
ako je Ruđer moj uteko,
Alčina je, jaoh, umrla. 1735

Kud ću stupaj moj svrnuti,
da izgubjeno nađem blago,

kud se život moj uputi,
kud mi otide srce drago? 1740

Tko mi krije, tko mi krati,
tko mi uzdrži me vesele?
tko da mi ga, jaoh, povrati,
tko da utaži moje žeje?

Ali ako je namislilo 1745

ne vratit se mladac hudi,
neg neharan, neg nemio
pogubit me sasma žudi,

za što i ja tja daleko
ne slijedim ga brza i hrla? 1750

ako je Ruđer moj uteko,
Alčina je, jaoh, umrla.

Ah, nije mi ga odi, nije,
da me tužnu bude čuti,
vjetar nosi, zemlja pije 1755

moje uzdahe, moj plač luti.

On se dijeli, on odhodi,
a ja jošter život trajem,
i nesrećan bijleg odi
izdavnika zloga ostajem. 1760

On se od mene plačne odreko,
i ne gleda djela vrla ;
ako je Ruđer moj uteko,
Alčina je, jaoh, umrla.

Česa umrla? Zvijezde prike, 1765

vi mi htjeste život dati,
ki ću živjet ja u vike,
za u vijeke bolovati!

Ah, nemile moje česti,
ah, zakona huda i kriva, 1770

neumrloj u bolesti
bit na pola mrtva i živa.

Učin'te me, zvijezde, umrlu,
er ako imam ja živjeti,
u ovem jadu tešku i vrlu 1775

vele mi je boje umrijeti.

1760. rukop. a. od ovoga stiha ima samo: iz. 1762. b: i ne gledam mlaca
rla 1766. htjeste] b: tjeste.

KORALKA :

Utaži se, o kraljice,
 nije dostojno da tva dika
 plačnijem suzam grdi lice
 s toli tamna nevjernika, 1780
 er će tebi blaga sreća
 kako i dosle namjerati
 izabranijeh množ mladića,
 s kijem ćeš mirne dni trajati.

ALČINA :

O Ruđeru, moj Ruđeru, 1785
 moj, er ne mož' neg moj biti,
 za sve ovaku htje nevjeru
 tvojoj vjernoj učiniti,

ustavi se, ah, ustavi!
 U čem sam te uvrijedila, 1790
 ke zlo, ki sam grijeh nepravi
 suproč tebi sakrivila?

Ovako li privari me?
 ovako li ti pogubi,
 kako hoćeš nazovi me, 1795
 il' tvu slugu, il' tvu ljubiti?

Pođ' Alčina, vjeru tvoju
 u himbene kletve stavla,
 i u smrtnom nepokoju
 ljubovnike vjerne ostavla; 1800

pođ' krajestvo tvoje i sreću
 i tvoj odar združi sade
 s nekijem, koji za tvu smeću
 ne znam od kud odi upade.

Gdje su plami vaši ognjeni, 1805
 o bogovi višnji sveti,
 kijeh se imenom sto krat meni
 krivo zakle mladac kleti?

Ako vi me ne osvetite
 od ovega prika izdaña, 1810

1788. množ] a: sto. 1790 sam] b: san. 1800. vjerne] b: s are. 1809. osvetite]
 b: osfetiti.

zaman crkve ponosite
nesvijesni vam svijet poklaña.

Vaša pravda privelika
sve trjeskove s neba upravi
vrh nevjerna neharnika, 1815
koji ovako mene ostavi.

Ako docna svoj grijeh plati,
daj pedepsa teža budi,
da tuguje, da sveđ pati;
umri, umri, Ruđer hudi. 1820

KORAČKA :

Iz misli ga veće istjera,
do brzo će grijeh platiti :
mučno varka i nevjera
bez pedepse može biti.

ALČINA :

Gdje god svrne sve stupaje, 1825
bijesni krvnik i himbeni,
svuda upado smrtne u vaje,
svuda kušo jad pakljeni.

Ne imo zrake dio sunčane,
neslatka mu voda bila, 1830
ne dala mu zemlja hrane
iz pitoma svoga krila,

ali ako bi brodit htio
slične sebi morske vale,
plahi sjever mrtva iznio 1835
na puste ga skoro žale,

bez nijedne mu ter milosti
putnik, koji prođe tudi,
ne ukopane pleso kosti ;
umri, umri, Ruđer hudi. 1840

Nu što u vjetar tužbe tratim,
plačna i zaman odi stoje,
ter na osvetu ne obratim
uvrijedjeno srce moje ?

1812. nesvijesni] b: nesfjesni. 1818. daj] b: taj, teža] b: teška. 1822. do
rzo će] b: brzo ti će. 1829. zrake] a: sdrake. 1842. stoje] b: svoje.

Na oružje, narugani 1845
 moji puci svi kolici,
 na oružje izabrani
 moji vitezi, moji bojnici.
 Jedni s četam junačkime
 morskak kraje sve čuvajte, 1850
 jedni s plavim letuštima
 po moru ga svud tjerajte,
 da po moru i po vodi,
 gdje god stupaj svoj ustrudi,
 od mene se ne oslobodi; 1855
 umri, umri, Ruđer hudi.

KORAČKA :

Smiri gorke sej bolesti,
 o kraljice, lijepa moja,
 neka bježi sa zlom česti,
 doć će i nemu plata svoja : 1860
 još će vitez vuhoviti,
 što je izdo lijepos tvoju,
 nemilosno izgubiti
 po izdajstvu glavu svoju.

ALČINA :

Što bjestujem, jaoh, na koga 1865
 me se ogneno srce gnivi;
 ne umri život srca moga,
 živi, moj drag Ruđer, živi;
 živi, dušo moja mila,
 moj se lijepi k meni vrati, 1870
 ka se ne bih oblijenila
 sto života za te dati.
 Pod'te mi ga uzdržite,
 moji vjerni, moji ljubjeni,
 molite se i plačite 1875
 da se vratit bude k meni.
 Nijedan od vas ne mo biti
 tač slobodan, smion toli,

1854. ustrudij a: utrudni. 1868. b: živi Ruđer moj drag živi. 1872. sa te datij a: sa ņ podati

da na n napre luk srditi,
da podere mač oholi. 1880

A ti, dobro moje, prosti,
ni se jadaš, ni se prijedi
na ove, koje u plahosti
na te izrekoh gnevne riječi.

Tuga, boles luta i muka 1885
usili me rijet proč tebi,
što ma žela i odluka,
šta ma miso viku ne bi.

Ustavi se, o jedina 1890
ma požudo, sama ustavi!
ovu platu prosi Alčina
ne izrečenoj svoj ljubavi.

Samo da se, moj Ruđeru,
k meni budeš povratiti;
sve ću ostale na mu vjeru 1895
tve krivine ja zabit.

KORAČKA :

Hod'mo čekati, o gospoje,
hoće li ga tko dovesti,
je da brzo gorke tvoje 1900
budu pristat sej bolesti.

KOR :

Razumni su, koji vele,
da u ljudska sva činjenja
pod nebesim mogu vele
riječi, trave i kameña.

Moć se od riječi i od trava 1905
u Alčini mnoga uzdrži,
čijem razumjet svijetu dava,
da što je crno, bijelo drži;

nu mogući dragi kami 1910
od prstena nam poznana
i ne riječim i travami
vrha dođe segaj dana.

Po njemu smo mi odkrili,
i po znađu Melisinu,
sve što u bludnoj leži vili, 1915
svu ne narav i hitrinu.

Cijenaše se nam do sada,
da pakljena ova srda
gizdava je, lijepa i mlada ;
a ona tamo stara i grda, 1920
sva zbabjena, sva zgrčena,

množ toliku kaže ljeta,
da bi reko, da je rođena
u početak jošte od svijeta.

Sva nagiba i od pepela 1925
žuta ne je slika i blijeda,
izgorjena vrhu čela
odi ondi se sijed pram gleda.

Upadene oči sijere,
kijeh je obrva oštra i gusta, 1930
nos do grla sjenu stere,
pali zubi svi su iz usta.

U pogledu smrt pribiva,
omraza joj sjedi u glasu,
grbava je, hroma i kriva, 1935
nije pet pedi noj u stasu.

Svuđ joj modre vidiš guke
ustarana oko vrata,
crne klaste ima ruke,
po licu je sva kosmata. 1940

Sušega je vele tijela
neg dub, za sveđ koji usahne,
sva je nedraga, sva nemila,
sva kolika grobom dahne. 1945

Ne gruboća tolika je, 1945
takoga je hoda i čina,
da bi pozno, prava da je
vukodlačka upirina.

I na ovemu stasu i licu,
o Ruđeru zapañeni, 1950

- lijepu i slavnu djevojčicu,
 Bradamantu tvu, promijeni?
 Nijesu, nijesu čuda mnoga,
 svijetli mladče i gizdavi,
 radi obraza nesličnoga 1955
 da tvu dragu ljudi ostavi,
 er vilišnom moći prikom
 tako Alčina čara i rabi,
 i tač bijednijem ljubovnikom
 oči obsjeni, svijes oslabi, 1960
 da grdobe ne paklene,
 da uvehnuta ne telesa,
 zapašeni drže i cijene
 ko božanstvo od nebasa;
 tijekom tko godi ne će da se 1965
 na otrovno zlo namjери,
 časnijem bijegom uklanja se
 od oveziјeh kužnijeh zvijeri;
 gdi znaš, da je smrt gotova,
 dalek od ne prsi odvрати, 1970
 er prstena Ruđerova
 ni svakomu moć imati.

ČIŃENJE PETO.

SKAZANE PRVO.

MELISA sama:

- Sad jedino i veselo
 svak me nastoj proslaviti, 1975
 sad krunite moje čelo,
 o lovori ponositi,
 veće bo sam ja dobila!
 Gdje je sada, o Alčina,
 vilovita tvoja sila,
 tvoja oholas, tvoja hitrina? 1980
 Sad se rugaj ljubovnikom,
 i njih slike promjenjiva,
 kako i s čuđim i s prilikom
 i ti jesi promjenjiva.

Od silnijeh se tvojijeh ruka 1985
vrijedni Ruđer oslobodi
s moga znaña i nauka,
tve hitrine ki nadhodi.

S mogućega on prstena, 1990
tko si, što si, veće uzazna,
grdobštino ne vidjena,
starešino bezobrazna.

Prikore sam tvoje ne znane, 1995
svoj čeladi ukazala,
ka dohodi s bližne strane
kraj ovezijeh ribat žala,

da oni budu spovijedati
po svoj zemli tvoju zloću,
ne pristajuć pripijevati
do vik vika tvu grdoću. 2000

Ne scijeñena, narugana,
među smrtnim i životom,
sred ovezijeh pustijeh strana
ostaj s vječnom tvom sramotom.

Ti, koja si uživala 2005
svijeh mučiti družijeh, primi
platu, ku si dostojala
tvojjjem djelim prikornimi.

Ako sud me moj ne vara, 2010
jur se na kraj drugi stani,
s družbom verna od brođara
s dobrom česti Ruđer znani.

Jur poštena Logistila, 2015
koja ľubi sve kreposti,
na stan ga je svoj primila
u veseľu i u radosti.

A sad da se vitezovi
u naravni hip obrate,
kijeh vil huda medno ulovi,
pak im poda gorke plate. 2020

Zapise, uzle i prilike,
i sve čari s njih ću smesti,

da oni prime predne slike,
a nu gore stru bolesti.

Lud je i smamjen po načinu, 2025
tko god misli zlo činiti,
i mni tešku svu krivinu
od nebeskijeh oči skriti.

Pravda i srgba božanstvena, 2030
ka pedepše djela opaka,
sve što veće prodižena,
toliko je vrlija paka.

SKAZAŇE DRUGO.

KORAĽKA, ALČINA I STRAŠIMIR.

KORAĽKA :

Koliko veće ja
mislim, ma gospoje, 2035
da hudi Ruđer tja
od tebe pošo je,
toliko već mogu
luda ga zazvati,
i da se razlogu
ne pušta vladati. 2040

Bud' da će uteći
po suhu lasno moć,
oružjem čineći
put, po kojem ima proć ; 2045
ko da se usudi
po moru da uteče,
koje valim od svudi
naš otok obtječe ?

Koja plav po prikoj
pućini proleti, 2050
ku ne će verni tvoj
Strašimir vidjeti ?

Tim gorke uzdahe
ustavi, kraļice,

i suze, ke plahe 2055
teku ti niz lice.

Ufam se, da prije
neg sunce ognjeno
u more sakrije 2060
sve lice zlaćeno,
tve će se smućene
rasvedrit lijeposti,
i niknut žudjene
iz plača radosti.

ALČINA :

Ufañe samo toj 2065
sred gorka čemera
uzdrži život moj,
da diham joštera,

za sve mrem sto krati,
čekajuć na svak čas 2070
ki godi imati
od ove zgođe glas.

Nu vidim brzu plav
brzinom velikom 2075
gdi grede nas uprav
s jednijem bojnikom!

Čini mi se iz daleka,
da je od plavi vojevoda . . .
on je, ah, ma česti prijeka,
koja će ovo biti zgođa? 2080

Svu me strah popada,
sva sam mraz ledeni,
tresem se od jada,
nije duha u meni.

Strašimire moj, za što si
došo? ka te vodi sila?
ki se od tebe poklon nosi?
život, ali smrt nemila? 2085

STRAŠIMIR :

O kraljice, sila od nebi
suprotiva nam boj bije, 2090
moć umrla, slaba u sebi,
bogu odoljet jaka nije.

ALČINA :

Je li uteko Ruđer, reci,
ali uzdrži vlas ga tvoja ?
il' me oživi, il' posijeci, 2095
tu se uzdrži sva čes moja.

STRAŠIMIR :

Po naredbi, ku visoka
vlas mi tvoja podala je,
od ovoga ja otoka
s bojnijem plavim čuvah kraje. 2100

Priko po dne, kada samo
kod visoke one gore,
put zapada koja onamo
prostire se siđe u more,
korabla se kratka i mala 2105

vidje od mene, gdje u slobodi
s kraja se je odvezala,
na onu stranu da prihodi.

Bježaše ona hrlo toli,
da se oku mom činaše, 2110
da ne brzi tijek oholi
strijel letuštu jednačaše.

U toliko bivši meni
jedan tvojijeh sluga reko,
da zli Ruđer u nescijeni 2115
ljepote se tve odreko ;

pun rasrgbe i bolesti
sa svijem plavim u isto vrime,
za nu uhitit i dovesti
zatekoh se hro za nime. 2120

2090. boj bije] *b*: bila je. 2104. siđe] *a*: u ono. 2112. jednačaše] *b*: jedinaše.
2116. *b*: od ljepote tve se odreko.

- Neizbrojnijem se pod veslima
užeženo more pjeni,
ter s obijesnijem valovima
srne udarat kraj kameni,
jak da morski kralj pun gñeva 2125
budi u sebi sumñe nove,
videć silu našijeh drijeva
po kraljestvu gdi mu plove.
- Jur zategnut po sve strane
od nas bješe Ruđer hudi, 2130
ne mogaše cijec sahrane
svoj obrnut tijek nikudi;
kad vuhveni i brzeći
brodar, ki ga tja vodijaše,
vrhu krme ter sjedeći 2135
pobjeguću plav vladaše,
videć, da ga ma plav stiže,
i malo mañ veće hita,
tanke od svile pokrov diže
svrh jednoga čudna štita; 2140
štita, iz koga van iskoči
jedna svjetlos toli jaka,
da zaslijepi taj čas oči
svemu mnoštvu tvijeh junaka.
- Vidit bi nas zapañene 2145
ko prid glavom Medusinom,
ka jur ljudi tvrde u stijene
obraćaše zlijem načinom.
- Tako slijepi s bližñe luke
nam protivne Logistile 2150
silnijeh trubaļ čusmo buke
strahovite i nemile,
i da nas je po sve strane
u okolo obujmila
bujne vojske oružane 2155
ne nadana prika sila.
- Mi žestoko pristrašeni,
(a što bismo mogli veće,

- zaslijepjeni i uvedeni
u pogubne smrtno smeće?) 2160
jedva vesla uzdržeci,
raspršani, razmetnuti,
obratismo na zad pleći,
za smrt silnu pobjegnuti.
Gremo, ne znam, kud ni kamo, 2165
i na poraz smrtni očiti
u nesvijesti nastupamo,
cijeneći se sahraniti.
Velik dio, čim ne vidi,
kud njihove srnu plavi, 2170
o morske se razbi hridi,
i tu život svoj ostavi.
Neprijateljski mnozijekh mači
nemilosno pogubiše,
mnozijekh ognjen plam potlači, 2175
mnozijekh vali potopiše ;
ja sam s malo družbe ine
u velikom našem boju
živ na ove pokrajine
srećom iznijeh glavu moju. 2180

ALČINA :

- I još, vajmeh, mogu biti
bez Ruđera u životu,
i od bolesti ne umriti
zlobnijeh zvijezda na sramotu ?
Ovako se, tužna Alčina, 2185
zgađa, ovaku platu sreće,
tko se uzda u tuđina
i u nevjerno plaho dijete.
Tko bi vijeku, jaoh, cijenio,
da oni mladac, gizdav toli, 2190
u srcu je lav nemio,
vrla tigre, zmaj oholi ;
da ona rajska lijepos skriva
pod sobome svijes paklenu,

2167. nesvijesti] đ: nesfjesti. 2168. cijeneći] đ: cijenući. 2183. od] a: u.
192. vrla] đ: huda. 2194. svijes] đ: sfjes.

- i čud, koja pridobiva 2195
 tvrdo gvozdje, mraznu stijenu?
 Što ću, vajmeh, gdi ću sade
 narugana, privarena,
 u čemerne ove jade,
 kad ne čekah, uvedena? 2200
 Ako zemlja ne ima i ne će
 podobne mi dat pomoći,
 ako nebo hudo od veće
 spravja mi se vrha doći;
 daj se prigni, da daj gani 2205
 na moje riječi silni pako
 i paklenih zlijeh nemani,
 strahovito mnoštvo jako!
 O bogovi ognjeniti 2210
 nemiloga crna stana,
 ki jednaci može biti
 bogovom ste višnijeh strana,
 ako ikada ja posvetih
 u po tijeka noćnijih sjena 2215
 vrh otara vašijeh svetih
 svetišta vam ljubjena:
 tec'te iz pakla, svi tecite
 na vapjeňa ma moguća,
 tec'te, da mi ustavite 2220
 ljubovnika pobjeguća;
 ili ako me jaka nije
 pomoć krepos vaša silna,
 ter smiriti ne umije
 bolovaňa moja obilna:
 iz mrzeća segaj tila 2225
 ovu dušu istiskate,
 ter je s vami u nemila
 crna mjesta posmucate.
 Što krzmate, što stojite,
 strašna družbo i moguća? 2230

2209. ognjeniti] *đ*: ognjeviti. 2211. i 2212. *đ*:

kim jednaka može biti
 moć s višnijem da je dana.

2218. vapjeňa] *đ*: vapoňa.

tec'te, da mi ustavite
 ljubovnika pobjeguća!

SKAZAŃE TREĆE.

MELISA, ALČINA I KOR VITEZOVA.

MELISA :

O pakljena srda Alčina,
 klete ustavi riječi tvoje,
 smrad od tvojijeh zlijeh krivina 2235
 jur do neba uzišo je.

Tvojijeh od zala, tvoga od cvila
 rug nebeska tvori strana,
 a pakljena strašna sila 2240
 kroz uzrok je tvoj svezana

Pripravja ti bog pravedan
 štetu i poraz vjekoviti,
 jedan sam čas i hip jedan
 sve će varke tvoje odkriti.

O vitezi vrijedni gdi ste, 2245
 ki, ljubeci vilu priku,
 mješte plate izgubiste
 običajnu ljudsku sliku ?

vaša uzmite lica istina
 i naravni hip poznani, 2250
 a ova divja pustošina
 kako i prije grda ostani.

Viloviti zapis nijedan
 ne nađi se odi sade,
 tako jaki, tako vrijedan, 2255
 da na riječi me ne pade.

ALČINA :

Na koju sam došla smeću,
 koja me ovo goni sila ?
 Dobila ste, tajat ne ću,
 o nebesa, već dobila. 2260
 Bježi, Alčina tužna, bježi,
 da ne sreteš poraz teži.

KOR VITEZOVA :

Koje ti ćemo hvale i dike,
o nebeska diko, dati,
koji da ti se na velike
tve milosti har odvrati? 2265

Malo je naše dostojane
darovima proč tvojimi,
nu je srce jošter maše,
neg da ovaku rados primi. 2270

Ti se nami mož' s razlogom
ne rodjena majka riti,
koju ćemo mi za bogom
prvu gledat i cijeniti.

Rodjeni smo dvaš po tebi, 2275

i ako naša čes je bila
huđa i gora vele u sebi
nego ista smrt nemila,
ovi život drugi, koji
nami poda tva dobrota, 2280
draži se od nas vele broji
od prvoga od života.

MELISA :

Stvar je ljudska sagriješiti;
nu vrh ine sve čeladi
pametan se može riti, 2285
tko iz grijeha koris vadi.

Čestita je tuga i muka,
iza kratke ka bolesti
čovjeku je od nauka,
da u naprijeda žive u svijesti. 2290

Tim pokli ste sad poznali,
vrijedni mladci i hrabreni,
u kakove se štete uvali,
tko robuje bludnoj ženi:
vazda se od ne uklanate, 2295
kako od gnivna plaha mora,

ako želju ne imate
steć sramote i prikore;
nu prije neg se u krajine
vaše rodne uputite, 2300
na sramotu hude Alčine
veselo se oglasite.

Ti Astolfo sa mnom hodi :
prije neg bude dan svršiti,
s tvijem Ruđerom u slobodi 2305
na drugom ćeš kraju biti.

SKAZAŃE ČETVETO.

KOR VITEZOVA IZVODI TANAC I PJEVA :

O ženska lijeposti,
himbena, laživa,
malo ti vrijednosti
u tebi pribiva. 2310

Tvoj posmijeh, tvoj pogled,
tva riječca slikuje
pokriven medom ijed,
iz nenad ki truže.

Drugo se bludna vil 2315
zazvati ne more,
neg smrtna lutka stril,
nesvijasno neg more.

Tko se š nom sastane,
ter se pak slobodi, 2320
bijeli mu dan svane,
drugi se put rodi.

PRVI OD KORA :

Kad čekani
zrak sunčani
vrhe od gora jutrom zlati, 2325
vjetric mili
s mirnijem krili
uzme iz tiha kad pršati,

1 2. b: veseje odi učinite. 2304. svršiti] b: sfršiti.

- na pridragi
 trepet blagi 2330
 sve dubrave vesele se,
 i ljubena
 i rumena
 rusa otkriva svoje urese,
 more kaže 2335
 lice draže
 prid pršanjem veselijeme,
 i u razbludi
 po nem svudi
 tance izvode ribe nijeme. 2340
 Sasma tužan,
 sasma ružan,
 tko vjeruje toj tišini,
 ter izdavnoj
 i nestavnoj 2345
 u ruke se da pućini,
 za što prije,
 neg se skrije
 u zapadne dan dvorove,
 ognienito 2350
 i srdito
 more uzavri na valove,
 tim stresena
 i smetena
 plav, koja se u n uzdala, 2355
 u istoj vodi
 smrt nahodi,
 gdje se jutros jes igrala.
 Istu vjeru
 i nevjeru, 2360
 istu od mora narav drži,
 nepoštena
 huda žena,
 kad stravljeno srce sprži.
- KOR :
- O ženska lijeposti 2365
 himbena, laživa,

malo ti vrijednosti,
u tebi pribiva.

Tvoj posmijeh, tvoj pogled,
tva riječca slikuje 2370
pokriven medom ijed,
iznenad ki truže.

Drugo se bludna vil
sazvati ne more, 2375
neg smrtna luta stril,
nesvijesno neg more.

Tko se šinom sastane,
ter se pak slobodi,
bijeli mu dan svane,
drugi se put rodi. 2380

DEUGI OD KORA:

Smamjen oni,
ki nasloni
u vil bludnu svoje ufaše:
šnome dugu 2385
nađe tugu,
a prem kratko uživaše.

Lijepos ona
sva priklopa
pogubi te najposlije,
ni blagosti, 2390
ni milosti
u nesramnoj ženi nije.

Ńe su prami,
kim te smami,
i dušu ti gospoduje, 2395
ne vidjeni
vez pakleni,
štetu i boles kijem ti snuje.

Ńe su oči, 2400
ke s istoči
svijetlo ti se sunce čine,
strahovita
noć očita,
blago i pamet gdi ti gine.

Ńe celovi, 2405
 kim te lovi,
 i Ńe riječca ŃubeŃŃiva,
 čemeri su,
 otrovi su,
 gdi nemila smrt pribiva. 2410

Ńe su čini
 i načini,
 ke ti licem s dvora kaŃe,
 sve vuhvenstva,
 sve himbenstva, 2415
 mame, tlape, varke i laŃe.

Ńe je blagos
 sve nedragos
 nemile su Ńe milosti,
 smrtne i hude 2420
 sve razblude,
 smrad i prikor sve lijeposti.

KOR :

O Ńenska lijeposti
 himbena, laŃiva,
 malo ti vrijednosti 2425
 u tebi pribiva.

Tvoj posmijeh, tvoj pogled,
 tva riječca slikuje
 pokriven medom ijed,
 iznenad ki truje. 2430

Drugo se bludna vil
 zazvati ne more,
 neg smrtna Ńuta stril,
 nesvijesno neg more. 2435

Tko se Ń Ńom sastane, 2435
 ter se pak slobodi,
 bijeli mu dan svane,
 drugi se put rodi.

TREĆI OD KORA :

Strijelate me,
 raŃate me, 2440
 oči vedre, usti medne,

- uzdanomu
 srcu momu
 već ne imaste moći nijedne.
 Razgledo sam, 2445
 razabro sam
 u sramotah klete Alčine,
 ko su grde
 i zlosrde,
 sve ke ovaki život čine. 2450
 Ne grdoća
 i ne zloća,
 izgled budi svoj mladosti,
 da s nemilom
 bludnom vilom 2455
 otrovne su sve radosti.
 Prava rados,
 prava slados,
 na nebesijeh nahodi se,
 kreposnima 2460
 tuj djelima
 naša duša uspeñi se.

KOR :

- Kako u kratko otok ovi
 od lijepa se grub učini,
 kako lice sve ponovi, 2465
 u svem slično zloj Alčini!
 Ko sramotna osta svijeme
 vilenica grda i stara ;
 ko ne može dugo vrijeme
 pokrivena bit privara ! 2470
 Lažive su segaj svita
 veličine sve izvañe,
 vele tjera, malo hita,
 tko u njih stavja svoje ufañe.

2459 nahodi se] a: nahode se. 2462. uspeñi se] a: uspeñe se.

LAVINIJA.

Podpuni naslov glasi: Lavinja, tragedija gos. Dona Palmotića, vlastelina dubrovačkoga prikasana prid dvorom godišta gospodinovijeh 1648, Frevara.

Imena od svijeh, koji ulaze u tragediju.

Juturna, sestra Turnova. } Prolog.
Junone. }
Enea, ban trojanski.
Askanijo, njegov sin.
Ahate, njegov svjetnik.
Latin, kralj od Latina.
Amata, Latinova žena i kraljica.
Lavinija, njihova kći.
Baba Lavinina.
Drance¹, vijećnik
Turno.
Redovnik.
Kamerte, jedan od vojevoda latinskih.
Idmon, navijesnik glasnik.

¹ *Rukop.*: Druna.

PROLOG.

JUTURNA I JUNONE.

JUTURNA :

Tužne ti si i usione
glase meni sad donila,
o božice ma Janone,
o kraljice moja mila.

Jaoh, da tako udes luti 5
hoće da ima posred boja
Turno moj brat poginuti
i dospjeti ljeta svoja!

Da to li će nemu oteta
vjerenica lijepa biti, 10
od latinskih strana svijeta
vedra kraja rod čestiti;

vjerenica od kraljice
nemu Amate narečena,
ka je lijepe djevojčice 15
draga majka i ljubjena?

Da to li će klete Troje
ovdi narod gospoditi,
i Latine vjerne tvoje 20
pod vlas svoju podložiti,

ter kroz oblas silnu tvoju,
ti ljubovca kraja od nebi,
ne možeš nam pomoć koju
pri ovakoj dat potrebi?

JUNONE :

O Juturna ma ljubjena, 25
dvorkinice moja izbrana,

većma neg ti ja smetena
 nahodim se tegaj dana,
 videć naše tuge i boli,
 a čestite sreće i zgone
 mrzećega meni toli
 trojanskoga vojevode. 30

Ja u svakom djelu i stvoru
 suprotivna i nemila
 i na suhu i na moru, 35
 ko znaš, svej sam nemu bila,
 tjerajući sedam ljeta
 hudi narod vuhoviti
 il' progoneć priko svijeta,
 da ove kraje ne uhati. 40

Osuda me gorko trudi
 puna zlobe i nescijene,
 kom Veneru bludnu odsudi
 tamni Parid ljepšu od mene. 45

Ali što je određeno
 među višnjem bogovima,
 sila je, da je ispuñeno,
 i da svrhu svoju ima

JUTERNA :

Vajmeh, sva sam protrnula,
 svu me obhita strah ledeni; 50
 molim ti se, što si čula
 sve po tanko reci meni.

JUNONE :

Jutros počoh hitro iskati,
 ko je običaj moja svakdana,
 i uhodit i prežati 55
 moga Jova celovaña;

Jova, ki je take čudi,
 da koju god vilu vidi,
 hudi hotim svaku žudi,
 svaku hoće, svaku slidi: 60

sad prihvaća tuđe lade,
sad božice višne tjera,
za vilami sad se krade
od planina i jezera.

To u negova proseć djela,
stvar sam našla, kóerce moja,
koja me je luto smela,
s ke sam puna nepokoja,

a to da je on zgradio
vam udese teške i prike,
ke je kletvom potvrdio
Flegetonta strašne rike:

da će od boja latinskoga
sjutra veće svrha biti,
da će Turna brata tvoga
brzo život dovršiti;

da tu tako pri toj zgodi
Lavinija lijepa i znana
Eneji će vojevodi
trojanskomu bit podana.

JUTURNA :

Ah, nesreće naše hude,
ah, može li taj stvar stati,
tomu Eneji da se bude
Lavinija dobra dati,

koga porod Askanijo
kroz tve djelo, ma božice,
košuticu jes ubio,
bes krajevske djevojčice;

košuticu, ka je bila
sva zabava ne pameti
i razbluda draga i mila
i najdraža stvar na svijeti.

Ona cvijeli ne smrt priku,
a ne haje i ne mari

63. za] rukop.: sad. 65. djela] rukop.: gdje a to će biti — : čela? Stih je ako nerazumljiv u rukop. 72. rike] rukop.: rijeke. 88. bes] rukop.: Bes, inače je na početku stiha, ako se nime ne počine strofa, u rukop. malo slovo.

ni o svomu vjereniku, 95
 ni o drugoj na svijet stvari.
 A majka ju bratu momu
 dava, i tom se vjerom diči,
 a od Eneji himbenomu
 ne da zavré cijele riči. 100

JUNONE:

Sve je, kćerice, to za ludu,
 ako silni Jove odredi,
 da ne odluke tašte budu,
 i da vjera taj ne slijedi. 105
 Suprot vašoj kući je od veće
 on rasrčen i nemio,
 naredbe je tej mrzeće
 zloj Veneri naredio,
 da Kupida pošle sina,
 da mlađahnu i nezdrelu 110
 kćercu kraja od Latina
 kroz najljepšu rani strijelu,
 da pustošna djela s toga
 zatravjena svijes izgubi,
 i da Eneu nevjernoga 115
 na sramotu moju lubi.

JUTURNA:

Sve sam čula, vajmeh meni,
 o gospođe ma, ne veće.
 Ah, drag braće i ljubleni,
 sasma ti si teške sreće. 120
 S pogiblijom da li tvojom
 i s tvom smrti među nima,
 ah, i s mojijem nepokojom
 ova ženba slijedit ima?
 Tužni čačko i žalosni, 125
 plači skubi tve sjedine,
 tvoj drag sinak i kriposni
 u najdražu mlados gine,

mre branitelj naš hrabreni,
slatko ufaše rodna grada, 130
vito kopje, štiti pereni
sve latinske zemlje pada.

JUKONE:

Nije od suza ovo brime,
nego nastoj, kćerice moja,
da s vojevodom trojanskime 135
tvoj ne čini bratac boja.

Ako li se s česti hude
pozvat budu na rat kleti,
sve njihove tej požude
ti s načinom hitrijem smeti. 140

Ženu kralja latinskoga,
našu Amatu nadgovori,
Trojanina prokletoga
na privaru da umori. 145

Smrt neka mu podat čini,
kad najmaše on se uznada;
sad je vas sviet u hitrini,
svak se sade s varkom vlada

Od velika čini joj ijeda,
da sva gori ko i smamjena, 150
da ne pazi, da ne gleda,
što je kraljevska čas i scijena;

da svjet poda mladoj kćeri,
da oca snađe smionom riječi,
za Turna ju neka vjeri, 155
i da mu se staru opriječi.

Smiono se ovdj srce prosi,
ne ima hvale tko se boji;
tužnu čeljad smjenstvo iznosi,
sve žalosnijem dobro stoji. 160

Ja ću opet s moje strane
sve načine postaviti,
je da huda čas pristane,
koja tužnom Turnu priti.

Na požude moje ako 165
 višne boge vidim tvrde,
 nemili ću ganut pako
 i paklene strašne srde.

Tako lasno, kao mliš, ne će 170
 lijepa se udat Lavinija;
 rijeke od krvi, bune i smeće,
 bitće štetna ne prćija.

S Askanijom ali sinom
 Enea hudi grede ovamo
 i mrzećom svom družinom: 175
 bjež'mo, da ih ne gledamo.

ČIŃENJE PRVO.

PRIKAZAŃE PRVO.

ENEJA, AKATE, SVJETNIK, ASKANIJO I DRUŽINA.

ENEJA :

O moji drazi, moji hrabreni,
 koji u svakom trudu i tuzi
 vazda jeste bili meni
 ľubeľivi, vjerni druzi, 180

eto, ko smo nebeskoga
 kraľa snižno mi molili,
 kraľstva smo latinskoga
 kraj ųudjeni uhitili.

Ali naša teška sreća 185
 i odi nas ne ostavlja,
 neg nam smeće iza smeća
 iza truda trude spravľa.

Poćinuti mi scijenismo
 sred obilne strane ove, 190
 ali se u noj namjerismo
 na ognene boje nove.

Nije pokoja temelita
 ni veselja vik pod nebi,

169. Kao] rukopisi drugih drama najradije imaju ko; ja sam po rukop. ove drame ostavio kao, jer je tako u štampanom izdanu kristijade najobićnije.

u nijednom dobru od svita
čovjek miran nije u sebi. 195

Ali za sve čes neprava
progonit nas napreduje;
veliku nam pomoć dava,
što pravednos s nam vojuje 200

Jošte ovijeh od zemalja
mi ne dobro na kraj stasmo,
a u Latina vedra kraja
poklisara što poslasmu.

On velike ne bez scijene. 205
kao je svaki vas vidio,
krepkom vjerom utvrdjene
s nam je uvjete učinio.

Vrh uvjeta, za čes moju,
i da je vaša rados veća, 210
jedinu mi kćercu svoju
vjerenicu dat obeća.

Sve to male kroz uzroke
s lude česti bi smetano,
i oni čas u žestoke 215
lute boje obratjeno,

a to er nevješ Askanijo,
običajne slijedeć love,
košuticu jes ubio
mlade kćeri Latinove. 220

Kolika se s toga dila,
o hrabreni moji bojnici,
s obje strane krv prolila,
vidjeli ste svi kolici.

Ufam se, ufam, da se ne će 225
dugo vrijeme radovati,
tko je uzrok ove od smeće,
tko je zavrgo ove rati.

Vi, hrabrene dike moje,
za malo se potrpite, 230
i žudjene na pokoje
hranite se i držite.

Ne stiče se čas viteška
od onega tko počiva;

na svijetu se sreća teška 235
s ustrpjeņem pridobiva.

Sudjeno je, ko vidimo,
u nebeskom višņem dvoru,
teške trude da trpimo
i na suhu i na moru. 240

DRUŽINA :

O vojevoda naš izbrani,
sinu Ankiza razumnoga,
svud scijenjeni, svud pjevani
cić razuma stavna tvoga,
sve koliko ovo nami 245
s hotjenjem se božijem zgađa,
podnesenijem za tugami
neka je paka rados slađa.

AKATE :

Spomen'mo se, što Apolo
nam u Delfijeh prorokova ; 250
što Arpija kletijeh kolo ;
što li mudros Elenova ;

što tvoj ćačko mudri Ankize
često nami spomeniva,
ki se iz truda ovijeh ize, 255
sad nebeska poļa uživa ;

što Kumea nam Sibila
sred kamene spjeva spile,
koja nam je navijestila
strašne boje i nemile : 260

tiberinska brza rijeka
sva da će se zakrvavit,
da Junone huda i prijeka
ne će se od nas nigdje ustavit ; 265

da zle Grke i drugoga
ovdje ćemo naći Akila,
koga, kako i prvoga,
božica je porodila ;

najposlije mudra i stavna
zareče se proročnica, 270

iza truda družijeh spravna
da ti je ovdje vjerenica.

ENEA :

- Moj svjetniče, vrijedni Akate,
i vi ostala družbo mila,
ki čas vječnu dobivate 275
kroz viteška vaša dila,
ufam, ko su ispuñena
proročanstva tihjeh proroka,
da će ovdj podnesena
od nas biti zla žestoka; 280
tako da se zgodit ima,
kao rekoše isti oni,
da za trudim krvavima,
kijem nas huda čas progoni,
jošter ćemo puni slave 285
suprotive sve dobiti,
i sred lijepe tej države
u miru se pokojiti.
- Svaki od vas u toliko,
kako i dosle, družbo moja, 290
smiono srce i veliko
nastoj kazat posred boja.
- Smionu č lađ sreća utješi,
tko je smion, slavu stječe,
a od strašiva srca bježi 295
čas i hvala tja daleče.
- Nu ti, dragi moj porode,
ne moj s naglom tač pametim
sretat bune, trude i zgođe,
neprilične tvójijem ljetim. 300
- Desnica će za sad moja
i mač ovi trjeskoviti,
dokle uzrasteš, posred boja
tebe čuvat i braniti;
a ti slatko moje ufañe, 305
kad se upazit budeš jači,

kroz junačko djelovanje
neprijatele naše tlači.

ASKANIJO :

Pače, čačko, ja ću prvi
za te u svakom trudit boju, 310
ni ću štedit moje krvi,
za uzmnožit slavu tvoju.

U kriposti tve viteške
lijepo mi se izgledati ;
pravo je, da ima trude teške, 315
tko je rođen za vladati.

ENEA :

Po činjenju, sinko, momu
uči krepos i trud pravi,
a je da višni u drugomu
boju sreću tebi objavi 320

Čačko Enea, dundo Ektore
čin' da ti su svud izgledi,
kao se slava steći more,
čas neumrla kao se shijedi. 325

Nu mi, mili druzi moji,
hod'mo dospjet ukopati
vitezove jur koji
poginuše posred rati. 330

Dostojno je, poštovani
da su od nas i sa više 330
oni, ki nas u ovoj strani
svojom krvim utvrdiše.

Palantovo tijelo paka,
smrtnu spravu kad spravite,
dio najboljih od junaka 335
bolnu čačku ponesite.

Ah, zli Turno i nepravi,
koji u madca hrabrenoga
tvu desnicu okrvavi
i ote dio srca moga, 340

tvom ćeš krvim platit meni
smrt, kom ga si porasio,
i oružje, a nescijani
koje mu si ugrabio.

A evo iz grada Laurenskoga 345
kralj s kraljicom na dvor hodi;
mir, za dana ki je svoga
među nami, njih izvodi.

Koliko bih s tvoje strane 350
veseo bio nada svima,
da mir ovi vječni ostane,
ki za danas podah nama!

PRIKAZANJE DRUGO.

KRALJ LATIN, KRALJICA AMATA.

KRALJ LATIN:

Pusti misli pune smeće.
i razvedri tvoje lice,
ni se srči na me veće, 355
moja ljubi i kraljice.

Ja bih želi srca tvoga
jošter davno pogodio,
i za Turna hrabrenoga
našu kćercu zaručio; 360

nu bogovi višni brane,
da ju nemu dat budemo,
hoteć zete inostrane
da u kuću dovedemo.

Sto proroka, sto zlamena. 365
sto prikazni nami priti,
da ona s nekijem sadružena
neg s tuđinom ne ima biti.

One pčele, ke su od skora 370
sjediniene i vesele
u grad ovi priko mora
iz daleka došetjele,
ter na lovor uavišeni,
ki nam resi dvore bile,

- uspele se, i medeni 375
 stan oni čas tuj zgradile;
 oni plamen, ki na glavi
 Lavinije lijepe i mlade
 bez nijedne se štete objavi,
 što nas žuto svijeh pripade : 380
 ko znaš dobro, hoće rijeti,
 da se od nas ovdí čeka
 zet plemenit, koga iznijeti
 sreća će nam iz daleka ;
 da će naša kći na sviti 385
 ime steći puno uresa,
 i da će nas uzvisiti
 ne plemenom do nebesa.
 Svijeh proroka mjesta ovoga 390
 ovo mudri zbor govori,
 Faunu su ovo čačka moga
 srećni za nas odgovori.

KRALJICA :

- Kraļu, izmi si iz pameti,
 da ću podat ja nikomu
 dragu kćercu mu na svijeti, 395
 razmi Turnu hrabrenomu.
 Sred čestite Italije
 ni svjetlegá, ni ljepšega,
 ni bolega mladca nije
 u svijeh djelijeh, izvan nega. 400
 Ili život moj skratiti
 desnica će sama ova,
 ili ona ne ima biti
 ničija ľubi, van negova.
 Za to se ne trudi, 405
 er me ne ć' prignut vik,
 da bude noj hudi
 Enea vjerenik,
 i da ja dat budem
 moj porod, moju diku, 410

i bogu i ljudem
 mrzeću krvniku,
 ki suproč zakonu
 najprve sve ljubi
 Kreusu, Didonu
 himbeno pogubi. 415

S kujem svjetom ma kuća
 da primi za zeta
 udovca bjeguća,
 nevjerna, prokleta? 420

KRALJ, LATIN :

Čemu zla jezika,
 kraljice? ustavi,
 i ne psuj bojnika,
 koga vas svijet slavi. 425

Ne ću li besjede,
 jučera ke meni
 poruči Diomede
 zatočnik hrabreni? 430

da nije od nega
 posred sve gospode
 viteza jačega,
 boľega vojevode: 435

kao s mačem, kao s kopjem,
 naučen iz mlada,
 pod teškijem oklopjem
 lijepo se on vlada, 440

kao jednak Ektoru
 kripostim bi svojom
 junačkom u zboru
 visokom pod Trojom; 445

nu blagom da ćudi
 Ektora nadhodi,
 čijem stječe čas svudi,
 čijem srca gospodi. 445

Ovaka jošte dva
 da je Troja rodila,
 Grčka bi zemlja sva,
 ne ona, cvijelila.

Tijem zlobnijem jezikom
 viteza ne pali, 450
 koga isti s tom dikom
 neprijatelj pohvali;
 koji sve djeluje
 po božjem hotjeću,
 i šnim se svjetuje 455
 u svakom čineću.
 Višnjih su bogova,
 kao vidiš, osude,
 ma kćerca negova
 svakako da bude. 460

AMATA :

Što imaju s mom kćerom
 bogovi činiti,
 što li se ne vjerom
 i stanom misliti? 465
 Ja sam ju rodila,
 ja sam ju slobodno
 opeta vjerila
 kao mi jes ugodno.

LATIN :

Od veće i sasma
 bogove prisvete 470
 ne scijeniš, lubi ma,
 i stavne njih svjete.
 I mene kroz tvoj grih
 usili, da tako 475
 pogrdit budem njih,
 i činit opako,
 da riječi ne scijenim
 kraljevske ja moje,
 da vjeru promijenim
 i kletvu u boje; 480
 kletvu i viru stavnu, koju,
 svjedočeći božje ime,

- sklopih s bocom trojanskame
i obećah mu kćercu moju.
- Nigda tako huda i prijeka, 485
kako sada, nijesi bila,
pakljena je srda neka
tvoju pamet objenila.
- Zlu svrhu sam sebi
i teško zlo mijeni, 490
tko višnijeh od nebi
ne sluša ni scijeni.
- Čovještva nu moga
pustit mi činit ne ć',
er svjeta ženskoga 495
primati ne ću već.
- Zlo stoji muž oni,
i svi ga ne scijene,
koji se nasloni
na lude svjet žene : 500
ženska svijes mnokrati
požude neprave
gradove privrati,
pogubi države.
- Tim dvornici moji pođite 505
mudroga ti Dranča zvati,
i vijećnike plemenite,
s kojim se obćim svjetovati.
- Šćim danaska ja ću zborit,
kao ćinio jesam dosle, 510
i mudro se razgovorit
u ovako teške posle.
- DVORANIN :
- Lijepo je ćuti svjete znane,
mudra je svjeta kripos jaća,
nego vojske oružane, 515
neg tisuću bojnijeh maća.

PRIKAZANJE TREĆE.

KRALJICA AMATA :

Pod' ti kupi vijeća tvoja,
i gdi hoćeš svjete pita;
meni je vijeće voļa moja
mudra, stavna, razložita. 530

Ne ću Eneji da nikako
da se moja kćerca mila;
dosta je da sam ja ovako
u moj glavi namislila.

Hoću da me svak se boji, 535
da kralj isti trepti od mene;
sve kraljicam dobro stoji,
muž priproste vlada žene.

Prije će vas svijet bez ureda
vječnom noćim omrknuti, 540
prije će zemļa i nebesa
u ništa se obrnuti,

neg će mlada Lavinija,
meni u staros pokoj spravni,
vjerenica bit ičija, 545
razmi tvoja, Turno slavni.

Hoću da ona roditelju
smiono danas rijet se usudi,
da od Enee ne ima želju,
da samoga tebe žudi. 550

Poslušati mene će ona,
ka sveđ mislim o ne vjeri:
po naravi kći priklona
mañe je ocu, neg materi.

Prid svijem moja veličina 555
u neizmjenoj slove scijeni,
a neg moja kći jedina
da pogodit ne ima meni!

Ali evo s ljubjenome
od onuda babom grede, 560
dvorkiñice sve su šñome,
ke ju vazda slijedom slijede.

Nu što bolna djevojčica
uzdisati ne pristaje?
Kao je plačna vidjet lica,
kao se u sebi sva skončaje!

565

Košuticu svoju cvili,
ku joj ubi, i nu smete,
zloga Enee sin nemili
Askanijo plaho dijete.

570

I poč da noj ban oholi
zlijeh Trojana bude mio,
koga porod luto toli
ne je srce uvrijedio!

Ludi kraļu i strašivi,
ne će ništa bit na tvoju,
ni svijeh tezijeh, ki laživi
proročanstva luda poju.

575

Slušaj što ti veli žena,
ne ludjaci što govore;
poć ću odavle sakrivena
nih slušati razgovore.

580

PRIKAZANJE ČETVRTO.

BABA, LAVINIJA, AMATA I DVOEKIŃICA.

BABA :

O gospođe moja ljublena,
diko i časti moja mila,
ka si od mene odhrañena
s osobitom pomnom bila,
jad ustavi tvoj nemili,
smiri uzdahe tvoje ognene,
od male je dike i scijene,
da kraļevski porod cvili.

585

590

LAVINIJA :

Ah, ma lijepa košutice,
odhrañene drago moje,
ah, ma mila razbludice,
u sve trude i pokoje,

ja sam tebi vijence vila, 595
 ja, da je veća tvoja hvala,
 pitala te i pojila,
 ja razbludno milovala.

Ah, prokleta strijela, kojom 600
 plaho dijeta tebe ustrijeli,
 ah, luto ti smrti tvojom
 me srdašće tažno uokrijeli.

BARA :

Košuticu pasti veće,
 gorke ustavi tvoje boli,
 razlog nije da te smeće 605
 čutiš za stvar malu toli.

Da te vidi tko oviliti,
 ku bi pred nim stakla dika?
 Misli, tim ćeš mirna biti,
 veće o dragom vjerenika. 610

Kao znaš, Turnu hrakromoma
 majka tebe obećava,
 a čačko te mudri dava
 slavnom basu trojanskomu.

Jedan će od njih tva požuda 615
 i zabava biti mila,
 tvoje blago, tva razbluda;
 što mi si se zapamila?

LAVINIJA :

Ja sam dijete još nendralo,
 nije o temu mislit meni, 620
 gdi najliše sve se smalo
 kroz boj ovi ne amiljeni.

Košutice moja abijena,
 ti si bila moja dika,
 ti družica ma ljubjena, 625
 ti ma misao sva kolika.

BARA :

Pristan' veće zlom pečali
 košuticu tvu šaliti;

reci, ali češ čaćku, ali
dragoj majci pogoditi? 630

AMATA:

Prem se ovo ktijaše meni:
sad ću poznat i vidjeti,
kao su obični i primjeni
mojoj kćeri moji svjeti.

LAVINJA:

Razložno je, ćajku prije 635
svaka kćerca da pogodi,
kad najliše on se ugodi
s onijem, što bog zapovije.

AMATA:

Oca slušat, a ne mene,
koja sam ju porodila; 640
sad bih ove rad nescijene
mom ju rukom zadavila!

LAVINJA:

Hod'mo u crkvu Venerinn
molit višne sve bogove,
da oni budu po načinu 645
svrhu objavit vjere ove.

AMATA:

Koju crkvu Venerinu?
Na zlo ti smo došli, kade
djevojčice misle mlade
o Veneri i ne sinu! 650

LAVINJA:

Tko početi dobro umije,
na po djela on se upazi;
nu početak dobar nije,
koji od neba ne izlazi.

AMATA :

Prem zlo poče, ludo dijete,
a gore ćeš dovršiti,
ako misli tej proklete
ne uzbudeš promijeniti. 655

LAVINJA :

Pak na mire grada ovoga
iz svete crkve otidimo,
je da Eneu hrabrenoga
i Trojane s njih vidimo. 660

AMATA :

Ah, nesrećo huda moja,
ah, zla kćerco, i tebi li,
kako Eleni, kleta Troja
i ne narod bludni omili? 665

Ti ćeš, ti ćeš probirati
vjerenike na tvu voju?
Ne ću danas mirna ostati,
ako ja te ne zakoju. 670

Ne mogu podniti
ove ne nesvijesti;
gram joj se odkriti,
i u dvor ju povesti.

Tu ako joj vrći ne činim
ovu misao iz pameti,
život joj ću hud uzeti;
sad je trijeba da šnom hinim. 675

Što ste istekle izvan mira?
Ne znate li, da se odi
blizu gusa zla nahodi,
naše zemlje ka satira? 680

Ne moj, da te zli Trojani,
moja kćerco, zaklat budu,
kao zaklaše ne spoznani
košuticu, tvu razbludu. 685

Za to u dvore hod' sa mnome,
a vi, koje nu družite,
za malo nas ostavite;
brzo ćete biti šnome.

690

JEDNA OD DVORKIŃICA :

Pod'te gdi vam jes ugodno,
a mi mirna tegaj dana
ľubeľljivo i slobodno
vesel'mo se, družbo izbrana.

695

Poznati je, dobro svako
blagi Enea da nam ŗeli,
ki za danas jes ovako
s nam sklopio mir veseli.

Je da višni s neba zgori
brzo bude dopustiti,
da budemo šnim do skori
mir vjekovit učiniti.

700

Tim slatkoga mira hvale
naučene ponovimo;
jedna pjeva, a mi ostale
mili tanac izvedimo.

705

PRIKAZAŃE PETO.

JEDNA OD DVORKIŃICA PJEVA, A OSTALE IZVODE TANAC.

Lijepa ti je,
svijetla ti je,
slatki miru, tvoja hvala,
ki nadsivaš,
ki dobivaš,
sva od svita dobra ostala.

710

Ti si obćeni,
ti hvaljeni
ćajko svake obilnosti,
s tobom dike
sve kolike,
s tobom rastu sve kriposti.

715

Tobom slaća
zemļa raća
umrlima plod ŗudjeni,

720

- ti veselo
svako djelo,
ti sve činiš da je u scijeni. 725
- Ti si drago
naše blago,
ti jedina slika jesi
od pravoga,
od vječnoga
dobra, ke je na nebesi. 730
- Ti živjeće,
ti poštee
braniš vrijednijeh od diklica,
čim nemilu
bludnu silu 735
- treš i oriš zemlji nica.
Gdi ti stojiš,
puke gojiš,
i rastjeti činiš nima,
ti države 740
- braniš zdrave,
i napuñáš svijem dobrima.
Tko miruje,
gospoduje, 745
- i svakoja dobra uživa,
svak s ljubavi
nega slavi,
svak do neba uzvišiva.
- Proklet budi 750
- od svijeh ljudi
i od boga, ki svijet vlada,
tko zameće
boje i smeće,
tko je uzrok zlijeh zavada. 755
- Kraļu od nebi, 755
- pri potrebi
vas komu se svijet utječe,
ti ukloni
boj sioni
naše od zemlje tja daleče. 760

KOR:

Ah, umrli alijepi ljudi,
kako isprazne i za ludu
vaše misli, vaši sudi
ugledat se često budu.

Tu najliše ki sjedite
u gospostvu i vladađu,
kao se mnokrat privarite
u vašemu djelovađu,

kad na oružje tegaj svijeta
vaše ufađe nalađate,
ter nebeske vođe i svjeta,
kako je pravo, ne sluđate

Za ludu je trudit puke,
i velike kupit moći,
za na svrhu svoje odluke
s oružanom rukom doći,

ako hoće da je inako
sve mogući krađu od nebi,
učinenje koga svako
umrljem je sluđat trijebi.

Ili čovjek vojevati,
ili u miru živjet sudi,
s bogom se ima svjetovati,
bođuju vođu alijedit svudi.

Tvrdu pomđu osobitu
bog vrh lućkijeh ima stvari,
red držeći svemu svitu,
svijem ljepotam ki nadari.

On je čačko naš obćeni,
on vladalac sve naravi,
čovjeku su pribrojeni
vlasi od nega svi na glavi.

Ako bistri vir romoni,
ako putnik putom grede,
ako sada daš usioni,
sad vremena vedra slijede,

- ako ptica stere krila,
 lis na dubu ako prši:
 božje ruke sve su dila,
 sve se božjom voľom vrši. 800
- Tim što lijepe sin Venere
 po širokoj morskoj vodi
 razlike je kroz namjere
 došao Enea slavni ovdi.
- što trojanske on krajine 805
 hotje za nas ostaviti,
 i visoke Kartagine
 vlas iz ruka ispustiti,
 što bi nemu obećana
- Lavinija plemenita 810
 koju mnogo kraļa i bana,
 ku hrabreni Turno pita:
 zgodilo se ništa nije
 bez višnega zapovijedi,
 ki sred lijepe Italije 815
 slavnom banu doć naredi.
- Zaman Turno i kraljica
 prid Latinom kraļem trude,
 da mu lijepa vjerenica
 ugrabjena silom bude; 820
 zaman oni sve na nega
 Latine su podignuli,
 iz kraļestva srećna ovega
 je da bi ga potisnuli:
- temeljijeh red udesa 825
 jaki nije nitko smesti,
 i ono što kraļ od nebesa
 osnovu je u svoj svijesti.

ČIŃENJE DRUGO.

SKAZAŃE PRVO.

KRAĹ LATIN, DRANŃE VIJEŃNIK, I TURNO.

KRAĹ :

O pridrazi moji svjetnici,
u velikoj koji scijeni 830
od mene ste svi kolici
i gledani i ljubleni,

korisna je stvar svakomu
u razumnijeh svjet prositi,
a najliše kraĹu, komu 835
trijeba je vele i misliti.

Združene su s brigom časti,
nahodi se misli svuda ;
sve što je čovjek veći u vlasti,
toliko ima veće truda. 840

Za to ištuci da pristanu
ove naše smeće i štete,
ja vas skupih na uzdanu,
da me mudro svjetujete. 845

Znate ko je obećana
s tvrdom kletvom, punom cijene,
slavnom banu od Trojana
Lavinija kćerca od mene,
kako usiĹen ja sam bio
od me rijeći doć na maće, 850
i ovu vjeru obratio
u nevjerno vojevaće.

Svi vidite dobro, koja
od tole nas zla nahode,
ke sred Ĺuta tegaj boja 855
podnosimo štete i zgode.

Dvaš razbijeni u dni ove
s mnogom našom krvi bismo,
i najbolje vitezove
u tijeh ratijeh izgubismo. 860

Snecentijo bojar vrli,
ki bi naše sve ufaće,

- svrši život naš umrli
 kroz junačko natjecanje:
 bojna kripas Enejina, 865
 s kom vojuje višni zgori,
 u dan jedan nega i sina
 hrabrenoga Lausa umori.
 Kamila je prihrabrena,
 ka bi naša dika i hvala, 870
 iz nenadi ustrijena
 od priproste ruke pala.
 Vrijedni Numan, Teron bojni
 za nas svoju krv proliše,
 i vitezi neizbrojni, 875
 ki plemenom svijetli biše.
 Tiberinska plaha rika
 u krvi se sva crjeni,
 kostim mrtvijeh od bojnika
 svi su luzi pokriveni, 880
 i tako smo hude sreće,
 da u ovu našu tugu
 ne imamo nigdje veće
 isprositi pomoć drugu.
 Latinska se bojna strana 885
 sva žestoko ustrašila,
 bivši vrijednijeh cvijet mještana
 u ovom boju izgubila.
 Diomede vitez, koji
 svoje istjeran od čeladi, 890
 kod Adrije mora stoji,
 gdi glasovit grad sagradi,
 poručuje, da pitanu
 ne može nam pomoć dati,
 er trojansku moć poznanu 895
 ne će kroz nov boj kušati;
 pače jošter vrhu toga
 korisna nam dava svjeta,
 u vojevode trojanskoga
 da prosimo mir opeta. 900

Tim bi drago bilo meni,
 nemu s mnogo svijetlijeh dara
 u dostojnoj poslat scijeni
 sto razumnijeh poklisara,
 da oni šnime mir učine, 905
 ki vjekovit ima ostati,
 i po naše kralevine
 da mu na dar budu dati.

Odluke su ovo moje,
 a vi rec'te, što ćutite, 910
 ter u ove nepokoje
 rodnu zemlju pomozite.

Svaki od vas nastoj rijeti
 sve što misli u slobodi,
 er korisni nijesu svjeti, 915
 kad se šnima strah nahodi.

O kriposni Dranče znani,
 reci, što bi ti hotio?
 Tvoj razumni svjet zamani 920
 nigda meni nije bio.

DRANČE: .

Stvar očitu, kraju, svima
 od dobrote tve čujemo,
 ka potrebu od nas ne ima,
 da ju veće svjetujemo. 925

Svi kolici ovdje znaju
 u kakoj smo do sad vodi;
 nu se od svjeta ustručaju,
 za ne uvrijedit koga godi.

Ja što ćutim za čas tvoju
 slobodno ću sad izriti, 930
 da znam da ću glavu moju
 ovdje taj čas izgubiti.

Nitko drugi kriv nam nije,
 da smo ovako potisnuti,
 razmi plahi Turno, ki je 935
 uveo nas u boj luti.

Za sve da znam, da mi prijeti
od nega se smrt nemila,
ne mogu se neg boleti
na negova bisna djela. 940

U koliko bez razbora
on s oružjem vjetar straši,
i trojanskijeh sred tabora
bojnu čeljad bijegom plaši,
trpi tužna zemlja ova 945
jade i tuge ne izrečene,
i ljubjenijeh bez sinova
plaču majke neizbrojne.

Tim si, kraļu, svijesno i dobro
uz kraljevske svijetle dare 950
slavnu Eneji poslat obro
plemenite poklisare.

Još priloži jedno k tomu,
i ne haj se od nikoga:
daj svakako kćercu nemu, 955
za zeta ga primi tvoga.

Sva latinska zemlja neka
svrši gorke svoje trude,
i od lutoga boja prijeka
odahnuti vas puk bude. 960

Ako li se ko god boji,
ter ga obhita strah ledeni,
molimo se Turnu, koji
dat nam može mir žudjeni,

da za ljubav mjesta rodna 965
tebi razlog svoj daruje,
da sred mira svijem ugodna
i on pored s nam miruje.

Što ćeš od nas tužnijeh veće,
o uzročje našijeh zala? 970
Koliko je truda i smeće
ova zemlja za te imala?

Dobra u boju nije nami,
teška u boju zla trpimo,

s poniženijem tijekom molbami,
Turne, u tebe mir prosimo. 975

Molim ti se ja najprvi,
vrh našijeh se tuga smili,
dosta znoja, dosta krvi,
za tebe smo mi prolili. 980

Tve neslično vrzi smjehe,
ter se pored s nami tresi:
dva krat kušo smrtno bijeđe,
dva krat razbijen ružno jesi. 985

Ako li si vitez pravi,
i od slave te jes požuda,
na ke god se djelo stavi,
u kom nije nami truda. 990

Samijem smjenstvom tve desnice,
čijem ćeš biti puku draži,
od krajevske djevojčice
dostojni se drug ukaži! 995

Nije razlog, da mi za te
naše krvi proljevamo
kroz boj, u kom druge plate
van sramote ne čekamo. 1000

Pođi Eneji sam protiva,
i djevojku šnime dijeli,
on te na boj sveđ poziva,
on tvu kripoś kušat želi. 1005

TURNO:

Vazda ti se, Dranče, u tebi
množ probudi taštijeh riči,
kad su bojna djela trijebi,
vrijedno srce čijem se diči! 1010

Lasno je vele govoriti
nabunljive tko je čudi;
nu kripośno moć činiti,
to su muke, to su trudi. 1015

Od ispraznijeh nu besjeda
ovo nije slično brime; 1020

gdi neprijatelj gre naprijeda
djelo je kazat trijeba šnime.

Hodi nemu suprotiva
sa mnom, ako častan jesi;
svijeh nas na boj on poziva, 1015
ne straši se i ne tresi.

Što ckniš? Ali u jeziku
ti si junak od svijeh veći,
i najveću držiš diku,
neprijatelju svrnut pleći. 1020

Kad viteška tva desnica
bude prolit krvi rike,
kad obori zemlji nica
ne izbrojene protivnike, 1025

tad, tamnaće potišteni
od nijedne vjere i ruke,
pobjeguća meni cijeni,
tad ne hvali moje odluke.

Ja sam bjeguč! i nahodi
zao se čovjek bez pameti, 1030
u nesličnom ki slobodi
smije i može toj mi rijeti!

Ja sam bjeguč, ki pun dike
udrih, što svi oni znadu,
na Trojane sve kolike 1035
sam zatvoren u njih gradu!

ki Pandaru bratom bojnijem,
koji bjehu kako gora,
i vitezom neizbrojnijem
život uzeh bez umora! 1040

Ne će mene zvat bjeguća
vik trojanske majke i ljubī,
ni Evandrova strena kuća,
ki Palanta sina izgubi. 1045

Dobra u boju nije nami!
Poj, zlobniče nečitavi,
toj trojanskijem vojevodami
i nesrećnoj tvojoj glavi,

- i ne davaj razumjeti,
 er toj ne će biti viku, 1050
 da znaš, tebi Turno prijeti
 sličnu tvomu zlu jeziku ;
 u krv tako potištenu
 ne mrļa se ruka moja,
 ona ište čas i scijenu 1055
 junačkoga posred boja.
 Sad ću, kraļu, obratiti
 me besjede na te istoga,
 koga obćim ja ljubiti
 kako starca ćaćka moga. 1060
 Kad smo tako izgubjeni,
 kako veli tva vedrina,
 i u ratu dvaš razbijeni
 od nevjerna Trojanina,
 ne ću tvoje rad ljubavi, 1065
 u ovemu da se boju
 nitko drugi već krvavi
 za steć meni kćercu tvoju ;
 sam ću mojijem ja prsima,
 a za obćenu svijeh nabunu, 1070
 štit Latinom biti svima,
 i braniti tvoju krunu.
 Ili je trijeba da moguća
 ova sabļa krv prolije
 nevjernika pobjeguća 1075
 razbludjene tašte Asije ;
 ili ja ću na tle pasti
 kroz negovu zlu desnicu,
 i podat mu s mnogom časti
 plemenitu vjerenicu. 1080
 Neka budu svi Latini
 strane kripos mu paziti,
 ja ću, drugi svak počini,
 za me i za nih sam truditi.
 Za to, mudri kraļu, ostale 1085
 nekorisne vrzi svjete,

i s Trojanim rad me hvale
ove samo sklopi uvjete.

LATIN :

Kraleviću plemeniti,
koliko su tve kriposti, 1090
boļe trudit i boj biti
s običajnom hrabrenosti,
toliko je meni opeta

od potrebe vele veće,
tebi mudra podat svjeta, 1095
i razbirat naše smeće.

Lavinija kćerca moja
odavna bi s moje strane
vjerenica bila tvoja,
da nebesa toj ne brane. 1100

Ńoj božanstva sva kolika,
naši gradi ka poštuju,
inostranca vjerenika
ne znaš jer ga prorokuju? 1105

Ne pomjenu voļu od nebi
ja hoteći poslušati,
ne mogoh ju, sinko, tebi,
neg trojanskom banu dati;
nu sam tvoje rad ljubavi
toj malo mañ šnim razvrgo, 1110
i kroz opak boj krvavi
svijeh Latina snagu istrgo.

Po plemenu, i po krvi,
i po stasu junačkomu,
gospodić ti si prvi 1115
u svem kraju latinskomu.

Sto kraļevskijeh djevojčica
zemļa je ova porodila,
svaka bi od njih vjerenica
s drage voļe tvoja bila: 1120

daj mi višnijem pogoditi,
njih naredbi ne razmeći,

oba ćemo nima biti
s neposluha mi mrzeći.

Trojanskoga vojevode 1125
na boj neprav ne poziva;
ne mož' imat dobre zgrade
božjoj voji suprotiva.

Razlika je sreća u boju,
ona često razlog alijedi, 1130
ah, ustegni plahos tvoju,
na te nebo nom ne jedi.

Ako tešku našu smeću
imam smirit smrti tvojom,
ah, za što ju smirit ne ću 1135
s tvojijem zdravljem i pokojom?

Ku ću hvalu steć prid ljudem,
kad ja, što bog ne dao viku,
za mu kćercu tebe budem,
sinko, poslat na smrt priku? 1140

Ne poteži bez razloga
na tvu glavu hude česti;
vrh čačka se smiluj tvoga,
pod staros ga ne moj smesti.

TURNO:

Dragi čačko, misao, koja 1145
ćića mene tebe trudi,
dobrota ju pusti tvoja,
i sasma ju već zabudi.

Lijepo je meni za ljubľenu
tvoju kćercu poć truditi, 1150
i neumrlu čas i scijenu
mojim životom zamijeniti.

I desnica bojna moja
junački se bije i sijeće,
i veće krat posred boja 1155
od ne rane krv istjeće.

Božica ga mati oblakom
ne će meni sada oteti;

[132. jedi] rukop.: iedi, od kojega je kasnije prvo slovo ispravljeno, ali nije
mo rasabrati u što. 1157. rukop.: boži ga mori oblakom.

prid kriposti mojom jakom 1160
zli nevjernik ima umrijeti.

Navijesniče moj, Idmone,
u trojanski tabor teci,
ter oblasti pun smione
Eneji riječi ove reci:

vojsku tvojijeh od Trojana 1165

ne moj vodit na Latine,
i jedna i druga neka strana
veće odahne i počine;

sam oružan pod oklopijem 1170
Dauna kralja sin veliki

ajutra s zorom ꝥ mačem s kopjem
poziva te na boj priki,

sred bojnoga poļa ravna 1175
sam ćeš ti šnim gledat, čija
ima biti lijepa i slavna
vjerenica Lavinija.

LATIN :

Čin' što hoćeš, kraljeviću,
nu mi u mislijeh činiš stati,
je da bog ti boļu sriću,
neg se nadam, bude dati. 1180

VIJEĆNIK :

Vedri kralju, plemeniti,
neka on tjera svoje odluke:
ti se u božje spusti ruke,
što bog hoće, toj će biti.

PRIKAZANE DRUGO.

KRALJICA AMATA, LAVINIJA, BABA, DVORKIŃICE.

KRALJICA :

Hoću, hoću ja svakako, 1185
da pogodiš srcu momu,
i da rečeš smiona ovako
nečitonom ocu tvomu :

O zlostari luda, pače
nesvijesniče nijedne od scijene, 1190
ki te hudi grijeh potače
za gusara vjerat mene?

Da se crnoj zemlji nica
sada mrtav hoć' prostriti,
ja ničija vjerenica 1195
van Turnova ne ću biti.

LAVINJA :

Nije prilike ni razloga,
da se mlados moja prijeći
na ljublena ćaćka moga,
draga majko, s takom riječi. 1200

Voļela bih prije reda
danke moje dovršiti,
nego nega stara i sijeda
zlom besjedom uvrijediti.

KRALJICA :

Da tako je, ludo dijete, 1205
tvoja majka tebi mila,
da tako si moje svjete
pogrditi namishila?

LAVINJA :

Kraļ mi je svjedok od nebesa,
ki zna dobro moje žeļe, 1210
da ne mislim ja ničesa
izvan častit roditelje.

Gdi je sva zemlja krvim crna,
gdi se vas puk koļe i bije,
ni za družijeh, ni za Turna 1215
vjerit mi se misao nije.

AMATA :

Priproste si prem pameti
i sa više slaba i luda,
ako Turno sva na svijeti
nije tva misao ni požuda. 1220

- Turno nije mladac prvi
 posred ove sve države
 i po licu i po krvi
 i po djelijeh punijeh slave,
 koga ja, tva majka znana, 1225
 kao zna zemlja sva kolika,
 iz mlađahnijeh tebi dana
 narekla sam vjerenika,
 u krajestvu latinskomu
 ki je među nam rođen bio, 1230
 i u čineću svemu svomu
 sveđ nas gledao, sveđ dvorio?
 Po komu si sudu i svjetu
 viku mogla promisliti,
 na udovcu tamnu i kletu 1235
 svijetla mladca promijeniti?
 Na udovcu himbenomu,
 ki ne ima sunca dio,
 koji je gradu trojanskomu
 od sve štete uzrok bie; 1240
 ki progoneh od bogova
 i po suhu i po vodi
 u čestita mjesta ova
 sobom hudu sreću vodi;
 ki za drugo rođen nije, 1245
 nego ženske cijec pogube;
 ki s neharstvom svijem bije
 one, koji ga vjerno lube.
 Laomedonta vuhvenoga
 od lažive on je krvi, 1250
 a Parida nevjernoga
 bratučed se broji prvi.
 Kletva, vjera i zakoni
 prid nima su male od scijene,
 naučeni su grabit oni 1255
 i varati tuđe žene.
 Zli sin negov Askanijo
 od tvojijeh je prem godišta,
 tvu košutu ki je ubio,
 prid kojijem ćeš biti od ništa. 1260

Huda, uboga, grda, stara
odreci se vjerenika,
s kijem izdajstvo, s kijem privara,
s kijem zla stoje sva kolika.

S prvijem bi te on sjeverom 1265
mladu odveo tja daleče,
s običajnom da nevjerom
pogubi te i posiječe.

Od nega te mini žela,
ostavi ga sa zlom česti, 1270
i ne slušaj roditelja,
ki tvoj život hoće smesti.

LAVINIJA :

Po kom putu i načinu
hoćeš, moja majko mila,
da pristupim voļu očinu, 1275
da negova hulim dila?

Još da mislim u pameti
na htjeće mu ne pristati;
s kijem ću obrazom nemu rijeti,
da ga ne ću poslušati? 1280

Čaćka onako vrijedna i znana,
ki me lubi kao sam sebe,
poštovat sam ja držana
kao poštujem, majko, tebe.

PRIKAZANJE DRUGO.

ENEJA, ASKANIJU S TROJANI.

ENEJA :

Eto, družbo moja vjerna, 1285
za uzvišeće naše sreće
luta od boja i čemerna
blizu nam je svrha veće.

Eto, kao bi moja žela,
dopusti mi bog veliki, 1290
da od moga neprijatelja
sam sam pozvan na boj priki;

- da imamo Turno i ja
bojnjem trudom razabrati,
komu lijepa Lavinija
vjerena ima ostati; 1295
- da će mladac ne smiljeni
glavom platit grijeha svoje,
što latinsku suproč meni
svu državu podigo je; 1300
- da Palantov ubojica
od osvetne moje ruke
ubijen pade zemli nica,
i ne smeta mirne puke.
- Tim hrabreni moji bojnici 1305
svaki od vas već počiva;
u viteškoj moj desnici
moja i vaša čes pribiva.
- Ufam, sjutra prije noći
mirni ćete sasma biti, 1310
ja ću s božjom zgar pomoći
vas podpuno samiriti.

TROJANI :

- Ah, vojevodo naš ljubleni,
ti počiva, neka za te
vitezovi tvoji hrabreni 1315
s oholijem se Turnom rate.
- Vrijedni Kloant, Mnesteo slavni,
Ilione i ja Segersto,
svi smo za te skočit spravni,
i na tvoje trudit mjesto. 1320
- Ne moj tvoga ti života
na pogibi stavjat take,
uzdaj se, uzdaj, tva dobrota
u hrabrene tve junake.
- Da ti padeš (uklonio 1325
bog tvu glavu kobi od prike),
tko bi vlado, i branio
ucvilene tve bojnike?
- Za te ako se mi bojimo,
ne moj družbi tvoj zazreti: 1330

tvoje zdravlje svi ljubimo,
ti si naša čas na svijeti.

Jedan koji vlada pukom
i vojskama podložnima,
većma svijesti nego rukom
svoju kripos kazat ima. 1335

ENEA :

Ne budite, družbo mila,
cića mene tač smeteni ;
razlog druži naša dila,
ki će dobit podat meni. 1340

Drugi je vitez vrli Akile
i Diomede bojni bio,
nu se nijesam vik strašio
od njihove snage i sile.

Stoji u strahu, bez razloga 1345
i bez puta tko djeluje ;
ne bojim se ja nikoga :
bog i sreća s nam vojuje.

ASKANIJO :

Pusti mene, čačko mili,
u trudnomu teškom boju 1350
proć Turnovoj plahoj sili
zdravlje branit i čas tvoju.

Moga draga Euriala
tijem ću djelom osvetiti,
i imenom punijem hvala 1355
do nebesa uzvisiti.

Ne znaš ko sam prednijeh dana
naše mire ja branio,
i ohologa zla Numana
za zao jezik ustrijelio ? 1360

ENEA :

Bitće brijeme, kad ćeš moći,
sanko, kripos tvu kazati,

- i viteškom tvojom moći
čas neumrlu dobivati;
sad od moje hrabrenosti 1365
nastoj primat lijepe izgleda,
ko se putom od kriposti
na neumrlu slavu grede.
Nu pokli sam oholomu
plahom Turnu poslao riti, 1370
da na poļu junačkomu
s drage voļe šnim ću biti,
hod'mo, izbrana moja diko,
i vi draga družbo moja,
s pomnom spraviti sve koliko 1375
što je potrebno nam za boja.

TROJANI :

- Hod'mo, je da višni bude
na sramotu zla bojnika
ispuniti tve požude,
i učini te dobitnika. 1380

PRIKAZAÑE ČETVETO.

TURNO, AMATA, IDMON NAVIJESNIK.

AMATA :

- Za ove suze, za ovu scijenu,
ku si od mene svedč činio,
i za ljubav ne izrečenu,
koju mi si ti nosio, 1385
ustavi se mlados tvoja,
Turno dragi sinko, ustavi
od pogubna toga boja,
ki me u tešku misao stavi.
Ti si pokoj, ti žudjena
moje starosti čas i dika, 1390
na tebi je nasloñena
naša kuća sva kolika.
Latinovo sve vladanje
spušteno je tebi u ruke,

1380. učini te] *rukop.*: učinite, *koje bi moglo biti* i: učinit te.

kroz plaho nam zatjecanje
ne zadava smrtne muke. 1395

Što mu drago tvoj mladosti
dogodi se bijenim tima,
i nesrećnoj moj starosti
sve se, sinko, zgodit ima: 1400

ako budeš ti umriti,
ni ja veće živjet ne ću,
ni robiņa sužna biti
silnom zetu i mrzeću.

TURNO:

Suze ustavi, majko mila, 1405
ne sluti mi jad nemio,
gdi na bojna trudna dila
sam sam poč se pripravio.

Čas je i mnoga alava meni
zagrliti smrtne trude, 1410
a da porod tvoj ljubleni
Lavinija moja bude.

Ne dobrota ne izrečena
i zamjerna svijem ljepota
dostojna je bit kupjena 1415
s pogibijom sto života.

O noj misleć posred boja
uzrastjeće moje moći;
da sva na me dođe Troja,
jaki sam joj vrha doći. 1420

Hrabrena je ruka ova
i poznana moja sila
množ zatočnijeh vitezova
k crnoj zemlji oborila, 1425

a nego li sjutra dobit
nečasnika zloga ne ima,
i srce mu hudo probit
i vrć tijelo vranovima!

IDMON:

Oruža se, gospodine!
Što ckníš? Brijeme već ne gubi, 1430

da slobodiš sve Latine,
da žudjenu stečeš ljudi.

Enea ti poručiva,
da će doći s drage voje
sam on tebi suprotiva 1435
na junačko sjutra poje.

Netom pozvan tvoje od strane
bi na priki boj od mene,
na riječ moju sve Trojane 1440
vidjeh skočit užezene.

Svaki na mač ruku stavi,
srčano se svaki obeća,
s tobom na boj doć krvavi
gospodara svoga cijeca. 1445

On zahvali veseo nimi
na viteško obećanje,
i sam na svu glavu primi
tve hrabreno zatjecanje.

Moji vitezi plemeniti,
vaše ostav'te vi desnice, 1450
reče, ja ću sam truditi
ćića moje vjerenice.

TURNO :

I mogo je i smio rijeti,
da krajevska djevojčica,
bivši Turno živ na svijeti, 1455
negova je vjerenica!

O me kopje prihrabreno,
o junačka diko moja,
jur od mene ugrabjeno
silnu Aithoru posred boja, 1460
sad me učini uzvišena,
sad mi podaj, ako ikade,
da trojanski poružena
pod desnicom mojom pade

1444. cijeca] rukop.: cvijeca. 1462. mi] rukop.: bi. 1463. trojanski poružena] rukop.: trojanski poruscena, koje bi se moglo čitati i: trojanski porušena. Smisla ne dobivamo nijednim čitanem; može biti je pokvareno od: trojanska polužena?

- Daj mi život nemu oteti, 1465
 daj mi smirit žeje moje,
 daj mi oklopje s nega zdrijeti,
 ke mu Vulkan sasido je;
 daj da mrtvu nemu od mene
 budu prahom izmrľane 1470
 kose gvozdjem zarudjene
 i mirisim izmazane.
 Ah, zli Enea, ah, prokleti
 nevjerniće u sva dila,
 ne ćeš, ne ćeš već živjeti, 1475
 doklaće te moja sila.
 Hod'mo, gredem dobre voľe,
 hod'mo, ckniti vrijeme nije,
 da se rve, da se koľe,
 da se sijeće, da se bije. 1480

PRIKAZANE PETO.

AMATA sama :

- Kad me ne ktje poslušati,
 i ktje na boj smrtni poći,
 ja ću s varkom nastojati,
 na vrh misli mojijeh doći. 1485
 Kamerta ću, svojtu moga,
 podbuniti, neka smete
 namišľene bez razloga
 sve kolike ove uvjete.
 On, kojega nad sve ostale
 tać Latini ľube i scijene 1490
 cić viteštva puna hvale
 i cić krvi uzvišene,
 lasno će ih nabuniti
 svojom snagom da se stave
 Turnov život obraniti, 1495
 da se i oni za n krvave
 I kad s trudnim Trojanima
 kraľ se svrši pogađati,

476. te] rukop.: ti. 1488. s varkom] rukop.: svarhom. 1497. s trudnim] ru.
 2.: strudim.

- najbolijem ću strijelacima
 ja naredbe ove dati: 1500
 da potežu i strijelaju
 put Enee zloga s mira,
 i da ništa ne gledaju
 što je kletva, što li vira,
 je da od njih koji godi 1505
 smiri gorke moje jade,
 i u zlobne ga prsi zgodi,
 neka mrtav na tle pade.
 Brani tvu čas svakijem djelom:
 korisna je stvar na sviti, 1510
 ili s varkom ili silom
 neprijatelja pogubiti.
 Nijesam žena ja držana
 na junačko dugovaće,
 i na stara i ne znana 1515
 kraļa ludo djelovaće.
 Ne s kriposti, neg s hitrine
 ļudi naprijed sad stupaju,
 hvaljene su sve krivine,
 dobro i koris ke rađaju. 1520
 Nu što isprazna ovdi stojim,
 ter ne vršim moju želju,
 i najbrže ne nastojim
 vrha doći neprijateļu?

PRIKAZAŃE ŠESTO.

LAVINIJA, BABA, DVORKIŃICE.

LAVINIJA:

- Toliko mi, babe mila, 1525
 moja majka tegaj dana
 sliku i djela pohulila
 trojanskoga bješe bana,
 da mļah mojoj u pameti,
 ne rijećima pridobita, 1530
 u nem srdi zlu vidjeti,
 ne viteza plemenita;

ali sada sve inako
pogledu se momu zgodi,
koji u nemu dobro svako 1535
i ljepotu sve nahodi.

Stas junački, hod, prilika,
nego pogled blag i mio,
umrloga od čovjeka
nije se meni učinio. 1540

Jes vidjela tvojijem očima,
ko se vitez izabrani,
viši nad svijem Trojanima,
pod oklopjem bojnijem bani? 1545

koja vedre sred prilike
ljepota mu stavna siva,
kao nom mladce sve kolike
i kraljeve sve dobiva? 1550

kako u sva djela svoja
on je svijetla pun uresa,
kao da je slavni bog od boja
Marte sišao zgar s nebesa? 1555

S onijem činom prida mnome
vrijedni vitez ponositi
među višnjem bogovome
dostojan je brojen biti. 1560

Ne ću tebi tim tajati,
od vojevode tač hrabrena,
tom ga počeh razgledati,
ostala sam zatravljena. 1565

BABA :

Kamo tvoja košutica,
ka, volaše, da je sama
tvoja draga razbludica
nad svijem inijem zabavama? 1565

Kamo riječi, ke davaše,
još nezdrelo da si dijete,
i primiti ne hotijaše
lubežlive moje svjete? 1570

Ali koga zatrovao
ne bi, draga ma kraljice, 1570
vitez toli lijep i mio,
i njegovo svijetlo lice?

Za tvoj razlog rijet je dosti,
da je njegova porodica
od ljubavi i lijeposti 1575
slavna majka i kraljica.

Ona je, ona tvu požudu
na svoj porod obratila ;
poznati je, da za ludu
u ne crkvi nijesi bila. 1580

LAVINJA :

Tuj se, tuj se čudno djelo,
scijenim voljom od bogova,
sada meni dogodilo,
po komu sam sva njegova. 1585

Prid otarom er klečeći,
i s vrućijema molitvami
više boge sve moleći,
da podadu pokoj nami,

vidjeh lijepe stup Venere
gdi Kupidu sinu veli, 1590
na me ruku da prostere,
i da srce moje ustrijeli;

gdi doletje zlatna strijela
iz njegova luka tada,
● koja me je usilila, 1595
da za Eneom gorim mlada.

Cić zamjerna tegaj čuda
slavni vitez, nebu mio,
svijes je moju zatrovao
i moja je sva požuda. 1600

Išti druge vjerenice,
plahi Turno, dni ne gubi,
ni bogovi ni božice
ne će da sam tvoja ljubí.

Slavnu Eneji pusti mene,
ni se za me bij ni koli ;
ne mož' svrhe steć žudjene
suprotiva božjoj voli. 1605

I ti majko prosti moja,
er je vele prije trijebi,
da pogodi kćerca tvoja
nebu i ćajku, nego tebi. 1610

DVORKIŃICE :

Trijeba je da se majka smiri,
ili hoće, ili neće,
kad bog misli o tvoj viri,
ki sve umrlijem dijeli sreće, 1615

BABA :

Čuda, ka se dogodila
sad i prije jesu tebi,
kažu, da si draga i mila
bogovima svijem od nebi; 1620
da će od tvoga doć koljena,
kako često čuh pjevati,
slavna čeljad i hrabrena,
ka će svijetom svijem vladati.

LAVINIJA :

Gorim, gorim, draga moja ; 1625
trijeba je slijedit božje sude,
ne imam mira ni pokoja,
dokli Enea moj ne bude.

O Trojane dobrostivi,
lijepe majke lijepi sinu, 1630
ne smeta se, miran živi,
bitćeš kraļu zet Latinu :

ja sam tvoja, moj pokoju,
nad sve ine ti mi omili ;
košuticu tvoj sin moju, 1635
a ti moje srce ustrili.

Hod'mo, babe moja, strane,
još ću s tobom govoriti;
pustite nas, druge izbrane,
brzo ćete s nami biti. 1640

PRIKAZANJE SEDMO.

DVORKIŃICE TANAC IZVODE; JEDNA DVORKIŃICA:

Pokli one ktješe otiti,
mi, ljublena družbo moja,
današnjega sred pokoja
slijedimo se veseliti.
Dvije tanac izvedite; 1645
pjevatćemo mi ostale
slatke pjesni i čestite,
skladne ženbe kim se hvale.

DVORKIŃICA 1.:

Čestitije družbe nije,
nego kada muž i žena
u radosti, u skladnosti 1650
vode ljeta sva ljubena.

Kad mir šnima mjesto ima,
i kad živu skladno u jedno,
po razlogu rijet se mogu
u dva tijela srce jedno. 1655

Sve najveće na svijet sreće
svijem skladom dobivaju,
i jedini raj istini
vrhu zemlje uživaju. 1660

Zaljublene, sjediñene
postela ih kratka prima;
zavadjenijem i smetenijem
vas saj svijet je tijesan Ńima.

DVORKIŃICA 2.:

Sveđ ljubiti, sveđ cijeniti
muž je držan svoju drugu, 1665

ako ne će šnome smeće,
i ne gledat nijednu drugu.

A da žena jes hvaljena,
i da vojna vik ne smete,
blage čudi šnime budi, 1670
i negove alužaj svjete.

Spomenuti sve što čuti
po tiho mu kad god može,
ali u svemu trijeba je nemu
da se misli ne podložē. 1675

Nu učini Amatini,
koja s kralēm tvrdo glavi
cijēca vjere svoje kćere,
nijesu bile od ljubavi.

Razumnoga vojna svoga 1680
i nebesa ne slušati,
neg sve lude tjerat sude,
ne može se mudra zvati.

DVORKIŃICA 3.:

Spametnija
Lavinija 1685

od majke se može rijeti,
ka mudromu
čajku svomu
ište i nebu pogoditi.

Svijesno sada 1690

dikla mlada
i s razlogom svakijem sudi

ljubovnika
vjerenika
Eneu, ki je boļe čudi 1695

DVORKIŃICA 4.:

Hvalimo ju,
častimo ju,
što plahoga Turna ne će,

komu kleti
 na pameti 1700
 nemiri su, bijeña i smeća.
 Djevojčica
 i diklica
 izgledaj se u ñu svaka ;
 što će imañe, 1705
 gdi je neznañe
 i nemila ćud opaka ?

KOR :

Hvaļeni su i scijeñeni
 svi kolici, koji u boju
 rade za svoj grad rođjeni 1710
 i za vjeru trudit svoju.

Vijeku ćovjek ne umire,
 paće žive sveđ na svijeti,
 na ćas rodna mjesta i vire
 koji život svoj posveti. 1715

Junaćko je dugovañe
 za ñih svoju krv proliti,
 i na svako djelovañe
 viteško se postaviti.

Nu cijec ženske jedne glave 1720
 ke ļepotu vrime krati,
 silne boje i krvave
 nije spametno zametati ;

navlastito tko se spravlja
 otimati tuće ļubi, 1725
 na veliko zlo se stavļa,
 nepravda ga sva pogubi.

Tim što ište i nastoji
 Turno, uzrok našijeh smeća,
 Laviniju da osvoji, 1730
 koju Eneji kraļ obeća ;

proć razloga što se opira
 on višñega zapovijedi,
 koji ne će da ova vira
 s lijepom diklom i šñim slijedi; 1735

što je kraja trojanskoga
za nu pozvao na boj luti;
sve djeluje bez rozloga,
i putom se zlijem uputi.

Tko bez pravde mač izvadi, 1740
ta od mača često pade;
i sam sebi smeću gradi,
tko ište smeće i zavade.

ČIŃENJE TREĆE.

PRIKAZANE PRVO.

ENEJA S VOJSKOM, KRAJ, LATIN S VOJSKOM, REDOVNIK,
KAMERTE, I OSTALI.

LATIN:

Moji sinci ljubeni
i od mene gledani, 1745
Enea hrabreni

Turno svud poznani!
teška je ma boles,
što draga kći moja
vas kolik uzrok jes 1750
od luta nam boja,

i da se ne vira
ne može na sviti
bez huda nemira,
bez krvi svršiti. 1755

Koje sam na svak čas
ja molbe tratio,
kijem godi da bih vas
načinom smirio;

nu molbe i moj svjet 1760
bile su za ludu:
sila je doživjet
da budem u trudu.

Tim kad se vi na boj
pozvaste hud i prik, 1765

1737. pozvao] *rukop.*: pozvat. 1741. ta] *rukop.*: da.

za vidjet tko će noj
ostati vjerenik ;
i meni je staru trijebi
slijedit mladijeh vas požude,
i bogova višnjih s nebi 1770
zagrliti skrovne sude.
Tim oružja obirajte,
kijem na vašu oba voļu
činit ovi boj imate 1775
na junačkom danas poļu.

TURNO :

Neka dođe suproc meni
s kijem oružjem hoće i žudi
moj neprijatelj odlučeni,
vrha mu ću doći svudi. 1780
Ili bojnijeh vrhu kola,
ili hoće on se rvati
vrhu vrana koña ohola,
ili pješke natjecati :
s mačem, s kopļem, samom rukom 1785
ukazat mu spravan stoju,
da veoma zlom odlukom
vjerenicu ište moju.

ENEJA :

Ja se s riječim rvat ne ću ;
bojnijem djelim junačkima,
tko će imat boļu sreću 1790
danaska se vidjet ima ;
a od oružja izabrahe,
vedri kraļu i čestiti,
sve puštavam kao suditi
bude bistro tvoje znahe. 1795

LATIN :

U kolijeh se zatjecati
i na koņu junačkomu,
ne može se sva podati
čas vitezu zatočnomu,

er se mnokrat tako zgodi
s česti dobre ali hude,
da oni, koji kola vodi,
i koñ vele pomoć bude;

1800

samijem maćim tim pješice
i štitima vi se rvite,
ter žudjene vjerenice
dostojni se ukažite.

1805

Tko dobitnik bude ostati,
taj čas skñenja bez nijednoga
kćercu ću mu moju dati,
za zeta ga primit moga.

1810

A sad tvrdijem zakletvami
s obje strane potvrdimo
ove koje među nami
ugovore mi činimo.

1815

Enea hrabreni,
najprvi počni ti,
neka je moć meni
za Turna slijediti,
a i ti ćeš svoje u vrime,
redovniče plemeniti,
svetilištım obćenime
naše kletve potvrditi.

1820

ENEJA :

O istočno sunce milo,
lijepi uresu od nebesi,
ke na svako naše dilo
svakdañi nam svjedok jesi;

1825

i ti zemļo ova izbrana,
za koju smo s višne osude
i ja i družba svijeh Trojana
mogli podnijet mnoge trude;

1830

o veliki slavni Jove,
o Junone ponosita,
ki vladate sve bogove
i sve umrle ļudi od svita;

1835

- o naš Marte bože bojni,
vojevodo svijeh vojevoda,
o bogovi neizbrojni
od nebesa, zemlje, i voda :
svjedoci mi svi budite 1840
momu ovomu sad govoru,
i me kletve potvrdite
u vašemu svetom zboru.
- Ako Turno pridobije
mene u boju tegaj dana, 1845
vjera od lijepe Lavinije
on čas mu će bit podana.
- Moj sin sa svijem Trojanima
iz latinske krajevine 1850
tu tako se dijelit ima
u Evandrove pokrajine,
i naprijeda nigda ne će
ni on, ni sva družba moja
s latinskijeme kraljem veće
lute imati smeće i boja. 1855
- To li budem ja dobiti,
što ne mogu nego u sebi
krepko se ufat i scijeniti,
po milosti božjoj s nebi :
s toga ne ištem u ovoj strani 1860
ni kraljevskih veličina,
ni ću sa mnom da Trojani
gospoduju vrh Latina.
- Neka jednijem zakonima
oba u nam lubežljivu 1865
dva naroda među nima
s pogađajim vičnom živu.
- Kraļ će svekar moj vladati
kako i dosle zemlje ove,
kijem ću naša ja podati 1870
svetilišta i bogove,
pak ću s družbom mom ljuvenom
nami osobit grad zgraditi,

ki će slavnijem svijem imenom
Laviniju počastiti. 1875

LATIN :

Tako Enea ja se tebi
sred ovega kunem zbora
bogovima svijem od nebi
i od zemlje i od mora :

Latininijem sinovima, 1880
svijetlijem Febom i Dijanom,
i, ki obraza dvojja ima,
braniteļom našijem Janom,
neka silni pakao čuje,

neka čuje višni Jove, 1885
ki sve uvjete potvrđuje
kroz ognjene sve trjeskove !

Vrh ovega sveta plama
stavļam ruku: nijedne smeće
mir današni među nama, 1890
nijedna sila razbit ne će,

ni ću vijeku promijeniti
ovu odluku stavnu moju,
što godi se dogoditi 1895
u ovomu bude boju,

ne da padnu zgar nebesa,
ne da usahne siñe more,
ne da zemļa sva se istresa,
i propade u ponore.

Prije će svijetla šibika ova, 1900
za kraļevat sagradjena,
predne uzeti listje iz nova
i opeta bit zelena,

neg će ma kći Lavinija, 1905
kako rekoħ malo prije,
vjerenica bit ičija,
razmi onega, tko dobije.

Tim svi ostali s mirom stojte,
ni mislite veće o boju,

a vi trublje sve zapojte 1910
svemu mnoštvu voju moju.

(Ovdi trublje pjevaju, pak kraj govori).

Redovniče, već činiti
svetilišta počni tvoja,
za ovega ki se boja
ištu i prose; ne mo ckniti. 1915

REDOVNIK :

Dajte vino, dajte po se
kobnu vodu, moji mili,
od jutrne ku ste rose
vi jutroska nakupili. 1920

Velikoga junca iz grada
dovestit mi vi počite,
a vi ovdi s pomnom sada
veći ogañ raždežiti.

Dajte čaše vi zlačene,
dajte crne vi ovčice, 1925
koje imaju bit ubijene
ovdi od moje sad desnice.

Jak rujnoga vina ovega
proljeva se čaša od mene
na očiju puka svega 1930
na ove plame posvećene,
tako dajte svi bogovi,
da oni svoju krv prolije,
učinene u dan ovi
naše uvjete tko razbije. 1935

Kako crna ova ovčica
od mojega sad hanđara
pada ubijena zemlji nica
kod ovega sveta otara,
na isti način, ne inako, 1940
bez milosti ubijen bio,
kroz činehe ko bi opako
mir današnji smesti smio.

U toliko redovnik slijedi svetilište, islazi Kamerte nabuhen
iz grada, i govori strane Latinim:

Koje se djelo nedostojno
suproč našoj časti čini; 1945
gdi je srce vaše bojno,
o Rutuli, o Latini?

Ki je raslog, pravda koja,
da za vas svijeh ovdi sade 1950
naš krajević posred boja
plemeniti Turno pade?

Je da brojom mi jednaci
nijesmo bludnijem Trojanima,
ali anagom, ter se jaci 1955
ne čujemo rvat šnima?

Što svi na njih sad ne gremo?
Naša je vojaka toli mnoga,
da slobodno mi možemo
dva udriti na jednoga.

Kada Turno bude pasti 1960
zavjet višnjem bogovima,
negovo će s mnogom časti
po svem svitu živjet ime,
a mi ćemo potišteni
s našom štetom prem velikom 1965
bit robovat usijeni
oholijem zlijem silnikom.

Ne mojmo se pustit ovdi,
gori od nas da nas tlače;
svak poderi britke mače, 1970
i ko je vitez za mnom hodi.

Strah ne imajte od nikoga,
ni se bojte, ni treptite,
er Kamerta velikoga
za vojevodu vi slijedite. 1975

JEDAN OD BOJNIKA:

Što se, kraju, čini ovo
u nevjeru tvoje krune?
Koje se zgađa djelo ovo?
Koje su ovo smeće i bune?
Tko se sudi na me oči 1980
vojsku bunit i smetati?

Tko je vjeran meni, skoči
huda krivca pedepsati.

KRALJ LATINI:

Slijedite me u grad svi kolic
vojevode i bojnici, 1985
i ti Turno vidjet hodi,
odkud ova smeća izhodi.

PRIKAZANE DRUGO.

ENEJA, AKATE, ASKANIJO, TROJANI, A LATINI ODHODE.

ENEJA:

Što činite? Kud srnete?
Koja je ovo smeća odi?
Tko se ovo uslobodi 1990
razbijati naše uvjete?

Ustav'te se, ustavite,
o Trojani, o Latini,
na djelo se ne srčite,
ko se za svijeh koris čini. 1995

Pogođaji sve su veće
među nami dovršene,
nije potreba druge od smeće,
taj trud prosi sama mene.

Potvrđenje svijeh uvjeta 2000
od moje se čeka ruke;
za sve blago tegaj svijeta
ne promijenih moje odluke.

Kletva i vjera sadružila 2005
samoga je Turna meni . . .
Koja me ovo raña strila?
Izdani smo, moji ljubleni.

ASKANIJO:

Vajmeh, čajko moj primili,
koje su ovo zle namjere?
Je da boga, je da vjere! 2010
tko te rani, tko te ustrili?

U tabore hod'mo spraviti
 našu vojsku svu koliku
 suproč kletom izdajniku,
 koji se na ovo smije postaviti. 2015

AKATE :

Ovo li se kletva i vjera
 i junaštvo može zvati,
 pod koprenom
 ovako nas izdavati? 2020

U tabor se uklonimo,
 o vojevoda plemeniti,
 da ti ranu tuj činimo
 s pomnom vidjet i liječiti.

Da izgubimo glavu tvoju,
 i mi svi smo izgubjeni;
 prolio brzo svu krv svoju
 tvoj zli krvnik i himbeni! 2025

ENEJA :

Zlo sam rađen, ne imam ckniti,
 prođi ovamo, vjerni Akate,
 s desne strane neka na te
 ja se mogu nasloniti. 2030

PRIKAZANJE TREĆE.

TURNO S VOJSKOM :

Kamo Enea? Kud se odijeli?
 Kuda pođe gusar hudi,
 da djevojku sa mnom dijeli,
 koju s tolikom želom žudi? 2035

Sad bi ovdje; sad ga nije;
 zna da mu ću vrha doći,
 tere bježi, ter se krije
 od poznane moje moći.

Gdi si, opaki zli tamnjače,
 ruže grada trojanskoga? 2040

Kud pobjegnu, kud se smače
ispriđ bojna mača moga?

Evo ti u nas vjerenice,
ne možeš se veće odreći, 2045
kripostimi tve desnice
imaš dobit, ne bježeći.

Ne moj cijenit, da ona vene,
i ljubene čuti plame
kroz tve šilom zarudjene 2050
i laštive ženske prame.

Drazi našijem djevojkami
junaci su od svijeh prije;
s razbludnijem djevojkami
vjere i družbe nima nije. 2055

Ako luda i priprosta
Menelaa jur nađoste,
pod imenom komu od gosta
lijepu Elenu ukradoste;

tezijem putom i načinom 2060
ne ć među nam žene imati;
bojnijem srcem, ne hitrinom,
trijeba se ovdí pomagati.

Ako te je naučila
jur pod Trojom hitra mati 2065
od Diomeda i od Akila
u oblake sakrivati;

s kojijem sudom, s kom pameti
ovdi te je sad dovela,
da se glase po svem svijeti 2070
potištena tvoja djela?

Da se skriješ tamni u pakao,
Turno će te svud stignuti,
platit mi ćeš grijeh svakako,
ne ć od mene pobjegnuti. 2075

Hod'mo ga iskat, družbo izbrana;
i ako nega ne vidimo,
hudu vojsku zlijeh Trojana
svu koliku isijecimo.

PRIKAZANJE ČETVETO.

LAVINIJA, BABA, DVORKIŃICE I GLASNIK.

LAVINIJA :

Što se ovo, vajmeh, zgodi, 2080
 moja druŹbo draga i mila,
 da ista majka ka me rodi,
 smrtno me je pogubila?

S mira činit ustrijeliti .
 moga draga vjerenika, 2085
 srce moje bi raniti,
 ranom kojoj nije lika.

Ako u nemu ja sam Źiva,
 a on Źive vas u meni,
 oba dva smo rad ne gñiva 2090
 jednom ranom porušeni.

Da li, slatki moj pokoju,
 moje ufañe sve na svijeti,
 ne mogoše kripas tvoju 2095
 pridobiti Grci kleti;

da li ti si blag i mio
 priko plama ognenoga
 na sramotu njih iznio
 na ramenijeh čajka tvoga;

da li mnoge teške zgode 2100
 od protivne hude česti
 priko morske vrle vode
 podnesao si s krepkom svijesti;

kroz ovaku da nevjeru
 moja majka umori te, 2105
 kad čekaše, da u miru
 sa mnom dobra čes zdruŹi te?

Gizdav ti se mom pozoru
 jučerani dan objavi, 2110
 moj Źudjeni razgovoru,
 izabrana ma ljubavi;

blijeda ti te tegaj dana
 dogodi se vidjet meni,

kad te ruži ľuta rana,
o životu moj ųudjeni. 2115

Ja te ųiva joųte scijenim,
ali, vajmeh, braće mili,
trnem strahom sva ledenim,
dokle uzaznam ųiv jesi li.

Ako mi te s huđe sreće 2120
bude otela smrt opaka,
nije ni meni ųivjet veće,
svrha je naųa, jaoh, jednaka.

DVORKIųICA :

Ne izdaj se, ma gospoje,
tvoj čemerni vaj ustavi, 2125
nu ako drago dobro tvoje
od priľute rane ozdravi.

Dokli duh se u čovjeku,
za sve teųko bolnu, čuti, 2130
ufane je, da smrt prijeku
joųte moųe pobjegnuti.

BABA :

Boųica ga nije zamani
od ľubavi porodila,
nu ako kripos ne sahrani
od zle rane sinka mila. 2135

A prem evo pun brzine
k nam Latinin jedan grede,
on će znati glase istine,
kako naųi posli slijede.

DVORKIųICA :

Odkud ideų, mladće izbrani, 2140
s brzoćome takom hode?
Kao Latini, kao Trojani
među sobom sad prohode?

GLASNIK :

Trojani se i Latini 2145
rate, biju, koľu i sijeku,

strahoviti boj se čini,
rijeka od krvi svuda teku.

Kako Enea s lutom ranom
u tabor se tvrdi ukloni,
s našom vojskom oružanom 2150
na n' Kamerte pođe smioni.

I pješnici i konici
na trojanske tu zatvore
naripiše svi kolici,
da ih užegu i obore. 2155

LAVINJA :

Ako li se nač ne bude
u nijednoj mu pomni lika,
ter ja imam s česti hude
moga izgubit vjerenika,
nad mrtvijem ću da daj nime 2160
vlase istrgat, lice izgrdit,
i suzami čemernime

vjeru i ljubav moju potvrdit,
ter cvijeliti pristat ne ću,
dokle i mene vjernu ljudi 2165
za majčinu rados veću .
smrt nemila ne pogubi.

Tač kad ne mož' na ovom svitu,
u rajskoj ćeš poznat strani 2170
moju ljubav temeljitu,
vjereniče moj izbrani.

Tko zna, da se prije toga
naše u jedno duše odile :
moja od jada žestokoga,
tvoja od rane tej nemile? 2175

S bogom, draga me družice,
s bogom, ćajko moj izdani,
s bogom naša izdajnice
i ti, majko moja, ostani.

BABA :

Ne moj biti tač smetena ; 2180
kćerco, smiri jad prijeti,

ne pogini prije bremena,
hodi u dvore počinuti.

Da u trojanski tabor hrli
sad tva mladost, nije prilike, 2185
među pješce i konike,
koji bi te svu satrli,

Bitće brijeme, kad ćeš moći
s bojom srećom neg se nadaš 2190
u dragoga tvoga poći,
ah, za što se tač pripadaš?

Već proroci nijesu istini,
ako danas on pogine;
nu ako višnji boje učini 2195
neg se mladost tvoja brine.

LAVINJA :

Kud me tužnu, jaoh, vodite?
Nije ga meni već živjeti,
pustite me, ah, pustite,
pustite me, jaoh, umrijeti.

PRIKAZANE PETO.

ENEJA S DRUŽBOM, AKATE, ASKANIJO, JAPI LIJEČNIK.

JAPI :

O vojevoda plemeniti, 2200
svijeto i rodom i djelima,
veoma danas držan biti
imaš višnjem bogovima.

Oni, ne ja s moje strane,
blazi u naše tej potrebe 2205
od priľute smrtne rane
ozdravili jesu tebe.

Ńih milostim oštra strijela
i s velikom tvojom česti 2210
iz rañena tvoga tijela
izašla je bez bolesti.

Sve što lijeka, sve što trava
nać sam mogo i umio,

za podati tebe zdrava,
ja bjeħ s pomnõm privratio ; 2215

i ne moguć ugledati
ispuñenu mu požudu,
jur te spravjãh ukopati,
tijem u gorku stojãh trudu ;
kad jãsenak travu izbranu, 2220

Ida u Kreti koju plodi,
u ćestitoj vidjeh vodi,
kojom toplãh tvoju ranu.
Ona ųivot vrati tebi,
ñu za drago zdravle tvoje 2225

koji godi bog od nebi
među lijeke donije moje.
Nitko drugi toj bit ne će,
razmi majka tva, boųica,
koja smiri naše smeće,
i bi meni pomoćnica. 2230

Ona je, ona, svoga sina
od zle smrti slobodila,
rajski miri i vedrina
obićajna ñu je odkrila. 2235

Tim, sokole naš hrabreni,
spravi na boj tvu desnicu,
i, koju ti bog namijeni,
osvoji lijepu vjerenicu,
neka vas svijet poznat bude, 2240

kao trojanska moć hrabrena
iza smeće prike i hude
većma ostaje prosvijetljena.

ENEA :

Japi, vjerni moj lekaru,
ja zahvaļam svijem višñima 2245
na ovemu lijepom daru,
i vazda sam drųan ñima.

Za istinu je povraćeno
od ñihove meni ruke 2250
drago zdravle i ųudjeno,
i smirene moje muke.

Vrhu tijela sad mojega,
što rañeni svi pak čute,
ne pozna se ni bijega
od čemerne rane lute.

2255

Nitko drugi nije za mene
nego majka moja mila
u potrebe naše občene
bogovim se umolila.

AKATE:

Kad pravednijeh bog udara,
kaže da ih gleda i lubi;
i ako kad god tih pokara,
viku ih sasma ne pogubi.

2260

ENEA:

O vitezi moji hrabreni,
ne krzmamo i ne cknimo,
zavezana kletvom meni
svud plahoga Turna ištimo.

2265

Nijedan od vas u n' ticati
ne mo, ja sam sam zadosti
silna mladca pedepsati,
i negove strt plahosti.

2270

Namjesniče moj Mnesteo,
mač na bedru pripaši mi;
plemeniti Ilioneo,
ti kacigu priveži mi;

2275

ti Kloante moj ljubleni,
utvrdi mi bojno oklopje;
ti Sergesto prihrabreni,
junačko mi drži kopje;

2280

ti svjetniče moj Akate,
mudri Kapi, vrijedni Sija,
srčanu mi pomnu imate
vrhu sinka Askanija:

on je izbrana nada moja,
moje ufañe, moja dika,
on sred mira i sred boja
moja misao sva kolika.

2285

ASKANIJO :

Dragi čajko i ljubeni,
znam da luhiš sinka tvoga ;
učin' ki god dio i meni 2290
od trudeña viteškoga.

Pravda i razlog nijedan ne će,
da ti trudiš, ja počivam ;
neka iz mlada i ja veće
s trudom vječnu čas dobivam. 2295

ENEA :

Veselim se, sinko mili,
da su iz rana tebi tako
bojni trudi omilili,
i da kažeš srce jako. 2300
Tako slijedit i u naprijeda
ako žudiš vječnu slavu,
i u stare se tvoje izgleda,
i od njih uči kripos pravu.

DRUZI :

Bojna od lava lav se rađa,
od sokola sivi soko, 2305
komu je rados od svijeh slađa
zaletjet se na visoko.

ENEA :

Hod'mo, nije cknit, družbo izbrana,
da mi ne bi Turno reko,
da ja jesam tegaj dana 2310
od negove sile uteko.

O ma liepa vjerenice,
ka si slatka ma požuda,
o vesela uzročice
od viteškijeh mojijeh truda, 2315
sumne i misli pusti tvoje
danaska ćeš moja biti,
izabrano dobro moje,
moj drag raju i čestiti.

Ah, zli Turno i nesvijesni, 2320
 ki si od smeće uzrok prvi,
 neprijateju moj udešni,
 sve ćeš platit tvojom krvi.

PRIKAZANE ŠESTO.

TURNO S VOJSKOM S DRUGE STRANE:

Platili su, družbo izbrana, 2325
 zli Trojani nam platili,
 što su kleta svoga bana
 ispid moga mača skrili.

Bludit se ovo nije nima,
 ni košute bit u lovu;
 danas mrtvijem telesima 2330
 izmjeriše zemju ovu.

Ku smo čeljad nim pobili,
 ke viteze ne izbrojene!
 Još će i glava njih nemili
 pasti od moje ruke bojne. 2335

Gdi si Enea? Sad je brijeme
 kazat vrijedna tvoja dila;
 gdi te, sramni zli hotime,
 razbludnica majka skrila? 2340

Gdi si prokleti, gdi s' vojevodo
 svijeh najgorijeh izdajnika,
 ki si Greim Troju prodo,
 za prikoran bit do vika?

Gdi si, obijesna ubojico
 i krvniče prednijeh sjena, 2345
 gdi si ženska strašivico,
 po svem svijetu pripovjena?

Gdi si o tamni, gdi si o hudi
 nad ostale sve Trojane,
 koji si se, tako svudi, 2350
 pak doskito u ove strane?

Ako sile me hrabrene
 strah je kušat tebe u boju;

svi Trojani neka izmijene
potištenu glavu tvoju. 2355

Na stotine, na tisuće
neka dođu suproć meni,
od vlasti će me moguće
svi kolici bit satreni.

Ali se i vi, zla čeladi, 2360
moga od mača pripadate,
od vašega kraja radi
sad se meni ne ozivate.

Kad ste tako sasma pali,
i kad srca u vas nije, 2365
kad ste bojnu moć poznali
od hrabrene Italije,

dajte oružje vitezime,
a vi rodnijeh posred kraja
pođ'te služit za hotime 2370
i hadume od saraja.

S nam li vi se stanicete,
koji grabšom sveđ živemo,
na snijeg na led svako dijete
prije povoja ki mećemo, 2375

plahe zvijeri od planine
bez pristanka ki tjeramo,
paček iste još sjedine
kacigami pokrivamo?

Ženska je u vas sva naprava, 2380
vi živete sveđ u lasti,
uresi su vašijeh glava
ne kacige, neg pomasti.

O djevojke razbludjene,
kijem se u kose pamet stani, 2385
o strašive posve žene,
vi Trojanke, ne Trojani.

2386. posve žene] tako sam promijenio rukopisno: poscescene. 2387. vi?

PRIKAZANJE SEDMO.

ENEJA, TURNO, TROJANI, KRALJ LATIN, LATINI.

ENEJA :

Pusti otrovne riječi, pusti.
 Za strašiva koga tvoriš?
 Sve toj lažeš posred usti, 2390
 na Trojane što govoriš.

A prem evo od ovudi
 i kralj Latin k nami grede,
 platit mi ćeš prid nim, hudi
 nesvjesniče, tej besjede. 2395

TURNO :

To ja hoću, to ja želim,
 prid svijem svijetom da ti ukažem
 junačkijema vrijednijem djelim,
 al' ti lažeš, al' ja lažem.

ENEJA :

Nesmotrno govoreće
 stav' na stranu ter se spravi,
 plemenito na čineće,
 vrijedan vitez čijem se slavi. 2400

Molim ti se, kralju, sjedi,
 ter potvrdi kletvu tvoju, 2405
 pače kćercu ter dovedi,
 neka pazi sreću svoju,

da rasladi moje trude
 vredrijem zdrakom svoga lica,
 i da taj čas ona bude 2410
 dobitniku vjerenica.

KRALJ :

Kad ne ćete, mladci slavni,
 da se inako pogodite;
 ja ponavljam govor stavni
 i moje kletve temeljite. 2415

Sve što je smeće danas bilo,
 svijem se nebom kunem prije,

da po znañu mom slijedilo
i po voji ništa nije.

Kunem se opet, da kći moja 2420
onomu se ima: dati,
od ovega koji boja
u dobitju bude ostati.

Hrli jedan vas dvornika
Lavинiji rijet, da sada 2425
ova djela sva kolika
dođe pazit s mira grada ;

i kad bude boj svršiti
da za veću čas i diku
uputi se ovdj biti, 2430
plata slavnom dobitniku.

Vi vitezi bijena ovoga,
kijem vladane pridano je,
zatočnika svaki svoga
već na mjesto stavi svoje. 2435

Po zakonu ñim bojnemu
sunce i vjetar razdijeli se,
po junaštvu da pravomu,
ne po sreći, boj čini se.

TURNO :

Ja ne marim ništa toga; 2440
bojne trubje zapjevajte,
ter do svrhe od silnoga
boja pjevat ne pristajte.

Ovdi se Enea i Turno biju; Turno rañen pada, i govori

ENEA :

Ovako se zgađa onima,
ki vójuju bez razloga! 2445
Prid Latinom ovdi svima
dobitnika poznaj svoga.

TURNO :

Dobio si, svijetli bane:
evo na smrt rañen padam ;

- od priľute ove rane 2450
 žív se u dugo biť ne nadam
 Podpuno je već ostala
 Lavinija ľubi tvoja;
 po pravdi je dostojala
 ovu platu plahos moja. 2455
 Za život se moj ne molim,
 ti od nega što hoć' čini;
 za tužna se ćaćka bolim,
 komu ginem rod jedini.
 Da daj mrtvo tijelo moje 2460
 ucviľenu starcu vratĩ,
 da razgleda jade svoje,
 da me mođe ukopati.
 Smili mu se, bolnu, amili,
 ne uznnažaj mu jad nemio, 2465
 tvoj Ankiso ćaćko mili
 prilićan je űemu bio.

KRALJ. LATIN :

- Ne udri, bane, s tve blagosti
 po svem svijetu pohvaleni,
 za moju mu ľubav prosti, 2470
 malo živa daruj meni.
 Ne mo. kazat srgbu ognenu
 vrh snižena i dobita;
 vrat' ga ćaćku ražalenu,
 ki je od mojijeh starac lita. 2475
 Ured jedan od dvornika
 pođi kćercu mu dovedi,
 da uživa vjerenika,
 koga nebo űoj odredi.

ENEA :

- O prisvijetli kralju, koga 2480
 sa svijem srcem i pameti
 ja kao ćaćka ľubim moga
 i poštujem na svem svijeti
 što na tvoje molbe blage,
 što da kratim tvoj dobroti? 2485

Moj bih život s voje drage,
neg li Turnov darovo ti.

Za ljubav mu praštam tvoju.

O Rutuli, ne cvijelite;

uživajte milos moju:

2490

Turna čačku povedite.

Plemenita ma desnica
prašta onezujem; ki se mole,

a pošile zemlji nica

glave silne i ohole.

2495

KRALJ:

Sam si sebe pridobio,
moj drag sinko, tezijem dilom,
i do neba uzvisio

ime tvoje čudim milom.

A prem evo kćerca moja
grede s dragom svom družinom;

uživa ju mlados tvoja,

tvu desnicu združi šnome.

2500

PRIKAZANJE OSMO.

LAVINIJA, DVORKIŃICE, I OSTALI.

KRALJ:

Evo tvoga vjerenika,
kćerce; trudne misli ustavi,
evo slavna dobitnika,
evo slatke tve ljubavi.

2505

Daj prida mnoim ruku odi
za drag bijeg tvoje vire
milosnomu vojevodi,
koga svud se glas prostire.

2510

LATIN:

Hvala višnjem od nebesi,
ki su danas ispunili,
što ti davno, čačko mili,
nih naredbom počeo jesi.

2515

Tim ja s vrijednijem banom sada
kao desnicu da ne združim,
i ne ljubim nega mlada
i ne dvorim i ne služim ?

Pravedno je, da sve vike
moj gospodar. moj kralj bude
slavni vitez, ki tolike
podnije i dobi za me trude. 2520

ENEA :

O kraljevska djevojčice,
tolika je tva ljepota, 2525
i, ka rajsko tvoje lice
pridobiva, tva dobrota,

da je dobro stalo meni
sve najveće podnijet trude,
da tvoj ures ne izrečeni
dostojna mi plata bude. 2530

Ah, blaženih sedam ljeta,
koja istratih iduć ovdi,
i sve što se muke zgodi
u ovijeh mi stranam svijeta, 2535

kad ovake stekoh dare,
stotijem dijelom ki nadhode
sve sadaše i sve stare
teške i mudre moje zgode. 2540

Sad je mirno srce moje
što sam Turnu ja prostio:
ne sakrivi vele, što je
taku mi otet milos ktio.

Nije stvar ina neg' dar boži,
zamjerna je tvoja dika, 2545
koja srce moje podloži,
da robujem noj do vika.

LAVINIJA :

Ja sam tvoja robinica,
drag pokoju me mladosti,

mala je lijepos moga lica 2550
pri nebeskoj tvoj kriposti.

ENEJA :

Veća je moja dika i slava,
što me u takoj scijeni držiš,
nego da sam namijeñeni
kralj od svijeta svijeh država. 2555

Dvori, sinko moj čestiti,
vjerenicu vrijednu moju,
i sveđ nastoj nu častiti
kako pravu majku tvoju ;
dvori kralja, koji nosi 2560
sliku Ankisa djeda tvoga,
i u ñega svjete prosi
od življena kraljevskoga.

ASKANIJO :

Pravedno je častit meni,
od dobrote ki su tvoje, 2565
moj drag ćačko, pečastjeni,
i ki svaku čas dostoje.

U tvoj lijepoj vjerenici
majke moje pazim diku,
a kraljevoj u prilici 2570
ljubljenoga djeda sliku.

KRALJ :

Rasti, sinko plemeniti,
rasti u naprijed s tom pameti ;
dostojna je gospoditi
taka kripos svemu svijeti. 2575

O Latini, o Trojani,
naše dobro ki žudite,
skladnom pjesnim izmiješani
ovu vjeru proslavite ;
nu vi tanćac dvorkiñice 2580
učinite prije toga

na čas bana trojanskoga
i njegove vjerenice.

Ovdi dvorkińice tanac izvode i pjevaju.

DVORKIŃICA 1. :

O kralice,
vjerenice 2585
najsvjetleĝa na svijet bana,
tvoj ustavi
jad nepravi,
ter se raduj tega dana.

Eto tvoga 2590
pridragoga,
eto Źeĝe tvoje uza te,
on bojnomu
trudu svomu
prem dostojne ima plate. 2595

Od nemile
smrtne strijele
umro nije tvoj izbrani;
tva lepota,
tva dobrota 2600
ustrijeli mu srce i rani.

Razgledaj ga,
uŹivaj ga
mirna, zdrava, i vesela.
ter u krilo 2605
primi milo
dobro, ke si ti Źeĝela.

DVORKIŃICA 2. :

Pusti veće
boje i smeće,
slavni Enea i hrabreni, 2610
ter s pokojom,
lijepom tvojom
sprav' se na drag boj ljubĝeni.

DVORKIŃICA 3. :

I ti tvoje
nepokoje, 2615
o kraljice stara, uslavi,
ter u miru:
srećom viru
lijepe kćerice tve proslavi;
igdi okolo 2620
sunce oholo
s dragijem zdraćim zemlju grije,
hrabrenomu
i dragomu
tvomu zetu slike nije. 2625

DVORKIŃICA 4. :

O Venere,
s ove vjere,
srećne i slavne svemu sviti,
u tve ruke
drage unuke 2630
pripravi se već primiti.
I ti s blagom
majkom i dragom,
s Imeneom združen odi
kriposnoga 2635
braca tvoga,
o Kupido, na pir hodi.
Dosle boje
on tjero je;
sad nastojat neka bude 2640
na vesela
tvoja djela,
na celeve, na razblude.
Najdraša se,
najslađa se 2645
dika i rados ima reći,
ku s viteškijem
trudom teškijem
vrijedan čovjek bude steći.

KOR :

- Lijepo ti je na svem sviti 2650
 pridobit vas teške trude,
 kad junačkom za dobiti
 draga plata slijedit bude ;
 nu nad lijepom vjerenicom
 ljepše i draže plate nije, 2655
 oružanom svojom desnicom
 vrijedan vitez koju dobije.
 Junaku je želnu hvale
 lijepa lubi plemenita
 nad urese sve ostale 2660
 od uresa vjekovita.
 Ona s neba pomoć mila
 čovjeku je određena,
 da mu bude u sva dila
 drag razgovor, druga općena. 2665
 Ona je ljudsko slatko ufañe,
 ona dragi pokoj žudi,
 na viteško djelovanje,
 ona bojno srce nudi.
 Tim su svijetli i velici, 2670
 slavni Enea, tvoji uresi,
 koji s mačem u desnici
 lijepu lubi stekao jesi ;
 lijepu lubi, koju davno
 tebi na dar višni odredi, 2675
 ke će stavit pleme slavno
 vas svijet pod sve zapovijedi.
 Vidim vaši vrijedni unuci
 gdi grad ziđu bojna Rima,
 gdi sve zemlje, gdi svi puci 2680
 dohode se klanat nima.
 Za ljudsku je koris obro
 vas kra] višni od vik vika,
 svako se ufat ima dobro
 s tako vrijednijeh vjerenika. 2685

Svak čas s dobra gre na bolje,
koga nebo ljubi zgara,
a bez božje sve što voļe
ćini umri, zlo se vara ;
    tim steć ćasti vijeku ne će,
u svu jakos tko uzda se,
a sve uživa dobre sreće,
tko na višnijeh naslaña se.

2690

CAPTISLAVA.

Rukop. dubrov. frančev. br. 29: Captialava spjevana po Donu Đore Palmotiću, vlastelinu dubrovačkomu, a prid dvorom prikazana od družine smetenijeh godišta 1652. na 15. febrara. Tako i br. 86, samo što mjesto spjevana ima učiñena, a nema dodatka: na 15. febrara.

Imena, koja ulaze¹ u ovo prikazaće.

Prolog: Slava s družbom² od hvala.

Krunoslav, kralj od Epidavra.

Љubislava, kraljica od Epidavra.

Bojnislav, sin kralja srbskoga.³

Gradimir, sin kralja ugrskoga.⁴

Lauš, sin kralja boemskoga.⁵

Vladimir, sin kralja od Epidavra.

Captislava, kći kralja od Epidavra.

Љubica, kći kralja od Epidavra.

Teuka,⁶ kći kralja od Epidavra.

Poklisari kralja srbskoga.

Sjevernica vilenica, kraljica od sjevera.

Glasnik.

Skup bojnika.

Družina Bojnislavova.⁷

Skup mañaka ili⁸ pigmea.

¹ Jedan: ulazu. ² drugi: s kortim. ³ drugi: srpskoga ili svarsokoga. ⁴ jedan: ungrskoga. ⁵ jedan: čehskoga. ⁶ dva: Teuka, treći: Tenkla, četvrti: Teuikla. ⁷ drugi: družina Bojnislava, ili skup družbe Bojnislava. ⁸ jedan: ili ti.

SLAVA S DRUŽBOM OD HVALA.

O ki ne imaš vik napada
svijetlom sunou tve slobode,
Epidavra lijepa grada
Dubrovniče ljepši rode!

posred tvojijeh svo mira,
gdje daleko svijeh silosti
cvijet nebeski čista vira
raate, i svake šnom kreposti,

5

majka puka slovinskoga
ja čestita gredem slava,
djelovaña kreposnoga
nerazdiona druga prava,

10

bivši obišla u okoli
sva kraljevstva i gradove,
gdi pod nebom alavan toli
tvoj slovinski jezik slowe;

15

jezik, ki se s ledna mora
do adrijanskih voda stave,
priko polja, rijeka i gora,
kojijem nije broja ni mjere.

20

Kralj ovezijek jur zemaļa
i naroda dike puna
bi Krunoslav, vrnjednijeh kralja
vjekovita čas i kruna.

25

On viteške djelom ruke
u junačkom bivši boju
pridobio mnoge puke,
i stavio pod vlas svoju,

8. kreposti] drugi: kriposti 41: krjeposti. 11. kreposnoga] drugi: kriposnoga
: krjeposnoga. 14. kraljevstva] drugi: kraljestva. 18. adrijanskih] drugi:
rijatskih. 19. rijeka] jedan: rika. 20. jedan: broja kojijem nije ni mjere.

ne htje od službe navré nima teška jarma, ni carine, ko s podložnijem narodima svi sadašni kraļi čine;	30
nego s vječnom svojom dikom ľubežljivo svijeh usili, slovinskijem da jezikom u naprijed bi govorili;	35
da za vazda poklone mu jednom harač ovi ugodni, a u ostalom da su svemu i pokojni i slobodni.	40
Ne može se izrijet, kako uze hvalit srca harna pridobito mjesto svako dobitnika blagodarna.	45
Moški, Rusi, i Poljaci, Pomerani, i Vandali, Česi, Srbļji, i Bošnjaci, i slovinski puci ostali, pogodiše svi hoteći ovoj blagoj zapovijedi, slavni jezik zagreći, ko hrabreni kraļ naredi, negov život ter uresni i hrabrenstvo plemenito u slovinske slatke pjesni učiniše glasovito.	50
Ko s neumrlijem ovijem vezom bojne puke uharači, kažuć da je nad pjenezom od ľubavi poklon jači;	60
u pokoju veselomu želeć mirne dni trajati, u Epidavru starom tomu sa svijem dvorom dođe stati.	

36. u naprijed] *drugi*: u naprijeda *ili*: naprida. 43. pridobito] *jedan*: pridobjeno. 47. Česi] *drugi*: Čehi. 59. kažuć] *jedan*: znajuć. 63. starom tomu] *drugi*: starom svomu, *ili*: starom tvomu, *ili*: stannu tvomu.

S drage voļe primiše ga
svijetla grada sva gospoda,
ne tegnuta bivši od nega
u ničemu njih sloboda. 65

I za ukazat veće hari,
u vrijeme u ko šnim opčiše
rimski ođoše jezik stari,
a slovinski zagriše. 70

Samo za čas rimske krvi
da se pišu, htješe oni,
u latinski jezik prvi
njih naredbe i zakoni; 75

njih zakoni, kijem i sada,
pohvaļenijem po svem sviti,
država se tvoja vlada,
svijetli grade plemeniti.

Još govorom slovinskijeme 80
za neumrle svoje urese
Epidavro u toj vrijeme
stari Captat zvat poče se.

On od bojne Captislave 85
ovo ime steć dostoja,
ka bi, slavni Krunoslave,
lijepa i draga kćerca tvoja.

Ova dikla zaļubjena 90
s vrijednijem mladcem Gradimirom,
za sve er družijem narećena
bi mlađahna taštom virom,
ukazaće danas svijetu,
vjere i ženbe da ne slijede

81—86. dva rukopisa:

Još govorom slovinskime,
ki u široko svud prostrije se,
Epidavru novo ime
u toj doba nadjede se;
ime od bojne Captislave,
koje steći on dostoja

li u jednom od njih su u dnu ti stihovi promijeñeni na onu kako su ovdje
tekstu. 90. mladcem] drugi: mladcom ili: mlacem ili: mlacom. 92. taštom]
rugi: s taštom. 98. ukazaće] drugi: ukazatće.

po ispraznom ljudskom svjetu, 95
 neg ko višnji zgar odrede.
 Tim vesele svak odluke
 gleda i pazi danas ovdí,
 za sadašne što nauke
 u staro se doba zgodi; 100
 a mi hvale, druge moje,
 hod'mo dvorit segaj dana
 suncu slične sej gospoje,
 čas slovinskijeh našijeh strana

· ČINĚNJE PRVO.

SKAZANJE PRVO.

KRAĻICA ĽUBISLAVA, KRAĻ KRUNOSLAV, DVORANI I
 DVORKIŇICE.

ĽUBISLAVA:

Kraľu, svijetla moja kruno, 105
 gospodaru moj čestiti,
 kijem se mogu ja podpuno
 verna ľubi svud dičiti,
 velika je tvoja cijena,
 neumrle su tvoje slave, 110
 što su od tebe pridobijena
 i kraľestva i države;
 što naseli mnoge u strane
 tve junake plemenite,
 čineći ih kraje i bane 115
 i knezove uzmožite;
 što narodim dobijenijeme
 drugi harač ne postavi,
 van s jezikom slovinskijeme
 samo poklon od ľubavi; 120
 što tve vladaš podložnike,
 ne ko sluge, neg sinove;
 što te zemļa harna u vike
 ne rođenijem čačkom zove.

95. [ludskom] drugi: [luskom. 96. odrede] jedan: naredi. 98. dva: ľubko i pomno slušaj ovdí. 102. hod'mo] jedan: homo. dvorkińice] jedan: dvorkińe.

Izvršnos je nu najveća
 blagodarne tve desnice,
 uzvišene, čas, i sreća
 mene izbrane tve družice. 125

Što si u boju čaćka moga,
 kraja od Bosne pridobio, 130
 to negova bi čas mnoga,
 tezijem ga si uzvisio;

er negovoj kćerci, meni,
 ka bih tvoja robnica,
 dar darova ne izrečeni,
 da ti budem vjerenica. 135

Spomena se još ne stara
 u mom srcu zatravjenu,
 kad me onada razgovara
 tužnu, plačnu, zarobjenu; 140

kad učini, da ožive
 jedna mrtva svijem dobrima
 s tve besjede lubežive,
 s tvojijem djelim visocima.

Dobitnica u izgubjeću 145
 čestita se ugledati,
 a uzvišena u snižeću
 sred nevoļe teške ostati,

čas je i sreća prem velika,
 kakve druge nije na svijeti; 150
 toli blaga dobitnika
 razložno je sved želiti.

KRUNOSLAV:

Ma kraljice Lubislava,
 po svakomu ja razlogu
 vrh kraljevskih svijeh glava 155
 zazvati se blažen mogu,

ne kraljstva što sam mnoga
 bojnóm sablom pridobio,

134. bih] jedan: bje. 143. lubežive] jedan: lubeznive. 144. s tvojijem] je-
 an: tvojijem. 155. drugi: vrh svijeh inijeh kraja i glava ili: vrh svijeh inijeh
 raja glava ili: vrh svijeh glaskijeh glava. 158. bojnóm] drugi: s bojnóm.

- i naroda slovinskoga
slavni jezik uzmnazio ; 160
neg što rajska tvoja dika
i drag ures tvoj jedini
od slavnoga dobitnika
svojijem robom mene učini.
Onda od mene prem pozna se, 165
veličinu tvu videći,
plemenita srca da se
vik ne gube u nesreći ;
da gubeći dobivaju,
i da u većoj tad su scijeni, 170
od njih isti da ostaju
dobitnici pridobijeni.
Tim zamjerne me su sreće,
tebe imajuć lubi moju,
me krajestvo od svijeh veće, 175
izabrani moj pokoju.
Jedno, er si ponosita
prem ko srce moje žudi
nad kralicam svijem od svita,
rodom, licem, riječim, čudi ; 180
drugo, er mi si porodila,
nam neumrla dika što je,
s trema kćercam sinka mila,
četř slavne krune moje.
Mlad Vladimir, ki se u jedno 185
s Captislavom lijepom rodi,
kaže, tvoreć mudro i vrijedno
da od plemena moga izhodi
Captislava, i Lubica,
i Teuka, dikle znane, 190
uresom su svijetla lica
i dobrotom svud spjevane ;
najstarija, Captislava,
ka bi dijete obećana

164. svojijem robom] *drugi*: sužñem dražijem *ili*: svojijem dražijem. 174
imajuć] *jedan*: imati. 177. ponosita] *drugi*: podnosita. 184. četř] *jedan*: četřir.
193. najstarija] nu starija.

druga biti Bojnislava, 295
 kraljevića srbskijeh strana,
 van lijeposti, kom se slavi,
 i dobrote ne izrečene,
 kraljevske je prem naravi
 i junačke i hrabrene : 200
 svioni ures i zlaćeni
 priteško je noj oklopje,
 igla bojni mač hrabreni,
 a kudjeļa vito kopje.

LUBISLAVA :

Bojna dikla izgleda se 205
 u vitešku kripos tvoju,
 i u braca, koga glase,
 da je ogneni trijes u boju.

KRUNOSLAV :

Ne štedi se ona u rati,
 gdje od krvi teku rike, 210
 za čas bojnu zatjecati
 sve najače zatočnike.

Nijesu prošla još tri lita,
 ko si od mene čula prije, 215
 kada razbih strahovita
 kraļa od silne Bulgarije :

gorostašnom zlom Tarašu,
 glavi od Skopja tvrda grada,
 krunu i slavu braneć našu
 glavu odsijeće dikla mlada, 220
 pak na očiju svijeh bojnika
 brža od vihra, vrļa od plama,
 vojske pješac i koņika
 ahara i razbi ona sama.

Dugo je brojit bojna dila 225
 i kriposti ne moguće,
 kim do neba uzvisila
 čas je svijetle naše kuće.

207. braca] drugi: brata. Jedan rukop. nema stihova 219—229, a jedan
 tova 213—224; u ovom posljednjem stih 225 glasi: zamirna su bojna dila.

LJUBISLAVA :

Krajeviću Bojnislavu
tko da jednak bude u sreći, 230
vrijednu ovako i gizdavu
ki dostoji drugu steći?

Još da mlađu kćer Lubicu
kriposnomu Gradimiru
mi podamo vjerenicu, 235
u komu bih bila miru!

On, sin kraja ugrskoga,
mnoge zemlje ki gospodi,
scijenim da je cijeca toga
tebe došo dvorit odi. 240

Čud negova plemenita,
ures, lica, i besjeda,
i hrabrenos glasovita,
ka se svuda pripovijeda,
ugađaju tako meni, 245
da vidjeti ne mnim prije,
da nam bude zet ljubjeni,
drag nam prijatelj sada gdi je.

KRUNOSLAV :

Samiri se, biće brijeme,
da o temu besjedimo; 250
s Bojnislavom hrabrenijeme
u to vjeru dovršimo.

S Kazimirom plemenitijem,
od koga se on rodio,
s prijateljstvom stanovitijem 255
ko brat sam se ja ljubio :

hoću naši da sinovi
zaľube se, i da meni
negov dragi porod ovi
kako sin je ne rođeni. 260

230. tko] drugi: ko. 231. vrijednu] jedan: lijepu. 246. mnim] jedan: mlm.
249. jedan: nu samiri se biće brijeme, druga dva: nu podobno biće brijeme.
252. dovršimo] jedan: da vršimo, jedan: utvrdimo.

- Znaš Lubica, naše dijete
 ko bi po nem slobodena
 od nakazni grde i klete,
 silna zmaja i ognena?
 Jes vidjela, o kraljice, 265
 s kojom slavom on došo je
 za rad lijepe vjerenice,
 da je u zemlje vodi svoje?
 Nu za što je ubah mala
 obećana bit negova, 270
 i još nije riječ podala,
 je li joj ugodna vjera ova;
 voļu ćeš joj moju odkriti,
 ko kraljevaka promi dika,
 da se bude pripraviti 275
 primit svoga vjerenika,
 a ja ću se poč s gospodam
 segaj grada razgovorit,
 neka i oni s dobrom zgodom
 moga zeta budu dvorit. 280

SKAZANE DRUGO.

BOJNISLAV I DRUŽINA.

- Pirovati spravite se,
 o viteška družbo moja,
 i pripitjevat moje urese
 sred vesela i pokoja.
 Kćerca kralja Krumoslava, 285
 glasovita po svem sviti
 hlabrena će Captialava
 jur podpuno moja biti.
 Iz mlađahnijeh jošte dana
 u dostojnoj ona soijeni 290
 vjerenica obećana
 djetetu je bila meni.
 Sad kada smo uzrastjeli,
 i za moju čas veliku

- lijepa dikla s bojnijem djeli 395
 bivši stekla vječnu diku.
 razlog ište, da utvrdi se
 naša davna vjera veće,
 i da slavni pir čini se
 za izvršene moje sreće. 300
 Brzo će nam doći plavi,
 sred kojijeh ću s dobrom česti
 u dostojnoj dicit i slavi
 doma dragu mu povesti.
 U njih čekam poklisare, 305
 po kojeh ćaćko moj čestiti,
 običaji ko su stare,
 šle nevjestu svu voditi.
 U toliko od vas svaki
 moju dragu vjerenicu 310
 nastoj dvorit sve što je jaki
 kako izbranu svu kraljicu.

JEDAN OD BOJNIKA:

- Kraleviću Bojnislave,
 kruno vrijednijeh svijeh bojnika,
 ki si srbske sve države 315
 uzvišene vječno i dika,
 sa svijem srcem, sa svom snagom
 svi veseli nastojimo,
 da te s ljubí tvojom dragom
 i služimo i dvorimo. 320
 Čista ljubav mogla nije
 igdi žarko sunce sviti
 ljepše vjere i srećnije
 neg je vaša sjediniti.
 Jednacijeh ste dana i ljeta, 325
 i bojnici slavni oba,
 dva najveća kraļa od svijeta
 rodiše vas u isto doba;
 ko braća se oni draga
 među sobom lube i scijene, 330

*Jedan rukopis nema stihova 301—312. 304. povesti] jedan: odvesti. 329.
 braća] jedan: bratja.*

ne štedeći snage i blaga
u potrebe svoje občene.

Sad kada se ljubav ova
s vašom vjerom utemeļi,
biće dražijeh rad sinova
vele draži prijateļi. 335

Kraļ Krunoslav sa svom kućom
držan ti se još nahodi,
er kripostim tvom mogućom
zla ga teška oslobodi, 340

kad Ľubica, tvoje Ľubi
draga sestra i Ľubjena,
ogněnomu zmaju iz zubi
bi po tebi ugrabjena;

zmaju onemu, ki pri žalu,
naše oči ko vidješe,
djevojčicu tihu i malu
za proždrijet je popo bješe,

i plijući šnom sred usti
na tvrd Markan srda plaha, 350
ti se za nom plovom pusti
bez krzmaņa i bez straha.

Bojnijem kopjem u desnici
zvijer otrovnu smrtno rani,
i mlađahnoj djevojčici
tezijem djelom život shrani. 355

Dno morske se zabi vode
rañen drokun usioni,
a ti smione pun slobode
živu diklu na kraj doni. 360

Ke radosti, ka veseļa,
uživañe ke je bilo
ñe Ľubjenijeh roditeļa,
kad mi vrati dijete mило.

BOJNISLAV:

Junačke je od desnice
i kraļevske od pameti 365

branit lijepe djevojčice
od protiva svijeh na svijeti.

Koli krat sam ja se udrio
strahovitijem s gigantima, 370
i njihovu čas branio,
i sačuvo život nima !

Dokli budem u životu,
ne ću štedjet moje trude,
štitit rajsku njih ljepotu 375
od protive svake hude.

Vrhu brijega nu visoka
jedan od vas hrlo uzidi,
je da jedrit iz istoka
naše bojne plavi vidi. 380

Ne mnim prije da one dođu,
priko morske neka vode
mu kraljicu i gospođu
u kraljevstvo moje vode.

A kralvim svijem sam piso,
proz kijeh imam proć države, 385
ovu moju želju i miso
i kraljevske moje sprave ;

jedno, neka djelom time
nijedan ne bi prosumnio,
drugo, ljubko da me prime,
ako bih se gdje svratio. 390

Mi se ostali, družbo izbrana,
naše u dvore uklonimo,
za pirnoga srećna dana
sve potrebe da spravimo. 395

BOJNIKI :

Lijepo je tva svijes namislila,
o naš mili gospodine ;
kriposna se čine dila
vazda od stavne tve visine. 400

370. *drugi*: strahovitijem gigantima, *ili*: s strahovitijem gigantima. 378
uzidi] jedan: izidi. 381. mnim] *drugi*: mlim. 384. kraljevstvo] *drugi*: kraljestvo.
Jedan rukopis nema stihova 377—404, *drugi* stihova 385—404, *treći* stihova
385—404.

Kad godi se tebi zgodi
s tvojom ljubí odijeliti,
i po suhu i po vodi
mi ćemo te svutí slijediti.

SKAZANJE TREĆE.

LAUŠ I GRADIMIR:

Za to, vrijedni Gradimire, 405
drag rodjače moj ljubjeni,
ne štedi se tve nemire
na uzdanu odkrit meni.

Tebe ugrski kralj čestiti,
mene od Čeha kralj porodi, 410
vitezovi glasoviti
igdi zora bio dan vodi.

Oni braća, a mi prvi
među nam smo bratučedi,
jedne kuće, jedne krvi, 415
prijatelji i susjedi.

U slobodni grad nas ovi
jedna miso, mrim, donese,
gdje najbolji vitezovi
s Krunoslavom náhođe se, 420

a to neka uzmnožimo
čas imena šním našega,
i s načinom naučimo
vladat rodne zemlje od ánega.

Komu možeš odkrit boje 425
nego meni tugu tvoju,
ka te mori, ka te kole
u tač gorku nepokoju.

Mučecemu znaj djetetu 430
ni sva majka razumije,
plam potajan rađa štetu,
skrovnoj rani lijeka nije.

Ne srami se, ne ckní veće,
plemeniti kraljeviću,

za samirit tvoje smeće 435
posred plama skočiti ću.

GRADIMIR :

Laušu, dragi bratučede,
koga vrijedni svi poštuju,
lubežlive tve besjede
tako srce me siluju, 440

da ne mogu gorko i mnogo
nego ti odkrit me skončane,
od kojega nije mogo
nitko dosle doć na znaće ;

nu što mi će toj pomoći, 445
bivši ma zled toli prika,
da ne ć' umjet, da ne ć' moći
podobna mi naći lika ?

LAUŠ :

Izvan smrti lijek je svemu :
zvijezdam znana svijes gospodi; 450
počni veće, je da i temu
lijek se iznađe koji godi.

GRADIMIR :

Posred dvora ćaćka moga
ja bez nijedne rasteć muke,
i života krajevskoga 455
dobre ućeći sve nauke,

kripos kraļa Krunoslava
bi mi mladu povijedana
i negova dika i slava
po svem svijetu razglašena: 460

ko s oružjem mlad steko je
lijepu lubi i kriposnu,
kćercu slavna kraļa Ostoje,
koji obilnu vlada Bosnu,
a to er s maćem sred desnice 465
s bojnijem djelim junačkima

454. rasteć] rukop. akad. 68, koji gdje god se može navraća na čakavsku
restuć.

- grabit lijepe vjerenice
 čas je i dika Slovinima;
 ko se svijetli glas prostira
 na sve strane i države 470
 od sina mu Vladimira
 i od kćerke Captislave;
 ko slijedeći čas istinu
 gre po svijetu dikla znana;
 ko srbakoga kraja sinu 475
 bi mlađahna obećana;
 iz očina dvora kako
 bješe se i ti jur dijelio,
 i djelujuć bojno i jako
 vjekoviti glas dobio. 480
- Za to se i ja nahodeći
 od mladosti u prolitju,
 i s oružjem želeć steći
 ime slično momu bitju,
 za kriposno djelovati, 485
 krv na što me ma zaveza,
 od ćaćka se upisati
 činih u broj od viteza,
 svega roda ter krijući
 rodne ostavih moje dvore, 490
 bez umora probijujući
 luge i strane, poļa i gore,
 sad s junacim glasovitijem
 rvući se i rateći,
 sad s zvijerima strahovitijem 495
 sad s gigantim boj čineći.

LAUŠ:

- Tko kriposno ne djeluje,
 vijenca od slave ne dobiva;
 trudeći se napreduje,
 vazda je taman, tko počiva. 500

GRADIMIR :

Tako hodeć u noći, u dne,
 bojnijeh truda u potjeru,
 po zapadu, po poludne,
 po istoku, po sjeveru,
 zgodi mi se jednom doći, 505
 cijelo ljeto nije od tada,
 malo prije tamne noći
 Smederova blizu grada.

Po jezicijeh od svijeh ljudi
 tu čuh karat djela plaha 510
 zadojena u zloj čuđi
 nevjernoga Vučistraha.

On hitroga sin Vukmana
 i himbene Kunovice,
 smederovskijeh ljepijeh strana 515
 koji bjehu poglavice,

oteo bješe pun nesčijene
 suproč pravci, putu, i redu,
 ljub knezu od Prizrene,
 kumu, drugu, i susjedu, 520

koji, bivši obnemoga
 s teške zleđi i žestoke,
 i ležeći dana mnogo
 u posteli kroz te tuzruke ;
 zli Vučistrah kunoviti, 525
 kažući se mučan dosta,
 dođe nega pohoditi
 ko prijateļa svoga i gosta.

I tako ga pohodeći,
 pod prilikom od ljubavi 530
 plahi mladac i grabeći
 na izdanje se kletu stavi :
 silnom rukom isred dvora
 Zorku ljub ugrabi mu,

501. u noći, u dne] *jedan*: u noći i u dne, *dva*: u noć' i u dne, *četvrti*: u noć u dne. 508. Smederova] *drugi*: Smedereva. 510. karat] *drugi*: korit ili: tvorit. 515. smederovskijeh] *drugi*: smederevskijeh. 525. kunoviti] *jedan*: i nečisti.

koja ljepša nego zora, 535
koja od oči draža bi mu.

LAUŠ :

Bila bi mu čas i slava
da je djevojku ugrabio,
ko je običaj bojnijeh Slava,
od kojijeh se on rodio ; 540
ali udane grabit žene
s tijem načinom sasma ludim,
krivine su ne trpjene
i prid bogom i prid ljudim.

GRADIMIR :

Ko nevjerstvo smota ovo, 545
s družbom plačne tej gospođe
u nevjerno Smederovo
nepošteni gusar dođe,

ter pisati čini otole
kraljevima svijem od svijeta 550
ponosite knige ohole
s vele hvaste, s malo svjeta :

da negova Zorka mila,
ka mu srce zanjela je,
od svijeh kraljic, od svijeh vila, 555
i gospođa najljepša je ;

da na poļu posred rati
on je spravan pod oklopjem
ovu istinu uzdržati, 560
pješ, na koņu, s mačem, s kopjem.

LAUŠ :

Luda djela i hvastava,
nepameti mnoge u nemu,
htjet čineña sva neprava
suproć svijetu branit svemu !

GRADIMIR :

Na čuveñe glasa toga, 565
u isto doba kad proteče,

545. smota] tri rukopisa: smotri. 552. hvaste] jedan: hvasti.

nahodeć se ja bijeloga
 Smederova dan daleće ;
 za sve da jur noć pokojna
 pomilaše crno čelo, 570
 hrlo uzjahah koña bojna
 za pedepsat hudo djelo.

Svu noć jezdih u pospjehu,
 ni malahno ne počine,
 i jer prošle još ne bjehu 575
 prid zorome noćne tmine.

sjedoh pod bor pod zeleni,
 a dobroga koña uza se
 pustih ravne vrh zeleni
 da mekahnu travu pase; 580

i od pokoja bivši brijeme,
 a ja s duga puta trudan,
 na istom mjestu pritište me
 svijem umornim san uludan.

Oružana djevojčica 585
 u snu mi se tom prikaza,
 zlatna prama, svijetla lica,
 sunce noseć sred obraza.

Štit s prilikom ne sunčanom
 u desnici svoj držaše, 590
 ter ponosna s riječim znanom
 ovako mi govoraše :

što lotruješ, ter ne tečeš
 da osvetiš žensku diku,
 da oholu glavu odsiječeš 595
 nevjernomu nečasniku ?

Vjerenica ja sam tvoja ;
 blagodarno nebo milo
 nakon vele truda i znoja
 za tvoju me odredilo. 600

Pri velikoj tvoj potrebi
 brzo me ćeš upaziti,
 ti čas našu, a ja tebi
 gredem život sahraniti.

U toliko sliku moju 605
 vrh ovega štita nosi,

i uz množi šnim čas, koju
trudeć dole dobio si.

Štit uza me lijepi stavi,
ko besjede ove izreče, 610
s tezijem djelom ter me ostavi,
i dijeli se tja daleče.

Ja otvorih on čas tade
oči oda sna slobodene,
i zamjerih iz nenade 615
štit uresni polak mene.

Kako živom u plamenu
stravljeno mi srce planu,
videć sliku božanstvenu
vrhu nega udjelanu! 620

Okom, pramom, licem, činom,
bješe vidjet ista vila,
toli čudnijem ka načinom
u snu mi se objavila!

LAUŠ :

Sni, ki u zori nas pohode, 625
istini su veće kratí,
i često u njih svoje zgođe
čovjek bude ugledati.

GRADIMIR :

I ja poznah toj očito,
za dohodne sreće moje 630
toj vidjene zlamenito
da mi višni odkrio je,
ter svanulo bivši veće,
uputih se bez krzmaña
zlobne trage i grabeće 635
zla pedepsat djelovaña.

Donese me koñ do vrata
od bijeloga Smederova,
gdje s slovima svijetla zlata
pisma ohola vidjeh ova : 640

23. tolij *drugi*: s toli. 629. *jedan*: ja poznadoh tad očito. 635. *drugi*: sprave
ne i grabeće. 637. doj *drugi*: na.

o vitezi, o putnici,
nova čuda ki želite,
Zorki, od lijepijeh svijeh kraljici,
sniženi se poklonite.

Ko se gube sve svjetlosti, 645
gdi prisvijetlo sunce siva,
tako izvrsnom svom lijeposti
ona lijepe sve dobiva.

Tko drugako rijeti smije,
na junačko poje hodi, 650
s oružjem se da mu odkrije,
ko se varan zlo nahodi.

Šteći tašte sej besjede,
silna upazih Vučistraha, 655
gdje put uprav mene grede
vrhu koña crna i plaha.

Vas oklopim gvozdenu
on oružan strašno sjaše,
vučja kapa nad očima
kacigu mu pokrivaše. 660

Na štitu se gledaše mu
nosit ovcu vuk srditi,
s ovijem pismom, sličnijem nemu :
tko mi će je ugrabiti ?

On, ko izide izvan grada, 665
i na vratijeh vidje mene,
ove izusti riječi tada
s mnogom hvastom sadružene :

ko god ti si, ki ovdje dođe,
poklon' mi se i zapiši, 670
da je ures me gospođe
od ljepota svijeh najviši ;

i da nitko, neg ja, koji
sunce svijeh sam hrabrenosti,
uživati ne dostoji 675
suncu slične ne lijeposti.

643. od lijepijeh] *drugi*: lijepijeh. 652. zlo] *drugi*: on. 658. strašno] *drugi*:
tvrdo. 668. hvastom] *drugi*: hvasti.

Ne diči se s te ljepote,
nevjerniče, ja rijeh, tmasti,
ne su dike tve sramote,
ne uresi tve nečasti. 680

Od osvetne me desnice
satarisan sad ćeš znati,
što t' je tuđe vjerenice
na privaru otimati.

S tijem na poľe izidosmo, 685
on ponosit, ja pun gniva,
ter se s kopjem zatekosmo
jedan drugom suprotiva.

Negovo se kopje slomi
na mom štitu s bijeňa tega; 690
ja s udarcom teškijem veomi
na tle ravno vrgoh nega.

Sjahah s koňa tijem bojnoga,
ne hteć s srećom pridobiti,
i vrh poľa junačkoga 695
poćesmo se pješke biti.

Sad na maće, sad na ruke
rvasmo se snažno dosta,
dokle s mnogo jada i muke
zli nevjernik mrtav osta. 700

Ja mu odsjekoh silnu glavu,
i što željah bivši steko,
gustu poćoh u dubravu
od Smedera ne daleko.

Zategnulo tuj bivši me 705
vruće sunce od poludne,
sjahah, tere snom teškime
stignut zažeh oči trudne.

Tvrdo i jako speći toli,
skup zlotvora dođe na me, 710
i s velikom mojom boli
stisnu iz nenad i sveza me.

Vučistrahov otac hudi,
s svjetom druge vuhovite

683. vjerenice] drugi: ljubovnice. 686. ponosit] drugi: podnosit 702. željah]
drugi: žudjeh.

- poslo bješe ove ljudi, 715
na privaru da me uhite;
i bivši me našli speći,
bez milosti, bez obzira,
vođahu me za užeci
smederovskih blizu mira. 720
- S nevjernicom svojom lubi
tu himbeni Vukman staše,
i da mlados mu pogubi
nemilosni skup nukaše.
- Još doveli bjehu i Zorku, 725
ugrabjenu njih naukom,
cijeneć da će boles gorku
rasladiti mojom mukom.
- Hotijahu me vrći veće 730
u plam ognjen luti, kleti;
ne bez teške moje smeće
videći se tako umrijeti,
kad se jezdit vidje s prijeka
jedan vitez treskoviti,
ki pazeći djela prijeka, 735
poče ovako govoriti:
ustav'te se, ustavite,
nemilosni zli krvnici,
ako pasti ne želite
od me ruke svi kolici. 740
- Jedva izusti ove glase,
a od muhe brži ognjene
s sabljom golom umiješa se
među ljudi ne smijene,
ter kako no trijes s nebasa, 745
u čas jedan što se steče,
jedne obori, jedne spleša,
jedne istjera, jedne isiječe,

LAUŠ:

- Za isto lijepu pomoć ima 750
u priteške sej potrebe;

s velicijem sam nu mislima,
dokli čujem, što bi od tebe.

GRADIMIR :

U što vitez taj hrabri
zle krvnike hara i siječe,
u radosti mnogoj k meni
lijepa Zorka tad doteče. 755

Blagom riječi dikla znana
muku i boles mu rasladi,
i odriješena i oružana
na hrla me koña usadi. 760

S britkom sabljom u desnici
strjelovito ja zatekoh,
i nevjernoj kunovici
i ñe vojnu glavu odsjekoh,
ter ih činih mrtvijeh tako 765
u ognene vrći plame,
koji od ñih prem opako
pripravljani bjehu za me.

Slavni bojnik u toliko
dovršio harat bješe 770
mnoštvo zlića sve koliko,
koji mu se oprijet smješe.

Dođe vas puk nas hvaliti,
videć strene zle gusare,
i htijahu nas učiniti 775
svega grada gospodare.

Mi im na to zahvalismo,
i ko bješe stvar dostojna,
za vladaoce ñih stavismo
lijepu Zorku i ñe vojna, 780

a to er nam bi rećeno,
od smederskijeh da knezova
staro izlazi ñih koljeno
i gospodska krv ñihova. 785

Ja se snižen u toj brime
mojah momu slobodniku,

753. taj hrabri] drugi: prihlabreni. 758. rasladi] drugi: rashladi. 775. htijahu] drugi: htijahn. 776 svega grada] drugi: Smederova.

da mi odkrije svoje ime,
 da mi ukaže svu priliku,
 da znam, ko me sahranio
 od nemile smrti prike, 790
 neka bih mu držan bio
 sva ma ljeta, sve me vike.

On veľaše: pogoditi
 tvojijem molbam razložno je,
 ime ću ti moje odkriti, 795
 i ti meni odkrij tvoje.

Vrijedna kraļa Krunoslava,
 glasovita po svem svijeti,
 ja sam kćerca Captislava,
 dosta ti je ovo rijeti. 800

S ovom riječim ponosnome
 ľubeźľiva i vesela
 za jedno s bojnóm kacigome
 tvrdo oklopje dignu s ćela. 805

Zapańih se, plam ognjeni
 učini se moje lice,
 videć ures ne izrećeni
 plemenite zatoćnice.

Taj ćas pogled ne sunćani
 srce moje ľuto ustrijeli 810
 i razbludno raspršani
 zlatni prami niz vrat bijeli.

Isti ures, ista dika
 ajaše u licu ne ćestitu,
 kakva bješe rajska slika 815
 udjelana na mom štitu.

Isti prami i pozori
 i lijeposti vedre hvala,
 koja predńoj bješe o zori
 u snu mi se prikazala. 820

Tim obećah nu sluźiti
 sva kolika ljeta moja,
 ne drug, ne rob vjekoviti
 i sred mira, i sred boja.

Ali s majkom ona izhodi,
 podat im je mjesto trijebi;
 sve što mi se naprijed zgodi
 ovamo ću kazat tebi.

825

SKAZANJE ČETVRTO.

LUBISLAVA I CAPTISLAVA.

LUBISLAVA :

Moja kćerice Captislava,
 diko i časti ma čestita, 830
 ke su miso i zabava

vrijedna djela plemenita,
 ti si hodeć po svem svitu
 u najdraže cvijet mladosti
 stekla slavu vjekovita 835

s tve junačke hrabrenosti;
 sad se ljepšijem vijencom krunit
 od neumrle spravi scijsene,
 i veselo volju ispunit
 čačka i majke tve ljubjene. 840

CAPTISLAVA :

Zapovijeda, majko draga:
 sve kolike me su žeļe,
 sve što je jaka moja snaga
 služit moje roditelje.

Ako svi vas kraļi i bani 845
 dvore i svijetla sva gospoda
 i vitezi izabrani
 slovinskoga od naroda ;

ko vas ne ću ja dvoriti,
 vaša kćerica draga i mila, 850
 i krv za vas mu proliti,
 taj potreba kad bi bila ?

LUBISLAVA :

To se od vrijedne kćerice prosi:
 ko si svijetla slavnijem dili,

da poslušna nam tako si, 855
koji smo te porodili.

CAPTISLAVA :

Ko se dosle, majko moja,
za vas mlados ma ne uzmače
nasrtati bez pokoja
među plame, među mače ; 860

i sada sam spravna tako,
ne štedeći moje trude,
na hrabreno djelo svako,
koje ugodno vami bude.

I na domu i na dvoru 865
služiću vas sa svom moći,
i po suhu, i po moru,
ljeti, zimi, u dne, u noći.

Na sve svijeta četr strane 870
poć ću za vas bez bojazni
sretat vojske oružane,
strašne srde, i nakazni.

LUBISLAVA :

Za sad sretat vojske cijele
i nakazni nije potrebe ; 875
draža i lašna stvar je vele,
ku prosimo mi od tebe.

Tvoj ti ćačko rijet poslo je,
da se mlados tva gizardava
spravi u krilo primit svoje
vjerenika Bojnislava. 880

Kad si bila porođena,
u najprvom bitju tvomu,
ti si od nas narečena
krajeviću hrabrenomu ; 885
od negovijeh roditelja
poklisari za to gredu,
s mnogo slave i veseļa
da te u zemlje svoje odvedu. . . .

869. četr] drugi: četir. 875. lašna] drugi: ljepša. 880. vjerenika] drugi: kra-
jevića.

Što se smetaš, kćerco moja ?	
Što si lice promijenila ?	890
Što si puna nepokoja ?	
Za što si se zasramila ?	
Sve kolike sumnje odreni,	
i je li ti sve ugodno	
na uzdano kaži meni,	895
odkrij majci sve slobodno ;	
to li sumniš, da ne bude	
tko čut naše razgovore ;	
ispuniću tve požude :	
u kraljevske hod'mo dvore.	900

SKUP :

Gospodovat puke uzumnožne,	
i kraljestva i države	
s bojem činit sve podložne,	
djelo je vječne dike i slave ;	
nu s ljubavim tko gospodi,	905
i građane sve miluje,	
vlasti umrle sve nadhodi,	
i višjemu prilikuje.	

Blag s podložnijem pukom biti,	
gospodstvo je vele jače,	910
neg se u vlasti utvrditi	
uzmnožite kroz harače.	

Što će tvrde građe, što će	
silne vojske oružane,	
kad u kraljijeh nije blagoće,	915
gdi najveće njih su obrane ?	

S blagoćom se grad uzmaža,	
i svačije dobro raste,	
blagoća je verna straža	
i put, kijem te mlađi časte.	920

S blagoćom je vele veće	
steko, nego kroz boj priki,	
mačedonske uzrok sreće,	
Aleksandro car veliki.	

Kralj istočni, vrijedni Ciro, 925
 ime uzvisi svud negovo,
 ne što zemlje jes satiro,
 nego što je njih milovo.

S blagom pravdom, s čudi milom 930
 zbiše pod sve zapovijedi,
 većma nego s bojnomo silom,
 svijet Rimljani, naši djedi.

Lijepo je, da te puci tvoji 935
 ne rođenijem ćaćkom poju,
 da uzmnožiti svak nastoji
 svom koristim koris tvoju.

Kralj Krunoslav po sve vike 940
 dostojan je da se slavi,
 ki sve vlada podložnike
 s blagodarstvom i s ljubavi;

paček se je nad sve ine 945
 kraļe od Slava uzvisio,
 mješte teške čijem carine
 naš je jezik uzmnožio :

gospodara lubeživa, 945
 prava srca, blađe čudi,
 svak poštuje, svak uživa,
 svak mu vječno dobro žudi.

ČIŃENJE DRUGO.

SKAZAŃE PRVO.

LUBISLAVA I KRUNOSLAV.

LUBISLAVA :

Ja sam s kćercom našom dragom, 950
 svijetli kraļu, do sad bila,
 i s besjedom veomi blagom
 za jedno šnome govorila,
 veleći joj da se spravi,
 ko kraļevska prosi dika,

- u dostojnoj primit slavi 955
 Bojnislava vjerenika,
 i da ćaćka od negova
 poklisari k nami hode,
 priko morskijeh da valova
 nevjestu mu na stan vode. 960
 Ona nemir mnogi otvori,
 i teško se tad zasrami,
 ne hoteći da odgovori
 ovijem mojijem besjedami.
 Odgovara na sve meni 965
 s riječim punijem dike i scijene;
 samo muči, kad brabreni
 vjerenik se noj spomene.
 Ne znam, što će uzrok biti
 od ovega ne nemira, 970
 i kako će ugoditi
 mladoj dikli ova vira.

KRUNOSLAV:

- Što se kćerca zasramila
 na nenadne riječi tvoje,
 moja ľubi draga i mila, 975
 stvar i djelo naravno je.
 Mlađahne su djevojčice
 po naravi srameľlive,
 jedno im kaŹe slika i lice,
 a u srcu im drugo Źive. 980
 Stvar ne mogu draŹu čuti,
 nego mlada vjerenika
 kada čuju spomenuti;
 to je njih Źela sva kolika
 I ako se kad zasrame, 985
 ništa im na to ne zabavi;
 tujem svjedoče skrovne plame:
 sram je biľeg od ľubavi.
 Za to za sve Captislava
 u licu se svom izgubi, 990

vjerenika Bojnislava
u svom srcu scijeni i lübi.

Jošte što ti ne odgovara,
kad spomenut čuje néga,
ne mo da te miso hara, 995
ma kralice, cijeca tega.

Stid je od tve veličine,
za to ti se ne odkriva,
bivši, ko znaš, nad sve ine 1000
mlada dikla sramežljiva.

LUBISLAVA :

Kad je je tako sram, da meni
žeļe i misli svoje otvori,
dobro je sinak moj ljubjeni
da Vladimir š nom govori.

On šnom rođen u isto brijeme, 1005
jedno srce, jedna duša,
besjedami medenijeme
mladu diklu neka iskuša.

Komu boļe da se odkrije 1010
nego bracu sestra mila,
s kijem govorit sram je nije,
s kijem se u jedno porodila ?

KRUNOSLAV :

Razumni su tvoji svjeti ;
dragom sinku tim češ riti,
što prije može da nastoji 1015
našu želju izvršiti.

SKAZANE DRUGO.

LAUŠ I GRADIMIR.

GRADIMIR :

Čuo si, moj drag bratučede,
ko bojnica moja mila,
čijem za vječnom slavom grede,
život mi je sahranila. 1020

Za tjem paka putom hode,
 i tijereći po sve kraje
 teške rati, trudne zgođe,
 ke spovijedat dižina je,
 ma čestita slobodnica, 1025
 stječuć svak čas veće urese,
 ne umrla, neg božica
 mom pogledu činaše se.

Ke viteze, ke junake
 ona dobi u tem putu, 1030
 ke pedepsa ljudi opake,
 i poda im smrt priľutu!

Ke posijeće i pohara
 od gradova zle silnike,
 ku množ kletijeh od gusara, 1035
 koje od puta razbojnik!

Ja udionik bjeh joj svuda
 u junačkom djelovaņu,
 er sva bješe ma požuda,
 život isti podat za ňu, 1040

moleći ju sve to doba
 molbam veoma podnižnime,
 da za verna svoga roba
 i za slugu svu vodi me.

Nu što veća žela moja
 bješe joj se podnižiti, 1045
 i sred truda i pokoja
 bez pristanka ňu dvoriti;

toli veće ona blaga
 milova me i uzvisiva, 1050
 ko sestrica moja draga
 kažuć mi se ľubeživa,

veleći mi: ne ću, braće,
 rob i sluga da si meni,
 neg prijatel, neg drug paće, 1055
 mili bratac ne rođeni.

S tom blagoćom, s tom ľubavi,
 kroz kraľevske te načine,

srce moje sveza i stravi,
da u živom ognju gine. 1060

Tijem, za sasma ne umriti,
za jedno šnome dođoh odi
u grad ovi plemeniti,
gdje se ćaćko ne nahodi;
i ne moguć drugo ufati, 1065
bivši ona obećana,
silovan sam bolovati
do skončanja mojijeh dana.

LAUŠ :

Čudna je za isto ljubav tvoja,
i ljepota ka te stravi, 1070
plemenita tva gospoja,
dostojna je tej ljubavi;

da reci mi, drugdje i odi
u koliko šnom si bio,
jesi li se ti kad godi, 1075
da šne goriš, noj odkrio ?

GRADIMIR :

Tu su muke, tu su trudi,
moj ljubjeni drag rodjače,
ki žestoko svrh svijeh ljudi
moju mlados more i tlače; 1080
er kad bih se noj odkrio,
a ona mene ne uslišila,
oni čas bih mrtav bio
s odgovora ne nemila.

LAUŠ :

Lijepu diklu želno ljubit, 1085
a ne odkrit joj svoga plama,
to je umrijet, to je pogubit
svojom rukom sebe sama.

Odkrij joj se, ne izgubi se,
kad te ona ljubi tako; 1090

1068. *drugi*: prije vremene mojijeh dana. 1073. drugdje i odij *drugi*: družu
ovdi. 1079. svrh] *drugi*: vrh. 1089. odkrij] *rukopisi*: odkri.

tve junaštvo svud slavi se:
i šnom kaži srce jako.

Krivo joj si učinio,
i tužit se ima va te,
što joj dosle nijesi odkrio 1095
tvoga plama, ki hara te.

Djevojčica želi svaka,
da je luhiš, da je dvoriš,
ni se srdi na te paka,
kad joj ljubav tvu otvoriš. 1100

Bježi, a hoće bit slijeđena
od onega, koga smami,
brani, a hoće bit smolena;
i onda luhi, kad se srami.

Ako čekaš, da se odkriti 1105
ona tebi prvo bude,
na uzdano ću tebi riti:
to su misli sasma lude.

Smjenstvo hoće i sloboda 1110
u djelim se od ljubavi:
smionijeh slijedi dobra zgoda,
tko nije smion, vile ostavi.

GRADIMIR :

Ufañe bi bilo u tomu,
da bojnica lijepa od prije 1115
Bojislavu hrabrenomu
obećana dijete nije.

LAUŠ :

To je djetinska vjera bila,
na temu se ne ima stati,
bez sve riječi lijepa vila 1120
nije se mogla zavezati;
a ufañe mi mnogo daje,
što noćnoga sred pokoja
prilika ti ñe rekla je,
da će biti luhi tvoja.

Ona i draga ta prilika, 1125
 koja lijepi tvoj štiti resi,
 bez zlameña nije velika
 i bez voje od nebesi.

Odkrij joj se tijem veselo,
 hodi sa mnom, ne cknj veće; 1130
 nu ako smiono ovo djelo
 bude od tvoje svrha smeće.

GRADIMIR :

Kad je tako, krajeviću,
 ja ću slijedit svjete tvoje,
 slavnoj dikli odkriti ću 1135
 iz daleka plame moje;

sad ih tajat, sad kazati
 s podobnom ću hitrinome,
 da ona bude tijem poznati,
 ko ma mlados mre za ñome, 1140

SKAZAÑE TREĆE.

VLADIMIR I CAPTISLAVA.

VLADIMIR :

Što si tako probljedila,
 o ljubena ma sestrice,
 što si sliku promijenila
 i krajevsko tvoje lice? 1145

Česte suze i uzdasi
 i neobično tve mućañe
 kažu, veoma bolna da si,
 i da je gorko tve skonćañe.

Utaži se, ah utaži,
 i od bolesti tve žestoke 1150
 tvomu dragom bracu kaži
 na uzdano sve uzroke.

Porođeni mi u jedno
 od jednijeh smo roditelja,

1133. krajeviću] drugi: drago otitću. 1134. svjete] drugi: sfjete. 1151. dra-
 gom] drugi: dragu; kaži] drugi: skaži.

jedna duša, srce jedno, 1155
jednijeh misli, jednijeh žela.

U isto smo se brijeme oba
u istom dvoru odhranili,
i, kako se nam podoba,
svaku krepos naučili. 1160

Jednako smo pak po svitu,
što bi naše dugovanje,
čas dobili vjekovitu
kroz junačko djelovanje.

Ja se od tebe vik ne krijem, 1165
kad bolesti ćutim koje,
slobodno ti neg spovijem
sve kolike trude moje;

cijeca tega i ti odkriti
ne krati se meni sade, 1170
je da uzmogu samiriti
dobrijem svjetom tvoje jade:

u živ ogañ skoćio bih,
ma sestrice draga, za te,
život isti moj podo bih, 1175
a da tuge tve se skrate.

CAPTISLAVA :

Tuga je moja teška i prijeka,
dragi braće Vladimire;
nije načina, nije lijeka
za smiriti me nemire; 1180

nu ja bivši toli jako
zajubjena s tvom dobrotom,
da te u doba držim svako
pored s glavom i životom,
odkritieću na uzdano 1185

svu koliku moju smeću,
s ke je srce me skončano,
i ništa ti tajit ne ću.

Ćačko i majka mene kole, 1190
i u trudu mi čine stati,
piko moje što me voļe
Bojnislavu hoće dati.

VLADIMIR :

Proć tvoj volji i odluci
tebe vjerat nepravo je ;
u višnoga kraļa ruci
srca i vjere ļudske stoje. 1195

Da kaži mi tvoja dika,
koga mlados tva obira
za dragoga vjerenika ;
je da slavna Gradimira? 1200

CAPTISLAVA :

Gonetaš ga, braće mili,
osude su prave tvoje,
on je, on je, ki ustrili
zatravjeno srce moje. 1205

Er ko shrañen bi po meni
od poraza zla smrtnoga,
i reće mi, da je ļubjeni
porod kraļa ugrskoga ;

čas i diku ja znajući
kraļevića plemenita,
ku je steko protjećući
hrabren vitez priko svita,

i videći, da se ugađa
s glasom bojne od desnice
stas, i riječca meda slađa,
hip kraļevski, vedro lice,

i da na svom štitu nosi,
što po čudu bi veliku,
koju i ti vidio si
udjelanu moju sliku, 1220

veleć, da je nebo milo
čina onega djevojčicu
u snu nemu objavilo
za ļubjenu vjerenicu ;

s tom ļubavi, s cijenom takom 1225
častiti ga počeh mlada,
da odredih s mislim jakom,
ne rastat se šnim nikada.

- Nu koliko većma šnime
 ja se kazah lubeživa, 1230
 toli veće u isto brime
 on se meni podniživa,
 ljubko i drago veleći mi:
 o dostojna svacijeh hvala,
 za roba me tvoga primi, 1235
 od kad mi si život dala;
 odgovarah ja vesela:
 ne ću, da si meni sluga,
 u bojna te primam djela
 za dragoga braca i druga. 1240

VLADIMIR :

Lijepo ste se vi častili
 s natjecanjem tjih besjeda,
 a još ljepše zalubili;
 slijedi, što bi u naprijeda ?

CAPTISLAVA :

- Dijelismo se tako u jedno 1245
 po slovinskom svem jeziku,
 kroz čineće trudno i vrijedno
 vjekovitu slijedeć diku.
 Visla, Dunav, Sava, Drava,
 Neper, Nester, Volga, Tana, 1250
 Dvina, Drina, Prut, Morava,
 i Marica svud spjevana,
 vidjele su i pazile
 slavna djela neizbrojna
 od junačke ruke i sile 1255
 krajevica svijetla i bojna.
 U razumne Sjevernice
 stanismo se mi joštera,
 glasovite vilenice
 i kraljice od sjevera. 1260
 Ona s mnogo dike i slave
 vesela nas primi obraza,

- i podložne nam države
i u njih mnoga čuda ukaza:
mora vječnoj u strahoći
1265
mraznijem ledom oružana,
po godišta dan bez noći,
po godišta noć bez dana;
ribe u način silnijeh gora
tu vidjesmo putom grede,
1270
mnoštvo zvijeri strašna stvora,
bijele vuke i medvjede;
s jednijem okom posred glave,
s jednom nogom divje ljudi,
1275
goru ognenu, kroz ku prave,
da se u pako slazi hudi.
Povede nas u krajine,
gdje Pigmeji, ljudi mali,
nepristavne boje čine
s letuštijem vrljijem ždrali,
1280
koji bivši pridobili,
i u velikoj tad zavadi
u nebesa množ ponili
kratke i drobne tej čeladi;
na krilata koža mene
1285
hitra usadi Sjevernica,
s kijem Pigmeje ugrabjene
oslobodih od zlijeh ptica.
Ko čudesa ova nami
čini vidjet mudra vila,
1290
z lubeživijem besjedami
odpravi nas blaga i mila,
veleći nam: doć će brijeme,
o ljubjeni moji opeta,
1295
da na piru vidite me
posred vaše strane od svijeta;
i do sada znañe moje
s nebeskoga prava suda
vas mnokrati branilo je
od poraza smrtna i huda.
1300

1268. nam] *drugi*: broj. 1270. putom] *drugi*: putem. 1279. nepristavne] *drugi*
nepristojne.

VLADIMIR :

Glas veliki svuda leti,
sunce i mjesec igdje svite,
od razuma i pameti
tej kraljice vilovite.

CAPTISLAVA :

Dugo je brojiti bojne zgode 1305
i kriposti druga moga,
koje ukaza putom hode
do slobodna grada ovoga.

Glave ohole on sijekući 1310
i oreći zemlji nica,
a snižene podužicu,
ja mu svudi bjeh družica.

Za svoj život ne hajaše,
ne šteditjaše svoje krvi ;
samo život moj brañaše, 1315
u pogubi svakoj prvi.

I ako ja sam jednom krati
nemu život sahranila ;
on ga meni sto krat vrati
kroz junačka svoja dila. 1320

Svud u lijepoj bješe odmjeni,
u dne u noći od svijeh draža,
plemeniti mladac meni,
a ja nemu verna straža.

Tako sa mnom on družeci, 1325
i u trudu i u pokoju
dvoreći me i scijeneći
ko sestricu dragu svoju,

kroz dobrotu rajsku mnogu
hotje mene osvojiti, 1330
nijednijem putom da ne mogu
van negova ničija biti.

VLADIMIR :

Lijepa tvoja odluka je
ljubit mlaca plemenita,

čud negova dostojna je 1335
 česarice svega svita ;
 da jesi li ti kad godi,
 ma sestrice draga i mila,
 ili u putu ili odi
 tvoje plame nemu odkrila? 1340

CAPTISLAVA :

Odkriti mu plama moga,
 dragi braće, nijesam htjela
 rad pošteña djevičkoga,
 po kom vladam sva ma djela ;
 ali brijeme sad došlo je, 1345
 da ili se trijeba odkriti,
 ili teške trude moje
 samom smrtnim dovršiti.

Majka i čačko moj ljubjeni,
 kijeh sam častit ja držana, 1350
 mogu život uzet meni,
 i umorit me prije dana ;
 nu da uzmem vjerenika
 suprotiva srcu momu,
 to bit ne će do vik vika, 1355
 ni pomislit mogu o tomu.

VLADIMIR :

Ne muči se i ne smeta
 s usionijem tijem mislima ;
 brijeme će nam podat svjeta :
 tko ima brijeme, život ima. 1360

U to, draga ma sestrice,
 s roditeljim našijem hini,
 i ko vrijedne sve diklice
 čas i posluh nima čini.

Poslali su za to mene, 1365
 da nastojim po sve pute
 misli uzaznat tve skrovene
 i nemire tvoje lute.

Nu se za to ne mo harat,
 i odreni tvoju smeću, 1370

er za sada odgovarat
 ja ničesa nima ne ću;
 ako li me što pitati
 od ovega budu dila,
 rijeću, da se još sastati 1375
 nije mi s tobom zgoda bila;
 da u naprijeda postaviti
 sve ću moje nastojaše,
 tve potajne misli odkriti,
 i sve nima dat na znaše. 1380

CAPTISLAVA :

Od teške si, brače, muke
 slobodio mene sada;
 spuštavam se tvoje u ruke,
 ti, ko hoćeš, mnome vlada.
 Ja se ne ću odkrivati 1385
 za sad momu Gradimiru,
 što ne budem krepko znati,
 kako ljubi moju viru.

KOR :

Epidavri naši stari,
 ki kriposnijem i dobrima 1390
 nastojaše vrh svijeh stvari
 utvrdit se zakonima,
 običaji među ine
 zabraniše svijem građanim
 i svijem od sve pokrajine, 1395
 da ne opće s inostranim,
 sumneć, da se ne rastruje
 od mladosti njih dobrotu,
 kada upazi, kada čuje
 način družijeh od života. 1400
 Bojni Slavi, njih susjedi,
 odsudiše s druge strane,
 da tko isprazan doma sjedi,
 ne zna stvari vrijedne i znane.

- Cijeca toga svud hoditi 1405
 posilahu mlados svoju,
 da uči živjet i truditi,
 da ne stoji u pokoju;
 neka ona, vijući se,
 i čas istuć priko svijeta, 1410
 dobrih nauk nakupi se,
 jak med kupi pčela iz cvijeta.
 Ki se od ova dva načina
 većma hvalen ima zvati,
 velika je prem tančina 1415
 i stvar trudna razaznati.
 Za nesvijesna i zloćudna,
 ki se izgleda u opako,
 nijedna općina nije uľudna,
 pogubno je društvo svako; 1420
 a od vječne je dike i časti
 mladcu, ki je vrijedne ćudi,
 da daleče žive od lasti,
 da po svijetu grede i trudi;
 er tko vele ćuje i vidi, 1425
 veće nauči, veće umije,
 trudeći se kripos slidi,
 bez ke izvrsna dobra nije.
 Tijem Tezeo, tijem Alčide,
 i Ulise vitez znani, 1430
 tmaste noći vik ne vide,
 i svudijer su pripijevani;
 tijem Krunoslav kralj hrabreni,
 izgled časti svijeh na sviti,
 u vječnoj će daci i scijeni 1435
 po jezicijeh svijeh sloviti;
 tijem Gradimir i negova
 Captislava druga mila
 dalek rodnijeh od dvorova
 neumrlu je čas dobila: 1440
 vječne slave nije steć lasno;
 s kripostim se ona stječe;

a i straža ih s gore otvora, 1475
kako i nami sad objavi.

Ufam, da će prije vele
od došastja crne noći
mirne, zdrave, i vesele
u žudjenu luku doći; 1480

za to neka stoji spravna
s dobrom družbom blage sreće,
da žudjena dikla slavna
uputi se sa mnom veće.

KRUNOSLAV :

Što prosiš, da bude, 1485
Bojnislave izbrani,
tvoje smo požude
ispunit držani.

Kazimir čačko tvoj
razumni, hrabri, 1490
kako brat dragi moj
lubi me i scijeni.

Za jedno smo mi mladi
po svijetu hodili,
i bojne čeladi 1495
bez broja dobili.

Gigante koje on,
ke dobi nakazni,
ponosit i smion 1500
bez nijedne bojazni!

ke mnoštvo pravednijeh
obrani, slobodi
od sila nerednijeh
pri teškoj nezgodi!

Uzroka cijec tega 1505
nad kralim svijeta svijem
i ljubim ja nega,
i drago poštujem;

1469. posila] *drugi*: pošila. 1483. i 1484. *drugi*:
gdje žudjena dikla slavna
uputit se ima veće.

1504. nezgodi] *drugi*: nevoji.

i neka među nam
vječni je ovi sklad, 1510
za sina uzimam
dragoga tebe sad.

Tijem kćerca ma mila,
vrijednijeh kruna i cvijet,
junačka ke dila 1515

pripijeva vas saj svijet,
davno sam ja koju
kraljevskom besjedom
za ljub za tvoju
obećo ćaćku tvom, 1520

pospješna, spravna je,
ko žudiš i ko hoć',
u rodne tve kraje
združena s tobom doć.

Poklisari i plavi, 1525
da u dobar dođu čas,
s velikom ljubavi
primjeni biće od nas.

BOJNISLAV :

Hvala ti velika,
o kralju čestiti, 1530
držan ću do vika
dobroti tvoj biti.

Ti i ljub tvoja mila
od sad ćete biti meni
gospodari u sva dila, 1535
roditelji ne rođeni,

LUBISLAVA :

Kraleviću pun svjetlosti,
i moj sinko izabrani,
tvojoj slavnoj hrabrenosti
svi smo vele mi držani, 1540
jedno, er dike tvoje bojne,
i dobrota tve naravi

zamjerne su i dostojne
svake časti i ljubavi,
drugo, er milo naše dijete 1545
Lubicu si slobodio
od drokuna srde klete,
i noj život sahranio.
Zahvali, kćerco, odi,
sve što mož' najbolje 1550
mladcu, ki slobodi
teške te nevoje.

LUBICA :

Ne samo sam ja držana,
krajeviću plemeniti,
kako hoće majka znana, 1555
tebi harna zahvaliti;
neg joštera spravna stoju,
i to žudim sve me vike,
krv za tebe prolit moju
i na službu tvoje dike. 1560
Što me gledaš zdravu i živu,
uzrok tvoja desnica je,
silnom zmaju i strašivu
ka moj život otela je.
Jošter treptim, jošter predam, 1565
u strahu sam još ledenu,
čini mi se još da gledam
prid očima srdu ognenu.
Kako braca cijeca toga
u jednoj te držim scijeni, 1570
drag uzroče dobra moga,
slobodniče moj ljubjeni.

BOJNISLAV :

I ja, lijepa djevojčice,
dokli budem živ na sviti,
u mjesto ću me sestrice 1575
tebe ljubiti i častiti.
Ah, da jošter tvoja dika,
prem kako su moje žeje,

steće vrijedna vjerenika,
ke bi bilo me vesele! 1580

LUBICA :

Čestita bih ja se zvala,
da je taka vođa od nebi,
kad bi meni sreća dala
vjerenika slična k tebi. 1585
U to poč ću ja skupiti
djevojčice druge moje,
tance i pjesni za spraviti,
ke se piru tvom dostoje.

KRUNOSLAV :

Nije časa, nije dana,
da o tebi ne govori 1590
s ovom scijenom dikla mlada,
s kojom i sad tebe dvori.

BOJNISLAV :

I ona u srcu sveđ mi je ;
i da nijesam ne sestricu 1595
za mu ljubi steko od prije,
nu bih pito vjerenicu.
Ali u dugu razgovoru
ne ću veće vas držati ;
s družinom ću poč pri moru
bojne plavi me čekati. 1600

KRUNOSLAV :

Pođi, sinko, s dobrom česti,
je da višni blag i mio
bude žeje tve provesti,
prem kako si namislio.

SKAZANE DRUGO.

KRUNOSLAV I LUBISLAVA.

KRUNOSLAV :

A sad, ľubi moja izbrana, 1605
pomnu i miso svu stavimo,
s mnogom ĉastim posred stana
poklisare da primimo.

Dio najbolji svijetla dvora 1610
da se nima bude dati,
trudni od puta i od mora
u komu ĉe poĉivati.

DraĹe i boľe sve Ńto znamo 1615
i s raskoŃom i s radosti
gostimo ih i ĉitamo,
ko se prosi tacijem gosti.

Svaka dvorba, svaka dika, 1620
koja im se hoĉe i Źudi,
i od graĹana i od bojnika
i od nas istijeh nima budi.

Odgovora nu nam nije 1625
joŃ od sinka Vladimira,
ugodna li, draga li je
Captislavi ova vira.

Ja ne sumnim, da nemirna, 1625
Ńto je vjerena, moĹe biti,
neg da joj se sprava pirna
ĉini stidit i sramiti.

LUBISLAVA :

Svakoja se djevojĉica 1630
srameŹljiva s prva kaĹe,
kad je zvana vjerenica ;
a stvari joj nije draĹe.

KRUNOSLAV :

Ufam, da ĉe biti veĉe
dragom bracu svomu odkrila

misli otajne i mučeće,
i za što se zasramila. 1635

LUBISLAVA:

Nu ako je toj smetena,
što se od nas brzo dili,
od kojih toli bi ljubjena,
i ki smo je porodili? 1640

KRUNOSLAV:

Utažiti brzo će se,
još da je muka ne velika,
mlada dikla, kad nađe se
uz dragoga vjerenika. 1645

Tim, pokoju moj jedini,
ne smeta se ne nemirom;
promisli se i pobrini
samo srećnijem ovijem pirom,
sve pripravi, što se pita
za kraljevske djevojčice 1650
i za vrijedna i čestita
kraljevića vjerenice.

LUBISLAVA:

Djelo i misli to su moje,
a ti, kralju moj čestiti,
nastoj kako dostojno je 1655
poklisare tej primiti.

SKAZANE TREĆE.

ISTI I GLASNIK S GORE.

KRUNOSLAV:

Straža bojnič s gore grede
u velikoj slavi ovamo,

Za 1652 dva rukopisa imaju još strofu:

Neka brzo vil hrabrena
ko ne svekar znat (znan) čini se
gdje čekana i žudena
s vjerenicom odijeli se.

počekamo, da besjede
mi njegove poslušamo. 1660

GLASNIK :

Svijetli kraľu vrh svijeh kraľa,
u luku se približaju
šes čestitijeh korabaļa,
ke se od vlasti tve čekaju. 1665

Jak sivi oro brzijeh krila
strjelovito svaka leti,
pod veslim su mora bila,
ljepota je njih vidjeti.

Svakoј krma zlatom siva
ponosite u prilike, 1670
mas crļena urešiva
vesla i strane sve kolike.

Svi također pomorci su
u grimizu odjeveni,
iste slike svi stijezi su 1675
među bijelijem izređeni;

stijezi od čiste svile tkani,
kijeh tih vjetric milo svijaja;
ne može se, kraľu znani,
stvar upazit gizdavija. 1680

Sada bubni, sad svirali,
sad se trubļe u njih čuju,
u velikoj ke se hvali
među sobom izmjeňuju. 1685

Pripijevaju i bojnici
i pomorci, ki u njih stoje,
vaše carstvo svi kolici,
njih veseļe veliko je.

Živi lijepa Captislava,
svi klikuju skladne u glase, 1690
za našega Bojnislava
kraļevića ka vjera se.

Na udarañe, i na pjesni,
i vesele njih govore.

1665. sivi] drugi: siv. 1666. strjelovito] drugi: strelovito. 1671. urešiva
drugi: uresiva. 1678. kijeh] drugi: kijem.

u glas skladan i uresni
odpijevaju bližne gore. 1695

Također se iz zapada
plav uresna jedrit vidi,
put ovega lijepa grada
ka pospješno svoj put slidi. 1700

Pod Brgatom i Lavima
korabla je ova veće,
lijep u krmu vjetar ima,
dugo u putu stati ne će.

KRUNOSLAV :

Plav je kraļa ugrskoga, 1705
iz zapada koja hodi,
ku po sina ima svoga,
kako čujem, poslat odi ;

tijem, moj verni, pođi gleda,
kada će se približati, 1710
s istom pomnom ter ureda
doteci mi glas podati.

SKAZAÑE ČETVRTO.

CAPTISLAVA I GRADIMIR.

CAPTISLAVA :

Stat u mislijeh ne čini mi,
mili braće Gradimire,
tuj čestitu vil odkrij mi, 1715
za kom mlados tvoja umire.

Kako braca pridragoga
tebe ljubim ja na sviti,
i ako se može od toga
veća ljubav zamisliti ; 1720

a ti ne ćeš, moj ljubjeni,
ko da ne znaš želu moju,
na uzdano odkrit meni
toli slavnu tvu gospoju.

GRADIMIR :

Moja lijepa slobodnice, 1725
 lijepa kruno svihjeh ljepota,
 ma gospođe, i kraljice
 moga srca i života,
 nije potrebe, da ti odkrijem
 dragu, ka mi srce otima ; 1730
 još da ti ju ne povijem,
 sama je vidiš tvijem očima.

CAPTISLAVA :

Ja ne vidim drugu vilu,
 kraljeviću dragi, uza se,
 neg tuj sliku tebi milu, 1735
 ka na štitu tvom gleda se.

GRADIMIR :

Kad od tebe ova gleda
 prilika se, ma gospoje,
 ne išti veće u naprijeda ;
 ona je drago srce moje ; 1740
 ona je moja česarica,
 ona lubi moja izbrana,
 ona moja vjerenica
 s nebesa mi obećana
 Noj robovat, nu dvoriti 1745
 sva odredih moja ljeta,
 i ne sluga vjekoviti
 slijediti ju priko svijeta ;
 i ako nijednom po razlogu,
 slatki raj u moj žudjeni, 1750
 tebe ostavit ja ne mogu,
 koja život vrati meni,
 neg te u svako molim doba
 sa svijem srcem i pameti,
 da za verna slugu i roba 1755
 tva me milos hoće uzeti :
 ko da vilu, s koje tužim,
 nerazdionu s tvom ljepotom,

sveđ ne dvorim, sveđ ne služim
sa svom snagom i životom ? 1760

CAPTISLAVA :

Ne ću meni da robuješ,
verni družo mojijeh truda;
da ti drugijem gospoduješ
ma je žela i požuda. 1765

Nu pokli je omilila
toli ugodno srcu tvomu
ta, koja se pazi vila
na tvom štitu junačkomu,
i pokli ju za tvu ľubi
blagodaran višni odredi, 1770
zgone i sreće ne izgubi,
puštavam te, pođ' ju slijedi.

GRADIMIR :

I sada ju slijedom slidim,
i sada je ona uza me,
i sve što je bliže vidim, 1775
toli veće ćutim plame;

mrz ledeni nu me obtjeće,
i boľezan tre nemila,
er se s dražijem tja daleće
poć od mene pripravila. 1780

Ako bude toj slijediti,
nije života meni veće;
samom smrti prikratiti
priteške ću me nesreće.

CAPTISLAVA :

Ne moj gubit tvoga ufaña,
odkrij joj se, kad ju ľubiš, 1785
s neprilična da mućaña
i nu i tebe ne izgubiš.

GRADIMIR :

Odkrit joj se ja ne smijem,
toliko ja želno ľubim, 1790

er se strašim. kad se odkrijem,
da ju sasma ne izgubim.

Nu ko boje da se otvorim?
Očito se sad odkrivam,
ako i sada šnom govorim,
ako i sada šnom pribivam

1795

CAPTISLAVA :

I ja vidim, da si šnome,
kad je uza te ne prilika,
i da nije nad tobome
vjernijega ljubovnika.

1800

Tijem kaži mi, braće, sada,
ali ti je taj gospoja,
koja tobom lijepa vlada,
ali draža ljubav moja?

GRADIMIR :

Stvar jedna si ti i ona,
jedni vaši rajski uresi,
ona s tobom nerazdiona,
nerazdiona ti šnom jesi;

1805

i ko nije među vami
razlučena nijednoga,
razlučeni tako plami
nijesu ognjena srca moga.

1810

CAPTISLAVA :

Mladcu tako slavna imena
grijech je od jedne ljubit veće;
slaba je ljubav razdvojena,
dijela i družbe ona ne će.

1815

GRADIMIR :

Ko na nebu sunce jedno,
tako je jedna moja vila,
lijepa i vrijedna koja u jedno
život mi je zatravila.

1820

CAPTISLAVA :

Sada kažeš, sada hiniš,
sad pokrivaš ljubav tvoju,

uzela bih, da mi činiš
 živu vidjet tvu gospoju ;
 ali ako živa nije, 1825
 čemu ljubíš mrtvu sliku,
 koja toli draga ti je,
 da ju ostavit ne mož' viku.

GRADIMIR :

Kako dika tva gizardava
 nahodi se u životu, 1830
 tako je živa, tako je zdrava
 vil, ke dvorim ja ljepotu.

CAPTISLAVA :

U gonetkah ne drži me
 i u tančinah, ke nahodiš ;
 tve mi vile spovjeđ ime, 1835
 ako hoćeš da mi ugođiš.

GRADIMIR :

Živu ti ću, ma ljubjena,
 me gospođe sliku odkriti ;
 da mi malo ti bremena,
 smirena ćeš brzo biti 1840

CAPTISLAVA :

Pođi, pođi s dobrom česti,
 moj drag braće i ljubjeni,
 ja tve žeļe ne ću smesti,
 nu se brzo vrati k meni.

SKAZAÑE PETO.

CAPTISLAVA :

O moj dragi Gradimire, 1845
 Gradimire dušo moja,
 da znaš kako za te umire
 Captislava verna tvoja,
 žalio bi vele veće
 muku i boles ne mućeću, 1850

nego žališ tvoje smeće
i očitju tvu nesreću.

Poznam, poznam ljubav tvoju,
za sve er hinim ja s tobome,
moj čestiti drag pokoju,
ki s' dostojan vladat mnome.

1855

Ah, ma slanom pala česti,
ah, zakona prika i huda,
mene u vjeru htjet uvesti,
od koje me nije požuda!

1860

Dragi ćaćko, majko mila,
(nepravijeh vas zvat ne mogu,
er bih teško sakrivila
suproč ljudim, suproč bogu)

1865

tko vam poda te nauke,
tko vam poda take svjete,
bez me voļe i odluke
mene vjerat malo dijete?

Ja sam vazda uzmažala
s bojnijem trudom vašu slavu,
i sto krat sam podlagala
za vas na smrt moju glavu;

2870

vi za moju čas i diku
ni za život ne hajaste,
čim neobičnu vjereniku
neskladno me obećaste.

1875

Kad ste mene vi puštali
it po svijetu ko viteza,
od vjere mi nijeste imali,
koga ne ću, stavjat veza.

1880

Sablom našijem svijem vitezim
djevojku je steći dika;
i ja vitez putom tezim
mogoh steći vjerenika.

Ako vam ću pogoditi,
vrijedna kćerca ko je držana,
sila je mladoj meni umriti
prije bremena mojijeh dana;

1885

ako li vam ne pogodim,
ter uslijedim moje žeļe, 1890
proć zakonim svijeta hodim,
vrijeđam drage roditelje.

Umri, umri tužna, prije
ćaćka i majku neg ražali,
kijeh ne slušat časti nije, 1895
koji su ti život dali.

Ali tvojoj u pogubi
moriš tvoga Gradimira,
ko dušu te koji ļubi,
i za tobom želno umira. 1900

Da živjeti trijeba je tebi,
ako hoćea nega živa,
sakrivit je družijem trijebi,
za ne biti nemu kriva. 1905

Pod' od mene, Bojnislave,
dala sam se ja drugomu ;
za sve er tebi nije zabave,
nijesi ugodan srcu momu ;

Gradimir je me mladosti
prava miso, slatka žeļa, 1910
bez nega mi nije radosti,
bez nega mi nije veselja.

Sve mi je puno svijetla uresa,
kad se on nađe blizu mene.
sja mi sunce zgar s nebesa, 1915
livada mi cvijetjem zene.

Kad uza me tebe vidim,
sve mi je žalos, sve mi je tmina,
ginem, gasnem, treptim, blidim,
nije mi mirnoj bit načina. 1920

Joštera ću pridržati
Gradimira u besjedi,
pri ovoj zgodi za kušati,
kako ļubit mene slijedi.

SKUP :

- Nije na svijeti stvari jače, 1925
 ljudskijem smećam ka se opire,
 i ustavja bojne mače,
 neg kraljevske ženbe i vire.
- Šnīm susjedi puci živu
 u prijateljstvu i u ljubavi, 1930
 mjesta nije štetnom gnīvu,
 mirne danke svak boravi.
- Ženbe rastjet pucim čine,
 i kraljevstva puna uzdrže; 1935
 ženbe uzrok su ljudske općine
 da se društvo ne razvrže.
- Da Rimjani bojni i mladi
 u najprva svoja lita,
 kad Romulo Rim sagradi,
 carsku glavu svegaj svita, 1940
 ne ugrabiše vjerenica,
 pak brañenijeh s mnogom krvi,
 ñih bi slava zemli nica
 u početak pala prvi.
- I za sve se među Slavim, 1945
 ko bi običaj Sparte grada,
 silnom grabšom i s ljubavim
 stječe dikla lijepa i mlada,
 cijeneć čelad snažna i bojna
 i u viteštvu zadojena, 1950
 veće časti da je dostojna
 ljubav silom ugrabjena;
- Krunoslava kraļa vrijedna
 nad slovinske kraļe ostale
 mudra pamet i naredna 1955
 dostojnija jes od hvale.
- Kazimiru kraļu dobra
 on želeći stavna i duga,
 koga u svoju mlados obra
 pobratima, kuma, i druga, 1960

- nega sinu Bojnislavu
 pohvaćenijem hotje svjetom
 lijepu kćercu Captislavu
 nareć mladijem jur djetetom,
 da s vjerenijem sinovima 1965
 njih se ljubav utemeļi,
 i da živu među njima
 vjekoviti prijatelji.
 Srećna vjera i od velike
 časti za puk bojnijeh Slava : 1970
 mlad Bojnislav i pun dike,
 lijepa i mlada Captislava !
 Ko god želi, da se vjeri,
 rajskom čudi svijetlu i dičnu
 vjerenicu izaberi, 1975
 i na bitje sve priličnu.

ČINENJE ČETVRTO.

SKAZAÑE PRVO.

KRAL, KRALICA NA PRISTOĻU, BOJNISLAV, POKLISARI, I ĽUBICA.

KRAL :

- Poklisari vrijedni i znani,
 ki s veseļem velicijeme
 žudjeni ste i čekani
 naše od kuće dugo brijeme, 1980
 i vi vele dobri došli,
 i čestite vaše plavi !
 Ko ste u putu mirno prošli,
 ko veseli, ko ste zdravi ?
 Moga od draga prijateļa 1985
 Kazimira kraļa što je ?
 Kakva je zdravlja i veseļa,
 ko boravi brijeme svoje ?

POKLISARI :

- Svijetli kraju plemeniti,
 koga krepos prihrabrena 1990

974. drugi: vrijednijem djelim svijetlu i dičnu. 1981. veleļ drugi: veće

- spjevana je po svem sviti,
i od jezika svijeh hvaljena,
tve vedrine srećom mi smo
veoma lijepo putovali,
svi veseli, svi zdravi smo 1995
i mi, i naši druzi ostali.
- Kraļ Kazimir slavni, ki je
tebi ko brat drag i mio,
zdrav je i čestit ko i prije,
za sve da je ostario. 2000
- S mnogom želom cijeca toga
želi vidjet u svom mjestu
ļubjenoga sinka svoga
i hrabrenu svu nevjestu,
neka u svoje bude ruke 2005
za čestitost svu podpunu
od njih primit drage unuke,
kijem će ostavit svoju krunu.
- U kraļevsko Drenopole,
građ uzmožni vrh svijeh grada, 2010
u kom drži on pristole,
i podložne puke vlada,
svi susjedi, kraļi, i bani,
i knezovi, i vojevode,
na čestiti pir dozvani 2015
s veličanstvom mnozijem hode.
- Tu česara Konstantina
plemeniti sin došo je,
vrhu grčkijeh pokrajina,
koi drži carstvo svoje. 2020
- Od Grecije vitezovi
i despoti svi ga slijede,
hitrom svijesti svaki slove,
med iz usta nima grede.
- Sve što je bana i knezova 2025
podunavske kraļevine,
od Dobruče, od Trnova,
Nikopola i Plovdine,

- i ostala sva gospoda,
u okolo ki stoluju, 2030
i slovinskih od naroda
bojne zemlje gospoduju,
gredu rodnih iz država,
pirnu gozbu da proslave
tvoga zeta Bojnislava 2035
i tve kćerice Captislave.
Za ukazat im srce harno,
u velikoj svijeh radosti
lubežljivo, blagodarno
kralj Kazimir čita i gosti 2040
Ništa drugo ne hoće se
ovoj pirnoj spravi i dicit,
neg, prem od svijeh ki žude se,
plemeniti vjerenici.
Za jedno s kćercom Captislavom 2045
svijeh vas na pir jošte zove,
s običajnijem ter pozdravom
kraljevske vam šle darove.
Za te i lubi tve hvalene,
kralju, zlatne dvije krune, 2050
sve biserom nakičene,
i kamena dražijeh pune,
neka nima naresite
vaša čela plemenita,
vrhu kojijeh dostojite 2055
nosit krunu svega svita.
Za vašega sina draga
dvanaes koňa poslat čini
od arapske zemlje i traga,
sličnijeh vjetrim u brzini, 2060
er viteza nije bolega
sred slovinske zemlje naše,
s većom dikom koji od nega
junačkoga koňa jaše.
Uzde i sedla za ures bojni 2065
sva su zlatom nim pobijena;

slični dari i dostojni
za junaka tač hrabrena.

Ova ruha pribogata,
ogrļaje, uši urese, 2070
kojjeh zglobi suha zlata
i biseri obli rese,

plemenitoj Captislavi
ne svekrva šle kraļica,
za ne ljubav da napravi 2075
mladahna se djevojčica.

Sestricam se ne drazima
šļu biserni ovi uresi,
jedna i druga neka nima
svoj snježani vrat uresi. 2080

Dvorkine će i dvornici
pozlaćenu čašu imati,
kom će u zdravļe svi kolic
srbske krune napijati.

Ove dare s dobre voļe 2085
veličanstvo vaše primi,
i, što je vele draže i boļe,
dobrovoļno srce šnimi.

Nada sve ino vas molimo,
da nevjestu nami date, 2090
da ju veće s nam vodimo,
i da ništa ne krzmate.

KRAJ :

Kazimira kraļa scijena,
plemeniti poklisari,
meni je draga i primjena 2095
vele veće nego dari ;

s drazijem srcem za to nemu
i s ljubavi velikome
zahvalivam ja na svemu
i sve carstvo me sa mnome. 2100

Došli bismo s vam hoteći,
kéerce udadbu da častimo,

2070. uši urese] *drugi*: ušie = rese ili: ušie urese. 2071. kojjeh] *drugi*:
koje.

er je u svakoj vidjet sreći
 i u dobrih svijeh želimo;
 nu se staros nami opira, 2105
 i brani nam što smo spravnji;
 poslaćemo Vladimira
 naše u mjesto na pir slavni.

LUBISLAVA :

O Lúbice kćerce, hrani 2110
 Captislavi ove urese;
 i darovi, ki poslani
 prem ne dicit dostoje se,
 ti vrhu njih pomnu ima,
 koja u svemu pomna jesi,
 u veseļu dokli nima 2115
 sestrica se tva uresi.

LUBICA :

Ja ću ispunit tvoje odluke,
 samo ću uzet, majko mila,
 dar, mlađahne za Teuke
 i meni se ki posila. 2120

Krajevski su ovo dari,
 časti su ovo bez procjene,
 kijem, čestiti poklisari,
 vaši kraļi časte mene.

Ja im drago zahvalivam 2125
 i na ljubav i na scijenu,
 i snižno se nim darivam
 za njih kćercu ne rođenu;

ja njih sinka vrijedna i znana 2130
 za braca sam moga obrala,
 bivši on slatka moja obrana,
 moj štit, ma čas, moja hvala;

tijem je žela moja ognena
 kraļevića plemenita
 upaziti uzvišena 2135
 vrh kraļeva svijeh od svita.

BOJNISLAV :

I ja tako tebe želim,
o kraljevska djevojčice,
da nadvisiš srećnijem djelim
vedre od svijeta sve kraljice. 2140

KRALJ :

Poznam, sinko Bojnislave,
i stvar nova meni nije,
da napredak naše slave
i čas naša draga ti je. 2145

I ja ko mož' ti poznati,
želim svaku tvoju sreću,
nu te ovdje već držati
s poklisarim tvojijem neću.

Razgovorit u pokoju
pođite se vaše u stane 2150

o kraljestvu, zdravļu, i goju
vrijedna ćaćka, majke znane;
ja ću činit u toliko
pripraviti bez krzmaña
što je potrebno sve koliko 2155

neka, ko je miso i žela
onijeh ki su rodili te,
ideš na stan pun veseļa
s družbom ļubi tve čestite. 2160

A i ti pođi, o Ľubice,
ovi ospremit dar uresni,
i za pira tve sestrice
spravi lijepe tance i pjesni.

SKAZANE DRUGO.

KRALJ I KRALJICA.

KRALJ :

Sad, kraljice lijepa moja, 2165
moja diko, ma gospoje,
vesela sam pun pokoja,
sada srce me mirno je.

- Da u čas dobar i čestiti
ova rados nami bude, 2170
ovu vjeru prije svršiti
sve su bile moje požude,
neka i sinka Vladimira
mi možemo vjerit veće,
koga sreća, koga vira 2175
me su žele od svijeh veće.
- Kraļ Vladislav, s mnogijem mirom
zemļe ugrske ki gospodi,
za hrabrenijem Gradimirom
Bisernicu kćercu rodi. 2180
- Sred slovinskiĳeh svijeh zemaļa
od većeĳa glasa i scijene
nije drugoga cara i kraļa
nad ne ćaćkom, izvan mene;
i ne bivši ĳizdavija 2185
od ne nijedna druga vila,
ne bi vjera najсреćnija
s Vladimirom našijem bila.

KRAĳICA :

- Sve to lijepo i srećno je,
gospodaru moj ļubjeni; 2190
sve što želi srce tvoje,
iste žele jesu i meni.
- Nu Vladimir zaboravi,
ili odgovor dat nam ne će,
je li reko Captislavi, 2195
da se pira spravi veće.
- Žudim znati, je li odkrio,
što ne srce hoće i želi,
i diklici bojnoj je li
mlad Bojnislav drag i mio. 2200
- Ne mogu se neg ćuditi
na negovo ja krzmañe,
bivši svako naše htjene
on pospješan ispuniti.

KRAJ :

Ne muči se i ne gubi, 2205
ni se brini s tega djela,
izabrana moja ljubí,
pače u svemu bud' vesela.

Da li ugodan Captislavi 2210
mlad Bojnisav ne će biti,
koga scijenom i ljubavi
ima se ona svud dičiti!

Ako se je zasramila,
toj veliko čudo nije: 2215
ona je sramna vazda bila,
ne sram i stid djevički je.

Lijepa dikla i hrabrena,
dobar dio naše slave,
biće s bracem zabavjena 2220
u vesele pirne sprave.

KRALJICA :

Od kada se, kralju, od mene
voļa tvoja noj navijesti,
i došle su pripravjene
srbake plavi nu odvesti, 2225
nešto mi se zasramila
izvan svoje običaji,
raskončala, probljedila,
ko da gorku boles taji.

KRAJ :

Što je slike zamišljene,
promijenila što je lice, 2230
od ljubavi sasma ognjene
to su djela, ma kraljice.

Nu da mlada djevojčica
misli ostavi, ke ju trude,
jednu od našijeh dvorkiñica 2235
pošli, da ju zvat nam bude,
i neka joj reče ona,
da najbrže k nami grede;

poslušna će i priklopa
bit, kad čnje me besjede. 2240

SKAZANE TREĆE.

GRADIMIR, CAPTISLAVA I DVORKIŃICA.

GRADIMIR :

Evo, lijepa ma gospoje,
slatka utjeho mojijeh tuga,
voļu ispunit tvu došo je
tvoj rob i tvoj verni sluga. 2245

Ja sam našo dva načina,
za odkrit ljubav mu veliku,
i da vidiš, ma jedina,
drage moje pravu sliku.

Nu bih uzo znat od prije
rad pokoja moga i mira, 2250
je li ugodna, ali nije
s Bojnislavom tebi vira.

CAPTISLAVA :

Biće znati od me vire
tvoju mlados malo utišti,
za to, dragi Gradimire, 2255
tega od mene ti ne išti.

GRADIMIR :

Utišti me vele veće,
neg ti scijeniš, vjera tvoja ;
tu stanuju sve me sreće,
tu je život, tu smrt moja. 2260

CAPTISLAVA :

Neka stoji toj na strani,
što tva nije, nego ma sreća ;
u toliko, braće izbrani,
ukazi mi, što mi obeća.

GRADIMIR :

Za lice ti božanstveno 2265
rajske ukazat me gospoje,

prvi je način : izrađeno
rastvoriti srce moje.

Nigdje boje ne ć' vidjeti
neg sred nega udjelanu, 2270
koja meni čini mrijeti,
rajske vile sliku izbranu.

Hoć' da prsi moje otvorim
mojijem mačem sad ovdijera,
da znaš kako za nom gorim, 2275
i kakva je moja vjera?

CAPTISLAVA :

Tvoga od srca rastvorena,
braće, meni nije potrebe,
ja ni mrtva ni rađena,
nego živa hoću tebe ; 2280

ko braca te er ljubeci
za tebe bih život dala,
kad bih lutoj tvojoj smeći
lijek iznaći tezijem znala.

GRADIMIR :

Da kad ne ćeš srca moga 2285
za zrcalo me ljubavi,
sred izgleda pazi ovoga,
ko me sveza i zatravi.

Ne mož' sa mnom sad hiniti.
da ne poznaš moje plame, 2290
sad ću poznat i otkriti,
bi li život dala za me.

CAPTISLAVA :

Od veće je plaho i smiono,
kraleviću, tve želeće,
htjet kušati bezakono 2295
tijem zrcalom moje htjeće.

Znaš da ja sam narečena
kijem razlogom . . . . Ali grede

dvorkinjsca ma ljubjena ;
trijeba je prisjeć me besjede. 2300

DVORKIŃICA :

Ma gospođe Captislava,
ćaćko i majka zovu tebe,
pirna ti se čini sprava,
od teške si ņim potrebe.

CAPTISLAVA :

Ka potreba to će biti 2305
ćaćko i majka što me zovu ?
Trijeba mi je pogoditi,
ne ću voļu proc ņihovu.

SKAZAŃE ČETVRTO.

GRADIMIR SAM :

Ah nesrećo teška moja !
rasrći se, pođe, uteče 2310
k Bojnislavu ma gospoja ;
moje ufaŃe drugi steče.

U ki upadoh jad i tugu !
kako izgubih s huda dila
moju obranu, moju drugu, 2315
ko braca me ka ljubila !

Gdi si, Laušu, družu smioni ?
hod' da vidiš moje muke
i moj čemer usioni,
koji trpim s tve nauke! 2320

Pođi, lijepa Captislava,
pođi, drago sunce moje,
s družbom tvoga Bojnislava
na vesele, na pokoje ;
a ja vječnoj u tamnosti, 2325

ma spomenu vjekovita,
bez rajske ću tve lijeposti
tužan živjet moja lita.
Česa živjet, kad zahodi
suncana mi tva ljepota? 2330

Pri ovakoj teškoj zgodi
nesrećnu mi nije života.

Da ne stoji, da ne krti,
da se ne ckni ovdi veće,
da se svrše sa mom smrti 2335
moje tuge, moje nesreće.

Ah, moj vaju ne izrečeni,
ah, bjeguća ma gospođe,
umrijeh, umrijeh, vajmeh meni,
od bolesti duh mi pođe. 2340

SKAZAŃE PETO.

VLADIMIR, LAUŠ, I DVORKIŃICA.

VLADIMIR:

Kraļeviću plemeniti,
cijec dobrote mnoge koga
ja ne mogu neg ljubiti
kako draga braca moga,
pokli u mene ti se uzdo si, 2345

čistu ljubav da mi objavi,
mlad Gradimir koju nosi
mojoj sestri Captislavi;
odkritiću i ja tebi, 2350
što još nijesi mogo znati,
pri ovakoj er potrebi
nije brijeme već mučati.

Za vrijednoga Gradimira
istom vjerom i želome
ma sestrice lijepa umira, 2355
kako umira on za nome;

i ako u dugu putovaņu
verni druzi i ugodni,
gdje za ņ ona, a on za ņu
vele učini, veće podni, 2360
plemenita dikla ņemu
nije otkrila sve žeļeņe:

2340. duh mi] *drugi*: duša. 2352. brijeme] *drugi*: vremena. 2360. veće]
drugi: mnogo.

velik bi sram uzrok temu
i djevičko ne pošteće.

LAUŠ:

Na isti način i nemu je 2365
sram veličak uzrok bio,
i čas kojom nu poštuje,
da se nije noj odkrio.

VLADIMIR:

S te ljubavi mnoge i scijene,
i s negove rajске čudi, 2370
ona za nim sahne i vene
u goruštoj tač požudi,
da je pošla čaćku rijeti,
kako voli umrijet prije,
Bojnislava neg uzeti, 2375
noj ugodan koji nije.

Ja je naučih, ako tada
ćaćko i majka noj se opriječi,
na bojnomu košu mlada
da pobjegne tja daleče, 2380

za sve bivši već primjeni
od ćaćka mu poklisari,
i ke nami šje hrabreni
kralj Kazimir lijepi dari,
i bivši se on spravio, 2385
prije neg sjutra bude proći,
ko mu je ćaćko poručio,
za jedno šnome k dvorim poći.

Veliki su škripi ovd, 2390
iz kojih nije moć iziti,
ako nebom ki gospodi,
ne bude nas sloboditi.

LAUŠ:

Mudro veliš, Vladimire:
cijec te zgode ne nadane

teške smeće i nemire 2395
 ja prividim s obje strane ;
 nu dotiče božija ruka,
 slabi ljudi gdje ne mogu,
 umrla je tašta odluka,
 koja ugodna nije bogu. 2400

VLADIMIR :

Je da višni stvar provede
 bolje nego mi mislimo ;
 nu dvorkiña k nami grede,
 s tijem besjedam pristanimo. 2405
 Što je novo, dvorkiñice ?
 ke su zgode ? koji glasi ?
 što dreselo kažeš lice ?
 za što tako žalosna si ?

DVORKIÑICA :

Kako ne ću bit žalosna,
 kraleviću plemeniti, 2410
 gdje smrt uze nemilosna,
 komu slike nije na sviti,
 ne nadane gdje se smeće
 događaju među nama,
 ke razmrsit nitko ne će, 2415
 van desnica božja sama !

VLADIMIR :

Ne mo cknjeti, reci što je ?
 ne drži nas veće u vaju :
 ka smrt, ki jad, smeće koje
 među nam se događaju ? 2420

DVORKIÑICA :

Bivši rekli Captislavi,
 ku ja dozvah od njih strane,
 ćačko i majka, da se spravi
 Bojnislavu poč na stane,
 tijem kako su njih požude 2425
 i kralevska prosi dika,

- da veselo primit bude
 Bojnislava vjerenika;
 u slobodi mnogoj nima
 odgovor je ona dala, 2430
 da tu miso ni sad ne ima
 ni je od prije viku imala,
 i da voli prije umrijeti
 nemilosnom smrti prikom,
 nego zazvat i uzeti 2435
 Bojnislava vjerenikom.
 Pak potajno dozva mene,
 ko se voli nih opriječi,
 na uzdano ter skrovene
 prišapta mi ove riječi: 2440
 teci, reci Gradimiru
 moje od strane: dušo moja,
 Captislava za te umiru,
 sam ti moj si, a ja tvoja.
 Mnogo hitra ja trčeci 2445
 navijestiti ovu sriću,
 i čestite glase reći
 hrabrenomu kraleviću,
 zamjerih ga s mnogom bolim
 (ah nesrečo teška i luta!) 2450
 u desnici s mačem golim
 blijeda, mrtva, protegnuta.
 Ja ga zovem, ja ga budim,
 toj nenadno pazeć djelo;
 ali, vajmeh, zaman trudim, 2455
 ali, vajmeh, mrtvo je tijelo.
 Grem glas ovi kraļu dati
 i nesrečnoj Captislavi.
 Ah, kaku ćeš platu imati,
 ma gospođe, tvoj ljubavi! 2460

LAUŠ:

Ja sam reko, Vladimire,
 da ova zгода slijedit ima;

ah, nesrećni Gradimire
nad svijem inijem nesrećnima.

VLADIMIR :

Ovo je djelo bez izgleda, 2465
zgode su ovo teške i hude;
hod'mo, hod'mo vidjet je da
u životu jošte bude.

SKAZAŃE ŠESTO.

KRAĻ I KRAĻICA.

KRAĻ :

Meni rijeti Captislava, 2470
meni, ćaćku svom dragomu,
da ne će uzet Bojnislava,
i oprijet se htjeću momu!

Tko bi nado vik se ovemu,
o ljubjena ma kraljice,
od poslušne nami u svemu 2475
i kripodne djevojčice?

Što da sada učinimo ?
ki da se od nas način kuša ?
koje pute da držimo,
naša kćerca da nas sluša ? 2480

Ja do sada s Kazimirom,
ko brata ga sved ljubeci,
nerastavnijem živjeh mirom,
ne bih šnime vik u smeći ;
němu obećah iz djeteta, 2485

na rijeći ga dugo hranih,
i sina mu kako zeta
u našem dvoru odhranih ;
primih s plavi poklisare,
nevjestu bi ki povel, 2490

primih pozdrav, primih dare,
i pripravih pir veseli ;
a da sve se sad razvrže,
i narodi svijeh jezika

vrijedna od kraļa da me drže
za himbena nevjernika? 2495

Ki prikori biće moji,
po svem svijeti kad se uslići,
da Krunoslav kralj ne stoji
na kraļevskoj svojoj rići, 2500
da nestavan on se kaže,
da razumjet kraljim dava,
i na vjeru da najdraže
prijatele svoje izdava!

LUBISLAVA :

Ne jada se i ne ijedi, 2505
kralju; pusti smeće hude:
trijeba je naše zapovijedi
da ispunit kćerca bude,
zs na svrhu doć od vire,
Kazimiru koju obeća. 2510

SKAZAŃE SEDMO.

LAUŠ :

Ah, nesrećni Gradimire,
teška ti je tva nesreća!

KRAĻ :

Kud greš, Laušu? ke nemilo
Gradimiru zlo se zgodi?

LAUŠ :

Mrtvo mu sam našo tilo, 2515
ne znam po koj teškoj zgodi!
Vrhu zemļe prostrt leži
i bez duha u svom stanu,
riječ mi stine, pram se ježi
na namjeru ne nadanu. 2520

KRAĻ :

Ke ga hudo zlo pogubi,
ka ga umori zla nesreća?

Ovo je, draga moja ljubii,
iza smeće teža smeća.

Ah, žalosni Gradimire, 2525
ah, moj sinko ne rođeni,
ke bolesti, ke nemire
tva smrt gorka rađa meni!

A prem po te korabla je 2530
od ćačka ti došla s Rijeke;
u ke upade starac vaje
s tvoje smrti hude i prijeke!

ko će ugrskijeh puk država 2535
bolan biti za jedno šnime,
mješte tebe kada zdrava
tvoje mrtvo tijelo prime.

Ah, viteže glasoviti, 2540
ah, kriposni kraļevicu,
pravo je žalit i cviliti
svemu svijetu tvu nesriću.

LUBISLAVA :

Ne moj cvilit, ne muči se,
dragi kraļu, hod'mo prije,
je da još živ nahodi se,
je da jošte umro nije.

SKUP :

Ko god ženskoj glavi odkriva 2545
srca svoga otajnosti,

mala u ņemu svijes pribiva,
i sasma je bez mudrosti,
er ne taji nitko maņe
tuđa otajna i skrovena, 2550
neg korisno na mućaņe
nepriklona slaba žena.

Ona je lake prem pameti,
u to vjetru prilikuje,
ne mli prije spovidjeti, 2555
kad što godi skrovno čuje.

S tijem nemukom poginuti
ćačku Nisu čini Scila,

- i sagradi poraz luti
Amfiarau Erifila. 2560
- Štvar je duga prem sa više
ludijeh žena broj izreći,
ke sve drage pogubiše,
nih otajna ne tajeći.
- Nu se iznađu veće krati 2565
mudre i stavne dikle, koje
bole od ljudi potajati
skrovne umiju misli svoje,
a najliše kad luveni
mlačahn ih plami more, 2570
trud se hoće ne izrečeni,
da ti ljubav svoju otvore.
- Žena je ljubit priklonija
od čovjeka vele veće,
nu je od néga umetnija 2575
držat žele sve mučeće:
ljubav scijenit malo kaže,
i srći se u besjedi,
a stvari joj nije draže,
neg da ko god za nom blijedi. 2580
- Ženska srca razlika su,
razabrat su teške muke,
ka želeña njihova su,
kakve misli, kakve odluke.
- Pod ljubavim kriju omrazu, 2585
pod omrazom ljubav taje,
jedno im vidiš na obrazu,
skrovna miso njih druga je.
- Hoće i ne će drage biti,
kriju i kažu svoje plame, 2590
uzele bi sad se odkriti,
sada hine, sad se srame,
tač da čeljad najsvijesniju
nekrepčinom svom pogube,
čijem poznati ne umiju, 2595
ali mrze, ali lube.
- Cijeca tega čudo nije,
da i hrabrena Captislava,

- koja vitez hvalena je
i slovinskih čas država, 2600
    čim s hitrinom mnogom hini,
i što hoće, i što ne će,
u kraljevskom dvoru čini
i uzroči teške smeće.
- Poklisari srbski ako se 2605
bez nevjeste na stan vrate,
ljući nemir sobom nose
i ognjene boje i rate.
- Kralju od neba, u kojega 2610
i mir i boj stoje u ruci,
i sve vojske svijeta svega,
i kraljevske krune i puci!
    tvoja pamet vjekovita
sva kolika ova upravi,
gdi svijes ljudska ne dohita 2615
slaba vida i naravi.

ČIŃENJE PETO.

SKAZANJE PRVO.

DVORKIŃICA :

- Kud otide Captislava?
sad ovako zorom gdi je?
koja će ovo biti sprava?
vidjeti ju nigdje nije. 2620
- S ozdravjenijem Gradimirom
utekla je, ne znam kudi,
što mi čini stat s nemirom,
što me gorko smeta i trudi. 2625
- Oružje su bojno svoje 2625
oni sobom sve ponili;
samo, meni sumnna što je,
knjigu su ovu ostavili.
- Što već sumnim? Pobjegli su.
Eno ugrske brze plavi! 2630

2609. neba] drugi: nebi. 2610. stoje] drugi: stoji. 2622. utekla je] drugi: pobjegla je.

sidra izvadi, biljezi su
sve od bijega ovo pravi!

Eno na noj Captislave,
eno s Laušom Gradimira;
ah, izdani Bojnislave,
pođe u vjetar tvoja vira!

2635

Captislavu za desnicu
mlad Gradimir eno uhiti,
veseli su oba u licu,
spravljaju se govoriti.

2640

Besjede i govore!
za ovi ću dub stati,
i skrovne žamore
njihove slušati.

SKAZANJE DRUGO.

GRADIMIR I CAPTISLAVA NA GALIJI.

GRADIMIR:

Što ovo vide oči moje,
koje su ovo čudne sreće,
da ti lijepa ma gospoje
podpuno si moja veće?

2645

Mrtav, živ li ja sam odi?
Bdim li, ali san vara me,
da se život moj nahodi
i sve dobro moje uza me;

2650

da kraljevsku tvu desnicu
držim mojom desnicome,
da te stekoh vjerenicu
prave vjere s prstenome?

2655

Ne vjerujem samom sebi,
o kraljice moja izbrana,
o ljepoto davno s nebi
mom životu obećana.

2660

CAPTISLAVA:

Vjeruj, braće moj ljubjeni,
vjeruj, dragi ljubovniče,

božije od ruke određeni
 moj čestiti vjereniče,
 evo verne tvoje uza te, 2665
 evo, davno ljubiti koja
 sa svijem srcem obrala te,
 podpuno je veće tvoja;
 djevičkoga nu pošteña
 dosle ñoj sram branio je, 2670
 da ti odkrije sva želeña
 i rañeno srce svoje.

GRADIMIR :

Velika ti budi hvala,
 drag pokoju moj žuđeni,
 moja obrano, ka podala 2675
 dva krat život jesi meni:
 jednom kad me prid Smederom
 od smrti si hude otela;
 drugo, što me s ovom vjerom
 sad si opet oživjela. 2680
 Jur bjeh umro, jur spravili
 bjehote me ukopati;
 kad me sama na dan bili,
 slatka dušo, ti povrati,
 od smrtnoga ter poraza 2685
 ne ozdravi me ničije znañe,
 neg rajskoga tvoga obraza
 vilovito pogledañe;
 i u čas, kada ne nadah se
 nego sasma mrtav biti, 2690
 i živ i zdrav ugledah se,
 i vjerenik tvoj čestiti.
 Za ove dare tač velike
 pravo je, da ti sveđ dugujem,
 da te dvorim sve me vike, 2695
 da ti sve dni me robujem.

CAPTISLAVA :

Ne ti meni, neg držana
 ja sam tebi, dragi braće,

- što se može draže i jače, 2700
 tvom blagoćom zavezana,
 er voľaše prije umrijeti
 u gorkomu nepokoju,
 neg mi očito spovidjeti
 vjeru i ljubav čistu tvoju.
- Tvojoj smrti, moj životu, 2705
 ja bih bila dužna i kriva,
 ka ražalih tvu dobrotu,
 nerazložno sramežljiva,
 er ne mañe ľubeć tebe,
 neg sam ljubav tvu vidjela, 2710
 hineć s tobom bez potrebe
 do smrti te bjeh dovela ;
 nu da ti se verne ľubi
 zatravjeno srce odkrilo,
 taj čas pozno po nemu bi, 2715
 da rijeć hini , a ne dilo.
- Kako želiš ja sam tvoja,
 kuda hoćeš ti me vodi,
 i do vijeka, dušo moja,
 ti mnom kraľuj i gospodi. 2720

GRADIMIR :

- Da se veće te neugodne
 zaborave sve žalosti,
 hod'mo u strane naše rodne,
 ma kraljice, ma radosti.
- Tuj roditelj moj hrabreni, 2725
 kralj Vladislav plemeniti,
 u mnogoj će tebe scijeni
 kako kćercu prigrliti.
- Tu će ugrski svijetli bani 2730
 do brza te krunit mladu
 lijepom krunom, ka se hrani
 u stolnomu Biogradu.
- Među dobrijem tu ćeš svima
 i vesela i čestita
 kraljevskoga sred Budima 2735
 provoditi tvoja lita.

Podunavske sve gospoje,
kijeh nadsiva sunce lice,
biće verne sluge tvoje
i snižene dvorkiñnice. 2740

Nu moj raju ne izrečeni,
lijepa, kojoj slike nije,
ja tvoj sluga i drug vječni
služitću te najvjernije.

Sve koliko Podunavje
kroz vesele tance i pjesni
pripijevatće sve Podsavje
tve kriposti glas uresni. 2745

Svud će slovit čas i srića
od junačke od desnice 2750
krajevića Ugričića
i dunavske zatočnice.

Ali tihi vjetrić blagi
na žudjeni put zove me,
hod'mo, uresu moj pridragi, 2755
kad je ugodno nami brijeme.

CAPTISLAVA :

S bogom, ćačko moj ljubjeni,
s bogom, mila porodice.
s bogom, braće moj brabreni,
s bogom drage dvije sestrice. 2760

Vjera i ljubav jaka i mnoga
čini mi vas ostaviti,
za ja ne umrijet, i za moga
Gradimira ne umoriti.

Šním sam davno zaľubjena, 2765
i po volji vječnoj s nebi
za jedno šñime zavjerena :
siljediti je ñega trijebi.

S bogom i ti Bojnislave !
ako mene sad izgubi, 2770
od ne mañe dike i slave
krajevsku ćeš naći ľubi.

Galija se sad diže; dvorkinica s kraja:

Dijeliše se, pobjegoše!
 ah nesrećni Bojnislave,
 ke te tuge sad snađoše 2775
 mješte pirne gozbe i sprave . . .
 ali od onud s krajevima
 vrijedna mladca vidim ići;
 sve što vidjeh i čuh, nima
 potanko ću poč odkriti. 2780

SKAZANE TREĆE.

KRALJ, KRALICA, BOJNISLAV, I DVORKINICA.

KRALJ:

Ja ktijah, sinko Bojnislave,
 prije večera s mnogom slavom
 rodne uputit u države
 tebe s tvojom Captislavom,
 er bih tvoga roditelja 2785
 ispunio tezijem voļu,
 ki te čeka pun vesela
 u kraljevskom Drenopoļu;
 nu cijec tužna Gradimira,
 blizu gotov ki je umriti, 2790
 trijebi je spravu tvoga pira
 za dan ki god prodljiti.
 Zbit ne mogu srca moga,
 da viteškijem svijetla dilim
 Ugričića kraljevskoga 2795
 ne prosuzim, ne procvilim.

KRALICA:

S teške smo ti mi nesreće
 tebe mlada izgubili,
 scijenim da si umro veće,
 Gradimire sinko mili! 2800

781. ktijah] drugi: htjeh. 2791. trijebi] drugi: trijeba. 2794. viteškijam]
 d gi: viteška. 2797. drugi: s teške ti smo mi nesreće.

DVORKIŃICA :

Česa je umro, živ je, ozdravi
mlad krajević, i daleče
vrhu brze svoje plavi
s Captislavom sad uteče.

BOJNISLAV :

S Captislavom sad uteče, 2805
i naše se hiti časti;
što se ovo, kraļu, steče
u nevjeru tvoje vlasti?

KRAJ :

Ko su utekli? s kom hitrinom,
kako djelo toj se zgodi? 2810
Sve nam putom i načinom
sad najbrže spovjeđ odi.

DVORKIŃICA :

Ko bjhote vi primili,
svijetli kraļu, puni dike, 2815
glas nesrećni i nemili
od negove smrti prike,
poletjeste pomno i hrlo
u tužnoga mladca stane,
za vidjeti djelo vrlo 2820
tež nesreće ne nadane;
i bivši ga još zastali
malo živa, ko svi znate,
i ljekare sve dozvali,
da mu izgubjen duh povrate,
s ničijem znañem, s ničijom moći 2825
ne mogoste nač mu lika,
ni pojavit, ni pomoći
žalasnoga zatočnika;

2802. i] *drugi*: ter. 2808. brze svoje] *drugi*: ugrske brze. 2813. bjhote] *drugi*: bjehoste. 2815. nesrećni] *drugi*: nesrećan. 2827. pojavit] *drugi*: povratit.

- tijem dozvaste Captislavu,
veomi gorko ka cvijaše 2830
za veliku ljubav pravu,
vrijednu mladcu ku nosaše,
je da pjesnim viliñima
ona bi ga pojavila,
ko je od vješte lijecim svima 2835
Sjevernice naučila.
Lijepa dikla, ka proliti
i krv svoju bješe spravna,
za na život povratiti
kraljevića mlada i slavna, 7840
čini na dvor poč svakomu,
za žamorit riječi otajne,
u zakonu vilinskomu
ko su stvari običajne;
i bivši se cijeca tega 2845
uklonila i ja strane,
stupi tiho polak nega,
za početi lijeke znane.
Tuj roneći grozne suze,
oči svoje u n upriječi, 2850
pak mu ruku stište i uze
besjediti ove riječi:
gdje si, dragi Gradimire,
mojih tuga družu vrijedni,
od ljubavi prave i vire 2855
lijepi izgledu neizgledni?
Evo uza te tvoje verne,
probudi se, ah probudi,
ke nesreće tač čemerne,
ki te more teški trudi? 2860
Ako ja sam kriva bila
tvojoj smeći, drag pokoju,
er ti nijesam sasma odkrila
vjeru i ljubav čistu moju:
da ne žive, da plati se 2865
mojom smrću moj grijeh ovi;

10. veomi gorko] drugi: veoma grozno. 2837. dikla] drugi: vila. 2846.
rukopisi: s' strane. 2847. polak] drugi: blizu.

slatka dušo, razberi se,
osovi se braće, osovi.

Skrovne šapte izricati
za besjedam ovijem sjede, 2870
dokli mu se duh povrati,
dokli otvori sve poglede.

Pojavi se, progovori;
i da oživjet sasma bude,
ľubav mu ona svoju otvori 2875
i gorušte sve požude.

Reče: volim da smrt prika
mlađahnu me bude uzeti,
neg drugoga vjerenika
izvan tebe steć na svijeti. 2880

Što da rečem vam naprijeda?
Oba kažuć vedro lice
ľubeľživijeh sred besjeda
sadružiše sve desnice.

On za utvrdit pravu viru, 2885
na ruku joj prsten stavi,
i u slatkom joj poda miru
verni celov od ľubavi.

Ali bivši stavili se,
da ja mogu njih paziti, 2890
Captislava čini mi se
k Vladimiru odijeliti.

Nakon vele doba toga
hodeć k nima na uzdanu,
ni jednoga, ni drugoga 2895
ne zamjerih u tom stanu.

Mlad Gradimir bješe odnio
sve oružje svoje bojno,
s česa obujmi vaj nemio
moje srce nepokojno. 2900

Mješte oružja nu negova
sred prazna se nađe stana
tebi, kraľu, kniĝa ova
i kraľici ka je pisana.

Po svem dvoru grem i hodim 2905
puna smeće i nemira,

ali nigdje ne nađim
ni ne, ni šnom Gradimira

Najposlije me ma namjera
na kraj mora donije ovdi, 2910
prem kad zora zvijezde tjera,
a veseli dan izvodi.

Tuj nenadnom vidjeh spravom
gdje u letuštoj svojoj plavi
Gradimir se s Captislavom 2915
i s Laušom na bijeg stavi.

Put ugrske zemlje obilne
oni su se poč spravili;
eno, kralju, plavi silne,
stoprv su se odijelili! 2920

KRALJ:

Eno ih, brzi ko strijel bježe!
Tko bi mogo čekat viku,
da nevjerstva ova leže
u hrabrenu tač bojniku!

BOJNISLAV:

Bježe! i trpi, Bojnislave, 2925
tva junačka bojna sila
tež sramote tač neprave,
ova izdavna kleta dila?

Ne, ne, ne, da se izgubi
svijem kraljevstvom život prije, 2930
neg da osvojit tvoju lubi
silni gusar može i smije!

Kuda bježiš s lijepijem plijenom,
zli silniče? Amo hodi,
da mi glavom nepoštenom 2935
tvu privaru platiš odi.

Na poļu se junačkomu
jedan drugom suprotiva,
ne po bijegu sramotnomu
slava i vječna čas dobiva 2940

Nu ni vitez, ni ugrskoga
slavna kralja ti sin jesi;
od poroda kraljevskoga
ne izhode taki grijesi!

Tuđu ljubi ugrabiti, 2945
i na vjeru goste svoje
tač izdavno privariti,
toj izdavstvo pakleno je!

Neć' se vratit, neć' se ozvati, 2950
o nečasti svijeh izglede?
Bojnislave, već ne trati
ovdi zaman tve besjede.

S tvojijem plavim zla gusara 2955
stigni, ki s tvom ljubi bježi,
ter ga isijeci, ter pohara,
satariši, sprži i ždeži.

Da pobjegne na kraj svita, 2960
da se skrije u dno pakla,
vlas ga moja trjeskovita
svud posiječe, zbi i zakla!

SKAZAÑE ČETVRTO.

KRALJ, KRALJICA, I VLADIMIR.

KRALJ:

Pravedno se sad rasrći
vrijedni mladac i hrabreni,
na osvetu pravo trći,
pravi je njegov gnev ogneni.

On šes ima brzijeh plavi; 2965
ako za nim u potjeru
s junacim se svojim stavi,
platit mu će svu nevjeru.

Koja će se krv proliti 2970
u nemiru priku i hudu,
s obje strane kad se udriti
rasrčeni oni budu!

KRALJICA:

Tko bi reko, sprava od pira
ovu svrhu da će imati;

nije pod nebom krepka mira,
nije na svijeti dobra ufati. 2975

Nu Vladimir grede k nami,
i on smeten vas u lice ;
pođi s tvojijem družicami
ti za sada, dvorkiñice. 2980

KRALJ :

Što se ovo, Vladimire,
od sestrice tvoje zgodi?
Ka bi svrha od ñe vire,
koji prikor meni rodi! 2985

S Gradimirom pobjegla je,
samo knĳigu ovu ostavi ;
u kakve me tuge i vaje
s neposluha ñe postavi!

VLADIMIR :

Ja ñe ne znam skrovne voļe,
nu gonetam ke god dilo ; 2990
taj će knĳiga kazat boļe,
što je ñe srce namislilo.

KRALJ :

Uzmi sinko, ter ju otvori,
i prošti ju ovdi sada,
da čujemo, što govori 2995
na svu obranu plaha i mlada.

Vladimir štĳi knĳigu. Knĳiga s dvora :

Čestitomu vrh svijeh kraļa
i dragomu ćačku momu,
od slovinskijeh svijeh zemalja
caru i kraļu velikomu. 3000

Knĳiga unutra :

Vrijedni ćačko, majko znana,
ne moj vaša svijes sumñiti,
da ja, ka sam vas držana
ļubit, dvorit i ćastiti,

: 8. ñe postavi] drugi: svoga stavi.

utekla sam s Gradimirom, 3005
 za prikorno dat vam ime ;
 s temeljitom, čistom virom
 združena sam za jedno šnime.

Ja viteza plemenita
 stekoh s mačem u desnici, 3010
 voļa je božja stanovita,
 da budemo vjerenici.

Ili je trijeba nega bilo
 za dragoga moga uzeti,
 ili za jedno šnim nemilo 3015
 u nebrijeme meni umrijeti.

S bogom, dragi roditeli,
 nebeski vas kralj smirio,
 i u svakoj vašoj želi
 u naprijeda pogodio. 3020

KRALJ :

Ah, nesrećni Krunoslave,
 kad si mogo promisliti,
 da od poslušne Captislave
 ovako ćeš smeten biti? 3025

Ah, smioni Gradimire,
 ah, ma kćerice plaha od veće,
 u ke boje i nemire,
 u ke upadoh za te smeće !

SKAZAŃE PETO.

ISTI, I SJEVERNICA IZ GORE, I PIGMEJI.

VLADIMIR :

Što ovo oči moje paze,
 ke se čudo zgađa nami, 3030
 ke nakazni ovo izlaze,
 koji su ovo strašni plami?

KRALJ :

Ne budite tijekom smeteni :
 viliće je ke god dilo ;

u moju se mlados meni
dosta ovega dogodilo. 3035

Pogledamo, što će biti;
vidješe ovo prem neskladno
brzo će se obratiti
u vesele ke nenadno. 3040

U gori pjevaju:

O umrli, stupat hrli
suproč zvijezdam ne budite.
božje u ruke vaše odluke
i požude sve pustite.

Prigizdava Captislava, 3045
kojoj slična nije uresa,
kraljevića Ugričića
slijedi s voljom od nebesa.

Kad dva draga ljubav blaga
verno bude sjediniti, 2050
nijedna sila, ničija snaga
ne mogu ih rastaviti.

KRALJICA:

Koje se ovo udaraće
od medenijeh žica čuje,
koje skladno pripijevaće, 3055
moju kćercu ko klikuje?

Koja je ovo čudna vila,
ka iz onega brijega izhodi,
ke je stvari namislila,
koju čeljad sobom vodi? 3060

(Ovdi se rastvara gora, i izhodi Sjevernica iz gore
i mañici Pigmeji).

Sumnu ostav'te, kralji znani,
koja u vašoj svijesti uzrastje,
ne grem ovdi ja zamani,
srećno je vami me došastje.

Ja sam vješta Sjevernica, 3065
ke čas svijetla sja svudijera,
glasovita vilenica
i kraljica od sjevera.

Poda mnom je zemlja nova
 železnoga podno kola,
 od nebeskijeh gdje dvorova
 obraća se građa ohola. 3070

Zlatna baba tu se štuje,
 gore u moru tu su od leda,
 tuj divjačni puk stanuje
 nesmotrnijeh Samojeda. 3075

Od Pigmea ja gospodim
 drobne puke sve kolike,
 kijeh vam pleme na dar vodim,
 da vidite njih prilike. 3080

Vaša kćerca Captislava,
 ku sam vazda ja ljubila,
 sred mojijeh je jur država
 s Gradimirom vrijednijem bila;
 s Gradimirom samijem, komu
 vrijedna dikla i himbena
 po suda je nebeskomu
 vjerenica namijeñena. 3085

Sreću i ures ñe dohodni
 po zvijezdah sam ja poznala,
 i šñe slikom štit ugodni
 mladcu bojnomo u snu dala. 3090

I po htjeñu nebeskomu
 ja sam ona ista bila,
 koja u licu ñe rajskomu
 ñemu sam se obećala, 3095

kad himbenijem prid Smederom,
 u dubravi gustoj speći,
 bivši uhićen zlom nevjerom
 i prid očim smrt videći, 3100

od štete ga smrtno i hude
 ote bojna djevojčica,
 hoteć višñi, da mu bude
 draga i mila vjerenica. 3105

Među vašijem Slovenima
 s bojnijem mačem sred desnice
 čas je vrijednijem vitezima
 grabit mlade vjerenice.

I ona, ku ste vi pustili
it po svijetu ko bojnika, 3110
po zakonj ovoj sili
dobila je vjerenika.

S istijem steko jes zakonom
mlad Bojnislav vjerenicu, 3115
ku je oteo zmaju sionom,
vašu mlađu kćer Ľubicu.

Za nęga je priličnija
vele veće ova vjera,
neg sestrica nę starija,
koja slijedi Gradimira. 3120

Ovo je višne htjene stavno,
ke ne može bit smeteno,
ovako je gori davno
na nebesijeh određeno.

Ja, ka Ľubim vaše pleme, 3125
svijet slovinski kijem se resi,
vrijednijem rodом i carskijeme
uzvišeno do nebesi,

ne nadane ove sreće
gredem vami navijestiti, 3130
i utažit vaše smeće,
i na piru s vami biti.

KRAL:

O kriposna Sjevernice,
ku svi znani časte i poju, 3135
o ponosna razumnice,
ko da ne zna kripos tvoju?

Primamo te svi veselo,
i ne može ljepše i draže
momu carstvu biti djelo,
neg da se ove smeće utaže. 3140

Ali bivši kćerca moja
s Gradimirom dijelila se,
ki načini, pomna koja
ovi plamen da pogase?

SJEVERNICA :

Krajevsku mi daj desnicu, 3145
 vrijedni kralju i čestiti,
 da bjeguću djevojčicu
 veselo ćeš ti primiti,

i nu i šnom Gradimira 3150
 dovesti ću dvore u tvoje,
 da se slavi od svijeh vira.
 ko krajevim dostojno je.

Među nam se vjetri vrli 3155
 na drag pjenez prodavaju,
 koji mene brzi i hrli,
 kako hoću, sveđ slušaju.

Na me znañe vilovito
 plav ugrska ponosita
 doletjeće strjelovito, 3160
 još da bude na kraj svita.

U toliko Bojnislava
 vi smirite s novom virom,
 dokle dođe Captislava
 s dražijem svojijem Gradimirom.

KRALJ :

Ja ti davam moju viru, 3165
 ne moj ništa ti krzmati,
 pođi , reci Gradimiru,
 s mojom kćercom da se vrati.

SJEVERNICA :

Sve će s častim bit velikom, 3170
 kralju, tvoje kuće carske,
 i s uzumnožnom vječnom dikom
 srbske krune i ugarske,

a i tebi će, Vladimire,
 da si mirna srca i lica, 3175
 u čestite ove vire
 bit krajevska vjerenica.

VLADIMIR :

Velika ti hvala budi,
 o kraļice vrijedna i znana,

tvom će znaću vrh svijeh ljudi
naša kuća bit držana. 3180

SJEVERNICA :

Da se vrijeme već ne gubi
ja ću poći s dobrom česti
s plemenitom svojom ľubi
Gradimira sad dovesti,
a ti pođi, kraľeviću, 3185
Bojislava gñivna utazi,
i određenu čas i sriću
s blagom riječi nemu kaži.

KRAL :

Dovedi ga, sinko, k meni,
to ti ne će, mnim, kratiti, 3190
ja ću negov gñiv ognjeni
u lijep naćin utaziiti.

SJEVERNICA :

Vi Pigmeji ostanite,
ter s veseľem pirnijem odi
Captislavu proslavite, 3195
koja od ždrala vas slobodi.

Pripijevate pjesni one,
ke naućiste jur od mene,
i slovinske Amazone 3200
ponovite dike i scijene

SKAZANE ŠESTO.

PIGMEJI IZ SVEGA GLASA POJU :

Proslavimo,
poćastimo
u dostojnoj dici i hvali
našu slavu
Captislavu 3205
o Pigmeji ľudi mali.

PRVI :

Ne desnica
 od zlijeh ptica
 u sjerernoj mraznoj strani
 na perjatom, 3210
 na krilatom
 košu narod naš obrani.

Bjehu ždrali
 nas popali,
 i ponijeli tja visoko, 3215
 da potlače,
 da nas bače
 na kameno tle nizoko,

kad bojnica
 Slovinčica 3220
 na letušta koša uzjaha,
 i s visine
 u doline
 sagna jata vrla i plaha.

Slobodeni 3225
 i obrañeni
 ugledasmo mi se tada,
 protivnice
 naše ptice
 sve rastjera dikla mlada. 3230

KOR :

Proslavimo,
 počastimo
 u dostojnoj dici i hvali
 našu slavu
 Captislavu, 3235
 o Pigmeji ljudi mali.

DRUCI :

Ugričiću
 krajeviću,
 Gradimire plemeniti,

s dikle carske 3240
 tve će ugarske
 zemlje vječnu čas dobiti.
 Ti hrabri
 Marte ognjeni
 rođenoga bićeš kraja; 3245
 Amazona
 slavna ona
 bojne Save i Dunaja.

KOR:

Proslavimo,
 počastimo 3250
 u dostojnoj dici i hvali
 našu slavu
 Captislavu,
 o Pigmeji ljudi mali.

TREĆI:

Pripravite, 3255
 o čestite
 Budimkište lijepe vile,
 za kraljice
 zatočnice
 igre, tance, pjesni mile. 3260
 Sretite ju,
 častite ju,
 sipjite joj cvijećem pute,
 pristupajte,
 celivajte 3265
 ne hašine svijetle skute.

KOR:

Proslavimo,
 počastimo
 u dostojnj dici i hvali
 našu slavu 3270
 Captislavu
 o Pigmeji ljudi mali.

ČETVRTI :

I vi ostale
 pune hvale
 Podunavke plemenite, 3275
 kroz pjesance
 i kroz tance
 lijepu diklu proslavite.

Od junaka
 vrsta svaka 3280
 veselo joj kaži lice,
 i u radosti
 slavnoj dosti
 noj napija počasnice.

KOR :

Proslavimo 3285
 počastimo i. t. d.

PETI :

I ti pjesni,
 grade uresni,
 Epidavre, spravi sade,
 ter proslavi 3290
 u ljubavi
 vjerenike lijepe i mlade.

Šnim veliku
 spjeva diku
 Krunoslava vrijedna kraja, 3295
 gospodara
 svijetla i cara
 od slovinskih svijeh zemaļa.

Tva sloboda,
 tva gospoda, 3300
 ko sinove kijeh on grli,
 s ovom virom,
 s ovijem pirom,
 ures stječu neumrli.

KOR :

Proslavimo 3305
 počastimo i. t. d.

ŠESTI :

Još gizdava
 Captislava
 novo ti će podat ime,
 kijem captiti, 3310
 kijem slaviti
 glasovit ćeš po sve brime.

KOR :

Proslavimo,
 počastimo i. t. d.

SEDMI :

Hvale tvoje, 3315
 o gospoje,
 glas prosipa svud po sviti,
 da bojnice
 i kraljice
 nije ko ti, ni će biti. 3320

KOR :

Proslavimo,
 počastimo i. t. d.

OSMI :

Uklon'mo se, družbo, strane,
 nenadna je neka sila
 bojne vojske oružane 3325
 od onuda naripila.

SKAZAŃE SEDMO.

BOJNISLAV S VOJEVODAM OD PLAVI, POKLISARI, VLADIMIR.

JEDAN VOJEVODA :

Kraleviću plemeniti,
 sve će biti sada spravno,
 za čas tvoju osvetiti,
 za peđepsat djelo izdavno. 3330

22. počastimo drugi svak puta: počastimo.

*

Pospješno se svi kolici
zarad grabše nedostojne
kupe vosci i bojnici
na korablje tvoje bojne.

Sada ćemo dostignuti 3335
nevjernoga Gradimira,
i ukazat mu naš gniv luti,
ko se ckvrni tuđa vira.

Sad će kušat gusar hudi 3340
svojom štetom ne izrečenom,
što je hrabrene vrijeđat ljudi
nerazložnijem silnijem plijenom.

Ne štedi se, ne ustruča se
nijedan od nas za te umrijeti,
uvrijeđena samo da se 3345
veličina tvoja osveti.

VOJEVODA 2.:

Što Kazimir kralj će riti,
kada čuje tuj sramotu?
Nescijena će ova udriti
tužna starca po životu. 3350

Vidim puke sve podložne
uzmnožitoj srbskoj kruni
radi grabše nerazložne
u ognjenoj vrit nabuni.

Vidim, gdi se rijeke od krvi 3355
s obje strane proljevaju,

gdje neizbrojna vojska vrvi
sa svijeh strana po Dunaju,
među krajim slovinskima,
gdje su rati vjekovite, 3360
gdje se tužnijem gradovima
štete i raspi vječni prite.

VOJEVODA 3.:

Da se naša glava izgubi,
o naš mili gospodine,
a da lijepa tvoja lubi 3365
u zo način ne pegine,

za bjegućom onom plavi
sam zaplivat ja ću plovom,
hudi silnik da se ustavi
s ĳutom ųtetom sad ųegovom. 3370

BOJNISLAV :

Sad ću, druųbo ma hrabrena,
ja vidjeti vaųu viru
i viteųka srca ognena
proć izdavnom Gradimiru.
Da nevjeru zlu ųegovu 3375
u zo naćin pedepųemo,
nedostojnu sramotu ovu
s naųe krune da dignemo.

Da se satire i pogubi
silni gusar i nemili, 3380
ki prihvata tuđe ĳubi,
ki vjerene dikle sili.

Prije neg s mojom vjerenicom
svoju ispuni ųeĳu priku
srce izvadit mom desnicom 3385
hudomu ću nevjerniku,
i ųegovu hudu glavu
za izgled zlobnijeh svijeh na svijeti
u rođenu ma drųavu
na ųe mjesto ćaćku odnijeti. 3390

VLADIMIR :

Kraĳeviću Bojnislave,
smiri gųevno tvoje lice,
vrzi smeće tja neprave,
ustav' plahos tve desnice,
na pogubni boj ne leti, 3395
dokle ćaćko moj ĳubjeni
dvije rijeći ne reće ti,
er te veoma gleda i scijeni.

BOJNISLAV :

ųto da ćekam, s kojom scijenom,
dokle gusar zli daleće 3400

priko mora s lijepijem plijenom
odmakne se i uteče?

Dosta vašijeh sred dvorova
do sada sam izdan bio;
je da izdajstva u njih nova
još mi je ko god priprazio? 3405

VLADIMIR :

Pusti ogñenu tvu odluku,
i htjej malo počekati,
s Captislavom dokle u luku
Gradimir se bojni vrati. 3410

Ja ti davam vjeru moju,
sada će oba ovdi biti,
o nemilom hudom boju
nije potreba već misliti.

BOJNISLAV :

Da se ona ima vratit odi,
ne vjerujem ja to dilo;
pri nenadnoj ovoj zgodi
nu bi mi se toj hotilo, 3415

da pod bojnijem sam oklopijem
ovu osvetim bezakoñu
ili s mačem, ili s kopjem,
ili pješke, il' na koñu, 3420

neka od bojne me desnice
zaklan pozna u svom vaju
kako tuđe vjerenice
s privarom se otimaju. 3425

VLADIMIR :

Doć će, s tobom ne da u rati
sve junaštvo bojno kaže,
neg za s tobom pirovati,
što je od boja vele draže 3430

BOJNISLAV :

S djevojčicom krajevskome
da sam nemu ja na piru,

i sramotom mom vječnome
da negovu slavim viru?

VLADIMIR :

S kraljevskom ćeš djevojčicom 3435
bit na piru nemu i tebi,
i s gizdavom vjerenicom,
ku ti odredi višni s nebi.

BOJNISLAV :

Ja pirovat s Captislavom,
i da je moja huda vila, 3440
ka s nevjerom tač nepravom
nemu se je zavjerila?

kojoj prsten on podo je,
koja sa svim ne poznana
za prikore vječne moje 3445
od nega je celovana?

VLADIMIR :

Negova je Captislava,
er da je tvoja zvijezde ne će ;
druga je tebi zgar zabava,
druge ti su spravne sreće. 3450

Ona, ka se sadružila
čudnom zgodom za jedno šnime,
i od smrti ga slobodila
prid Smederom nevjernime,
mnogo doba pak po sviti 3455
šnim putjuć bez pokoja
s tvojom častim sada biti
nije nikako mogla tvoja.

I kako su višne odluke,
protivit je kijem zamani, 3460
da oslobođen od ne rake
vjerenik joj bude izbravi ;
tako nebom ki gospodi
tebi odredi vjerenicu,

- silna od zmaja ku slobodi, 3465
 mlađu sestru mu Lubicu.
- S temeljitom srećnom virom
 po viteškom dugovaņu,
 Captislava s Gradimirom,
 ti se vjerit imaš za nu. 3470
- I ko željno gleda i ļubi
 Captislava Gradimira,
 koga malo ne pogubi
 šnom scijeņena tvoja vira ;
 tako tebe tva Lubica 3475
 scijeni, ļubi, gleda i žudi,
 vrijedna i lijepa djevojčica,
 medne riječi, rajske čudi.
- Ona s majkom odhraņena
 posred dvora kraļevskoga, 3480
 druga tebi namijeņena
 s dobroćinstva vrijedna tvoga,
 od bojne je Captislave
 vele za te prilićnija,
 mnoge strane i države 3485
 tukući se koja izvija,
 ter viteškoj u potjeri
 s Gradimirom hrabrenijeme,
 na koga ju čes namjeri,
 živje i opći dugo vrijeme. 3490
- Da nih vjera davno slidi,
 svjedoģbu ti kaže oćitu
 ne prilika, ka se vidi
 na negovu bojnomo štitu.
- Tim, ko ugodno jes višņemu, 3495
 od ćaćka će vrijedna i znana
 Captislava biti ņemu,
 a Lubica tebi dana,
 ter s podanom srećom s nebi
 na ćestitom danas piru 3500

3467. s temeljitom] drugi: temeljitom 3486. tukući se] drugi: tukać vitez.
 3490. živje] drugi: žive. 3492. svjedoģbu] drugi: svjedoģbu ili: svjedoćbu.

mlad Gradimir biće tebi,
a ti slavnom Gradimiru.

Druge ljepše još razloge
od moga ćeš čaćka čuti,
kijem će pristat srgbe mnoge 3505
i nemiri tvoji ļuti.

POKLISARI :

Koju boļu ćeš i sriću,
koju ljepšu vil na sviti
može, svijetli kraļeviću,
veličina tva želiti? 3510

Kraļ Krunoslav vrijedni i znani
vale dobra nam učini,
u vijeke smo mi držani
nega svijetloj veličini.

Kad u boju on pridobi 3515
zla silnika Strašimira,
u nepravoj koji zlobi
naše zemļe sve zatira,

bez haraća nijednoga
s mnogom scijenom i ļubavi 3520
Kazimira čaćka tvoga
za našega kraļa stavi.

Slovinski smo jezik tada
mi od nega naučili,
a države naše vlada, 3525
ko da nam je čaćko mili.

Kraļ Krunoslav cijjeća tega
kako sinka tebe ļubi;
kad te zove, pođi u nega,
prijateļa ne izgubi. 3530

On, kraļevske ki je rijeći,
srca u svem plemenita,
čijem ponosi, čijem se dići
vrh kraļeva svijeh od svita,
što se smete, on kriv nije, 3535
s Captislavom tvoja vira,

3502 slavnom] *drugi*: mladom. 3505. srgbe] *drugi*: smeće 3514. *drugi*: jur
govoj veličini. 3533. čijem] *drugi*: kijem

bivši dikla mlada od prije
obljubila Gradimira.

Tijem kad mlađu kćer ti dava,
ku ti zmaju silnom ote, 3540

ka je kako i Captislava,
rajske slike i dobrote ;

velikoga cara i kraļa
ne moj riječi pogrditi,
po kom srbskijeh od zemala 3545
kraļević si ti čestiti.

Za čas tvoju i negovu
on je lijepo namislio,
čijem ti nađe ļubi novu,
ku ti je višni odredio. 3550

Hodi mu se samo javi,
u to ispuni nega voļu,
pak se koļi i krvavi,
kad ne nađeš sreću boļu.

BOJNISLAV :

Kad me tako svjetujete, 3555
poklisari plemeniti,
grem ispunit vaše svjete,
nu još sumñim što će biti.

SKAZAÑE OSMO.

GALIJA SE VRAĆA ; IZLAZI GRADIMIR, LAUŠ, CAPTISLAVA,
I SJEVERNICA.

SJEVERNICA :

O čestiti vjerenici,
kojijeh nebo blago i milo 3560
u velikoj slavi i dicit
davno je združīt odredilo,

ja sam kraļa samirila ;
teške ostav'te sumñe i smeće,
huda od boļa i nemila 3565
uspomena ne bud' veće.

Hrabrenomu Bojnislavu
ļubica je lijepa i znana

za ljubcu i zabavu
s mnozijem mirom jur podana. 3570

Vašoj vjeri nije se htjelo,
vječne od časti svijetu ka je,
neg' da mirno i veselo
i kraljevski dospjela je.

GRADIMIR :

O razumna Sjevernice, 3575
netom tebe upazismo,
oba naše srce i lice
u veselju razvedrismo.

Ti, ka lužiš vrijedna djela
i kraljevsko naše pleme, 3580
nijesi mogla neg' vesela
k nami doći u ovo vrijeme.

U tvom mjestu kad smo bili,
našu vječnu za spomenu
od dobrote tve primili 8585
mi smo ljubav svaku i scijenu ;

ali ljubav ova i dika,
ku primamo sada od tebe,
zamjerna je i velika,
i od mnoge nam potrebe. 3590

Cijeca toga od nas oba
kako majka ne rođena
ti ćeš biti svako u doba
i držana i scijeñena.

SJEVERNICA :

Ja sam, vrijedni Gradimire, 3595
bivši ti još u pvoju,
ovu slavnu izvan mire
prividjela vjeru tvoju.

Cijeca toga u snu tebi
donijeh sliku tu čestitu, 3600
ku s naredbom višnjih s nebi
nosiš u tvom bojnom štitu.

570. mnozijem] drugi: mojjem. 3576. upazismo] drugi: zamjerismo. 3590
i: i bi od mnoge nam potrebe.

- Velike mi jošte stvari
od vas zvijezde prorokuju:
vedri krali, svijetli cari, 3605
vaše pleme gdi poštuju;
svijet vas kolik gdi vas pjeva,
gdje se od vas porađaju
sto kralica i kraljeva,
ki poređa s suncem sjaju; 3610
od svakoga klikovani
slavni unuci gdi su vaši
Karli, Lauši i Stjepani,
Vladislavi, Matijaši;
ali nad sve kralje ine, 3615
ki će se od vas poroditi,
letjeti će u visine
Ferdinandi glasoviti;
vidim, gdje njih čas i slava
vik zapada ne nahodi; 3620
lav se od bojna rađa lava,
od sokola soko izhodi.

CAPTISLAVA:

- Od bistroga tvoga znaña,
o kralice glasovita,
ne mogu se neg' pjevaña 3625
čut vesela i čestita . . .
ali od onud k nami hode
ćaćko i majka ma kralica,
i za ruku ki se vode,
mlad Bojnislav i Ľubica. 3630
Eno s bracom Vladimirom
Teuke, drage me sestrice,
svi stupaju s mnozijem mirom,
svi veselo kažu lice.
Hvaļen budi, kralju od nebi, 3635
koji našom kućom vlada,
kako nijesmo mogli u sebi
promisliti mi nikada.

SJEVERNICA :

Sve je lijepo, sve smireno
 prem ko u srcu mi žudimo, 3640
 tijekom veselo i sniženo
 svijetle kraje susretimo.

SKAZANE DEVETO.

ISTI STOJEĆI NA PALKU, KRAJ, KRAJICA, BOJNISLAV,
 LUBICA, TEUKA, VLADIMIR, I SVI KOLICI.

SJEVERNICA :

Svijetli kraju i kralice,
 teške misli tja vrzite,
 i krajevsko vaše lice 3645
 u čas dobar razvedrite.

Ko su vaša srca htjela,
 evo ja sam s mnogom dikom
 Captislavu k vam dovela
 s neba danijem vjerenikom. 3650

Scijenim, da ste vi smirili
 Bojnislava hrabrenoga,
 i višnu mu voļu odkrili,
 ku s došastja čuste moga.

Lijepa i vrijedna vil Lubica, 3655
 s kom će on rodit pleme slavno,
 određena vjerenica

s nebasa je nemu davno,
 u ne ruci bivši dari
 i krajevske sve naprave, 3660
 ke doniješe poklisari

za hrabrene Captislave,
 i bivši ju slobodio
 mlad Bojnislav malo dijete
 od drokuna, ki nemio 3665
 prijetijaše joj smrtne štete.

Bilezi su prem očiti,
 ko vidite svi kolici,

da su imali oni biti
izabrani vjerenici. 3670

Tako ima sto bičega
mlad Gradimir s strane svoje,
Captislavu da za nęga
kralј nebeski nareko je.

Tim svak ovdі veseli se 3675
pun radosti draga i mira,
i uživa i diči se
rad čestitijeh ovijeh vira.

KRALJ:

Prvo višnem kralju od nebi,
razumnice vrijedna i znana, 3680
vrh svijeh ļudi paka tebi
carska je kuća ma držana.

Od teške si misli od veće
ti me danas slobodila,
i nenadne moje smeće 3685
prem ko žuđah samirila.

Lijepa je kripos i ponosna,
kom te višni zgar nadari;
od razumna i kriposna 3690
kriposne se čine stvari.

O ničemu da se veće
što bi dosle ne besjedi,
svak uživaj svoje sreće,
ke mu višni blag odredi.

SJEVEERNICA:

Vidiš, sinko Bojnislave, 3695
ko si od kralja čuo sada,
drugo misle ļudske glave,
drugo nebom koji vlada.

Višni, koji ktje da sliedi 3700
s tvom Ľubicom tvoja vira,
vjerenika isti odredi
Captislavi Gradimira.

BOJNISLAV :

Svijetli kralu i čestiti,
i kraljice puna uresa,
nije se meni protiviti
suproć volji od nebesa. 3705

Pokli sklopi, ko sam vidim
bog s Ľubicom moju viru,
Captislavu ne zavidim
ne dragomu Gradimiru. 3710

Primam vašu čas i scijenu,
i uzimam dana ovega
za sestricu nu Ľubjenu,
za dragoga brata nega.

GRADIMIR :

I ti nami, kraljeviću,
bićeš bratac, i držimo
za veliku našu sriću,
er te mirna sad vidimo. 3715

I ja i lijepa Captislava,
čijem budemo u životu,
i sva ugrska s nam država
glasiti će tvu dobrotu; 8720

a i ti ćeš, o Ľubice,
ko vjerenik tvoj Ľubjeni,
draga i u mjesto me sestrice
sve dni moje biti meni. 3725

CAPTISLAVA :

O sestrice, tvoja zгода
zamjerna je i velika,
ka za druga tebi poda
tvoga draga slobodnika. 3730

Da sve zemlje svijeta ovega
i sve grade hoć' obaći,
vjerenika vrjednijega
nijesi mogla za te naći.

ĽUBICA :

Hvala i tebi, ma sestrice,
i tvom vrijednom Gradimiru, 3735

ki kažete vedro lice
na čestitu moju viru.

Tako se i ja s vam veselim
sa svijem srcem i pameti,
i svako vam dobro želim,
ke se može steć na svijeti.

3740

GRADIMIR :

U vesela ova i vire
s tvojom srećom hoću i ti,
o hrabri Vladimire,
da se budeš veseliti.

3745

Moju sestru Bisernicu,
sličnu licem suncu od nebi,
za ljubjenu vjerenicu
i ljubovcu davam tebi ;

3750

jedno, er želim ja ovako,
drugo, er ćačko moj ljubjeni,
lijepu diklu da svakako
za te vjerim, piše meni.

KRALJ :

To smo vrijedni Gradimire,
svi željeli davno prije,
Vladimiru od te vire
i nam stvari draže nije ;
za to, sve što bolje znamo,
i tvom ćačku hrabrenomu
sada i tebi zahvaľamo
na čestitu daru tomu.

3755

3760

VLADIMIR :

Sasma si nas već dobio,
kraľeviću plemeniti,
i zamjenom lijepom htio
mu sestricu zamijeniti.

3765

Cijec junačke ćudi znane
bi drag prijatelj dosle meni ;
sad ćeš biti po dvije strane
mili bratac i ljubjeni.

3770

SJEVERNICA :

Da ispunite po načinu,
svijetli kraju, božju odluku,
boemakoga kraja sinu
Laušu jošte da Teuku.

Posred zemlje sve kolike
slovinskoga od jezika
ne možete za ne dike
nać boļega vjerenika. 3775

KRAJ :

Kad ovako vrijedna i znana
svjetuje me Sjevernica, 3780
o Laušu, tvoja izbrana
Teuka budi vjerenica.

Ćaćka tvoga Branivoja
leti kripos po sve kraje,
hoću vrijedna kćerca moja
da mu draga nevjesta je. 3785

Trećega ćeš mješte sina
ti rod negov meni biti,
moja će se veličina
s tvojom vjerom uzvisiti. 3790

LAUŠ :

Velika je tva dobrota
vrhu mene, kraju znani,
do svrhe smo od života
i ja i ćaćko noj držani. 3795

Nije ti dosta, da si mene
u tvom dvoru odhranio,
i kriposti ne izrečene
sve kralevske naućio;

neg' za sina ljubjenoga
još me hotje prigrliti: 3800
veličanstvu carstva tvoga
ke ću hare ja vratiti?

3802. hare] drugi: hvale.

KRALJICA :

Uzmi tvoga vjerenika
za desnicu, kćerice mila,
sreća je tvoja prem velika, 3805
ka te šnime sadružila.

TEUKA :

Dobro veliš, majko draga,
velika je moja dika,
koja ovako vrijedna i blaga 3810
dala mi je vjerenika.

Za uzvišene vaše krune
ja ću molit sved' višnega,
da vam sreće da podpune,
ke se isprosit mogu od nega. 3815

Kriposna je druga imati
mladoj dikli vječna scijena,
i tezijem se ima zvati
sved' čestita, sved' blažena.

LAUŠ :

Vrijedno je tvoje govorene,
vjerenice moja izbrana, 3820
mnogo je meni uzvišene
dikla toli lijepa i znana.

TEUKA :

Robiñica ja sam tvoja,
kraljeviću plemeniti,
žela i miso ti ćeš moja 3825
i uzvišene moje biti.

Vesela se većma čujem,
što sam tebe stekla sada,
neg' da vas svijet posjedujem
od istoka do zapada. 3830

POKLISARI :

Na vesele mi smo jedno,
svijetli kraļu, doć scijenili ;
na srećne smo sad se u jedno
četř vjere namjerili.

Sreće su ovo neizgledne, 3835
 ke ti nebo sgar dariva ;
 bog krajeve blage i vrijedne
 brani, tješi, i uzvišiva.

POJU :

Rajska ljubavi,
 koja zatravi 3840
 sej plemenite
 drage čestite,
 dođi nam rijeti,
 je li na svijeti
 vjere srećnije 3845
 i družbe vjernije.

Vi vjerenici,
 kijeh slavnoj dicit
 ne će nikada 3850
 biti zapada,
 srećni rastite,
 ter uzmnožite
 krajevako pleme
 porod Slovinime.

SJEVERNICA :

Da ste svijetli i blaženi 2855
 i čestiti svi kolicu,
 o kriposni, o hrabreni,
 o gizdavi vjerenici.

Krunoslave, kraju znani,
 i ti u vijeku čestit da si, 3860
 ki kraljestvo razprostrani,
 u komu se tva čas glasi.

Govorene šnim slovinako
 na pet mora prostrije u jedno :
 na njemačko, na hvalinsko, 3865
 adrijansko, crno i ledno ;
 s toga ures tve pameti
 spjevan skladnijeh od pjesnika

- po zemljah će svijeh letjeti
slovinskoga od jezika. 3870
- I ti u vijeke čestit budi,
Epidavro rimski grade,
koji si se namjerio
na ove slavne vjere sade.
- Vidim gdje se svud pripijeva 3875
po jeziku slovinskomu,
plemenitijeh ko krajeva
cvijet u skutu capti tvomu ;
vidim s mnogom tvojom scijenom
dalmatinske gdje države 3880
uresnijem te zovu imenom
od hrabrene Captislave ;
gdje tvoj narod plemeniti
prinijetiće božja ruka
u Dubrovnik grad čestiti, 3885
stan slobodna vrijedna puka ;
grad koji će čas i kruna
svijeh slovinskih bit država,
neka u nemu sveđ podpuna
slavnijeh Slava capti slava. 3890

SKUP :

- Što su ovako teške smeće
samirene dana ovoga,
i vesele sinu veće
iza oblaka strašivoga :
ali učini vješta i hitra 3895
Sjevernica svom pameti,
koja ugasit brža od vitra
ovi bojni plam doleti ;
ali mudra kraļa ovo je
Krunoslava čas i dika, 3900
za tri kćerice ki našo je
tri krajevka vjerenika ;
ali svijesnom Gradimiru
dat se od hvalc ima dio,
današnjemu bivši miru 3905
i on dobar uzrok bio ;

ali zvijezde uzročiše
 ove srećne vjere i zgone,
 iz kojih ko god varan piše,
 da sve ljudske sreće izhode? 3910

DRUGI OD SKUPA :

Ne, ne, ova čuda otvori
 svemogućstvo božije svijesti,
 ka s nebesim zvijezde stvori,
 koja dijeli ljudske česti. 3915

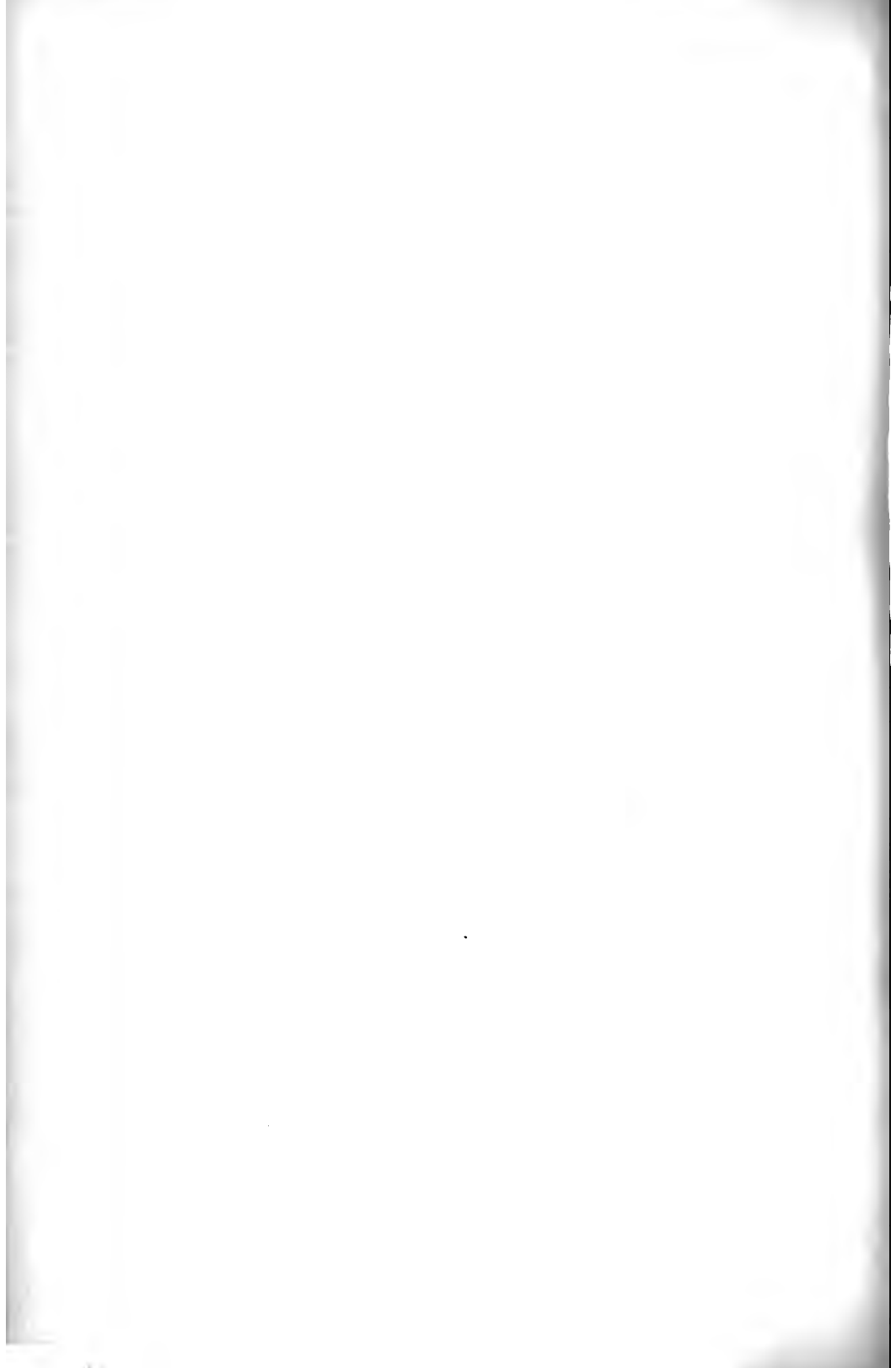
Božija ruka, ka se stere
 po sve svijeta strane i kraje,
 četir srećne ove vjere
 sama danas sklopila je. 3920

Mudra i znana Sjevernica,
 sve pod koje ruke slijedi,
 bi poklisar i glasnica
 od nebeske zapovijedi. 3925

Višnji gospod, vječno dobro,
 pravi je uzrok svijeh dobara;
 ko je inako sudit obro,
 u sudu se svomu vara. 3930

Umrli se zaman muči
 djelom vršit sve požude,
 kad nebeski kralj odluči,
 da drugako slijedit bude. 3935

Ko god želi, da sve odluke
 dobrom svrhom budu iziti,
 u božje se spusti ruke,
 podpuno će miran biti,

BISERNICA.

Bisernica, spjevana po Donu Đore Palmotića, vlastelina dubrovačkoga, pri-
kaza prid dvorom.

Imena onezijek, koji ulaze u ovo prikazaње.

Dunaj }
Sava } prolog.

Vladislav, kralj od zemlje ugrske.

Gradimir, njegov sin.

Bisernica, njegova kći.

Dunajka, ne dvorkinica.

Captislava, vjerenica Gradimirova.

Vladimir, ne brat.

Bojnislav, kraljević srbski.

Oritrijes, tatarhan.

Łubislav }
Strašimir } njegova bratja.

Vilozmaj, vilenik, svjetnik Oritrijesov.

Nanin, njegov sluga.

Glasnik.

Vojevoda od Ugričića.

Sjevernica, kraljica od nove zemlje.

Skup kraljevića i Ugričića.

PROLOG :

DUNAJ I SAVA, RIJEKE.

DUNAJ :

Sava, lijepa ma gospoje,
koja puna mira i sklada
sa mnom družiš vode tvoje
kod bijeloga Biograda,

da se u skladne pjesni slaga 5
od najboljih svijeh pjesnika
družba i ljubav naša draga
i zamjerna čas i dika,

ter da rijeka veća od slave 10
sred slovinakijeh nije kraja
nego bistre rijeke Save,
nego druga ne Dunaja ;

ali ako dosle bismo
mi na glasu i u scijeni, 15
od kada se sjedinismo
među nami zaljubljeni :

od sada će naše vode
po sve svijeta četr strane,
igdi umri ljudi hode,
vele veće bit pjevane. 20

Za to sa mnom ako si se
igda od prije veselila,
sad podpuno veseli se,
ljubovnice moja mila.

SAVA :

Vjereniče moj Dunaju, 25
trijeba da stvar čudna koja
zgodila se u ovom kraju,
kad je taka rados tvoja ?

A i ja ćutim neko u sebi
uživanje milo i slavno, 30
i vesele, kakvo ne bi
u mojemu srcu davno.

Za to, družo moj ljubjeni,
izabrana ma radosti, 35
prave uzroke odkrij meni
od ovake čestitosti.

DUNAJ:

Uzroci su prem velici,
od kojih veći bit ne mogu,
da mi drazi ljubovnici 40
ukažemo rados mnogu.

Ne vidiš li bijele mire
budimskoga bijela grada,
kijeh se uzumnožna čas prostire
od istoka do zapada? 45

Ne vidiš li s lijeva i s desna 45
oko nega zemlje ravne,
i čestita sela uresna,
i visoke zgrade slavne;

sela i grade, gdi gospode
glosoviti silni bani, 50
i vitezi, i vojevode,

po svem svijetu klikovani;
gdi ljepotom rajskom dične
plemenite stoje vile, 55

vedrijem okom suncu slične,
blaga srca, riječi mile,

ter kako su zlatne zvizde
ures lijepi od nebesa,
tako su one svake od gizde
i od vječnoga meni uresa, 60

u slovinskom da jeziku
pokrajine nije, koja
ne pripijeva čas i diku
podunavskijeh od gospoja?

Vrh ponosne zemlje ove, 65
 ko znaš, drži sve vladane
 kraj Vladislav, ki svud alove
 kroz viteško djelovanje.

Vrh junačke još desnice
 veća nemu čas izvira 70
 s drage kćerice Bisernice,
 slavna sinka Gradimira.

Nu će prostrijet na daleko
 po svem svijetu svoju slavu,
 za nevjestu što je steko 75
 lijepu i bojnu Captislavu.

Ona, ures kuće carske,
 određena nam krajica,
 Amazona zemlje ugarske,
 podunavska zatočnica, 80

s Gradimirom vjerenikom
 došla je na naš kraj čestiti,
 gdi primjena s mnogom dikom
 od svekra će svoga biti.

Vladimir je bratac šnome, 85
 vjerenica komu je izbrana
 zamjenome kraljevskome
 Bisernica obećana;

Bisernica, ka tolikom
 ljepotom se mlada resi, 90
 da se gubi prid ne slikom
 isto sunce od nebesi.

Ova dikla glasovita,
 igdi siva zrak sunčani
 glave i kraje mnoge od svita 95
 sve ljeposti glasom zani,

da su od njih sa svom snagom
 nastojali nekolicu,
 da bi mogli s čestim blagom
 bit joj drazi vjerenici. 100

Od svijeh veće čuti rane
 cijec rajakoga ne uresa

- srce kraja kremeke strane
 tatarhana Oritrijesa,
 koga za sve naglo vele 105
 za svojega zeta steći
 svi tatarski kraji žele,
 bivši od njih kralj najveći;
 on oholo pun požude,
 ko proć putu i razlogu 110
 silni kraji mnokrat žude
 stvari, koje im bit ne mogu,
 na junačku svu desnicu
 zakleo se, da na svijeti
 ne će drugu vjerenicu 115
 izvan same ne uzeti.
- S Vilozmajem vilenikom
 u ove kraje tijem će doći,
 nastojeći silom prikom
 svoje ispunit žele moći. 120
- Nu zlijeh ljudi vrle muke
 s njih će štetom bit za ludu,
 er je trijeba višne odluke
 da imat svoju svrhu budu,
 i da nitko ne osvoji 125
 lijepu vilu, slavnu dosti,
 van Vladimir, ki dostoji
 sam zamjerne ne lijeposti,
 er danaska puna slave
 negova se vrši vira 130
 s pirom lijepe Captislave
 i bojnoga Gradimira.

SAVA :

- Čas i sreća da velika,
 moj gizdavi ljubniče;
 razložno je, da do vika 135
 zemlje ugrske nim se diče.
- Ki kraj, koja strana od svita,
 ka država nahodi se,

gdi Gradimir i čestita
Captislava ne slavi se? 140

Tko je, da ne zna i ne časti,
igdi sunčan zrak dopira,
vrijedna djela, bojne vlasti
hrabrenoga Vladimira?

Plemenita Bisernica 145
većma se ima dičit nime,
neg' da svijetla jes carica
svijem narodim umrlime

DUNAJ :

Za počastit ove vire,
podnosite nad sve ine, 150
i da se od njih glas prostire
po sve svijeta pokrajine,
u budimski grad došli su
od Evrope sva gospoda,
a najliše glave ki su 155
slovinskijeh od naroda.

Ľubežljivijem porukami
svijeh Vladislav kraļ dozvo je,
s bojnijem djelim i s igrami
da proslave ime svoje. 160

Nastojace od njih svaki,
ljepše i boļe sve što umije,
da se ukaže vitez jaki,
i da vječnu čas dobije.

Ali uz romon glasoviti 165
bojne trubļe bio dan poju;
hod'mo se i mi veseliti
u ovijeh igrach, moj pokoju.

Nu prije neg' se uputimo`
slavu pazit dana blaga, 170
za poplivat za jedno uplimo
bistre vode, moja draga.

ČINĚNJE PRVO.

SKAZAŇE PRVO.

KRAJ, VLADISLAV, GRADIMIR, CAPTISLAVA, I BISERNICA.

KRAJ :

- Moj drag sinko Gradimire,
 moja diko, moja časti,
 po komu se svud prostire
 veličina naše vlasti, 175
 ti si došo dobar vele
 s dragom družbom u grad ovi,
 gdi došastje vaše žele
 svi slovinski vitezovi. 180
- Od kad si se odijelio
 iz hrabrene Ugarije,
 svaki dan sam ja brojio,
 da se vratiš k meni prije.
- Koliko t' se srce moje 185
 u bolesti lutoj smete,
 kad pogube začuh, koje
 ti po putu mlad susrete ;
 kolike mi muke zada
 kletu izdajstvo i nevjera, 190
 ka te snađe polak grada
 himbenoga od Smedera !
- Nesreća bi one zgode
 sama život meni otela,
 da mi glase tve slobode 195
 Sjevernica nije doijela.
- Ali opeta ke vesele
 ja očutjeh s druge strane
 nad sve srećne roditelje,
 ki rađaju sinke znane, 200
 kada meni doglašena
 bi junačka tvoja slava,
 i da je druga tva hrabrena
 caraka ćerca Captislava !
- Er da druge nam svjedoke 205
 ti doveo, sinko, nijesi

od kriposti tve visoke,
kom kraljevsko pleme uresi,
vjerenica tač dostojna
sama bi nam svjedok bila 210
od junaštva tvoga bojna,
od hrabrenijeh tvojijeh dila.

Kroz čestitu viru vašu
veća je moja dika i slava,
neg' što vladam sve što pašu 215
Visla, Dunaj, Sava, Drava.

Vrhu svega meni vi ste
uzrok vječne slave i mira,
što mi zeta doveli ste
hrabrenoga Vladimira. 220

Tim vas primam srca draga,
i višnému davam hvale,
ki me ovega dana blaga
smiri nad sve kraje ostale.

GRADIMIR :

Kraļu i čačko moj ljubjeni, 225
kijem se dičim vele veće,
neg' podložna da su meni
sva kraljestva ljudske sreće,
i ja i moja vjerenica,
i Vladimir naš zet slavni, 230
svi vesela srca i lica

došli smo te služiti spravni,
ter neizbrojne i podpune
hvale tebi podavamo,
od kraljevske tvoje krune 235
pokli ovaku čas primamo.

I ja, tvoj snižni rod najliše.
držan ti se vas vijek čujem,
da te dvorim od svijeh više,
da te služim i poštujem. 240

Bivši od tebe naučio
sve od časti pute istine,
kojijem sam se objavio
sin dostojan tve vedrine,

plemeniti bojni trudi, 245
 ke ti u mladost tvoju podni,
 od viteštva meni svudi
 izgledi su bili ugodni.

Cijeć krajevskih tvojijeh dila,
 i za tebe doć služiti, 250
 Captislava jes hotila
 vjerenica moja biti.

Kroz kriposti ona carske,
 kijem je uresna i čestita, 255
 pokrajine naše ugarske
 čas će biti vjekovita.

KRALJ :

To ja čekam od ne dike,
 i diklicu tač hrabrenu
 primam slave prem velike
 za mu ćercu ne rodjenu. 260

Bivši tebe smrti lute
 prid Smederom slobodila,
 biće i nami po sve pute
 i našem puku mila.

CAPTISLAVA :

Vedri kraļu i hrabreni 265
 vrh : inijeh svijeh kraļeva,
 koga slave glas pošteni
 po svemu se svijetu pjeva,

ja sam tvoja službenica,
 na zapovijed tvoju budi 270
 moja snaga, ma desnica,
 moja djela, moji trudi.

Pokli od tebe s takom časti
 za ćercu sam izabrana,
 ko ti ne ću sa svom vlasti 275
 za jedno s bracom bit držana,
 koga odkle si ti nareko
 za dragoga tvoga zeta,

tijem se diči, ko da je steko
carstvo i krunu svega svijeta. 280

KRAJ :

Tako se i ja dičim nime,
i neizmijerna ma je hvala,
što ćeš blaga u ovo vrime
nega mi je zeta dala. 285

Uzmi, uzmi za desnicu,
o krajevski mladče izbrani,
tvoju dragu vjerenicu,
ku dobrota tvoja zani.

Pokli u dobar čas čestiti
šnom se svrši tvoja vira, 290
ne mañe ćeš drag mi biti
moga od sina Gradimira.

VLADIMIR :

Svijetli kraļu, sve što mogu
zahvaļam ti ja najdraže
na veliku ljubav mnogu, 295
ku mi tvoja milos kaže.

S tvojom ćercom, koje dike
gospoduju srce meni,
ja ću biti sve me vike
sin i sluga tvoj sniženi. 300

Od mene će bit scijeñena
tva krajevska svijetla slava,
kako scijenim i ljubjena
moga ćaćka Krunoslava. 305

Bisernice, drag pokoju
i požudo srca moga,
desnicu mi podaj tvoju,
ko je voļa ćaćka tvoga.

Ti si slatko moje dobro,
ti moj ures, ti ma dika, 310
ti, koju sam slijedit obro,
moja rados sva kolika.

BISERNICA :

Ja sam, slavni krajeviću,
 robiñica tva do vika,
 i za muogu držim sriću, 315
 što te stekoh vjerenika.

Ti si moja čas i slava,
 ti čestitos ma na sviti,
 ti požuda, ti zabava,
 ti sva miso me pameti. 320

KRALJ :

A sad, moje svijetle dike,
 Ugričići drazi moji,
 slav'te srećne vjerenike,
 ko se uresu ñih pristoji. 325

Ki su naš pir počastiti
 krajevići došli odi,
 i vitezi plemeniti,
 kijeh Evropa bojna rodi,
 na junačko k ñima poje 330
 i mi ćemo brzo poći,
 za ñihove lašne i boje
 igre bojne gledat moći.

SKAZAÑE DRUGO.

BISERNICA I DUNAJKA.

DUNAJKA :

Nu jesi li, ma kraljice,
 ti podpuno sad vesela,
 ponosito čim si lice 335
 tvoga draga jur vidjela,

čim brat mili vjerenicom
 došo ti je u ove kraje,
 koja s licem i s desnicom
 ko nebeska božica je? 340

Ko Gradimir sama sebe
 ñe carskome smiri dikom,
 na isti naćin hotje i tebe
 smirit carskijem vjerenikom.

Zamjena se među vami
veoma lijepa učinila,
među svijetlijem ka krunami
davno ljepša nije bila.

345

Od visoka bit plemena,
rajske čudi, rajске slike,
čas i sreća ne izrečena
i hvale su tve velike;

350

nu sad ničija slava druga
tvoga uresa ne pritječe,
čim kreposna toli druga
i nevjestu vrijednu steče.

355

Kako je slavna Captialava,
slavan bratac ne tako je,
tim, ako igda, rados prava
sad gospodi srce tvoje.

360

BISERNICA :

Razlog se je veseliti,
o Dunavka moja draga,
pokli ovako meni biti
hotjela je sreća blaga.

Čestitos je moja mnoga
i vesele veoma slavno,
vidjet braca ljubjenoga,
ne vidjena ovdı davno;

365

i toliko veće, koli
kroz činjenja plemenita
nega slave glas okoli
priko svega leti svita,

370

i što bojnu vjerenicu
steko je svojom hrabrenosti,
koja nosi sunce u licu,
raj u srcu svijeh kriposti.

375

Ko je ugodna ona meni
po viteštvu svom slavnomu,
tako i bratac ne ljubjeni
ugodan je srcu momu.

380

Nad sve dikle tijem poglavne
čas je i slava ma velika

cić nevjeste carske i slavne,
 cić slavnoga vjerenika;
 nu san, noćas ki sam snjela, 385
 smeta i trudi moju mlados,
 da ne mogu, ku bih htjela,
 ne znam kako, ćutjet rados.

DUNAJKA :

Kroz mišljenje neuludno
 blagu danu zla ne sluti, 390
 pače, ako ti nije trudno,
 učini mi taj san čuti.

BISERNICA :

Jur prid zorom bješe uteko
 crne noći dio veći,
 a od misli svijeh daleko 395
 ja san tihi slatko speci,
 među cvijetjem snjeh da stoju
 sva vesela, sva gizdava,
 u našem perivoju
 polak rijeke od Dunava. 400
 Tu razlicijeh jato ptica
 žubereći slatke pjesni
 bijela i sida golubica
 slušat žuber nih uresni.

Ka snježanijem do čim krilim 405
 po granicam dubja oblijeta,
 ke mirisnijem cvijećem milim
 u razbludan način cvjeta ;
 grda ptica s gar visine
 zaletje se iz nenade, 410
 ka sve odagna ptice ine,
 samo tužnu ņu popade.

I sterući brza pera,
 da je bude tja ponijeti,
 s lijeve strane od sjevera 415
 jedan oro k ņoj doleti.

On pravednu golubicu
 iz nokata zlijeh izbavi,

- a grabeću silnu pticu
smrtnijem ranam iskrvavi. 420
Za tjem . . . Ali dvorkiñice
k nami su se uputile,
ter veselo kažu lice,
pripravljaju tance mile.
Da i mi s licem veselijeme 425
igre lijepe njih pazimo,
a neslične u ovo vrijeme
sne lažive tja vrzimo!

SKAZANE TREĆE.

ISTI I SKUP DVORKIŃICA, KOJE PJEVAJU PAK IZVODE TANAC.

DVORKIŃICA 1. :

- O družice
dvorkiñice, 430
s tancim, s pjesnim punijem dike
plemenite
i čestite
pripijevamo vjerenike.
Svaka slavi 435
u ljubavi
s Captislavom Gradimira,
svaka časti
sa svom vlasti
s Bisernicom Vladimira. 440

DVORKIŃICA 2. :

- Gradimire,
s tvoje vire
lijepa i bojna Captislava
zanesena,
zatravjena 445
srdašce ti svoje dava.

DVORKIŃICA 3. :

- S vidjenoga
lica tvoga,
Vladimire carski sinu,

Bisernici, 450
 vjerenici
 tvojoj dragoj sunce sinu.

DVORKIŃICA 4. :

O gizdava
 Captislava, 455
 ke se hvale svud prostiru,
 tvoja lijepos,
 tvoja krepos
 dušu otima Gradimiru.

DVORKIŃICA 5. :

Bisernice,
 tvoje lice, 460
 i zamjerna tva dobrota,
 tvom dragomu,
 tvom vernomu,
 draža je svoga od života

DVORKIŃICA 6. :

O hvaleni,
 o hrabreni, 465
 zemlje ugrske zatočnici.
 Ugričića
 krajevića
 proslavite svi kolicu. 470

DVORKIŃICA 1. :

O neizbrojni
 Slavi bojni,
 tec' te, ništa ne krzmajte,
 ter carskoga,
 ter vrijednoga 475
 slavna mladca pripijevajte

DVORKIŃICA 2. :

O pjevane
 po sve strane
 Podunavke plemenite,

Captislavi
vašoj slavi 480
sniženo se poklonite.

DVORKIŃICA 3. :

O diklice
Slovinčice,
u veseļu sve podpunu 485
k nam hodite,
da dvorite
Bisernicu vašu krunu.

DVORKIŃICA 4. :

Obje blage,
obje drage, 490
obje pune svijetla uresa,
obje dične,
obje slične
svijetlom suncu od nebesa

DVORKIŃICA 5. :

Radujte se, 495
slavite se,
plemeniti krajevici:
s tač poglavnijeh
vila slavnijeh
nije prilike vašoj srići. 500

DVORKIŃICA 6. :

Srećna vjera
i namjera
lijepje dikle i kripodne
vrijedne ļudi
ćini svudi 505
glasovite i ponosne.

DVORKIŃICA 1. :

(ovdi vode tanac.)

O vjerenici,
kijeh rajskoj doci
nije prilike,
da sve kolike
zemlje na sviti
hoćeš obiti,
kijeh se čas pjeva
vrh svijeh krajeva!

510

DVORKIŃICA 2. :

Sprav'te se veće
na rajске sreće
i na vesela
hvalena djela,
da nam vodite
kraje čestite,
kijeh će bit slava
rodnijeh država.

515

520

DVORKIŃICA 3. :

I ti s nebesa
puna uresa
sidi ljubavi,
tere sastavi
u svem kripodne
mladce podnosne,
da svu požudu
ispunit budu.

525

530

DVORKIŃICA 4. :

S tobom dovedi
slatko blago,
veseje drago
neka ih slijedi,
i sve kolike
s punijem dobrima
najdraže dike
neka su šnima.

535

DVORKIŃICA 5. :

Svud cvijetje zeni,
za čas miliju 540
neka se viju
vijenci zeleni,
i ponosite
uresne kite,
kijem će puti 545
biti posuti.

DVORKIŃICA 6. :

Dunaj veseli
Savom združeni,
sprav' se ploditi 550
koraļ rumeni,
za nim resiti
gizdava lica
našijeh kraļica.

DVORKIŃICA 7. :

Nu mi družice,
nih dvorkiŃice, 555
draže nad svima
spravimo nima
vesele tance,
skladne pjesance,
da ih hvalimo 560
da ih častimo.

DVORKIŃICA 8. :

Ńih neizbrojne
kraļevske dike
i slavne dosti
čudne kriposti 565
u sve jezike
jesu dostojne
po svemu sviti
spjevane biti.

ČINENJE DRUGO.

SKAZAŃE PRVO.

VOJEVODA OD UGRICICA I SKUP VITEZA UGRSKIJEH.

VOJEVODA :

Moja družbo izabrana,	570
koja si se porodila	
sred ugrskih lijepijeh strana,	
gdi se ľube vrijedna dila ;	
gdi viteřkom u oklopju	
hrabreni se slijede boji,	575
i na maću i na kopju	
svak dobiti ćas dostoji ;	
gdje junaćko dugovaŃe	
omrsi se bojnomo krvi,	
i kroz ćasno djelovaŃe	580
u svijeh trudijeh bit najprvi ;	
jezdit koŃe plemenite	
gdi su mladijem vjećne dike,	
gore uzlazit kamenite,	
priplivati plahe rike ;	585
paćek iste vjerenice	
na sabľe se stjeću i svoje,	
i biľeźno ranam lice	
od gospoja primjeno je :	
svi kolici dana ovega	590
junaćki se pripravimo,	
svijetla kraľa da nařega	
Vladislava proslavimo ;	
da se ćasti srećna vira	
s igram bojnijem punijem slave	595
kraľevića Gradimira,	
carske ćerce Captislave ;	
da se lijepa Bisernica	
pjeva u pjesni Ńoj dostojne,	
slava ugarska i carica	600
sve slovinske zemľe bojne.	
Ńe je sreća ne izrećena	
s Vladimira vjerenika,	

ki je od boja trijes i vječna
svijeh Slovina čas i dika. 605

Tim bi razlog, svi kolici
ovdi danas da skupe se
glasoviti zatočnici,
ki slovinsku zemlju rese,
kraljeviće plemenite 610
neka budu proslaviti.
i ljubovce njih čestite,
kijem prilike nije na sviti.

UGRIČIĆ 1. :

Ke bojnike, ke sinove
svijetlijeh kralja, vedrijeh bana, 615
ke će vidjet vitezove
slavni Budim segaj dana!

Vidjeli ste. ko su pravni
došli rodnijeh iz država
mlad Bojnislav, Lauš slavni, 620
zeti cara Krunoslava ;
koja slijedi njih družina,
plemenite cvijet čeljadi,
kijem se srbska pokrajina
i bosanski rese gradi. 625

Nih bo je žela ne izrečena,
proslaviti sve rodjake,
pleme i kripos kijeh zamjerna
dostojna je časti svake.

S kojom družbom vitezova 630
do neba se diže i bani
od bijeloga Smederova
Lazar despot izabrani.

UGRIČIĆ 2. :

Vidjeli ste bojnu spravu
od Vasiļa bana mlada. 635
koga čačko svu državu
moške i ruške zemlje vlada,

ali lijepu i junačku
mlados, ku vas svijet poštuje,
Jagelona, ki polaćku
kralevinu gospoduje. 640

Ke vojare izabrane
junačkoga stasa i roda
ugrovlaške vodi od strane
i bogdanski vojevoda. 645

Ke Grecija, zemlja carska,
gospodjene šle viteze,
koje Rdejska, ke Bugarska
vojevode, bane i kneze. 650

Ka zatočne pogledat je
Mačedone dika i lipos,
vječna rados kijem spjevat je
Lesandrovu silnu kripos. 655

Ka mladosti množ kriposne
s Matijašom banom hodi
iz hrvaske zemlje i Bosne,
on i svekar gdi gospodi. 655

Ku gospodu plemenitu
grad česarski Beč poslo je,
ki prostire po svem svitu
veličinu slave svoje. 660

Iz pomorske Dalmacije
ki su došli zatočnici,
kijeh kriposti slike nije
i viteškoj bojnoj dici. 665

UGRIČIĆ s. :

Nije grada, nije države
slovinskoga od jezika,
odkle danas želna slave
ovdi ne će bit bojnika. 670

Po svoj rijeci od Dunaja
neizbrojne se plavi vrte,
a ravnine bližnijeh kraja
šatorim su sve prostrte.

Junački su svud bilezi
i po suhu i po vodi: 675
sable, kopja, koći, stijezi,
vitezova došlijeh odi.

Za to se i mi među nima
ukazimo vitezovi,
ter s igrama junačkima 680
proslavimo svi dan ovi.

Neka vidi u radosti
Captislava lijepa i bojna,
kijeh viteza, ke mladosti
kraljica će bit dostojna, 685
i da pozna zemlja svaka
s ne izrečenom našom dikom,
da bolega nije junaka
nad Ugrinom zatočnikom.

SKAZAÑE DRUGO.

GLASNIK I ISTI.

GLASNIK :

Što tu cknite, družbo bojna; 690
tečte vidjet dana ovega
čuda i djela, ka dostojna
od oči su svijeta svega.

Neznam kako dovedena
kraj Dunaja došla je rike 695
silna tvrđa i gvozdena,
kojoj izrijet nije prilike.

Ne se miri svud okolo
ko zrcalo svijetli paze, 700
i veseli i oholi
česti plami odkle izlaze.

Sad sviroke, trubje sada
unutra se pjet slušaju,
ke s romonom punijem sklada
među nim se ugađaju. 705

Kremskoga su tatarhana
Oritrijesa ovo sprave,

ki tatarskijeh vlada od strana
mnoge grade i države.

Negova se djela svudi, 710
ko svi znate, glase i poju,
vrle i silne da je čudi,
a ognueni trijes u boju,
u sjeveru i da svemu
zatočnika tega nije, 715
ki se oružan oprijet nemu
na junačkom poju smije.

Grabislav je strahoviti
i Strašimir bratja šnime,
bojnijem djelim glasoviti, 720
silni stasim junačkime.

Iz gvozdene oni zgrade
s viteškom se banit dikom
izišli su svi tri sade 725
s družbom lijepom i velikom.

Stara za jedno šnim nevjera
Vilozmaj se zli nahodi,
ki se u gorah od sjevera
sred Lapona divijeh rodi.

Da pod nebom hoć' obaći 730
grade i mjesta sva kolika,
ne bi od nega mogo naći
hitrijega vilenika ;

vilenika, ki velika 735
i zamjerna čuda tvori,
kad pjevanja vilenička
skrovno šapće i govori.

ter žamorom silnijem more
mrtvu tijelu riječ podati, 740
kamenite krenut gore,
rijeke nazad obraćati.

Svi, koji su šnime, glase,
neka je svijetu stvar očita,
da od nega zgradila se 745
ova tvrđa vilovita.

Poslan od svijeh vitezova,
s mnogom hitnom ja odkriti
kraju gredem čuda ova ;
pođite ih vi paziti.

VOJEVODA :

S pripravome kad tolikom 750
glasoviti Tatar vrli
s Vilozmajom vilenikom
u naš ovi kraj dohrlu,
ufam danas ja velika
vidjet čuda koja godi 755
na čas srećnijeh vjerenika
i našega kraja odi.

SKAZANE TREĆE.

VLADIMIR I BISERNICA.

VLADIMIR :

O raskošo me mladosti,
vjerenice ma ljubjena,
o razbludo, o radosti 760
moga srca zanesena,
koje ime prem zamjerno
ko s biserom sliku ima,
tako i srce jes biserno
prem krajevskijem krepostima! 765
sad se blažen mogu riti,
sad je sreća ma čestita,
sad se imam uzvisiti
nad krajeve sve od svita,
sam pokli se ja nahođu 770
uz krajevstvo moje drago,
uz žudjenu mu gospoju,
uz me dobro, uz me blago.

Da ako glas me s prva zani
ne izrečene tve ljepote, 775
paka pogled tvoj sunčani,
ki mi sasma dušu ote ;

razgovorom uzdanime
još me uzvisi tvoja dika,
dokli dođe srećno vrime 780
da si moja sva kolika.

BISERNICA :

Uzmnožna ti budi hvala,
moj ljubjeni vjereniče,
kijem se nad sva blaga ostala 785
žeļe i misli moje diće.

Tve junaštvo, ke se slavi
po jezicijeh svijeh naroda,
srce moje sveza i stravi,
u dar tebi da se poda ; 790
nu besjede tve medene
ļubežļiva moć i sila
mlađahnu je sada mene
veće sasma zarobila.

Po govoru tvom mudromu
ļubav mi se verna odkriva, 795
u kraļevskom srcu tvomu
vrhu mene ka pribiva.

VLADIMIR :

Sciјenu i ļubav ne izrećenu,
ku ti nosi srce moje,
i u djelijeh ćeš ispuņeņu 800
brzo vidjet, ma gospoje.

U slovinske me države
kad se uputiš sa mnom mlada,
put dostojna svake slave
Epidavra lijepa grada, 805

kolika će tva bit slava
kod došastja srećna tvoga
moga ćačka Krunoslava,
svijetla cara slovinskoga!

Ko će puna bit pokoja 810
cijeć nevjesto tač hvalene

lubežljiva majka moja
i sestrice me ljubjene!

Tu slovinske sve kraljice,
ko je dostojno tvojoj duci, 815

bitće tvoje dvorkinice
a kraljevi svi dvornici;
tu gospoda i gospoje,
kijem slobodni grad se resi,
ljepote će slavit tvoje 820
i uzvisit do nebesi;

nu, kraljice srca moga,
nad sve ostale dvorbe i scijene
imati ćeš za vječnoga
slugu i druga tvoga mene. 825

BISERNICA :

Gospodar ćeš vjekoviti,
a ne sluga biti meni,
moj pokoju drag čestiti,
slatki rajju moj žudjeni.

Nu prije nego s dobrom česti 830
u slovinske tve države
ti me budeš mladu odvesti
na pripravne dike i slave,

i ti uživa igre bojne,
ke moj čaćko drag i mio 835
za sestrice tve dostojne
i za te je pripravio.

VLADIMIR :

Neizmjerne su dike i časti
svijetla kralja čaćka tvoga,
od negove ke su vlasti 840
nam pripravne dana ovoga;

tim ja ću ih uživati,
i u veseļu današnjemu
jošter djelom ukazati,
zet dostojan da sam nemu. 845

Tvoj zatočnik hoću biti
i pod ajenom tvoga imena

u igrah te proslaviti
svijeh viteškijeh, ma ljubena

Ti mi bijeg daj ki godi, 850
neka budem poznat šnime
za viteza tvoga odi
među zborom junačkime.

BISERNICA :

Ne izrečene me ljubavi.
kojom sam te zalubila, 855
me je srce bijeg pravi,
ma radosti blaga i mila;

nu podpuno miran da si,
cvijet biserni ovi primi, 860
kijem se rese moje vlasi
nad uresim najdražimi;

to ti bijeg budi istini,
da napredak tvoje slave,
o uresu moj jedini, 865
na vrh moje držim glave.

VLADIMIR :

Većma si me uresila,
moja diko, s dara ovoga,
neg da me si učinila
gospodarom svijeta svega;

tim ga primam s drage voļe 870
i na glavu stavļam moju,
vrhu koje vele boļe
držim tebe, mu gospoju;

nim urešen sadružiti 875
poć ću slavna ćacka tvoga,
ki će na dvor sad iziti,
za igre pazit dana ovoga.

BISERNICA :

Podi, podi dobre u čase,
moja dušo mila i draga,
u svijeh djelijeh združila se 880
s tvom mladosti sreća blaga;

u kraljevske perivoje
s družicami ja ću poći,
za viteške dike tvoje
lašne od tole gledat moći. 885

SKAZAÑE ĆETVRTO.

TATARHAN ORITRIJES I VILOZMAJ ÑEGOV SVJETNIK.

ORITRIJES :

I ovako je Bisernica,
Vilozmaje, družijem dana,
i viteška ma desnica
još miruje segaj dana;
i mogo je na svem sviti 890
ne ljepote ne izrećene
prid ugrakijem kraljem biti
dostojniji drugi od mene;
i vjera se njih svršena
za moj prikor jur nahodi, 895
i dostojstva ma hrabrena
ne imaju mjesta odi!
Tatarhana Oritrijesa
vjerenikom ne uzeti,
koga ime puno uresa 900
po svem svijetu svijetlo leti;
tatarhana, koga žude
sve tatarskih kraja kćeri,
da ljubovnik nima bude,
za njih mladijeh da se vjeri; 905
tatarhana, ki carice
dostojan je svijeta ovoga,
a neg jedne djevojćice,
kćere kraja ugrskoga!
Ne, ne, da se svijet pogubi, 910
da se zemļa satariše,
a da stećem lijepu ļubi,
za ku srce me uzdiše!
Da se kruna satire ugarska,
da od ne traga ne ostane, 915

da se sila sva tatarska
 bude svesti u ove strane,
 vojskam pješac i koñika
 sve da se ovo tle pokrije,
 da se u krvi Dunaj rika 920
 sva zamuti, sva poplije!

Što cknim s taštijem besjedama?
 Same bojne me kriposti
 jedna je sablja moja sama
 za steć dragu vil za dosti. 925

I oca i ñe vjerenika
 i sve zemlje na sramotu
 hoću osvojiti punu dika
 izabranu ñe ljepotu.

Sam ja danas bez ikoga 930
 svega puka prid očima
 posred grada budimskoga
 oteću ju silom ñima.

VILOZMAJ :

Svijetli kraļu nad sve kraļe,
 koga slava uzmožita 935
 prostira se vele daļe
 nego sunčan zrak dohita,

srǒbu ustavi srca ognena ;
 nije oružje od potrebe,
 za činiti da žudjena 640
 Bisernica ļubi tebe.

Plemenitu diklu ļubit,
 a kroz prike smeće i boje
 čačka i pleme ñe pogubit,
 djelo u sebi protivno je. 945

Ne podnosi ļubav silu,
 trijeba je moliti, ne prijetiti,
 ko god hoće lijepu vilu,
 koju žudi, osvojiti.

Da si kraļu ugrskomu 950
 tvoje misli činio znati,
 da ti ugodnu srcu tvomu
 svoju kćercu bude dati,

s drage bi se, scijenim, voļe
od ņega ti pogodilo, 955
i ugrsko da pristoję
s tve bi vjere srećno bilo.

ORITRLJES :

Ja se snižit, ja moliti,
kralj i vitez take od scijene,
ki od svijeh kraļa imam biti 960
moļen da uzmu zeta mene!

On je meni na koļena
sa svijem rodom imo pasti,
da ņegova kći primjena
za ļubovcu me je od vlasti. 965

Ma desnica treskovita,
vas od ke se sjever boji,
što ja želim, da mi pita,
me hotjenje u ņoj stoji:

s mojom častim, s mojom scijenom 970
ona mene danas ima
sadržiti s vil ļubjenom
u istom gradu od Budima.

Za steć diklu glasovitu,
s kojom srce me pribiva, 975
imam jakos svemu svitu
uhitit se suprotiva.

VILOZMAJ :

Sam se uhitit svijem svijetom,
jednu diklu za osvojiti,
to ne može nego štetom 980
i s pogubom tvojom biti.

Za sve ti si vitez prvi
nad viteze sve sjeverne,
juņačkoga stasa i krvi,
i kriposti pun zamjerne; 985
i Ugrini su ćudi vrle,
i slovinski zatoćnici

- nad viteze sve umrle
glasoviti i velici.
- Svak čas bojne glas desnice 990
po svijeti se veći šira
brata lijepe Bisernice,
hrabrenoga Gradimira,
a nije mjesta, gdi ne slave
ne silnoga vjerenika, 995
brata ohola Captislave,
za prvoga zatočnika.
- S nima danas vrhu tega,
da njihove vjere urese,
svi najbolji svijeta svega 1000
vitezovi nahode se.
- Nih uvrijedit, kijem nije broja,
viđ od mudre je li svijesti,
i može li žela tvoja
svrhu svoju tako sresti; 1005
i toliko veće, kada
po vilinoj mojoj moći
s malo truda dikla mlada
može u ruke tvoje doći?
- Na moguće moje pjesni 1010
oholi se pako stresa,
mrči sunčan zrak uresni,
zvijezde lete s gar s nebesa,
treskovima zamne oblaci,
sahne dubje, cvijetje, i trava, 1015
zemlju tuku gradi jaci,
tvrđi mramor omehšava.
- Vješ odkrivat ja sam ljudem
sve dohodne sreće i zgode,
uzaznati netom budem 1020
dan čas i hip, kad se rode.
- Za to bivši odhranio
malo i mlado tebe dijete,
i svu sreću prividio,
ku ti ovdj zvijezde prijete, 1025
ne bih uzeo s tve plahosti
ova prijetnja da se ispuni,

i da bojne tve mladosti
u nevjeme cvijet se otruni.

ORITRIJES :

Ja zvijezdami ne vjerujem; 1030
ova je sabla zvijezda meni,
noj se samoj držan čujem,
prida mnom je ona u scijeni.

VILOZMAJ :

Bitće vrijeme, kad viteška
tva će sabla ukazati, 1035
da hrabrena djela teška
ti umiješ djelovati.

Čin' da je prvo u tvoj vlasti
lijepa dikla, ka te rani; 1040
pak pun bojne oholasti
proć svemu je svijetu brani.

I bratu i ne vjereniku,
junački se s nimi rveći,
čini poznat, da ne diku
ti dostojan sam bi steći, 1045
i da ugrski svi junaci
i Slovinci plemeniti
iz tve ruke nijesu jaci
dragu plijenu sloboditi.

A sada bi svak cijenio, 1050
da ti moliš u jedno i prijetiš,
tim ustegni gñev nemio,
er nom sprave moje štetiš.

ORITRIJES :

Za kratke ću vrijeme ustavit
ogñevitu moju silu, 1055

neka vidim, ko ćeš stavit
moje u ruke lijepu vilu;
i od tebe ako mi se
prije sutra ne pogodi,
rodne u gore tja dijeli se, 1060
ni mi na oči već dohodi.

SKAZANE PETO.

VILOZMAJ SAM :

Ah, ohola mladca od veće,
 nu nesrećna u ljubavi,
 ke sam sebi gradi smeće,
 na koje se djelo stavi! 1065

Žudjet jednu stvar nepravu,
 ka mu mučno može biti,
 i ugrasku svu državu
 i slovinsku razdražiti;

sam krajevsku djevojčicu 1070
 i nevjestu carsku ktjeti
 silom za svu vjerenicu
 na oči svijeta svega oteti;

moć tisuću ljubovnica,
 ke mu ljubav nose, steći,
 svijetlijeh kraljic i carica
 od kojeh je dio veći: 1075

i ne činit od njih scijene,
 neg zamislit u svoj svijesti
 nerazložne grabše i plijene,
 očit poraz kojim će sresti! 1080

Ah, naravi plaha umrla,
 ko si tašta, ko nezrela,
 ko nestavna, kako hrla,
 zabranjena želet djela. 1085

Ah, nesvijesni Oritrijese,
 za ove li ja sam sprave
 isko svake tvoje urese
 i napredak tvoje slave?

Da li u gorah od sjevera, 1090
 lubeći te ko sam sebe,
 mozgom vrljeh od pantera
 i medjeda hranih tebe;

da li silnijeh istijeh zvijeri
 ne dorašla još djeteta 1095
 ja te naučih u potjeri
 provoditi tvoja ljeta,

neka mlados tva viteška
sred planina, snijega i leda,
sred života trudna i teška 1100
može u slavi proć naprijeda:

na ovaka djelovaña
bez me voľe da se uputi,
za s obijesna plahovaña
u nevrijeme poginuti? 1105

Vilozmaje, nastoj sada,
kako prose svi razlozi,
zatočnika branit mlada,
sad obhranu tvu pomози.

Nu s kijem putom, s kijem svjetom 1110
ti se vladat imaš odi,
da s negovom ľutom štetom
prijetjeno se zlo ne zgodi?

Od ľubavi lijepе vile
odbiti ga nijesi jaki, 1115
kad su take višne sile,
negov udes kad je taki.

Podat mu je trijeba u ruke
vilovitijem kijem naćinom,
i negove plahe odluke 1120
pokrijepiti s tvom krivinom.

A sadaña u vremena
varkami se svak pomaga;
kako godijer ućinena,
svaka je dobit mila i draga. 1125

Za obranu bitja i glave
od onoga, koga ľubiš,
ne može ti bit zabave,
i da vele još izgubiš.

Tim za ľubav za veliku, 1130
s kom od mene on gleda se,
negovu ću bojnu sliku
i lijep ini stavit na se.

U obraćenu tako licu,
i sred družbe dvorne i mlade, 1135

1109. obhranuj nije li grijеška mjesto: odhranu? 1133. lijep] rukop.: liep
m iše biti treba: kip.

krajevsku ću djevojčicu
silom zgrabit iz nenade.

A prem se ona spravla poći
u krajevske perivoje,
u komu ću mjestu moći
lašne ispunit žeje moje. 1140

On će lijepos ne gizdavu
jedva vidjet, mogu rijeti,
a u kremsku ću nu državu
vrh ognjenijeh kola odnijeti. 1145

Oho junak taj čas mene
slijediti će tad leteći,
i od smrti sgar prijećene
teški udarac tako uteći.

ČINĒNJE TREĆE.

SKAZAŅE PRVO.

CAPTISLAVA I GRADIMIR.

GRADIMIR:

Jes vidjela, lijepa moja,
srca moga drag pokoju,
koje se igre mirne od boja
učiniše na čas tvoju; 1150

ko veseli u svom licu
podunavski zatočnici
tebe, svijetlu svu kraljicu,
primili su svi kolici; 1155

ki cvijet slavnijeh kraljevića,
ka gospoda plemenita
dođe tvoje slave cića
iz razlicijeh strana svita; 1160

ka čestitos, koja hvala
u veseju viteškemu
od njih se je prikazala
pri došastvu slavnom tvomu; 1165

ko kriposti tve čestite
veličinu klikovaše,

sada u trublj glasovite,
 u junačke sada glase;
     glase, kijem mlados dična   1170
 pjevaše se sa svijeh strana:
 živi ugrska gospodična
 Amazona od Dunaja;
     ke vesele uzraslo je,
 glaseći se srećna vira   1175
 Bisernice sestre moje,
 tvoga braca Vladimira ?

CAPTISLAVA :

Tvoga ćaćka to su hvale,
 vjereniče moj ljubjeni,
 ki blag nad sve kraje ostale   1180
 u onakoj nas primi scijeni.

Oba dva smo za to u vike
 nemu i tebi mi držani,
 od krajevske vaše dike
 tač krajevski dočekani.   1185

Vesele se čestitije
 i od vas i od sve zemlje nami
 ukazati moglo nije,
 s junačkijema nego igrami.   1190

Koja kripos bi gledati   1190
 sred polane lijepe i ravne :
 na konijeh se zatjecati
 vitezove mlade i slavne,
     i gvozdjenijeh posred štita,
 kojijeh svjetlos suncu odsiva,   1195

za kršiti kopja vita,
 jedan drugom suprotiva ;
     sad potjeram viteškijema,
 iskršili bivši kopja,
 silnijem mačem i teškijema   1200
 razbijati tvrda oklopja ;
     hitati se sad na ruke,
 čim se mirni boj prodiša,
 ko srdite puni odluke
 da se hoće bit nazbiša !   1205

Činilo se oku momu,
 čim današnja pazih dila,
 kako da sam u pravomu
 zatjecađu s tobom bila.

GRADIMIR :

- Uživa li sve Ugrine, 1210
 ki stoluju po Dunavu,
 koju rados nami čine,
 ke vesele, koju slavu.
- Egra, Ostragon, Biograd stojni,
 i Kaniža gradi kitni, 1215
 lijepi Požuň, Seget bojni,
 i Navarin nedobitni,
 grad tvrđoga Segedina,
 i od Zagabita zgrade silne, 1220
 Temišvara, Varadina,
 Kasovije svijem obilne,
 i pet s crkva ponositijeh
 dični Pečuh i veseli,
 i bojnika glasovitijeh 1225
 rodno mjesto Biograd bijeli,
 Kvatan, Tilek i Lipova,
 davni Vesprun grad poglavni,
 s mnogo lijepijeh još gradova,
 ke moj vlada čačko slavni : 1230
 sve viteze, bane i glave
 u Budim su grad poslali,
 u dostojnoj neka hvali
 ženbe i vjere naše slave.
- Vitezi oni, ki udriše 1235
 na dva koňa ko snijeg bijela,
 pak se u jedno namjeriše,
 ko dospješe bojna djela,
 ter na štitijeh bjehu objema
 po dvije ruke sjediňene, 1240
 ko s načinim da su istijema
 srca i misli njih združene :

- Janko i Šišman smioni su
vojevode od Rdeja,
pod ugarskom krunom ki su
strah svijeh našijeh neprijateļa. 1245
- Ko svi našu krunu carsku
časte i dižu do nebesi,
kraļevinu koja ugarsku
vjeram srećnijem toli uresi;
ko klikuju čas i diku 1250
čačka moga Vladislava,
kraļ od koga boļi viku
ne bi ugrskijeh vrh država;
ko smo često pripijevani
ja i ti, slavna ma kraļica, 1255
ko Vladimir bojni i znani
ko gizdava Bisernica!

CAPTISLAVA :

- Ja sam veomi uživala,
verni družē moje sriće,
bojnu mlados punu hvala, 1260
plemenite Ugričiće:
ko na koņijeh brži od tigre
sad po na se, sad jedini,
ponosite činiše igre,
tekuć ravnoj po širini; 1265
ko kopjače, ko gvozdene
šestoperce sve vladahu,
s koņa dalek ke vržene
na istijeh koņijeh pak stizahu;
ko se s hvalom svi viteškom 1270
ukazaše u dan ovi
s kopjem, s mačem, s tijekom, skokom,
prvi od svijeta vitezovi.
S junacim bih ovakijeme,
moj drag, moja kruno mila, 1275
s tobom vas svijet kratko u vrijeme
pod vlas moju podložila

GRADIMIR :

Da vidje li, moj uresu,
 kraleviće plemenite,
 kijem države slovinske su 1280
 i sva Evropa glasovite?

CAPTISLAVA :

Vidjela sam, ke radosti,
 za počastit naše vjere,
 ke junačke hrabrenosti 1285
 prikazaše, ke potjere.

Ki vitezi dana ovoga
 činiše se nam vidjeti
 Lauš, kraļa sin českoga,
 i Bojnislav, naši zeti.

Kako uresnijeh vrhu kola 1290
 oba dva su došli odi,
 kijeh pozlatna čina ohola
 po šes koña bojnijeh vodi;

kako u mirnom bijeñu paka
 ukazaše s mnogom časti, 1295
 da drugoga nije junaka
 nad njihovom bojnomo vlasti.

Ke grčkoga sin česara,
 hitri Leon, igre učini,
 ke rimskoga vedra cara 1300
 mlad Gvozdislav rod jedini,

čim u isto vrijeme i doba
 puni carske veličine
 dođoše nas častit oba
 vrhu silne dvije baline. 1305

Koja mlados neizbrojna,
 ko prid trijeskom iz nenada,
 od dva mladca ova bojna
 oborena na tle pade!

Nitko im se ne izjednači, 1310
 ko godijer se nim opira,
 razmi tvoj mač od svijeh jači,
 i našega Vladimira.

GRADIMIR :

Vrijedni su ovo vitezovi ;
 po razlogu i prosi se, 1315
 vedrijeh cara da sinovi
 u viteštvu svijeh nadvise.

Da vidje li bugarskoga
 kralevića bojnu sliku,
 ku s igrami junačkoga 1320
 danas dobi čas i diku ;

koju vitez mlad pripravi
 i učini nami slavu,
 u zlaćenju bivši plavi
 ovdje došo po Dunavu, 1325

ter kad na kraj stavi nogu
 s bojnijem skupom, ki ga dvori,
 i u veselju slavnu i mnogu
 taj čas zlatna plav izgori ?

Ku nam rados učiniše 1330
 Dan, Svek, i Got, kralevići,
 kijeh pripravu od svijeh više
 nitko nije mogo prići ;

kako s trema korablami,
 sličnijem trema silnijem zmajim, 1335
 činiše se vidjet nami
 prid dunavskijem lijepijem krajim ;

iz plovućijeh ovijeh zmaja
 koja izide ogañ sila,
 ko da rijeka od Dunaja 1340
 sva se u plame obratila.

CAPTISLAVA :

I od Poljaka i Vandala
 bojna kraja i velika
 nami se je ukazala
 prem kralevska čas i dika. 1345

Kako dođe dana ovega
 u hodećoj k nami gori,
 ka na očim puka svega
 raspuknu se i rastvori,

ter jak silni koň drveni, 1350
 ki bi Troji od poraza,
 vitezova zbor hrabreni
 iz nenadke nami ukaza.

Silne ptice Bijelazore
 ko svi nose na svom štitu, 1355
 ke pogledi samo more
 ptice ostale sve na svitu.

Koja ostala s ñim gospoda
 igre lijepe prikazaše 1360
 ugrskoga od naroda
 i slovinske zemlje naše,

ñeki ognenoj na Kimeri,
 na Elefantu ñeki oholom,
 ñeki na lavu i panteri,
 u oblacijeh ñeki s kolom. 1365

GRADIMIR :

Nad sve ine podnosita
 i zamjerna puna uresa
 i ona građa vilovita
 tatarhana Oritrijesa.

CAPTISLAVA :

Ja se čuđim, kako ñega 1370
 s bojnóm braćom od svijeh prije
 sred veseļa današñega
 među nami bilo nije?

GRADIMIR :

Scijenim veće od svakoga
 on je igre pripravio, 1375
 tim na rados dana ovoga
 doći se je ustavio.

Vješta družba bivši šñime
 vilenika Vilozmaja, 1380
 glasovito koga ime
 sred sjevernijeh svud je kraja,
 bit ne može, neg da ukažu,
 za uzmnožit našu slavu,

najposlednju, nu najdražu
nad sve kraje čudnu spravu. 1385

Ali pršanje brzijeh krila
s prijeka čujem od onuda;
koja će ovo biti dila,
koja će se zgodit čuda?

SKAZAŃE DRUGO.

ISTI I SJEVERNICA.

SJEVERNICA :

Tamo koŃa krilatoga 1390
držite mi dvorkiŃice;
Gradimira evo moga
i slovinske zatočnice.

Sreća blaga i vesela,
prem ko hotijah meni ugodi, 1395
moje drage da sam srela,
kijeh najveće ljubim odi.

Višni gospod, mili moji,
čestitijem vas vijencem kruni,
i, kako se vam pristoji, 1400
sve željenje vaše ispuni.

S vašijem združiti mu desnicu
desnice mi dajte meni;
ne poznate Sjevernica,
ko sve sinke ka vas scijeni? 1405

Nove iz zemlje me rodjene,
odkli i prije, dođoh k vami,
mnoga ljubav opet mene
vodi k vašijem državami,

da ja, koja vašijeh vira 1410
velik dio bjeh nekada,
od vašega srećna pira
udionica budem sada.

GRADIMIR :

O razumna Sjevernice,
naša majko ne rodjena, 1415

o gospođe, o kraljice,
 svud pjevana, svud hvaljena;
 kako da mi ne poznamo
 uzrok našijeh svijeh radosti,
 od ke na svak čas primamo 1420
 sve ljubavi, sve milosti?

Ti si naše došla u dvore
 u čas dobar i čestiti
 došastje nam tve ne more
 nego veomi srečno biti. 1425

Tim na na piru da si momu
 mješte majke me rodjene,
 i mom čaćku i svakomu
 od velike bitćeš scijene.

Časti, lijepa Captislava, 1430
 razumnicu znanu, časti,
 s ke junačka tvoja slava
 i tva kripas veća uzrasti.

CAPTISLAVA :

Kako ne ću ja častiti,
 moja diko izabrana, 1435
 ku sam gledat i ljubiti
 pored s majkom mom držana?

Velika je ljubav tvoja,
 o kraljice plemenita,
 što se ovako priko svita 1440
 doći na naš kraj dostoja.

U svako je naše dilo
 i od veseļa i od smeće
 tve došastje nami bilo
 od velike vazda sreće. 1445

SJEVERNICA :

Je da i sada srečno bude,
 draga ćerce ma ljubjena,
 er nijesu ino me požude,
 neg vašega čas plemena.

I da poznaš, da si meni 1450
 s Gradimirom tvojijem mila,

čudnom moći nadareni
prsten sam ti ja donila.

Dragi kami, u nem ki je,
sva viliña djela ameta, 1455
odoljet mu jako nije
vileništvo svega svijeta.

Na desnici tvoj držati
za ljubav ga hotjej moju,
nu ako ti pomoć koju 1460
on kad godi bude dati.

Još vam nosim tri oklopja,
po tom zvijezdam sagradjeni,
od nijednoga mača i kopja
da ne mogu bit probijeni. 1465

Jedno tebi, o bojnice,
drugo tvomu Gradimiru,
treće lijepo Bisernice
vjerenuku Vladimiru.

Hoću oklope bojne ove 1470
svi tri sjutra da obučete,
nu ako ke god časti nove
iz nenadke s nim stečete.

Broja istoga s nim su i mači,
kijeh kripas vilovita 1475
svako gvozdje aiječe i tlači,
i tvrdine, ke dohita.

Na bojnu ih vašu bedru
i junačku pripašite, 1480
ter krajevsku kuću vedru
vrijednijem djelim uzvisite.

Lijepa dikla Bisernica
za dobrotu svu podpunu
sliku imena ne i lica,
bisernu će imat krunu. 1485

CAPITLAVA:

Lijepijem darim izvan mjere,
razumnice mudra i znana,

ti si naše došla vjere
počastiti segaj dana.

GRADIMIR :

Nam korisna i čestita
vazda je bila tva namjera,
vilenice glasovita,
i kraljice od sjevera,

i od dobrote mi smo tvoje
počastjeni mnokrat bili,
nu najveća čas ovo je,
koju jesmo sad primili.

Tim se čaćku Vladislavu
i kraljevim javit hodi,
ki nam čine mirnu spravu
od igara bojnijeh odi.

I za sve je dio veći
nih dovršen, jošte imaju
strelovite plavi teći
i utjecat se po Dunaju.

Zatočna će još potjera,
za sve igre zaglaviti,
lava, medvjed, i pantera,
i ostalih zvijeri biti.

SJEVERNICA :

Uresi su ti velici
i kraljevske sasma sprave,
ali taki vjerenici
dostojni su svake slave.

SKAZANE TREĆE.

VILOZMAJ I BISERNICA.

VILOZMAJ :

Čuo si, kraju plemeniti,
razlog, za ki nije trijebi
oružanom rukom tebi
Bisernicu osvojiti.

Sada slušaj, s kom hitrosti
pod bojnome tvom prilikom

- ja ću činit s tvojom dikom 1520
 da si gospodar ne liposti.
 Isti obraz, iste kose,
 iste oklope tve gvozdene,
 od tebe se koji nose,
 i urese tej zlačene, 1525
 vilovite kroz načine
 pritvoritću na me i stavit,
 i krajevske tve vedrine
 u pravom se licu objavit;
 ter kada se spravi otiti 1530
 u krajevske perivoje,
 dvorkinice vodeć svoje,
 za igre bojne s nim paziti,
 pun junačke oholasti
 u te obraćen ja ću tade 1535
 lijepu diklu iz nenade
 među drugam ne popasti,
 sred ognjenijeh tere kola
 donijetću je tvoje u ruke,
 da ljubene smiriš muke 1540
 i plam tvoga srca ohola.
 Svak će scijenit, da je oteta
 od viteške tve desnice,
 prid kojome gredu nice
 sva junaštva svega svijeta. 1545
 Tač ne samo steći ti ćeš
 slavnu lijepos i gizdavu,
 nega jošte veću slavu
 tezijem djelom dobiti češ.
 Po svijeh zemlah pjevaće se, 1550
 ko ti tvojom sam desnicom
 među vojskom neizbrojnom
 žudjene si steko urese.
 U boj među vitezove
 s tvojom bratjom ti ne izlazi, 1555
 neg s visoke tvrđe pazi
 s nim hitrine moje ove.
 Svu bi spravu istetio,
 de se vladat hoć' inako,

ni bi srce tvoje jako 1560
s dražijem plijenom vik smirio.

ORITRIJES :

Ja se tažim, pokli tako
imam steći vil gizdavu ;
ali u zo čas po tvu glavu,
ako bude bit inako. 1565

Imaj pomću, da me dike
tezijem djelom ne pogubiš,
i koliko život lužiš,
ne osramoti me prilike. 1570

Tom u ruke dođe moje
plemenita dikla mlada,
sve Slovine s Ugrim tada
na silne ću pozvat boje,
i s oružjem sam braniti
ovdi bojnoj na polani,
da nije nitko mene vani
ne dostojan mogo biti. 1575

Kad viteškom mojom moći
sve ne obrane pridobudem,
svijem umrlijem hoću ljudem
pod nebesom vrha doći. 1580

Na krajestva sva kolika
iz tatarskijeh strana obilnijeh
dva krat pecat tisuć silnijeh
izvesti ću ja konika ; 1585

ter gdi uzvodim me bojnike,
i razapnem me šatore,
prikriti ću polja i gore,
zemlje ogolit, ispit rike 1590

Svijet neka se vas saj stresa
i u mraznomu strahu trne,
gdi god strašna vlas nasrne
tatarhana Oritrijesa.

Ne ckni, ne stoj zaman veće,
žudjenu mi vil dovedi, 1595

pod ke same zapovijedi
sve podlagam moje sreće.

VILOZMAJ :

Sjutra, tom dan zabijeli se,
bitće s tobom dikla mlada,
i da počnem moju sada
spravu, odovle odijeli se.

1600

ORITRLJES :

Poč ću, nu ti opet velim :
kolik lubiš moje dike,
viliñima tezijem djelim
ně obruži me prilike.

1605

SKAZAÑE ČETVRTO.

VILOZMAJ I NEMANI PAKLENE.

VILOZMAJ :

Sad podpuno da ga služim,
riječ kako sam podo ñemu,
na prostranom mjestu ovemu
stresam prutom, zemļu kružim.

A prem tamna noć prilična
na žamore me viliñe
crna iz krila, meni obična,
svud prosipa mrake siñe.

1610

O nemani tmaste i noćne,
po zemļi se ke vrtite,
na me riječi silne i moćne
ureda se ozovite,

1615

Što činite, što krzmate,
ter vas čuti jošte nije,
ali od sile me čekate
pisma i riječi mogućije?

1620

Sad, sad, veće počeh, ako
hrlo mi se ne ozovete,
ime izricat strašno i jako,
od koga se svi tresete!

1625

Ovdi nemani islaze, i pjevaju:

Čujemo, čujemo,
ustavi gnevni ijed,
svi hrli tečemo
na tvoju zapovijed.

Tvoja je riječ jedna 1630
moguća i vrijedna
s vilišnom vlasti
vas svijet pripasti.

Sjutra netom noć žestoku 1635
uklonit se tja vidite,
a rumenom u istoku
zorni pogled upazite,

s dvjema zmajim kola ognena
jedni ćete pripraviti, 1640
u kojijeh će ugrabjena
Bisernica lijepa biti;

jedni pute sve zasjesti,
kuda godje obraća se,
i ko god je bude sresti, 1645
donesi mi hrle glase;

vilovite putom pjesni
jedan dio pjet spravi se,
neka na glas njih uresni
lijepa dikla zatravi se.

Nu nastojte svom pameti, 1650
nitko ugrskijeh od bojnika
ova djela naša prika
da ne bude oćntjeti.

NEMANI :

Ne može oprijeti 1655
tvojoj se beajedi,
ispunit svak leti,
sve što nam naredi.

Mi srde pakljene
hlepmo najveće

na grabše, na plijene, 1660
na boje, na smeće.

VILOZMAJ :

Počekate, dosta da ste
moju miso uzasnali ;
tom po noći prođe tmaste,
služiti me svak navali. 1665

A sad, da znam kako ujudno
poslušni mi bit želite,
na moju ovdje čas razbludno
jedno kolo isvedite,
i razblude veće cica 1670

na se uzmite slike i lica,
dio najdražijih od mladića,
dio najljepšijih djevojčica.
Ovdje nemani kolo čine pod trublu.

ČINENJE ČETVRTO.

SKAZANJE PRVO.

KRALJ VLADISLAV, KRAJEVIĆI, I SJEVERNICA.

KRALJ :

Krajevici plemeniti,
bojna Evropa kijem dići se, 1675
kijeh viteštva glas čestiti
po narodijeh svijeh slavi se,

sinka i ćerce piru moje
početak ste lijep podali,
jučerašne igre i boje 1680
vi ste slavu lijepu imali.

Od kraljevskih od sinova
i hrabrene tač mladosti
u veseļu ja sam ova
čeko take zamjernosti. 1685

Plemenito srce gdi je,
sve se imaju dike ufati,
vrijedan vitez ne umije
nego vrijedno djelovati.

Oro sivi po ničemu
većma izvrsnos svu ne kaže,
neg za što je gledat nemu
u sunčani zrak najdraže. 1690

Tim kako ste vi počeli
za čestitos mu podpunu 1695
častit blagi i veseli

moj drag porod, moju krunu,
srčano vas ja svijeh moļu,
da i tako zaglavite,
ugrskomu er pristolu 1700
tim neumrlu čas činite.

Od plavi će danas hrljih
bit potjera po Dunaju,
za kojijeme zvijeri vrljih
igre slijedit pak imaju. 1705

Vesela ova dostojte se
za jedno sa mnom doć paziti,
vječne ćete nim urese
pazeći ih priložiti.

KRAJEVIĆI:

Vedri kraļu i hvaleni 1710
nad sve od svijeta kraļe ine,
mi smo tako počastjeni
od kraļevske tve vedrine,

da će se od nas glasit svudi
vaše uzumnožne kuće hvala 1715
i blagoća tvoje čudi,
koja nas je zavezala;

tim smo spravni svi dvoriti
vrijedna i slavna tako kraļa,
i od zvijeri moć paziti 1720
igre i brzijeh korabaļa,

a najliše gdi želimo
svi kolicu segaj dana
što god lijepa da vidimo
i od bojnoga tatarhana, 1725
i gdi s nami glasovita
Sjevernica nahodi se,

koje razum svega od svita
hvali, pjeva, i časti se.

KRALJ :

Sjevernica vazda je bila 1730
od velika nami uresa,
i za našu čas tvorila
mnoga djela i čudesa,

za to i sada u mjesta ova
na kraljevski naš pir doći 1735
nije ktjela bez darova
od velike scijene i moći.

Ne bi bilo pune slave
bez došastja ne srečnoga ;
ufam da će pirne sprave 1740
ona uzmnožit dana ovoga

SJEVERNICA :

Svijetli kralju i čestiti!
sve što je znañe moje jako
držana sam ja služiti
gospodara blaga tako. 1745

Uzmnožito vaše pleme,
pripijevano po svem svijeti,
u svako je doba i vrijeme
meni bilo na pameti.

Je da i naprijed višni poda 1750
kazati mi harnijem djelim,
da vašega čas poroda
i napredak svaki želim.

KRALJ :

To svi od tebe mi čekamo,
o kraljice mudra i znana, 1755
tim hodimo da gledamo
igre ovega blaga dana

SKAZAŃE DRUGO.

BISERNICA, DUNAJKA I DVORKIŃICE.

BISERNICA :

O ljubene me družice,
ke gledane jeste od mene, 1760
kako drage me sestrice,
jedne od majke porodjene,
eto je veće ukazala

zora svijetu lijepos svoju
s vijencem rusa, ke je ubrala 1765
u rajskomu perivoju.

Za glasnicom svojom eto
poće i žarko sunce sjati,
da kroz pogled drag i svijeto
nebo i zemlju svu pozlati. 1770

Tim se veće put našega
perivoja uputimo,
ponosita dana ovega
igre lijepe da pazimo. 1775

Od korabał i od zvijeri
kad potjera dospjet bude, 1775
i vi lijepoj u potjeri
sprav'te tanćac pun razblude,
neka lijepa Captialava
bude i dragi moj vidjeti, 1780
ko njihova nami slava
najveće je na pameti.

DUNAJKA :

Razložno je, o kralice,
da častimo dana ovoga 1785
mi tve drage dvorkińice,
tvoga draga ljubjenoga,

i da veću neg sve ostale
ukažemo čas i slavu,
pjevujući tvoje hvale
i hrabrenu Captialavu.

Za tač slavnijeh vjerenica, 1790
kijeh je hvala svud velika,

od budimskih svijeh diklica
neizmijerna se prosi dika.

Ne za drugo zora bijela
lijepa ovako hotje iziti, 1795
i došastje tač vesela
dana nami objaviti,

nego da vas dvije kralice,
dvije zemalske zore uživa,
kijeh ponosno svijetlo lice 1800
i ljepota suncu odsiva,

navlastito tve lijeposti,
o gospođe naša izbrana,
gdi sve rajske izvrsnosti
združila je narav znana. 1805

U bisernoj Kamenici
vedre kuće ti hrañena,
ko si biser u prilici,
biserna si tako imena.

Nu, što ti je ures vječni, 1810
pridobivaš biser pravi
kroz drag biser ne izrečeni
dobrostive tve naravi.

Tim od tvoga Vladimira
ti ljubjena veomi jcsi, 1815
koga srećna tvoja vira
uzdigla je do nebesi.

Ovdi se čuje glas vilini, gdje pjeva ovu stancu, koja slijedi.

Hodi, hodi
u slobodi,
draga, gdi tvoj drag te zove, 1820
na vesela
slatka djela,
na razblude, na celove,
na ljubene čestitosti.

DUNAJSKA :

Ali do čim putom gremo 1825
u perivoj naš uresni,

koje su ovo ke čujemo
pune uresa slatke pjesni?

Glas vilihi slijedi:

Lijepo ti je,
drago ti je, 1830
kad dva mlada zalubjeni
sva čestita
vode lita

u veseju sjedinjeni,
u raskošah, u radosti. 1835

Čestita je,
blažena je,
i dostoji vječnu diku,
ona vila, 1840
ka je mila

krajevskomu ljubovniku,
ki je stravjen s ne lijeposti.

Hodi, hodi
u slobodi,
draga, gdi tvoj drag te zove 1845
na vesela
slatka djela,
na razblude, na celove,
na ljubene čestitosti.

BISERNICA :

Zanijele su sasma mene 1850
ove pjesni ponosite,
za slušat ih, me ljubjene,
ovdi tančac izvedite.

Ovdi tanac vodi se; glas vilihi.

Hodi hodi
u slobodi i. t. d. 1855

O vile čestite,
gizdavom na licu
ke rusu nosite
i bijelu ružicu,
ne mojte dni gubit, 1860
ne mojte bit ljene

s družijem se zaljubit,
od kojih ste ljubjene.

Ljubiti je stvar prava,
i nije od više,
arce vam tko dava,
tko za vas uzdiše.

1865

Zvijer se ima zvati
ne ljudske naravi,
ka ne će da vrati
na ljubav ljubavi.

1870

Hodi, hodi
u slobodi i. t. d.

A ka je spoznana
blaga diklica,
dostoji bit zvana
nebeska božica.

1875

Da bude sve steći
ljubavi, ke žudi,
sve danke vodeći
u vječnoj razbludi,
uživat se ne kaj
ka može na svitu:
ljuveni slatki raj
u bitju čestitu.

1880

1885

Čas, kripos, poštenje,
tašta su imena;
najljepše življenje
rados je ljuvena.

Hodi, hodi
u slobodi i. t. d.

1890

DUNAJKA :

Paklene su ovo svijesti;
strah me, da ovdj varka nije;
uklonimo se, nije nam cknjeti,
od skrovene cvijetjem zmiije.

1895

Ali koja od onuda
zla nakazan k nami teče?

tatarhan je gusa huda,
bjež'mo, družbo, tja daleče.

DWORKIŠION :

Na kraljicu našu stavi 1900
silne ruke gusar kleti;
gdi ste Ugri, gdi ste Slavi?
tecite je nemu oteti.

DUNAJKA :

Tec'mo ureda teške i prike 1905
ove zgrade kraju riti,
neka vodi sve bojnike,
da silnika zla uhiti.

Ko će u gnevu bit ognenu,
kad začuje glas nemio,
da mu je kćercu obljubjenu 1910
hudi Oritrijes ugrabio.

SKAZANJE TREĆE.

VILOZMAJ U PRILICI ORITRIJESA U KOLIJEH OGŃENITIJEH
S BISERNICOM UGRABJENOM.

BISERNICA :

Vajmeh, tko me ovo uhiti,
koji gusar strašni ovo je?
Ne mojte me ostaviti,
ne dajte me, drage moje. 1915

VILOZMAJ :

Ne straši se, djevojčice,
moja željo uzdisana,
moguće si sred desnice
Orijetresa tatarhana.

BISERNICA :

Ne drži me, zli gusare, 1920
vajmeh meni, ne drži me;
što paklene kroz privare
tve viteško ružiš ime?

To li je kripos tvoja bojna,
to junačke tvoje moći, 1925
za ovako nedostojna
djela u naše strane doći?

To li je rukom tjet hrabrenom
bit glasovit po svem sviti,
blaga gosta pod imenom 1930
tuđu ljudi osvojiti?

Gdi si, čačko moj ljubjeni,
gdi si, brače, Gradimire,
gdi, najveće ucviļeni
vjereniće Vladimire? 1935

Gdi ste ugrski zatočnici?
Što svi tijekom ne tečete,
nepravednoj da desnici
mlađahnu me, jaoh, otmete?

Gdi si, bojna i hvalena 1940
Captialava ma sestrice,
gdi si, majko ne rodjena,
mudra i znana Sjevernice?

Što trpite, da himbeni
Tatar tužnu tja vodi me? 1945
Ne drži me, vajmeh meni,
zli gusare, ne drži me.

Kud uteče, što me ostavi,
o Dunajko, drugo mila; 1950
ovo je oni san nezdravi,
ki sam jučer tebi odkrila.

Ja sam ona golubica,
sad me poznam tuge i vaje,
ku grabeća grda ptica
iz nenadke zgrabila je. 1955

Ali, vajmeh, s nijednijeh strana
na pomoć mi još ne hodi
nijedan vitez, nijedna obrana,
da me tužnu oslobodi.

Ke će od moga čačka dare 1960
steći, ko god obrani me!

1f 19. otmete] *rukop.*: otete.

BISERNICA.

Ne drži me, zli gusare,
vajmeh meni, ne drži me.

VILOZMAJ :

Utaži se, ma gospođe,
ja te ljubim ko sam sebe; 1965
da vas saj svijet na me dođe,
nije mi jaki otet tebe.

BISERNICA :

Tvoja ljubav bit mi ugodna,
zli krvniče, ne će vijeku;
za od tebe bit slobodna, 1970
u Dunaj ću skočit rijeku.

Volim ostat sred dubina
dunavskih ukopana,
neg grdoga Tatarina
ljubovnica bit nazvana. 1975

VILOZMAJ :

Ne ćeš toga govoriti,
ni rasrdna bit na mene,
kada budeš upaziti,
od kakve sam ja kralj sciijene. 1980

Odkle u crno Volga, i Tana
u hvalinsko teku more,
svi do ledna oceana
tatarski me kralji dvore.

Tako i tebe dvoriti će
mu ljubovcu dragu i milu; 1985
ne odriči se od tve sriće,
koju držiš u tvom krilu.

BISERNICA :

Nisi ti kralj, zli tamnjače,
ni svijetloga porod kralja,
neg potišten gusar pače, 1990
rug u prikor svijeh zemala;
malo velim, duh pakleni
pod hipom si ti ljudskime

ne drži me, vajmeh meni,
zli gusare, ne drži me.

1995

Ovdi se Vilosmaj saletiva put nebessa u kolijeh ognenitijeh

ČIŃENJE PETO.

SKAZAŃE PRVO.

KRAĻ VLADISLAV, GRADIMIR, VLADIMIR, KRAĻEVIĆI,
I VOJSKA UGRIČIĆA.

KRAĻ:

Kud otide gusar kleti,
zli nevjernik kud se odijeli,
ki smje ćercu mu oteti,
ki pod staros mene ucvijeli?

S vileničkijem hitrinami
naše u zemlje doć ovako,
i učinit danas nami
bezakoŃe toli opako!

2000

Skoč'te za nim, moji mili,
pedepšite glavu priku,
ako ste igda vi skočili
za čas moju, za mu diku.

2005

I po kopnu i po moru
slijedite ga slijedom svudi,
tešku a pravu da pokoru
bude podnijet za grijeh hudi.

2010

Ah, ljubjeno moje dijete,
pod zlom ti se zvijezdom rodi,
huda ti te sreća srete,
teško ti se zlo dogodi!

2015

GRADIMIR:

Smiri, ćačko, boli hude;
da himbeni gusar ļuti
u pako se sakrit bude,
svudijer ga ću ja stignuti.

Ne ću pristat ištuci ga 2020
 po državah svega svijeta,
 dokle obijesti sve ne izriga
 pod mom sablom gusa kleta,
 dokli oholaj glavi bojna
 ne ukaže moja sabla, 2025
 u ka upada zla neizbrojna,
 tko krajevske kćeri ugrabla.

VLADIMIR :

Od mene se taj osveta
 i od desnice moje prosi,
 komu je draga luba oteta, 2030
 ku zli Tatar dalek nosi.

Sam za nime ja ću poći
 u tatarske pokrajine,
 nigdje ni u dne, ni u noći
 ni malahno ne počine, 2035

dokle bojnomo mom desnicom
 sve me tuge ne rasladim,
 i s otetom vjerenicom
 još mu srce ne izvadim;
 dokle kremske sve gradove 2040
 ne požežem, ne popalim,
 i negove zle dvorove
 sa svijem zidom ne razvalim.

GRADIMIR :

U našoj si zemlji uvrijedjen
 za jedno s nami; tim od mene 2045
 ima gusar zli bit slijedjen,
 i od vojske me hrabrene.

Moji vitezi, pripravite,
 da osvetom ne krzmamo,
 koće i plavi strelovite, 2050
 zla gusara da tjeramo.

I po suhu i po vodi
 sve mu pute obtecimo,
 je da kako nam se zgodi,
 da ga s plijenom uhitimo. 2055

UGRIČUĆ :

Kraleviću bojni i slavni,
ne jeda se i ne smeta;
mi smo s tobom doći spravni
za zlom gusom na kraj svijeta.

Svi su koši osedlani, 2060
sve korabje oružane,
da se Tatar ne poznani
slijedi po sve kraje i strane;

koga gdi god sustignemo, 2065
s negovome lutom štetom
poznati mu činićemo
koga uvrijedi s grabšom kletom.

KRAJEVIĆI :

I mi ćemo s vami bojne 2070
sjediniti naše moći,
i gusare nedostojne
s vam pedepsat za jedno doći.

Krajevici gdi su ovaci, 2075
pripijevani po svem svijeti,
svi Tatari nijesu jaci
našoj vlasti odoljeti.

Družina nas ne izbrojena 2080
na ravnini bojnoj čeka,
slijedit, tjerat pripravjena
Tatarina huda i prijeka.

Od kopja bi našijeh teškijeh 2085
uzdržano nebo bilo,
kada bi se vrh viteškijeh
našijeh glava oborilo;

a neg vrha tatarskomu 2085
jednom kraju doć ne ćemo,
kad na poļu junačkomu
junački se s nim udremo.

GRADIMIR :

Velika vam hvala budi,
plemeniti krajevici,

ki družite mene svudi, 2090
i u veseļu i u nesrići . . .

ali, o moji verni, gdi je
Captialava ma ljubjena ;
da i ona jošter nije
s hude varke ugrabjena ? 2095

Čija sila, čija desnica
nu bi oteti bila jaka,
ka je prva zatočnica
vrh najbolijeh svijeh junaka ?

VLADIMIR :

Nije mjesta hrabrenosti, 2100
gdi viliņa robi sila,
ka je muoge svom hitrosti
vitezove privarila.

Da nu nijesu primamili
u zid oni viloviti, 2105
čim se bojna dikla sili
Bisernicu sloboditi ?

UGRIČO :

Vrh brzecijeh koņa ognjenijeh
odnesena je Bisernica,
ko smo čuli od ljubjenijeh 2110
ne žalosnijeh dvorkiņica,

ke, pogledom sve dokli su
nu slijediti jake bile,
od otete dikle nisu
oči svojijeh odvratile. 2115

KRAL :

S tijem načinom ako bude
Captialava jošte oteta,
u koje smo pali trude,
ko je teška naša šteta !

Ah, nesrećni Vladislave, 2120
nad svijem inijem nesrećnima,
ovo li su pirne sprave,
koje spravi tvojijem drazima ?

U komu si plaču i cvilu ?
kad si mogo promisliti,
da s nevjestom ćercu milu
ovako ćeš izgubiti ?

2125

Tko će drage moje oteti
huda od kraja i nemila,
ako ne ima, za letjeti
moć za nime, laka krila ?

2130

Ah, ljubjene ćerce moje,
ah, izbrani naši uresi,
u kakve nas nepokoje,
uvališe teški udesi !

2135

SKAZAŃE DRUGO.

SJEVERNICA S KOŃOM KRILATIJEŃ, BISERNICA,
CAPTISLAVA I ISTI.

SJEVERNICA :

Što ste srca tač nemirna,
vedri kraju, što tužite,
ter veseļa slavna i pirna,
kako dosle, ne slijedite ?

2140

Evo vaše Bisernice,
ka vas drži nepokojne,
i ne drage slobodnice,
Captislave lijepe i bojne.

Našla su se brza krila,
ka, za smirit vaše smeće,
lijepu vil su izbavila
silne od ruke i grabeće.

2145

Hotjela je višna osuda,
da pravednijem bio dan svane,
a nepravda kleta i huda
tamna i ružna da ostane.

2150

Pokloni se ćačku milu,
Bisernice lijepa i znana,
ki bi u gorkom s tebe cvilu
s družim svojijem segaj dana.

2155

KRALJ :

Držim li vas ja za ruku,
ali tašte vi ste sjene,
me diklice obljubjene,
ke mi daste gorku muku?

Kako, kóerce, zgoda prika
ne nadane tvoje štete,
ćaćka i braca tvoga smete
i dragoga vjerenika! 2160

BISERNICA :

Dragi ćaćko, s me nesreće
ja se ne bih toli smela,
kolik što sam vaše smeće
ared me tuge providjela. 2165

Hvala višñem kraju od nebi
i razumnoj Sjevernici,
i, koja me vraća tebi,
Captislavi moj sestrici ; 2170

da me ona silne od ruke
nije na vrijeme slobodila,
od bolesti teške i muke
do brzo bih mrtva bila. 2175

Neka moje slobodnice
spovjede vam, kako mene
otele su od desnice
nemilosne i himbene.

KRALJ :

I prije su od pokoja
bile nami ne nadana
Sjevernica mudra i moja
Captislava izabrana ; 2180

tim nam pomoć dat hotješe
i u današnjem one trudu,
ćim mlađahnu tebe oteše
tatarhanu silnu i hudu. 2185

SJEVERNICA :

- Nije tatarhan ono bio,
 koji učini varku priku,
 neg Vilozmaj, koji u sliku 2190
 negovu se pritvorio,
 a to er Tatar zli goreći
 u ljubavi s dikle lijepe,
 i neprave pun pohlepe
 da ju bude silom steći, 2195
 Vilozmaj se hitri u nega
 priobrati i obrnu,
 silnom grabšom ter nasrnu
 smesti rados dana ovega. 2200
 Ja, videći toj, najbrže
 nađoh bojnu Captislavu,
 zlobna srca hudu spravu
 da razčini i razvrže.
 I za što sam noj donijela
 jučer prsten viloviti, 2205
 sva kolika ki na sviti
 vilenička smeta djela,
 rijeh joj : slavna zatočnice,
 pospješi se, sad je vrijeme,
 da se budeš služiti nime, 2210
 a za obranu Bisernice.
 Ter učeći nu, kako će
 vileniku bijesnu i kletu
 ugrabiti diklu otetu,
 i negove smrsiti zloće, 2215
 učinih joj uzjahati
 na krilata koňa moga,
 da gusara nemiloga
 s nim po nebu gre tjerati.
 Ko se za nim tad zaleti, 2220
 ko li ga je smela i stigla,
 i lijepu mu plijenu digla,
 ona vam će spovidjeti.
 Ne ckni, lijepa ma gospo
 sve po tanko kaži nami, 2225

ko tva kripes vrha dođe
pakljenijema hitrinami.

CAPTIVLAVA :

Ko me vješta Sjevernica
na krilata koža stavi,
brz poda mnogom kako ptica
on se u nebo taj čas savi; 2230

česa ptica, od sjevera
i od muhe brži oghene
vilenika zla zatjera,
i odnese prida ņ mene. 2235

Ja leteći nega okolo
od letuštijeh činih zmaja
oghenito svrnut kolo
više rijeke od Dunaja.

Pripasti me on cijeneći
tatarhana bojna slikom,
suproč meni sta leteći
s oholastim prem velikom. 2240

Vrzi, ja rijeh, zli tamnače,
vrzi obličje tuđa lica,
nesreća te tva potače,
da te satre ma deanica. 2245

I da ne imah miso veću
za slobodu dikle mlade,
silnom gusaru i grabeću
osjekla bih glavu tade. 2250

Tim hitrinom po nauku
Sjevernice, dike naše,
uzeh lijepu vil za ruku,
da mladjana za me uzjaše, 2255
pak prstenom vilovitijem
teguh zloga Vilozmaja,
da s kolima ognjevitijem
pade u rijeku od Dunaja.

Ne ktjeh uzet život nemu, 2260
videći ga sijeda i stara ;
pri očitu zlu svojemu
sam neka se satre i skara.

Potonuše u dno rijeke
silna kola i strašiva, 2265
a na krajne žale meke
sa zlom dušom on ispliva.

SJEVERNICA :

Koji posta rug i vika
toj videći, koja slava,
od krajeva i bojnika, 2270
koji bjehu vrh Dunava.

Po korablah truble slavne
u glas bojni zapjevaše,
svi slaveći čas poglavne
i krajevske kuće naše. 2275

Ali ko se tad zasrami
silni Oritrijes na toj djelo,
videć da se hitrinami
negovijema odoljelo. 2280

U kakvoj se našo smeći
s tvrđe svoje vilovite,
s bratjom svojom on pazeći
ruge svoje svijem očite. 2285

Kako huka, kako žali
s čestijem glasim oholima,
kako nebo žeže i pali
ognenitijem uzdasima!

VLADIMIR :

Vele za nas ti učini,
Sjevernice mudra i znana,
i u sjevernoj pokrajini, 2290
i sred našijeh ovijeh strana;

nu slobodu, ku je imala
po tvom znađu moja vila,
činjenja je tvoja ostala
sva kolika nadvisila. 2295

S tve dobrote mi živemo,
i uživamo zrak sunčani;
dokle živi uzbudemo
bićemo ti sveđ držani.

BISERNICA :

Zahvaľam ti ja veomi, 2300
o kraljice glasovita,
koja ovako varke slomi
vilenika vuhovita.

S tve mudrosti sinka moga
Captislava bojna i mlada 2305
jur izbavi zla smrtnoga,
a ćercu mi vrati sada.

Neizmjerne uđivamo
mi po tebi dare i sreće ; 2310
uput'mo se, ne krzmamo,
na obilne gozbe veće.

Jedan od vas, moje dike,
moji drazi vitezovi,
naše goste sve kolike
pođ' na srećni pir dozovi. 2315

SKAZAÑE TREĆE.

ORITRIJES, GRABISLAV, STRAŠIMIR.

ORITRIJES :

Ovako se tuđe u ruke,
tatarhane, ti spustiti,
i stvar, koju s malo muke
sam si mogo izvršiti!

Na ovi naćin slavnu i bojnu 2320
dat uzeti tvoju sliku
potištenu, nedostojnu,
i sramotnu vileniku,

da na oćim svega svijeta
ovi ti se rug dogodi, 2325
da pođ ime tvoje oteta
diklica se oslobodi.

Ah, himbeni Vilozmaje,
pse od nijedne ruke i vire,
ka te zla ćes potakla je
graditi mi sej nemire? 2330

Podat meni razumjeti,
da znaš tuđe zgođe i sreće,
a ne umjet prividjeti
tvoga ruga, moje smeće. 2335

Ugrabjenu djevojčicu
taj čas meni ne podati,
kroz junačku mu desnicu
da je budem ja čuvati,
nego nijednu za potrebu 2340

ktjet, zlostari tamna opaka,
s nom letjeti pak po nebu,
a ne moć je branit paka.

Za što me si uzhranio,
po svem svijetu da se slavim, 2345
kad si ovako sad smotrio,
ovijem rugom da zaglavim?

Ne bio vitez ja hrabrieni,
poznat svemu po sjeveru,
ako s tvojjjem teškijem meni 2350
zlom ne platiš tvu nevjeru.

Za vrat ga ću psa stisnuti,
da mi u rukah dušu izriga,
pak u nebo nim metnuti,
da svijet veće ne vidi ga. 2355

Gdi su sluge moji verni,
da mi ureda dovedu ga?
Ah, prikore moj čemerni,
ah, sramote moje i ruga!

GRABISLAV :

Ne smeta se, naš drag brate, 2360
ne mo ćutjet gorka vaja,
rug ne može pasti na te
obružena Vilozmaja.

Neka tamni vilenici
čine otrovne čari svoje; 2365
mi hrabrieni zatočnici
čin'mo, što nam dostojno je.

Naša će ti silna ruka
u Budimu danas gradu

na očima svega puka
steći opeta diklu mladu. 2370

Gdi su naši mači smioni,
naše bojno srce gdi je,
tko da nam se ne pokloni,
tko da se oprijet nami smije? 2375

STRAŠDMIR :

Jedan malijeh od djetića
gre s velikom hitnom odi ;
poslušajmo pomno, cica
s koje stvari k nami hodi.

SKAZANE ČETVRTO.

ISTI I NANIN DJETIĆ.

NANIN :

Došo nam je glas, da nije 2380
ono, kraju, vitez bio,

Vilozmaju hitrom ki je
Bisernicu ugrabio ;
pod odjećom od bojnika
Captislava mlada je bila, 2385
ka je ohola vilenika
u toj slici obružila.

ORITRIJES :

Jedna žena obružiti
moć vitešku moju sliku,
jedna žena postaviti 2390
smjet se na stvar onoliku !

Zakopaj se, Oritrijese,
u dno zemlje živ najbrže,
ako ureda s tve glave se
ovi tamni rug ne svrže. 2395

Jedan od vas, verni moji,
bez krzmaña teci sada
k nedostojnom kraju, koji
zemlje ugrske ove vlada.

- Naći mu ćeš zeta i sina 2400
 i sve ostale vitezove,
 da ih moja veličina
 na krvavi svijeh boj zove;
 na me i braću moju bojnu
 sve što mogu neka prije 2405
 vojsku izvedu neizbrojnu,
 da se s nami samijem biju,
 er smo spravni ukazati
 pod oklopjem segaj dana,
 da se imala meni dati 2410
 Bisernica izabrana.
- Noseći im glas smioni
 ove žeļe naše općene,
 nitkomu se ne pokloni,
 od nikoga ne čin' scijene. 2415

NANIN :

- Ne smeta se i ne stara,
 o moj svijetli kraļeviću,
 tač velika gospodara
 mali sluga služiti te ću ;
 nu kad lijepu Bisernicu 2420
 ti dobiješ, nađi meni
 ku god mladu ljubovnicu,
 i ovi junak da se oženi.

ORITRIJES :

- Pođi ureda, nu s tobome 2425
 svi tri sada mi hodimo,
 da s desnicom junačkome
 ove riječi potvrdimo.

SKAZAÑE PETO.

VILOZMAJ sam :

- Ah nesrećni Vilozmaje,
 ka ti sila svijes zaslipi,

- da zanoriš u ove vaje, 2430
 da upadeš u ove škripi?
 Kako lijepa mladca ohola
 bjeh se služiti uputio,
 i brzijeh vrhu kola
 u nebesa zaletio ; 2435
 kada silna moć nebeska
 u najveću moju slavu
 obrati se i zatrjeska
 iz vedrine na mu glavu,
 ter bez dikle lijepe i mlade, 2440
 ku put kremskijeh vodijah kraja,
 upazih se iz nenade
 posred rijeke od Dunaja.
 Što visocijeh vrh oblaka
 digoste me, zle napasti, 2445
 da iz visina ovijeh paka
 činite mi niže pasti ;
 da me jedna djevojčica
 obružiti bude ovako,
 i oboriti zemlji nica, 2450
 malo mañe s neba u pako ;
 da ja, koji tijekom oholijeh
 ustaviti mogu rijeka,
 ñe brzini ne odoljeh,
 ñe ne uzdržah silna tijekom ? 2455
 Ti si, hitra Sjevernice,
 od svijeh zala meni kriva,
 ka slovinske moć bojnice
 oruža mi suprotiva ;
 ti si krilim letuštijeme 2460
 brza koña ñoj dovela,
 i dala joj prsten, kijeme
 me hitrine sve je smela.
 Kad je ovaka sila od neba,
 s mojim jadom usionim 2465
 na sramotu moju treba
 jaćemu se da poklonim.
 Tim vas mećem sa zlom česti
 sva viliña kleta dila,

- u ove ruge i bolesti 2470
 koja me ste uvalila ;
 koja moga Oritrijesa
 činiste mi obružiti,
 kad ga cijernih do nebesa
 s mojijem znañem uzvisiti, 2475
 neka ugrske sve krajine
 i slovinske zemlje poju
 me prikore i krivine
 i sramotu tešku moju.
 A i ti, bijesni tatarhane, 2480
 u zlu tvomu zasljepjeni,
 me kriposti narugane
 velik dio jesi meni.
 Ti bi uzrok, da se pružim
 na visoke danas plijene, 2485
 i da djelom tijem obružim
 iznenadke tebe i mene.
 Bjestuj, slijedi mahnitati,
 sve Ugre silne na boj zovi ;
 strah me, brzo da ćeš znati, 2490
 kakvi su ovi vitezovi.
 Vilozmaje, bjež' od nega,
 kad mu je družba tva nedraga,
 usred mjesta najdivjega,
 gdi ljudskoga nije traga ; 2495
 ukloni se pri zloj sreći,
 veće se ovdí za n ne ruži :
 malo dobra može steći,
 tko neharne kraje služi.
 Neka s mladcim oholima 2500
 ma viliña tvrđa ostane,
 ka će s glasim nesrećnima
 u kreamske se vratit strane.
 Vi me odnes'te, crni oblaci,
 u dno ledne Grotlandije, 2505
 gdi kraľuju mrazi jaci,
 gdi zrak sunčan vik ne grije ;

- pače ureda sad se suni
 strašni šijun s gar s nebesi,
 i da žele moje ispuni, 2510
 tja me iz ove zemle odnesi;
 jošte oholi pako isprazni
 sve što crnijeh sred ponora
 drži srda i nakazni
 hudobnoga kleta zbora; 2515
 pošli ohole sve Gorgone
 i Kimere sve nemile,
 Polifeme, Gerione,
 Sfinge, Arpije, Hidre, Scile:
 neka za mnom lete, dokle 2520
 doprate me plačna i ružna,
 gdi me osvetno nebo prokle
 ma dospjeti ljeta tužna;
 neka ostanu ukopani
 u pustošnoj goloj gori 2525
 doradjeni u ovoj strani
 moji ruzi, moji prikori.
 (Ovdi odnosu Vilozmaja.)

SKAZAŃE ŠESTO.

VLADIMIR KRAĹ NA PRISTOĹU S KRAĹEVIĆIM I S UGRSKIJE ME
 VITEZOM, TATARHAN ORITRIJES S BRAĆOM, GRADIMIR, VLADI-
 MIR, BOJNISLAV, I SVAK OSTALI, KI JE NA OVEMU PRIKAZAŃU.

KRAĹ:

- Ja mñah, bojni tatarhane,
 i bi razlog to scijeniti.
 da ti s braťjom u ove strane 2530
 došo si nas počastiti,
 i za dobit veće hvale,
 časteći nas i slaveći,
 da kraļeve sve ostale
 radostim ćeš tvom priteći; 2535
 a ti priko puta i reda
 s vileničkijem prvo djeli

poplesati ki grabeće
vaše glave jesmo jaci. 2575

BOJNISLAV :

Ne scijen'te se sakrit moći
u onu tvrđu vilovitu,
ni da vam će od pomoći
ičija hitros bit na sviti.

Veće u družbi s vami nije 2580
vuhvenoga Vilozmaja;
vidjeli ste kako plije
osramotjen sred Dunaja.

Ako vas je obružiti 2585
jedna dikla bila jaka,
što vam će se dogoditi
od ovaka tri junaka.

STRAŠIMIR :

Dosti taštijeh riječi, dosti,
ovdi mjesta nije nima;
junačke se hrabrenosti 2590
kažu stvorom, ne riječima.

Odgovora tvoga otrovna
naša će nas svetit sila.
koja nije nigda skrovna,
neg očita svijetu bila; 2595

i kada vas pedepšemo,
od tri ohole glave vaše,
svi trojica zgradićemo
tri junačke bojne čaše,
na čas krune kijem tatarske 2600
često ćemo napijati,
i sramotu zemlje ugarske
s tezijem djelom pripijevati.

VLADIMIR :

Zli krvnici zamuknite
s besjedome tom nemilom, 2605
ter svi ovamo pristupite
vaše snage kazat dilom.

ORITRIJES :

Pristupamo, branite se
od junačke naše moći,
sad poznati djelom će se, 2610
ko će komu vrha doći.

Ovdi se biju, i do nekoliko vremena pada Strašimir.

BOJNISLAV :

Zli krvniče, sad napij se
tvoje krvi bojne iz čaše,
tva zahvala izvrši se
štetom glave tve, ne naše. 2615

GRADIMIR :

Vidiš, bojni tatarhane,
ovdi mrtva brata tvoga,
i da s vaše nije strane
boga, pravde, i razloga? 2620

Tim se nami vi pridajte,
za s nim ne imat smrti prike,
i častite i poznajte
za vaše nas dobitnike.

Mi ne ištemo druge osvete,
ni ćete nam sužni biti, 2625
izvan samo da rečete,
da ste od nas pridobiti.

ORITRIJES :

Mi se pridat, mi vam rijeti,
od vas da smo pridobijeni,
mi vam ne moć odoljeti, 2630
mi bit tako potišteni?

Čas ne ćete tu imati
vik od živa Oritrijesa;
po smrti ću s vam se rvati
na sramotu od nebesa. 2635

VLADIMIR :

S nebesim se ne zatjeći,
o nevjerni nesvijesniče,

mahnitos te zlo potiče,
te otrovne rigat riječi.

Ovdi se slijede bijući i Vladimir govori:

Bojne ustav'te vaše vlasti, 2640
o hrabri druzi moji,
da zli Tatar, ko dostoji,
moje od ruke bude pasti;

neka moja vjerenica 2645
može poznat i vidjeti,
da je od klete guse osveti
sama bojna ma desnica.

ORITRIJES:

Nu hotjej se i ti ustavit,
moj drag brate Grabislave,
ja ću na njih sam udarit, 2650
i splesati silne glave.

Ovdi se bje sam Vladimir i Oritrijes, koji do nekoliko pada
smrtno ražen.

VLADIMIR:

Hoć' se pridat, Oritrijese?
Vidiš u kom ti si bitju,
ja ne ištem druge urese,
izvan slave mom dobitju. 2655

Za sve s tebe nepravredno
uvrijedjeni mi smo bili,
darivam ti život mili
i slobodu s njim u jedno.

ORITRIJES:

Ni slobode ni života 2660
iz tvoje ću ruke uzeti;
ti me ovezijeh od sramota,
o desnice ma osveti!

VLADIMIR:

Jošter se rveš, zli gusare,
da me izdaš, da me raniš, 2665

jedovite još privare
u himbenom srcu hraniš?

Kad ne č' poznat me blagoće,
a ti moj gnev ktjej poznati,
ki za tvoje grijeha i zloće 2670
dostojnom te svrhom plati.

Ovdi Vladimir ubija Oritrijesa i govori:

Na ovi način gine i pada,
i u naprijed će vazda pasti,
s privarami tko se vlada,
s nerazlogom, s oholasti. 2675

GRADIMIR:

Prida nam se, Grabislave.
Vidiš mrtvu bratju tvoju.
Ne izgubi tvoje glave
u nepravom i ti boju. 2680
Bog dopusti, da odoli
naša kripas vašoj strazi;
s oholijem smo mi oholi
a s podniženijem vazda blazi.

GRABISLAV:

Pridavam se, pogrditi
tvu kraljevsku riječ ne mogu; 2685
vidim da mi brat se uhiti
suproč pravdi i razlogu.
Na suhu će mene zlatu
moja odkupit lubi draga,
i za moju ne će platu 2690
sve što ima štedjet blaga.

GRADIMIR:

Mi ne ištemo plate ine,
izvan samu čas u rati,
u rodne se pokrajine
bez odkupa kad hoć' vrati; 2695
pače s tobom i telesa
mrtve bratje tvoje odnesi,

od puna je nami uresa,
što nas jačijeh pozno jesi.

GRABISLAV :

Dobrota je, krajeviću, 2700
vrhu mene tva velika,
nom se svuda hvaliti ću
i držan vam bit do vika.

Nos'te, sluge moji verni, 2705
mrtve kraje k rodnoj strani,
i ustavite plač čemerni,
nije lijeka smrtnoj rani.

Oni, što sveđ srce jako 2710
kazali su čim živješe,
puni dike bojne tako
i dni umrle sve dospješe.

Naša tvrđa vilovita 2715
grob će ukopni nima biti,
ovake su slave od svita
i zahvale i dobiti.

KRAJ :

A sad pokli naši hudi 2720
i oholi protivnici,
kako višna pravda osudi,
satreni su svi kolici ;

vi hrabreni moji gosti, 2725
na pir slavni s nam hodite,
da krajevskoj u radosti
s nam se u jedno veselite.

A vi trubļe zapjevate, 2725
i ko svaki razlog prosi,
kraju od neba hvalu date,
ki tre krivijeh, prave iznosi.

IPSIPILE.

Rukopis: Ipsipile po gu. Donu Đore Palmota.

Imena koja ulaze u ovo prikazaće.

Vulkan }
Venere } Prolog.
Kupido }

Jazon, vojevoda od Argonauta.

Argonauti.

Anfion

Orfeo.

Ipsipile, kraljica od Lemna.

Polipso, ňe svjetnica.

Diklice, ňe druge.

Glasnik.

PROLOG :

VULKAN, VENERE, KUPIDO.

Prikaživa se spila od Kiklopa.

VULKAN :

Ustav'te se, ustavite
s vašijem kovom, moji ljubjeni,
priko vode valovite
ma Venere grede k meni.

Sin Kupido grede šnome, 5
potreba ih teška vodi;
odavna ih nije sa mnome
bilo u spilah ovijeh odi.

Ako srgbe zle njihove 10
ne budu oni ustavili,
što su ženam sve mužove
odi poklat učinili,

od desnice moje veće,
da bez ljubzi znam ostati,
u naprijeda nijedne ne će 15
kako i dosle službe imati.

Ja ću kovat nima strile,
da od svud, gdi god sunce grije
objestovat ljudi sile,
kad potrebe take nije; 20

a da od Lemna otok ovi,
gdi najveće mi slovemo,
svoja oružja svim bogovi
bez pristanka gdi kujemo,

sam ostane bez ljubavi, 25
i da u nemu nije nikoga,
me božanstvo da proslavi,
ni da imena časti moga?

Nu se k meni približaju ;
neka čujem, što će rijeti ?
Nu ako se veće kaju
oni od svoje nepameti. 30

VENERE :

Prem kako su naše žeļe,
mi smo tebe zamjerili,
o pridrago me veseļe,
u ognjenoj ovoj spili. 35

VULKAN :

Ko veseļe ? dragos koja ?
Ne ć' me veće privariti ;
pođi Marta boga od boja
besjedami tijem loviti. 40

Ako u predne biće svoje
ne povratiš otok ovi,
ne išti veće društvo moje,
nit me vojnom tvojijem zovi

VENERE :

Tej besjede tvoje kažu,
da si gnivan ti na mene,
i da imaš drugu dražu,
s kojom traješ dni ļuvene. 45

VULKAN :

Ko ti radiš proč razlogu
u Martovu biti krilu,
na isti način i ja mogu
oblubiti drugu vilu. 50

KUPIDO :

Ne bi majka Marta znala,
da mu oružja ti ne kuješ ;
tijem se uzrokom šnim sastala,
ti je šnime sadružuješ. 55

VULKAN :

S oružjem kovati umijem i mreže,
u nima hitati ljubene lupeže.
Majka se nu tvoja tijekom ne će hvaliti;
i ja ću nać, koja mene će ljubiti. 60

* VENERE :

Ako ti si bog ljubeni,
i od ljubavi ja božica,
ka je druga moj ljubjeni,
van ja, tvoja vjerenica? 65

Ljubav i ogañ stoje u jedno,
i među ñim nije boja,
tjekom je slićno i pravedno,
da si ti moj, a ja tvoja. 70

Ne rvimo se mi rijećima,
neg nastojmo sa svijem djelim,
da se vrijednijem vitezima
otok ovi naš naseli. 75

VULKAN :

Kad je taka tva požuda,
i kad to si namislila,
sad si slatka ma razbluda, 75
sad mi si uprav draga i mila.

KUPIDO :

Tvojijem se besjedam vas, majko ma, prido,
drugi će među vam bit rodjen Kupido ;
singu ina nu djela ištite vi temu,
er mojijeh ja strijela ne podah vik ñemu. 80

VULKAN :

Nu mi reci, ma ljubjena,
ke nahodiš ti načine,
bez ljudskoga da plemena
ovi otok ne pogine? 85
Er nemile ove žene,
koje u ñemu sad borave,

toli vrlo rasrčene
na sve muške jesu glave,
da odkli su svi kolici
poklani u njih ljudi bili, 90
božanstvenoj tvojoj dici
ki se nijesu poklonili,
smislit u glavi ne mogu čovika,
ni muške ljubavi, gdi je ženska sva dika ;
i netom pri kraju pomorca upaze, 95
s oružjem stupaju sve, da ga poraze.

VENERE :

Vrlinu ću tu njihovu
i nemilos ja snižiti,
i goruštu ljubav novu
u njih srca postaviti, 100

da koja je najgñevnija
i najvrlije sad pameti,
ta će biti najmilija,
i u ljubavi sva gorjeti 105

Za to slavnijeh vitezova
odi grede skup izbrani,
da se po nim zemlja ova
ludskijem rodom sva nastani.
Zgradili su oni od skora
plav, koja se Argo zove, 110
da plahoga budu mora
silne ukrotit nom valove.

Putim prije ne poznanim
ona morske vale brodi,
k državami inostranim,
gdi se zlatni run nahodi. 115

Vojevoda je zboru ovoga
vrijedni Jazon plemeniti,
ki Pelije dunda svoga
gre zapovijed ispuniti. 120

Ke protive, koje trude
s družim svojijem izbranima
prije neg sreću tu dobude,
mlad krajević podnijet ima !

Od vjetara boga Eola 125
 za to ja sam umolila,
 da učini mora ohola
 većma neg su igda bila.

Ne mogući s tega uzroka 130
 trpjet gniva valovita,
 na krajine sega otoka
 plav je došla glasovita,

i mnogo će proć vremena,
 prem kako su me požude,
 dokle voda rasrčena 135
 opeta se smirit bude.

Tim hrabrene zatočnike,
 pokli ovako vrijeme imamo,
 pustijem diklam ljubovnike,
 o ljubjeni moj, podamo. 140

Ti Kupidu momu sinu
 oštre i jake zgradi strijele,
 s kijem će snižit njih vrlinu,
 ljudsku družbu neka žele,
 najvećega ter sred boja 145
 među sobom ki zavrgu,
 da oružja silna svoja
 pridobita na tle vrgu.

i što je zenam priličnije,
 i za što ih vas svijet cijeni, 150
 svaka od njih neka b. je
 s dražijem svojijem boj luveni.

KRALJ:

Trijeba je, draga ma, da bude
 taj boj s prva među nami,
 toliko me pun razblude 155
 tvoj medeni govor smami.

O kreposti moje mile,
 gvozdolovci jednokasti,
 naredjene kujte strile
 suproć ženskoj oholasti. 160

Kupido će vam kazati,
 vješto dijete djelu tomu,

kakve imate nih kovati,
za ugodit srcu momu.

Sa svom moći, sa svom snagom 165
poslužiti nastojte me,
u koliko s mojom dragom
ja počinem kratko vrijeme.

KUPIDO :

Pođi majko ma ljubjena, 170
ja ću ćaćka odmijeniti,
strah me da ćeš izmrčena
bez mrčila danas biti.

ČINENJE PRVO.

JAZON I ARGONAUTI U DRIJEVU.

JAZON :

O sve grčke od mladosti,
moja družbo, lijepi cvijete,
ki po putu od kriposti 175
na neumrlu čas gredete ;

ki, rođjeni od bogova
i od kraljevske svijetle krvi,
silu morskijeh od valova
pridobili jeste prvi, 180

po junaštvu ter hvalenu
svud sloveći vrijednijem dili
dosle ljudem ne vidjenu
korablu ste sagradili, 185

ne toliko za ugrabiti
kralu od Holka run zlaćeni,
gdi se čini uputiti
moj sumnivi dundo meni, 190

kolik da svijem umrlima
tezijem djelom ukažete,
da pod nebom truda ne ima,
ki vi dobit ne možete,

i da vidi svak očito,
da junaka toga nije,

ki djelovat plemenito ko vi može i umije — neka okolo silno more s plasijem vjetrim punijem gniva valovite diže gore	195
i srći se vam protiva, i pomorske neka stijene, ke po crnom moru pliju, spravljaju se sjediñene, da nam našu plav razbiju ; neka drokun ognjeviti brani vunu tuj zlaćenu i valovi strahoviti, ki rigaju paru ognenu ; neka zemle, posijane zubim silna zmaja, budu vojske rađat oružane, za držati nas u trudu :	200
vaša krepos temelita s nebeskome zgar pomoći suprotivam svega svita moguća je vrha doći.	205
	210
	215

ARGONAUTI :

O vojevoda naš Jazone, tve viteško srce vrijedno i kripodne i smione zače u sebi žeļe u jedno, tim ti nebo prvo poda plahe ukrotit morske vode, vrh kijeh svijetla sva gospoda od Grecije s tobom hode.	220
U stećenu zlatna runa svakomu je na pameti vječne časti draža kruna, kom će svijetu sveđ živjeti. Ako želiš, ko nakazni pleše i kroti strašne i grde:	225
	230

Za stihom 228. slijedila je jedna strofa, kojoj se u rukop. sačuvalo od prvoga ha samo ko, od drugoga pr, od trećega pleme, od četvrtoga vrijedna.

evo Erkula, ki bojazni
ne ima od nijedne vrle srde.

To li na boj zatjecati
viteze bi hotio silne,
i razbijat i tjerati 235
suprotivne vojske obilne :

zatočnici s nam kreposni
Telamon je i Peleo,
i svom snagom svud ponosni
Meleagro i Tideo, 240

Euridamant, trijes od boja,
Ančeo, svake pun dobrote,
i u mlada ljeta svoja
naučan trudit Euribote.

To li slatko ko besjedi 245
družbu mlados tvoja prosi :
razumni te Nestor slijedi,
posred usta ki med nosi.

Izabrane ako ištemo
naučitele i pjesnike, 250
da u pjevanu njih slovemo
glasoviti po sve vike :

evo vrijedna s nam Hirona,
koji krepos zna svakoju,
i Orfea i Anfiona, 255
ki junačka djela poju.

To li bi nas žela bila,
da dohodne stvari znamo,
ka djelovat trudna dila,
ke susrestit zgode imamo : 260

Idmon, kruna svijeh proroka,
i Momso je s nami uresni,
koji otajstva sva visoka
odkrivaju znanom pjesni.

Ako .li nam jes potreba, 265
znat žestoke vjete vrle
i godine plahe s neba,
iz nenadi ke zaprle :

s nam su dika sve družine
Argo i Tifi, ki su iz mlada 270

naučili sve načine,
kijem se objiesno more vlada.

S izbranom bi družbom ovom
na nebesa mogo uziti,
a neg vrha doć valovom, 275
i ku žudiš čas dobiti.

JAZON:

Poznam, družbo moja slavna,
poznam, krune me viteške,
vaša srca želna i spravna 280
pridobivat trude teške,

i da družijeh nije bojnika
ljudska majka porodila,
kijem je draža čas i dika
i hrabrena svijetla dila.

Časno i vrijedno tko djeluje, 285

taj uzhodi na nebesa,
s krepostim se napreduje,
bez ke slavna nije uresa;
nu pokli je gnevno more
nas izvrglo na ove žale, 290
i naprijed se poč ne more
kroz nadmene morske vale:

za mudro se moć vladati,
dokle morski val pristane,
potreba je uzaznati, 295
koja su ovo mjesta i strane.

Uprav tvrda grada onega,
ki smo iz mora mi vidjeli,
sred zelena gdje se brijega
tja za gorom ovom bijeli, 300

o Nestore plemeniti
s Elkionom mudrijem hodi
pomno iskat i odkriti,
ka stanuju čeljad odi.

Od masline s granicama 305
prikaž'te se mjesta glavi,
da desnicu združi s nami,
strah i sumnu da ostavi.

NESTOR :

Izvrсна je ta požuda,
i cijec toga ne štedimo 310
naše sile, snage i truda,
uprav da se poslužimo.

JAZON :

Ida i Brute na onu goru
za stražane uzidite,
i po suhu i po moru 315
s pomnijem okom svud pazite,
a mi ostali, družbo izbrana,
da zamani nestojimo,
među nam se segaj dana
s bojnijem trudim natječimo. 320

A prem je ovo dan čestiti,
kad Grecija puna dike
glasovite po svem sviti
igre čini Olimpике;
i mi odi s naše strane, 325
za ne imati od njih želju,
sred ravne ih ke polane
ponovimo u veselju.

O Orfeo svud hvaleni,
o poznani svud Ifito, 330
ki ste iz mlada naučeni
djelovati plemenito;

o Kastore glasoviti,
po spartanskom polu ravnu
ki si obiko sved jezditu 335
na Cilaru kođu slavnu;

i vi ostali vitezovi,
ki na kođim boj činite,
običajnu na dan ovi
igru od kođa učinite, 340

od morskoga puta neka
budu odahnut kođi izbrani,
da za boja i za tijeka
pak su boje razabrani.

Bojna igraña viteškoga
tko dobitnik bude ostati,
Zelenka ću koña moga
ñemu i kopje darovati. 345

KASTORE :

O vojevoda naš izbrani,
za dan ovi počastiti,
ko ti hoćeš, mi smo spravni
tebe i družbu veseliti. 350

Izpraznos je zla junacim,
ki neumrlu slavu žude ;
za bit svijeto djelim jacim
trijeba je tjerat teške trude. 355

JAZON :

Ti Poluće i Čeneo,
vrijedni nad sve zatočnike,
Polifeme i Oileo,
kijem u snazi nije slike, 360

i vi, želni dike istine,
snažni Akasto, jaki Admeto,
i Neptunov sin Ergine,
plemenitijem djelim svijeto,
ponositijeh od desnica 365

rvite se snažnom vlasti ;
ki dobitnik, ki će nica
crnoj zemlji vržen pasti,
sabla zlatom okovana
za dostojnu čas i diku 370
od mene će bit podana
glasovitom dobitniku

POLUĆE :

Nam, vojevoda, dar najveći
ispunit je tvoje hoteñe,
tu želimo hvalu steći
trudno i bojno kroz čineñe ;
vitezu je plemenitu
čas neumrla veća plata, 375

neg da svoji na svem svitu
more od srebra, gore od zlata. 380

JAZON :

Periklene, ki je mio
razumnoga brat Nestora,
Deukalion, Nauplio,
čas našega svega zbora,
Asterion, Tatao, Plija, 385
i dva sina Sjeverova,
kijeh hrlina izvrnija
vrh inijeh je vitezova,

širokoj će na ravnini
iz daleka pješke teći, 390
kažuć, ko će u brzini
čas i pravu slavu steći.

S ogrļajom suha zlata
hrt, od vjetar brži ki je,
viteška će čas i plata 395
bit onomu, tko dobije.

PERIKLENE :

Čas i naša brzina je
za sretati zgone trudne,
i junačke tve stupaje 400
slijedom slijedit u noć i u dne.

Dostojan je vječne časti,
u kreposnijeh tko se izgleda
i ležećoj tamnoj lasti
u svom srcu mjesta ne da.

JAZON :

O Klimene, o Talete, 405
o kriposni Filoktete,
o Linčeo, koji do mjere
vješto iz luka potežete,

odredjena put biljega
redom ćete vi svi strijelit, 410
strijelovca ću najboljega
lijepijem darom obeselit :

luk će imati ćaćka moga,
ki je u mlados on nosio,
i kijem je nemiloga
kraja od Srbał pridobio.

415

FILOKTETE :

Biljeg, koji mi želimo
vrijednijem djelim dosegnuti,
vječna je slava, ku slijedimo,
i od kreposti pravi puti.

420

Put kreposti tko se strijeļa,
za uhititi ne urese,
taj dotiče do temelja,
i neumrlu čas ponese.

JAZON :

O hrabreni Eufete,
o naš vrijedni družo Ifiklo,
kijem je iz truda, za kijem grete,
vjekovito ime izniklo ;

425

o kreposni Palemono,
Menecijo, Ledeoiko,
hrabrenosti kijeh smione
ures leti svud visoko ;

430

ako hvalom dostojnome
pohvaļeni bit želite,
jakom stijenom tegotnome
među vam se umećite ;

435

ki dobitnik od vas bude,
oklope će tvrde imati,
da na bojne može trude
boļe u naprijed nastojati.

440

EUFETE :

Tvoji oklopi, tvoji dari.
drazi nam će veoma biti ;
nu vitezu tvrđe stvari
bojne od časti nije na sviti.

JAZON :

Snažni Eurito i Anfidama,
u veseļu svim općenu

445

rvite se među vama
 kroz junačku pes gvozdenu,
 i neka vas jošte slide
 Euricion, vaša dika, 450
 slavni vitez Etulide,
 ki je sunce svijeh bojnika.

Kaciga će lijepa, koju
 skova Vukan djedu momu,
 biti plata, tko u boju 455
 izvrsniji bude ovomu.

I vi ostali zatočnici,
 trud viteški kijem je mio,
 družite se svi kolici
 s ovijem, kijeh sam pribrojio, 460
 er ne samo dobitnike
 ja sam spravan počastiti,
 neg viteze sve kolike,
 u ovijeh igrah ki će biti.

ARGONAUTI :

Kreposno je tve nukaće,
 svaki od nas da ga slijedi, 465
 junačko je dugovaće,
 vrijedne vršit zapovijedi.

JAZON :

Sve što igara sred Grecije
 na dan ovi mi činimo, 470
 za stat odi veselije,
 draga družbo, ponovimo.

Erkule će vitez znani,
 ki ove igre iznašo je,
 sa mnom sudac bit izbrani, 475
 kako u slavno djelo svoje.

ERKULE :

Sve je lijepo, nu čim poje
 šire i ljepše nač budemo,
 da prikazat lašne i boje
 igre naše tu budemo. 480

Ti Orfeo s Anfionom,
kijem iz usta med izhodi,
slatkijem glasom i romonom
lijep početak nim da odi.

Vi pjevajte prvi, a paka
razumni će Hiron pjeti,
komu slavnijeh od junaka
sveđ su djela na pameti.

Tri junačke zlatne čaše
ja ću vami na dar dati,
na čas Arga, plavi naše,
kojijem ćete napijati.

Anfion i Orfeo pjevaju na izmjenju.

ANFION :

Višni Jove,
koj bogove
i vas ovi svijet gospodi,
uzdigo je
pjesni moje,
da za nima svak zahodi

ORFEO :

Bog Apolo,
koji okolo
svega svijeta svijetec grede,
poda meni
glas medeni,
stijene i dubja da me slijede.

ANFION :

Iste stijene,
zanesene
glasom slatke moje lire,
sa mnom išle
pak izišle
na tebanske jesu mire.

ORFEO :

Ako s tebe
grad od Tebe
bi sazidan slatkom lirom;

divje ljudi
vrle čudi
ja naučih živjet s mirom. 515

ANFION :

Ja mojima
građanima
put ukazah, s kijem se u skladu
bez sumnive
smeće žive
u rodnomu lijepu gradu. 520

ORFEO :

Izvrsniji
i mirmiji
građanskoga od života
ki vesela
živu sela,
gdi stoji prava svud dobrota. 525

ANFION :

Tvrđi gradi
od čeladi
vladani su puni znaña.
a neznanijeh
u selanijeh
nije kreposna djelovaña. 530

ORFEO :

Smeća i zloba
svako u doba
združena je s gradovima;
sred dubrava
blaga i prava
svoje stañe čelad ima. 535

ANFION :

Sred gradova
nije vukova
ni nemile srde druge;

a pastijeri
od zlijeh zvijeri 545
sve primaju jade i tuge.

ORFEO :

Ľudi štetni
i neumjetni,
često grade ki vladaju,
sve najgore 550
zvijeri od gore
svom naravi dobivaju.

ANFION :

Lijepi i mile
gradske vile
sunčanoga pune uresa, 555
svom dobrotom,
svom ljepotom
božice su od nebesa.

ORFEO :

Lijepos draga
i ćud blaga 560
od mlađahne pastijerice
pridobiva
i nadsiva
često gradske sve diklice,

ANFION :

Posred grada 565
lijepa i mlada
rodila se moja vila,
ka krepostim,
ka mudrostim
Paladu je pridobila ; 570
ne su oči
od istoči
ponosite dvije danice,
svijetlo čelo
i veselo 575
dvor nebeski, sunce lice.

ORFEO :

U dubravi
 dni boravi
 Euridiče ma izbrana,
 gizdavija 580
 i milija
 od ke lijepa nije Dijana ;
 svijetlo zlato
 i bogato
 ne su izvrsne rude kosi, 585
 čisto krilo
 mliko bilo,
 posred usta rusu nosi.

Hiron pjeva pod arpu:

Ni gradovi, ni dubrave,
 ni hvaljena jesu sela, 590
 gdi mladosti nije zabave
 na kreposna vrijedna djela.

Nastoj živjet časno iz mlada,
 od isprazne dalek lasti,
 porodnoga mjesta i grada 595
 želi uživat prave časti.

Nijedna bole stvar ne nuka
 plemenito na čineće,
 vrijedna i dobra ko nauka
 i kreposno odhraćeće. 600

Zaludu je svoje stare
 duzijem redom na svem svijeti
 brojiti svijetle gospodare,
 a nevrijedno pak živjeti.

Vas, vitezi plemeniti, 605
 ki čim s plavim lijepom grete,
 za zlaćeni run dobiti,
 svijetla od zlata čas ištete ;

ne toliko slavnijeh djela
 krv kraljevska svud spjevana 610
 u viteštvu šle naprijeda,
 plemenita koli odhrana.

Vidim, gdi vas u radosti
svijet pripijeva po sve vike
prave izgleda svijeh kreposti 615
silna mora dobitnike;

vidim, gdi je plav hrabrena,
s kojom živu naši uresi,
najposlije prinesena
među zvizde od nebesi; 620

svijetlijeh kraja gdi sinovi
i visocijem rodom bani
čestiti su vitezovi
od zlatnoga runa zvani.

SVI TRI U JEDNO:

Tko kreposno žive i radi, 625
od svijeh hvaļen, drag svakomu,
čas neumrlu sebi gradi
i svom gradu rodjenomu.

KOR OD ARGONAUTA:

Svako u doba hvaļen veoma
prislutki će bit Orfeo, 630
prvi u sela ki pitoma
divju čeljad jes priveo.

Ne mañe ćeš, Anfione,
ti steć slavu pod nebesi,
gradske mire i zakone 635
ki najprvi našo jesi.

A i Hirona vrijedno svoje
uzvisitće djelovañe,
ki hrabrenijem mlacim poje,
što je junačko dugovañe. 640

Nu je veću čas dobio,
ki sred starijeh davnijeh vika
najprvi je sjedinio
s vjerenicom vjerenika.

Da ne iznađe on vez ovi, 645
ļudska narav kijem se vlada,

odkud sela i gradovi
na svijetu bi bili sada?

Od kakve bi čovjek cijene
bez sve ljubimoga biti, 650
bez pomoći, bez odmjene,
bez razblude sve na sviti?

Kakva li bi mlados bila
lijepa dikle, koja uza se 655
ne ima svoga draga i mila,
s kijem mlađahna zabavlja se ;

ki je miso ne izbrana
i požuda slatka i prava,
pokoj, radost, štiti, obrana,
ures, dika, čas, i slava? 660

Još da . . . . .
samo da se među nima
mlad i mlada ne ugađaju
krepke vjere zakonima.

Bez jedinstva, bez ljubavi, 665
što bi bili, boga cijeca,
neg li suh pañ u dubravi,
ali ugasla jedna svijeca?

Kako je žednu voda hladna,
kako je trudnu sanak zorni, 670
kako je žemba mirna i skladna
ludem pokoj razgovorni,

od vječne je pače slave
rajski život i blaženi,
dva mlađahna ki borave 675
vjernijem srcem zaljubljeni.

Među onijem, ki uzroci
od kreposnijeh djela jesu,
i dobara iznašaoci, 680
od koristi ka vječna su,

u neumrloj živjet hvali
i mi ćemo po svem svitu,
ki smo prvi sazidali
plav od Arga glasovitu,

666. boga cijeca] u rukopisu sa svijem jasno: boga rjeoha ili treba: toga cijeca?

da se u našu krepos more
 ljudski narod izgledati,
 i brodeći siđe more
 nove zemlje odkrivati. 685

ČIŃENJE DRUGO.

IPSIPILE, POLIPSO, DIKLICE.

IPSIPILE:

O diklice plemenite,
 ke nad diklam svim od svita 690
 pohvalene svud slovite
 kroz činjenja glasovita ;
 kijeh najveće jes vesele
 bojno i trudno djelovati,
 i mješte igle i kudjele 695
 kopje i teški mač vladati,
 kažuć ljudskoj oholasti,
 da junačke i hrabrene
 i za oružja i za vlasti
 podobne su vješte i žene — 700
 čuste ko gñev valoviti
 dotjero je danas odi
 skup viteza plemeniti,
 ki run zlatni steći hodi ;
 kako blago, kako milo 705
 moliti se nam poslaše,
 je da bi nam drago bilo,
 šñim desnice združiti naše,
 i na ovemu da otoku
 koji god bi dan postali, 710
 dokle srǵbu svu žestoku
 rasrčeni smire vali.
 Kad zle misli ne imaju,
 a bi doć im odi sila,
 ja bih nima, što pitaju, 715
 s drage voļe dopustila.
 Hrabrena je srca djelo
 i prid svijetom vječne od dike,

ľubeľljivo i veselo
primat na stan svoj putnike. 720

Vašu Źelu i ćutjenje
izrecite sad slobodno,
ako moje govorenie
nije vam drago ni ugodno.

O Polipso mudra i znana, 725
u svijeh tvojijeh svjetijeh koja
od svake si nas slušana,
reci, ka je miso tvoja?

POLIPSO :

O kraľice Ipsipile,
o gospođe naša draga, 730
hvalim, što si ćudi mile
i naravim tiha i blaga;

nu primiti na sve stane
gosta, od tebe veći ki je,
od ćeladi mudre i znane 735
i pametne djelo nije.

Mladijem diklam navlaštito
s plasijem mlacim govorenie,
to je nih prikor, to je oćito
nih pošteňa izgubjenje. 740

Djevojćica, ka je rada
da sramotan glas ne steće,
od ćovjeka plaha i mlada
uklaňa se tja daleće.

Kakvu družbu među nima 745
plam i suha slama imaju,
tać s mladićim obijesnima
mlade dikle štetne ostaju.

Himbeni su ovo ľudi,
jedno misle, drugo ćine; 750
pod prilikom blage ćudi,
strah me, da nas ne prihine.

Mnozi od nih roditelja,
ili oteli s varkom, ili
pod imenom prijateľa 755
sve su ľubi primamili.

Šnim su u družbi hudi i kleti
grabećega od sjevera
mlaci plahe prem pameti,
ki ne znadu, što je vjera. 760

Nim su drage grabše i plijene,
ko njih oću, ki nemio
kćercu je krala od Atene
Oriciu ugrabrio.

Što Poluču, što Kastore, 5
kijeh porodi kuf himbeni,
u svom srcu mislit more,
neg da našu čas zaplijeni?

Koje uzdaše nahodite
u Erkulu silnom, koji 770
vara dikle plemenite,
i o potjeri njih nastoji?

Vjere u Grcijeh nije podpune,
slijede narav zemlje rodne,
kojoj varke i nabune 775
i smeće su sveđ ugodne.

Nikako se smirit ne će,
kad im pristat odi damo,
u gospostvu da smo veće,
i da same mi vladamo. 780

Jedni, koji more brode,
za plijeniti blago tuđe,
kako da se ne uslobode
djelo učinit plijena huđe?

Naše ljudi mi poklasmo 785
cijec naravi njih nesramne,
er glas od njih uzaznasmo,
da robiñe lube tamne;

a s grabecijem da gusarim
sadrružimo sad desnice, 790
i silnijem se gospodarim
učinimo službenice?

Ne, ne, tako potištena
od nas nijedna ne će biti,
ni svijetloga svoga imena 795
tamnijem djelom pocrniti.

Jedan krat smo mi kušale,
 što je gospodit i vladati;
 vik ne mojmo ove hvale
 već iz ruka ispuštati. 800

Kako uzdrže vrstu svoju
 plemenite Amazone,
 tako u rati i u goju
 oslužujmo mi zakone. 805

One buduć sve mužove
 izgubile posred boja,
 i ne hteći mlade udove
 tamne izgubit ljeta svoja,

na djela se plemenita
 i viteška postaviše, 810
 treći dio ter od svita
 lijepu Aziju podložiše,

sred ke i sada slavne dosti
 drže svijetlo svoje pristole,
 kažuć, u sve da kreposti
 od ljudi su žene boje. 815

Plemenitu i hrabrenu
 i mi krepos njih slijedimo,
 i neumrlu čas i cijenu
 s bojnijem djelim dostignimo, 820

ter ukaž'mo svemu svijetu
 sa svijem znañem, sa svom moći,
 da ni u znañu ni u svjetu
 ne mogu nas ljudi proći,

i da boje za vladane 825
 diklice su mudre i vrijedne,
 nego pune vuhovaña
 muške glave nepravedne.

Tijem pospješno od nas svaka
 oruža se i oklopi, 830
 ova od ljudi vrsta opaka
 da se isiječe, da se utopi;

s kopjem, s maćim, i strijelami,
 sve satrimo pleme priko;
 ne će odoljet moći nami,
 da ih je sto krat onoliko. 835

IPSIPILE :

Vitezove oružane
tako lasno pobit nije,
što se s prva s obje strane
krv velika ne prolije. 840

JEDNA OD DIKLICA :

Neka od krvi teku rike;
vječnu ćemo čas dobiti,
kad gusare hude i prike
sve budemo pogubiti.

Da prostimo život nima,
koju bismo čas imale,
bivši našijem mužovima
nemilosnu smrt podale? 845

Ti među nam, o kraljice,
nijesi dobro učinila,
buduć živa iz desnice
oca tvoga ispustila. 850

IPSIPILE :

Nijedan dobar sud na sviti,
nijedan razlog nije bio,
dragu ćaćku krv proliti,
ki je mene porodio ; 855

i kako sam bila onada
milostiva u tom dilu,
uzela bih tako i sada
ćud kazati blagu i milu ; 860

nu da nijedna vas ne cijeni,
da ovo velim ja od straha,
i da bježim trud općeni,
ne . . . . . : 865

pripravna sam svako u vrime,
ili sama, ili u jedno,
pod oklopijem junačkime
srce ukazat bojno i vrijedno.

Tim se hrlo pripravimo,
za uputit se sve kolike, 870

sej viteze da gonimo
ko najgore protivnike.

U toliko, vi ljubjene
dvorkinice me čestite,
ko ste iz mlada naučene,
sada tančac učinite;

875

dvije najmlađe na izmjenu,
čim ostale budu igrati,
žensku ćete čas i cijenu
skladnom pjesni pripijevati.

880

Ovdi se čini tančac u prilici od boja.

DVORKINICA 1.:

O kreposne,
o ponosne
dikle od Lemna hrabrenoga,
čim hudima
mužovima
vlas iz ruka ugrabiste.

885

DVORKINICA 2.:

Dosle žene
svud cijene
izvrsnije bjehu od ljudi
svom dragoćom
svom blagoćom
dobrostive mile čudi;

890

vi kažete,
čim slovete
vrijednijem djelim punijem slave,
da i znašem
i vladanjem
nadhodite muške glave.

895

DVORKINICA 1.:

Ako mila
je stvorila
narav ženu i čovika,

900

da uživaju, da vladaju skladni umrla sva kolika; kako biti	905
stvar na sviti može prava i razložna, da naredna dikla vrijedna hudu vojnu jes podložna?	910

DVOVKIŃICA 2. :

Okolo desno nije uresno, gdi lijevoga oka nije; ni veselo ludsko tijelo,	915
ke ne ima ruke dvije: tač ne mogu po razlogu bit hvalena ljudska djela, gdi hrabrena mudra žena ne ima prava svoga dijela.	920

DVOVKIŃICA 1. :

Mnozi od ljudi zle su čudi, i nesvjesne i himbene	925
nim su mile varke i sile, smeće, ubojstva, grabče, i plijene. Tijeh vrlina,	930
tijeh krivina malo je ženskoj u ngravi, ka tišinom, ka milinom najveće se gizda i slavi.	

DVORUČNICA 2. :

Hude i prike sve bojnike, priko morske koji vode gusariti i plijeniti	935
i naš pokoj smetat hode, sve satrimo, sve pošlimo pod junačku našu sablju, i grabeću i mrzeću	940
užežimo njih korablu.	945

IPSIPILE :

Dosta je veće, drage moje; lijepi tanac ustavite, ter na prava djela i boje sve se hrlo pospješite.	950
Gvozdzem i ognem oružana na plav Argo svaka hrli, da se iz našijeh goni strana ovi od ljudi narod vrli.	955
Ipolite vrijedna moja, ka vrh inijeh svijeh diklica i sred mira i sred boja ljubjena si ma družica, poklisarom Jazonovim od moje ćeš strane riti, da mu prid svim vitezovim ovo budu navijestiti:	960
ko god s tobom od junaka mač na bedri za čas paše, i djeluje djela jaka, i bojnoga koňa jaše, kraljica vas Ipsipile na viteškom semu kraju	965

- i ne druge bojne i mile
na rat smrtni pozivaju, 970
ter s oružjem sve spravne su
vami danas ukazati,
vrijedne dikle da dobre su
i podobne svijet vladati,
pače od veće da je cijene 975
jedna žena svijesne čudi,
neg pameti potištene
sto zločestijeh tamnijeh ljudi;
tim ili se šnima bijte, 980
ili puni svi prikora
naše iz zemlje tja bježite
s vašijem Argom priko mora.
A mi, smiona družbo, veće
oružat se pospješimo,
čas i dika naša ne će, 985
da krzmamo i da cknimo.

DIKLICE :

- Mudro veliš, o kraļice,
sad si svemu puku mila;
od kraļevske djevojčice
kraļevska se prose dila. 990

KOR :

- Pravedno je, da se svudi
po svijeh zemlah, priko mora,
glasi u jedno našijeh ljudi
i krivina i pokora;
da zločudni ljubovnici 995
prime nauke vjekovite,
u kakvoj se drže dicit
lijepe dikle plemenite,
i da jedna, ka je tebi
srce svoje darovala, 1000
i drazijem te jes na nebi
gospodarom izabrala,
ka te dvori, ka te uživa
za najdraže sve vesele,

- na uzdano ka ti odkriva 1005
 sve potajne svoje žeļe,
 sve vjernosti na uzdarje
 ne ima biti pogrdjena,
 i, što teška prem nekar je,
 nemilosno privarena. 1010
 Čovjek, ki bit hvaļen ļubi,
 i žīvjeti bez zabave,
 razložno je, da svu ļubi
 vjernu drži na vrh glave.
 Kakav svijeca da sunčana 1015
 ures poļu nebeskomu,
 tako je druga lijepa i znana
 od uresa drugu svomu.
 U ļudskomu nosi licu
 sroce slično bijesnoj srdi, 1020
 zaručenu svu družicu
 i gospoju ko pogrdi;
 za što kako muž neharni
 da pedepsan zlo ne bude,
 ki hotinstvom vjeru ckvrni 1025
 i nečiste tjera blude?
 Mudra dikla u svom drugu,
 ki je sva ļubav ņe na svitu,
 zloću i nesvijes svaku drugu
 može trpjēt i podniti, 1030
 u rasrgbi nu je ognjenoj,
 iz pameti pače izlazi,
 na bludnici potištenoj
 promijēnena kad se upazi.
 Tijem s našega neka izgleda 1035
 vjerenici plemeniti
 uzmu nauk u naprijeda,
 vjernijem ļubi vjerni biti;
 pače neka dikla svaka
 tvrdo gleda ka se vjeri: 1040
 koga pekne zmija opaka,
 i maņe se boji zvijeri.

ČINENJE TREĆE.

JAZON I DRUŽINA S VIJENCIMA OD DOBITJA I OD IGARA.

JAZON :

O vitezi plemeniti,
lijepo ste se vi podnili,
i dan ovi svim čestiti 1045
lijepijem igram proslavili.

Razlika je bila mala
od jednoga do drugoga,
nu je neumrla svijeh hvala 1050
s bojna igraña viteškoga.

Svaki od vas toga cijeca
vrhu časti ne izrečene
lijepijem darim, ko se obeća,
darovan je sada od mene.

Vi darove, ke nosite, 1055
i s darovim dobru voļu,
lijepijem redom izredite
po ravnomu semu poļu.

Pak vi, ki ste odredjeni
pametari svačije dike, 1060
u dostojnoj svakoj cijeni
proglasite dobitnike.

Razložno je i pravedno,
da u besjedi svijeh jezika
djelovañe bojno i vrijedno 1065
slove slavnijeh zatočnika.

Ali Elkion i Nestore
poklisari gredu ovamo;
počekajte, ñih govore
da najprije poslušamo. 1070

ELKION I NESTORE POKLISARI, JAZON I DRUŽINA, ERKULE

NESTORE :

O vojevoda naš primili,
ko tva žeļe vlas visoka,
pomñivo smo mi hodili
priko svega sega otoka.

- Mjesto se ovo Lemno zove, 1075
 ognenoga stap Vulkana,
 za nebeske gdi bogove
 oružja su sakovana.
- Ni sred grada, ni rusaga, 1080
 kako znamo da bi prije,
 muške u nemu glave i traga
 ni za čudo vidjet nije,
 od osvetnijeh za što žena
 cijec zločinstva i zle čudi
 ljudska vrsta sva pobijena 1085
 u način je veomi hudi.
- Lijepa kćerca Toantova,
 Ipsipile dikla mlada,
 kraljica je sad njihova
 i mudro ih veomi vlada. 1090
- Ona u gnivu općenomu
 tiha srca i pameti
 sama dragom čaćku svomu
 nije život htjela uzeti;
 cijeca toga blaga i mila 1095
 koliko se boje more
 i nas jutros jes primila
 u kraljevske svoje dvore,
 i hoteći za jedno s nami,
 ki želimo, mir sklopiti, 1100
 s ostalijem se družicama
 nije mogla pogoditi.
- Sve kolike tim spravljaju
 viteški se oružane,
 da odovle nas tjeraju, 1105
 i da zemlju svoju brane.
- Samovoljne, plahe, objjesne,
 diklice su sej hrabrene,
 ali zdrakom slike uresne
 luveno ti srce plijene; 1110
 nu kraljica Ipsipile
 jak božica od nebesi
 dragoćom se krvi mile
 nad sve ine gizda i resi.

Rane u licu ruse i lire, 1115
 ona od zlata ima kosi,
 iz usta joj med izvire,
 u pogledu sunce nosi.

Plemenita zatočnica,
 za sve u riječi lubežliva, 1120
 s mnoštvom bojnijeh od diklica
 svijeh na smrtni rat poziva;

za to ili se odijelimo
 priko mora s našom plavi,
 ili činit pripravimo 1125
 s plasijem diklam boj krvavi.

JEDAN OD ARGONAUTA :

Ne znam, ka je čas i dika,
 da mi, koji svud slovemo
 ko najboljih cvijet bojnika,
 s mladijem diklam boj bijemo? 1130

Tim za ruke u njihovu
 krv nejaku ne okrvavit,
 potreba je zemlju ovu
 i ova mjesta nam ostavit. 1135

Sad se na plav uklonimo, 1135
 za ne steći sej nehvale,
 dokle vrijeme izprežimo,
 za moć brodit morske vale.

ERKULE :

Kad se na plav ukloniti
 ko mu drago mi budemo, 1140
 glas prikoran po svem sviti
 ovijem bijegom dobitćemo,

da mi, ki smo svud držani
 za najbolje zatočnike,
 koji srde i nemani 1145
 satiramo vrle i prike,

i ki silnijeh množ junaka
 dobili smo i posjekli,
 isprid mladijeh djevojaka
 sramotno smo da utekli. 1150

Cijeć potjere pače ove
 one bi se sveđ hvalile,
 da najbolje vitezove
 na boju su pridobile.

Tim nikako nim ne damo, 1155
 da se diče ovoj časti,
 neg ih odi dočekamo,
 za u prikor ne upasti.

Nu ako nas žela nije, 1160
 da se našijeh od desnica
 na tle rusa krv prolije
 od mlađahnijeh zatočnica;

kad im poznat učinimo,
 da u junaštvu mi smo prvi,
 nazad ruke nim svežimo 1165
 bez ubojstva i bez krvi,
 ter svezanijeh tač rukami
 priko morske vode siñe
 našijema ih ljubvcami
 odvedimo za robiñe. 1170

Većoj ćemo bit u cijeni,
 kad ovako nih stečemo,
 neg li kada run zlaćeni
 Eti silnom kraļu otmemo.

Nu stražani s gore gredu 1175
 što god novo nam kazati,
 čujmo nih glas i besjedu,
 za boļe se moć vladati.

ISTI I GLASNIK S GORE.

GLASNIK:

S maćem, s kopjem, i strijelami,
 o vitezi, silna i jaka 1180
 grede vojska suproč nami
 oružanijeh djevojaka.

U glas jedan sve vikaju:
 da pobije, da se isijeće,
 brañenomu našem kraļu 1185
 nemir nosit tko dotjeće.

Sve su stasa junačkoga,
sve hrabrene, nigda prije
čuda vidjet ovakoga
zgodilo se meni nije. 1190

Za brijegom su jedne ovezim,
sad će na ovom mjestu biti,
s najbolijema ko vitezim
spravimo se šhima udriti. 1195

Jedne gñevne i nemile 1195
put korabje naše slavne
s ognem su se uputile
užeći je hrle i spravne.

A prem evo od onuda 1200
jedan glasnik s plavi grede,
dihajući jedva od truda,
rañen, krvav, slike blijede.

DRUGI GLASNIK S MORA:

Vrijeme zaman što trajete?
Poginut smo svi gotovi;
o hrabreni vitezovi, 1205
amo u luku svi tecite.

Zatočnica bojnijeh sila
s britkijem gvozdjem, štetnijem plami,
ugrabit je naripila
i užeći Arga nami. 1210

Pomorci su jedva utekli
od njihova prika gñeva,
i usijeni s kraja odsjekli
sve kolike veze od drijeva. 1215

Ali jedne njih srdite, 1215
kako nije izrijet moći,
jak lavice skaću i prite
na n po moru plovom doći.

Navalile jedne s kraja 1220
bez pristanka strijelat jesu;
mirna u plavi nije stupaja,
po noj strijele neizbrojne su.

Ja, na vrijeme ki se bio
nijesam s družbom sahraniti,

ovi sasma glas nemio 1225
 doteko sam vami riti,
 i bježeći priko brijega
 bjeh od oštre rañen strile,
 da ne dođem bez biljega
 od vrline njih nemile. 1230

JAZON :

Hod'mo na plav, družbo, ureda
 pedepsati dikle smione;
 ali ohole pune ijeda
 s brijega gredu na nas one. 1235
 Svi se strane uklonite,
 da čujemo što će riti,
 viteški se pak spravite
 od njih sile osvetiti.

KRALJICA IPSIPILE S VOJSKOM OD DIKLICA, JAZON I DRUŽINA.

JEDNA DIKLICA :

Tužni mlaci, ka žestoka 1240
 čes i sreća vas donije
 vrh našega sega otoka,
 gdi čovjeku stana nije?
 Ne znate li, da sred nega
 mi poklasmo bez zabave 1245
 od djeteta najmañega
 do najsjeđe muške glave?
 Tako i ruse glave vaše,
 za sve oklopjem utvrdjene,
 od ruke će bojne naše
 pastit s trupom razdijelene. 1250
 Tim za ne bit svi pobijeni,
 na tle oružja sva vrzite,
 ter odovle podniženi
 s vašijem Argom tja bježite. 1255
 Vaše ćemo mače i kopja
 posred crkve objesiti,
 i ugrabjena vami oklopja
 ovijem pismom naresiti :

ova kopja, ove mače,
s oklojima bojnijem ovim, 1260
dikle oteše od svijeh jače
naj jačema vitezovim.

PJEVA SE :

Tužni mlaci, ka žestoka
čes i sreća i t. d.

JEDAN OD BOJNIKA :

Ka nepamet vas potače 1265
krit oklojtem svijetlo lice,
i vladati kopje i mače,
o razbludne zatočnice.

Dajte oružje vitezima,
a, čijem srca zanosite, 1270
odjećam se uresnima
i biserim naresite.

Sviono ruho mješte oklojpa
ima biti vaša žela,
a u mjesto mača i kopja 1275
tanka igla i kudjela.

Nu za sve ste prsi bijele
bez razloga bez nijednoga
tvrdijem gvozdjem naresile
bojna oklojpa junačkoga, 1280

nijedna ne moj posumniti,
ni promiali u pameti,
da će ubijena od nas biti
i od našega mača umrijeti;

svezatćemo nazad vami 1285
ruke, kom vas dobudemo,
da vas našijem ljubovcami
robinice povedemo.

PJEVA SE :

Ka nepamet vas potače i t. d.

DRUGA OD DIKLICA :

Prije će našu svu koliku 1290
crna zemlja krv popiti,

nego ćemo sužne viku
i robiñe vaše biti.

Ali u komu jadu i trudu
bitće vaše majke i ÷ubi,
uzaznati kada budu,
da vas ženski mač pogubi.

1295

Još da vi nas dobnđete,
kako ste se zahvalili
malu slavu tijekom steć ćete,
što ste žene pridobili;

1300

a mi kad vas dobijemo,
po sve svijeta ćetr strane
pohvaljene biti ćemo,
i od svakoga pripijevane;
glasit će se po sva lita,
ko najbolijeh množ junaka
bi sramotno pridobita
od mlađahnijeh djevojaka.

1305

PJEVA SE:

Tužni mlaci i t. d.

1310

DRUGI VITEZ:

Vi ljepotom svijetla lica
nas možete pridobiti,
a u junaštvu od desnica
sve se nami pokloniti.

Našom rukom pridobita
svaka se od vas srećna zovi,
er najbolji svega svita
dobitće vas vitezovi.

1315

Ali što će tašte rijeći?
Pomagate vi se nima;
krepostan se vitez dići
bojnijem djelim, ne rijećima.

1320

PJEVA SE:

Ka nepamet vas potaće i t. d.

TREĆA DIKLICA:

Od vas mi se ne strašimo
ni u rijećih, ni u dilu;

1325

pristupite, da se udrimo,
i kušamo vašu silu.

JAZON :

Sva se vojska ne udaramo ;
izaber'mo među nami
strane po pet, ki se imamo
za svijeh inijeh udrin sami. 1330

IPSIPILE :

Mi smo spravni, ko hoćete
junački se s vami udrin,
nu se vele vi ne ćete
ovijem bojem pohvaliti. 1335

O hrabrena 'Ipolite,
o kriporna Dejidamija,
o bojnice glasovite
Antiope, Marpelija,
kad svom inom družbom smionom. 1340

vaša mlados sa mnom ima
boj s hrabrenijem bit Jazonom
i s njegovijem vitezima ;

ukažite, ako ikada,
na junačko vaše lice 1345
da junačke budu sada
odgovorit i desnice.

JAZON :

O hrabreni Telamone,
o Erkule, o Peleo,
o kreposti pun smione 1350
glasoviti svud Tideo,

s bojnijem ćete diklicami
pored sa mnom vi se udrin ;
vitezi ste, drugo vami
nije potreba besjediti. 1355

Ipsipile, svijeh kralica,
jake riječi i desnice,
bitće moja zatočnica ;
vaše bojne ne družice.

IPSIPILE :

Drago je nami svijem kolicim 1360
 i mnoge su naše sreće
 boj bit s takijem zatočnicim ;
 na junačka djela veće.

Odi činu među nima morešku s mačima.

JAZON :

O kraljice plemenita,
 ja neumrle slave radi 1365

u razlicijem stranam svita
 s nebrojnom se bih čeladi,
 nu takoga zatočnika
 nezamjerih nigda prije,
 ko viteška tvoja dika 1370

junački se siječe i bije ;
 za to, ako posred rati
 blage molbe mjesta imaju,
 i glavni se veće krati
 neprijatelji umaļaju : 1375

i ti nam se dostoj odi,
 i hrabrene tve družice,
 ļubeļljivoj u slobodi
 odkrit svijetlo vaše lice,
 neka očito svi gledamo, 1380

čije od ruke, ili umriti
 na viteškom poļu imamo,
 ili koga pridobiti ;
 a mi odkrijmo, družbo moja, 1385

naše obraze toga prije,
 strah i sumna da nikoja
 diklicami vrijednijem nije.

JEDNA DIKLICA :

Ne samo smo mi spravjene
 tvrdo oklopje dignut s čela,
 neg naprave sve gvozdene, 1390
 kijem se svaka nas odjela,
 ter nijednoga bez oklopja
 kad budete nas poznati,

i na mače i na kopja
 junački se s vam rvati; 1395
 i ako dosta nije jedan,
 i srca je prem strašiva,
 ter se čuti malo vrijedan
 doći svakoj nas protiva,
 ne šted'ite se na svakoju 1400
 doći dva, tri, četvorica,
 kreposna je naša u boju
 odoljeti svijem desnica.

IPSIPILE :

Tašte riječi ostavimo,
 o ljubene me družice, 1405
 ter bez nijedne smeće odkrijmo
 slavnijem mlacim naše lice.

Odkrivam se ja najprva,
 krajeviću plemeniti,
 neka budeš, s kijem se rva, 1410
 u priliku sad paziti.

JAZON :

Koja se ovo svjetlos rađa
 iz sunčanih tvojih očih,
 momu srcu draža i slađa
 neg li sunce od istočih? 1415

Što nije mogla tva desnica.
 o kraljice lijepa i mila,
 zdrak djelova tvoga lica,
 kijem si mlados mu dobila.

Od ruke se tve ne branim, 1420
 evo t' na dar mača moga;
 da ja tebe nime ranim,
 ranio bih mene istoga.

Ili glavu odsijeci mi,
 moja lijepa zatočnice, 1425
 ili blago ukaži mi
 i smireno tvoje lice.

IPSIPILE :

Da odsiječem glavu tebi
u bojnomu prikom ijedu?
Ne bješe je kazat trijebi, 1430
drag viteže, mom pogledu.

Obraz i riječ tva medena
većma me je pridobila,
neg junačka i hrabrena
bez izgleda tvoja sila. 1435

Tim ne samo boja ovoga
podavam ti ja dobitje,
neg kraljestvo srca moga
i sve ostalo moje bitje.

Gospodar si ti ljubjeni 1440
moje glave i života,
zapovijedaj što hoć' meni,
svezala me tva dobrota.

O bojnice plemenite,
izabrana družbo moja, 1445
na tle oružje tja vrzite,
odi veće nije boja ;
jedovito srce opako
za jedno sa mnom svaka ostavi,
ter viteze lijepe ovako 1450
lubi, dvori, hvali, slavi.

DIELICA PRVA :

Mudro veliš, o kraljice,
djelo tvoje sve slijedimo,
mislj naše i desnice
s vrijednijem mlacim sadružimo, 1455
koji ako se nam dostoje
bit ljubjeni vjerenici,
čas najveća naša to je,
pače u vječnoj mi smo dicit.

JEDAN OD ARGONAUTA :

Tko je od tvrda gvozdja i stijene, 1460
o gizdave zatočnice,

da vas ne će za ljubene
i za drage vjerenice?

Rajskim licem i dobrotom
svi smo vašom pridobiti, 1465
sa svijem srcem i životom
pripravni smo vas ljubiti.

IPSIPILE :

Skladna ovako svijeh odluka
nije bez višne zapovijedi,
odi radi božija ruka, 1470
ovako se gori odredi ;

tim pokli ste odlučili,
o kraljevski zatočnici,
biti družu naši mili
i ljubeni vjerenici, 1475

sve vam skupno zahvaľamo
sa svijem srcem i pameti,
i naše vas uzimamo
gospodare na sem svijeti.

JAZON :

O diklice plemenite, 1480
svakoga je od nas žela,
da vi nami gospodite,
kako uzroci svijeh vesela.

Ti kraljice lijepa i znana,
protivnice lijepa moja, 1485
od sada ćeš bit izbrana
ma kraljica i gospoja,

a družice tvoje mile
bitće drage vjerenice
istijeh mladac, kijeh bile 1490
do sada su zatočnice.

Družbu ostalu moju i tvoju,
kako sreća njih dopade,
sadržimo u pokoju
s vrijednijem mlacim dikle mlade. 1495

IPSIPILE :

Ko želite sve će biti
u podpunu miru i skladu,
vjere ćemo tej svršiti
brzo u Lemnu lijepu gradu.

Jedna od mlađijeh dvorkinica 1500

pođ' naš ovi mir objavi

družbi ostalijeh zatočnica,

ke boj biju s Argom plavi,

ter im reci da ustave

jedovite misli prike, 1505

i dvoriti da se sprave

lijepo i mlade vjerenike.

JAZON :

Također će, družbo moja,

na plav jedan vas otiti,

i našega svrhu boja

1510

svijem pomorcem navijestiti,

da se smire, da ne imaju

od ničesa sumne i straha,

i da samo plav čuvaju

od silnoga mora plaha.

1515

A i mi ćemo brzo k nima,

čijem će sasma mirni ostati,

s vjerenicam ljubjenima

na korablu došetati.

A vi ostali, družbo, sada

1520

i nas i vas proslavite,

i za biljeg mira i sklada

s diklam tanac izvedite.

Ti Hirone, i Orfeo,

i Anfione glasoviti,

1525

kroz glas meden i veseo

nastojte nas veseliti.

Našu sreću i namjeru

slav'te sve što bolje znate,

i vitešku našu vjeru

1530

skladnijem pjesni pripijevate.

IPSIFILE :

O družice moje izbrane,
i vi pojte vaše pjesni,
neka je rados s obje strane
i vesele i ljuveni. 1535

Argonauti i diklice vode tančac i pjevaju na ismjenu.

ARGONAUTI :

O bojnice,
zatočnice
urešene rajskom dikom,
Lemnijade
dikle mlade, 1540
svijetle djelim i prilikom,
vi nemile
pripravile
bjehote se dana ovoga
nas dobiti 1545
i pobiti
posred grada junačkoga;
sad se spravi
u ljubavi
naše od družbe vaš svakoja 1550
pridobita
sred čestita
ljuvenoga biti boja.

DIKLICE :

O hrabreni,
o hvaljeni 1555
krajevići plemeniti,
pripijevani
i poznani,
gdi god žarko sunce sviti,
s bojnomo vlasti 1560
u oholasti
vi danaske posred rati
pridobijene
zarobjene
hotjahote nas vezati; 1565

sada svaki
kroz vez jaki
naše vjere temeljite
u radosti
i u dragosti 1570
svezani se bit spravite.

ARGONAUTI:

Tihoća je,
dragoća je,
i ljepota vaša mila,
našu družbu 1575
vam na službu,
lijepe dikle, ulovila;
s ne izrečenom
za to scijenom
ostacete slavne svudi, 1580
er junake
jeste ovake
pridobile tihom čudi.

DIKLION:

I vi blagom
slikom dragom 1585
i besjedom vašom milom
nas dobili
i smirili,
ne junačkom jeste silom.
Među ostale 1590
vaše hvale
ni ova mala ne će biti,
što s milinom
i tišinom
biste jaci nas dobiti. 1595

U JEDNO ARGONAUTI I DIKLION:

Stvari slađe
ne iznađe
majka narav na sem svitu

draga od veza, kijem viteza	1600
vjera i diklu plemenitu; uzmnožnima gradovima kreposne su vjere straža, vjere čine	1605
draže općine, vjerami se svijet uzmaža.	

A R M I D A.

Rukopis: Armida Đona Palmotića.

Čeljad, koja ulaze u ovo činjenje.

Sreća.

Ubaldo.

Karlo.

Rinaldo.

Armida.

Skup vila.

Sirene.

Nakazni paklene.

PROLOG : SREĆA.

Ja sam ona, ku spovijeda
svijet, obilna mnozijem darim,
sreća, ke vlas zapovijeda
svijetlijem kralim, vedrijem carim.

Po naredbi nebeskoga
krala dođoh u ove strane,
od kraljestva koje moga
na svijetu su srećne zvane. 5

Slavni Gofred nebu ugodni
s vrijednom vojskom svijeh bojnika 10
grad postupa, u kom podni
bog smrt prijeku za čovika.

Šnim vas ini zbor viteški
hrabreno se rve i trudi,
za podati kroz boj teški 15
slavnu svrhu svoj požudi.

Koje trude, koje muke
svi podnose, za oteti
iz nevjerske silne ruke
srećno mjesto, grad prisveti! 20

Sam Rinaldo, čas i hvala
sve latinske vojske, odi
juvenoga posred kala
izgubjen se vas nahodi.

Svijetlu krunu svijeh viteza 25
sred raskošna bludna zida
razbludami svojijem sveza
vilenica lijepa Armida ;

lijepa Armida, ke na sviti
čudna je lijepos i hitrina, 30
nu ne porod glasoviti
sva nadhodi čuda ina.

- Plemenita nu Sirena
kon Eufrate rijeke rodi,
koja od kraja bi ljubjena, 35
ki Damaškom jur gospodi.
- Sirena ova rajskom dikom
svoga glasa i ljepote
srca mnozijem ljubovnikom
zanosae i živote, 40
a nada sve mogućega
toga kraja smami i stravi,
ki goraše cijeca tega
vas užežen u ljubavi.
- Tako ima svoju želju, 45
čijem je dvori i šne uzdiše,
ter združeni u veselju
lijepu Armidu porodiše.
- Čajko umrije, a vik koja
suncu odsiva svom lipotom, 50
sve hitrosti znat nastoja
pod svojijem dundom Idraotom,
od kojega bi poslana,
da kroz mile svoje urese
vjernu vojaku od krstjana 55
rani, ustrijeli, i zanesse
- Tu se učini smeća mnoga
kroz čineña ne himbena,
od Rinalda nu slavnoga
osta i ona zanesena. 60
- S prva iđaše na n nemila,
da ga smrti zlom pogubi,
nu ljubena zlatna strila
usili je, da ga lubi.
- Tim da je ne tre strah usioni 65
da od ne bojniak drag ne uteče,
u otok ga ovi doni
od viteza svijeh daleče,
gdi sagradi zid veseli
vrh visoke strme gore, 70

ka se okolo snijegom bijeli,
a vrši joj cvijećem gore.

Tvrda ograda od svih viša
sapletene i zgusnute
sred zahodna okoliša

75

zdrži u sebi mnoge pute;
pute pune straha i tmina,
kraja i srijede ki ne imaju,
čijem bez reda i načina
smeteno se izvijaju.

80

Posred oble ove obzide
rajskoga se puni uresa
perivoji lijepi vide,
u kojih capte sva čudesa.

85

Svak bi reko, da spuštava,
čim razbludom ovdje zene,
zemlja, dubje, cvijetje, trava,
slatke uzdahe i ljubene.

Nije grane, nije lista,
ni ružice na livadi,
gdi veselo ljubav ista
sve raskoše ne usadi.

90

U veselu dragom dosti
gledaš slatke pjet slavice,
i razbludne u radosti
celivat se golubice.

95

Nitko ne bi promislio,
da su djela to viliña,
neg naravni način mio
da sve resi i načiña.

100

Čestitoga mjesta u srijedi
s ponositijeh sto prozora
dvor visoka zida sjedi,
kakva vijeku ne bi dvora.

Pokovana srebrom vrata
od svih strana ima okolo,
na kih vezi suha zlata
nih uzdrže, skripte okolo.

105

Kraj lijepoga perivoja
vir izvire bistre vode, 110
usred smijeha i pokoja
smrtni plači gdi se plode.

Ovdi vila lijepa i huda
s dražijem svojijem, koga stravi,
sred raskoša, sred razbluda, 115
sred celova dni boravi.

Ali paklu grad ljubjeni
višni oteti hoće sgara,
i Rinaldo da hrabreni
sve paklene sprave shara; 120

čini da ja strjelovita
priko mora budem doći
po bojnika plemenita
s dvjema dražijem mnoge moći. 125

Ubaldo se jedan zove,
ki je obišo segaj svijeta
mnoga mjesta i gradove,
pun mudrosti svake i svjeta ;

drugi je Karlo bojna imena,
ki Rinaldu slavnom nosi 130
od vojevode svoga ubijena
mač, ki osvetu lijepu prosi.

Znani starac i pravedni
do je načine lijepe nima,
da slobodit vitez vrijedni 135
iz ruka se silnijeh ima.

Ko će dobit sve kolike
plahe zvijeri, hude otrovi,
po naredbi vile prike
ke čuvaju otok ovi, 140

pridragoga štít kamena
podo im je i prut zlatni,
i lis, ki će kroz smetena
mjesta nima put kazati.

Jučer noćno družu mili 145
zahodnoga put zatvora
za jedno su se uputili,
ja ih čekam na kraj mora.

U toliko s blagom česti
svak poslušā pomno sada, 150
kako ne ima cijele svijesti,
tko u ljubene veze upada;
u svjetlomu paček štitu
s Rinaldom se svak ogleda,
ko s kriposti svak na svitu, 155
ne s lijeposti ore naprijeda.

ČINENJE PRVO.

PRIKAZANJE PRVO.

UBALDO I KARLO.

UBALDO:

Pravedno se ljubav slijepa
od ljudskoga zove zbora,
er ne oružje koga cijepa,
ne ima svijesti ni razbora, 160

čim Rinalda, ki svud slove
cijec kriposti sve visoke,
zatvorila jes u ove
nam ne znane sasma otoke,
neka vitez plemeniti, 165
ki je za bojnijeh rođen truda,
sred plahoga ovdi bluda
bude ukopan živ na sviti.

Je li pravo, da hrabreno
srce slavno svijeh bojnika 170
u razbludah zatravljeno
stoji daleko bojnijeh dika?

KARLO:

Ke pučine, koja mora,
moj Ubaldo, družē mili,
tja daleče od tabora 175
krstjanskijeh smo pribrodili!

Nije mogo nitko ini,
nego sreća svojom česti

valovitoj po pučini
u ove strane nas dovesti. 180

Me se srce vik ne nada
stavit na ove tle stupaje;
čini mi se gledat sada
od novoga svijeta kraje.

UBALDO :

Ovijeh strana jošte onamo
glas među nam ne prolijeta; 185
Karlo. jedva mi sad znamo
treći dio svega svijeta.

Nu si čuo, da će vrijeme
doć kreposnijeh ljudi obilno, 190
ki će s plavim hrabrenijeme
oćean brodit more silno.

S ním u družbi sreća mila,
plešuć morské sve valove,
otvoriće jedra bila, 195
za nahodit svijete nove,

da će jedva moć uprijeti
bistri pogled svoj za nima
glas pun oči, koji leti
s neizbrojnijem sveđ krilima. 200

KARLO :

Srećna mjesta, koja dati
viteze će svijetu take,
uz kripodne kijeh će zrake
stara kripod pomrčati. 205

Tko da Erkula tad proslavi,
ki u širokom moru plije,
svrhu od puta tijesnu stavi,
da se naprijed proć ne smije?

UBALDO :

Druga kripod, druga znaña,
ukazaće tad pravedno, 210
stat sred kratka da se znaña
ne miruje srce vrijedno.

Čuo si, kako krepka i jaka
 plav u moru srećna toli
 sunčanoga pored zraka 215
 vas će obkružit svijet okoli;
 ko će vjera naša sveta,
 neka noj se svak pokloni,
 sve novoga zemlje svijeta
 uresiti svijem zakoni. 220

KARLO :

Zlo bi bilo, da zabjeni
 leže u tminah po sve vike
 ljudi, od boga ki stvoreni
 za nebeske jesu dike,
 jak Rinaldo, ki se rodi 225
 na visoka bojna dila,
 svoju mlados sad provodi
 bludne Armide usred krila.

UBALDO :

Zlobna sila, silna zloba
 od paklene hude vlasti 230
 nemu učini u ovo doba
 u juvene veze upasti,
 znajuć da su trudne muke,
 Jerusalem grad prisveti
 bez negove bojne ruke 235
 nevjernikom zlijem oteti.

KARLO :

Ne, ne, stupaj pospješimo
 u zahodne tašte zide,
 ter viteza slobodimo
 iz sužanstva hitre Armide. 240

UBALDO :

Koje ovo zviijeri prike
 iz gustoga teku gaja?
 Strašne ti su nih prilike
 zlijeh nakazni, vrljeh zmaja!

Hude vojske! Skupa grda
 plasijeh lava i medvjeda!
 Strahovitijeh toli srda
 vik me oko ne ugleda. 245

KARLO :

O Ubaldo, prema tebi
 gredu zvijeri sej nemile;
 mač poderi, da te ne bi
 za jedno sa mnom razdrpile. 250

UBALDO :

U nožnicu britke mače
 postavimo; vojska luta
 od tega će uteć pruta,
 za sve ohola na nas skače. 255

KARLO :

Ko pobjegnu? Čudne moći!
 Kaž'mo srce krepko i jako,
 ne može nam vrha doći,
 protiv nami da je vas pako. 260

UBALDO :

Vrijedni starac mudri i znani
 na dijeleđu nami ne da
 ovi zlatni prut zamani;
 hod'mo, druže moj, naprijeda.

KARLO :

Koja se ono družba mila
 iz onoga vira otvori?
 Slatke zgode, lijepijeh vila;
 draži ti su njih pozori! 265

Uklou'mo se, družo, strane,
 ne udi nam ovdi stati,
 prilike su njih sunčane,
 milo ih je pogledati. 270

UBALDO :

Ovo su vode one od smijeha himbene,
 gdi na zlo priklone stanuju Sirene,

ke pojuć prihude šikaju čovjeka,	275
neka se ne bude probudit do vijeka,	
er umorne netom oči	
bludni i tihi san zatvori,	
huda iz vode družba skoći,	
da te shara, da te umori,	280
i netom se tko napije	
iz himbenijeh ovijeh voda,	
toliko se paka smije,	
da smrt sebi plaćnu poda	
Nu ako ćeš da pazimo	285
vode i tance njih vesele,	
uši cvijećem zatisnimo,	
prije nego su pjet počele.	

PRIKAZAŃE DRUGO.

SKUP VILA KOJE TANAC IZVODE, UBALDO, KARLO, I SIRENE.

VILE:

O vi, kojijeh sreća mila	
na čestite ove kraje	290
priko mora jes donila,	
gdi se u miru život traje,	
stupaj se ovdí vaš ustavi,	
da s nam za jedno provodite	
u veselju i u ljubavi	295
danke mirne i čestite.	
Ovo je stañe od pokoja,	
draga se ovdí rados plodi,	
bez nikakve misli od boja	
pravi se ovdí mir nahodi ;	300
mir ki narod ljudski uživa	
u zlaćena doba ugodna,	
s ljudem ljubav kad pribiva	
i vesela i slobodna.	

SIRENE KANTAJU:

Hod'te, hod'te, sred slobode,	305
hod'te, u miru i u ljuvezni	

hladne ispijat ove vode,
tance izvodit, pjevat pjesni.

VILE :

Ovdi vječno primaćeće
s jesenim se vječnom resi, 310
u jedno raste plod i cvijeće,
dar obilan od nebesi.

Svacijem darim blage sreće
srećna se ova polja diče:
na jednoj grani vojka niče, 315
a na drugoj zrela je veće.

Zemlja gvozdjem ne tagnuta,
u veselju, u radosti,
iz plodnoga svoga skuta.
dava sitne obilnosti. 320

Mlijekom teku slatke rike,
medom rone divji hrasti,
bez pomoći puna dike
loza rađa svoje slasti.

Ovdi blazi sveđ vjetrici 325
bio dan zovu, zoru bude,
medni u dubju čim slavici
poju žubor pun razblude.

Sve što narav mila i blaga
za raskošne ljudske stvori, 330
sred pokoja tiha i draga
u ovemu se mjestu zori.

SIRENE :

Hod'te, hod'te, sred slobode,
hod'te, u miru i u luvezni
hladne ispijat ove vode, 335
tance izvodit, pjevat pjesni.

VILE :

Tvrde štite, mače klete,
ke ste dovle vi nosili,
već slobodno vrć možete,
o bojnici vrijedni i mili, 340

i pod hladom duba ovoga
miru oružje posvetiti,
er bojnici luvenoga
ovdi ćete stijega biti.

Bojno poje vam postela 345
mekahne će bit zeleni,
da bijete sred vesela
boj prislatki svijem žuđeni

Mi ćemo vas oba odvesti 350
u kralice naše izbrane,
ka blaženom rajskom česti
resi sluge ne poznane.

Ona će vas u svom raju 355
među verne uzet svoje,
kijeh je uzela, da uživaju
slatke i drage šnom pokoje.

SIRENE:

Hod'te, hod'te, sred slobode,
hod'te, u miru i u luvezni
hladne ispijat ove vode,
tance izvodit, pjevat pjesni. 360

VILE:

Hod'te, u boju luvenomu
provoditi vaša ljeta,
dokli u licu rumenomu
proljetje vam drago cvjeta. 365

Nu ti kako rusa rana 365
sva rumena, sva vesela
iz zelenijeh dračnijeh grana
razbludno je procaptjela.

Ona, nad sve zatvorena 370
koliko se mañe kaže,
toliko je već žuđena
i lijeposti ne su draže.

Eto prsi sve rumene 375
sva do malo kaže gola,
eto udire u se i vene
dika i lijepos ne ohola;

lijepos, ku su prije ljubile,
 ko priličnu svojoj dicit,
 prigizdave lijepe vile
 i mlađahni ljubovnici. 380

Tako i život naš umrli
 sad prolitan, ziman sada,
 na skončanje svoje hrli,
 sahne, vene, i opada; 385

i za sve se primalice
 drugo vraća svijetu opeta,
 ne može se ljudsko biće
 vik na prva vratit ljeta.

Ber'mo ranu rusu iz rana,
 uživamo u radosti, 390
 dokle je jutro našijeh dana,
 ki u čas gubi sve svitlosti.

Ber'mo rusu od ljubavi,
 i ljubimo sem na sviti, 395
 ko je ljubovnik verni i pravi,
 lubeć može ljubjen biti.

SIRENE :

Hod'te, hod'te, sred slobode,
 hod'te, u miru i u ljuvezni
 hladne ispijat ove vode,
 tance izvodit, pjevat pjesni. 400

KARLO :

Vir, vile, Sirene, Armida zla vila
 za naše općene štete je spravila;
 nu višni u pomoć u družbi svim nami
 brzo će vrha doć himbenijem spravami.

UBALDO :

Dijeliše se lijepe vile, 405
 videć da mi ne marimo
 tance i pjesni njih primile;
 veće se i mi odijelimo.

KARLO :

Strašivoga kod zahoda
već smo blizu, družo izbrani ;
lis rastvori, ki nam poda
za vladañe starac znani.

410

ČIŃENJE DRUGO.

PRIKAZAÑE PRVO.

UBALDO I KARLO, ARMIDA, RINALDO.

UBALDO :

Vidje li visinu prilijepijeh od dvora,
o Karlo, i tminu tmastoga zatvora,
vidje li, ko zbijeni u ñem su svi puti,
strašivi, smeteni, zahodni, zgusnuti?

415

KARLO :

Koliko su strašne bile
sapletenijeh puta tmine,
toliko su vidjet mile
pune uresa sej ravnine.

420

UBALDO :

Bistrijuh voda! Draga cvijeca!
Kitna dubja! Lijepijeh trava!
Gizdavoga primaljeća!
Ovdi mir je vas i slava.

KARLO :

Lijepa ovega mjesta u krilu
zene i capti svaka dika,
ovdi ćemo hudu vilu
nać za isto i bojnika.

425

UBALDO :

Pravedne su tve besjede,
eno ih, družo moj gizdavi,
među dubjem oba sjede
na zelenoj mekoj travi.

430

Na višemu lijepa vila
 sjedi, a vitez u pokoju
 sred mekahná neje krila
 naslonio glavu svoju. 435

KARLO:

Nu ti prama rudijeh kosi,
 ke ona plete svjetle od zlata,
 snježanoga oko vrata
 bludni vjetric noj raznosi. 440

Zrcalo joj vitez drži,
 gdi ona ogledá svoje lice;
 ah, himbene vilenice,
 ko ga travi, ko ga prži,
 ko s vedroga ne pozora 445
 on ne smeće svoje oči,
 ona je nemu svijetla zora,
 ona sunce od istoči.

Nu ko mu medene celove podava,
 i čini da vene s ne lica gizdava! 450

UBALDO:

Pazimo ih, družé mili,
 iza dubja skrovna ovoga,
 od bojnika stravljenoga
 je da se ona brzo odili. 455
 Činićemo ovdi nemu,
 kad sam bude, da se ogleda
 u svijetlomu štitu ovemu,
 ka vlas nime zapovijeda.

(Ovdi scena pada i kantaju ovo isa dubja.)

Uživáte o gizdavi
 mlaci u cvijet mladih lita, 460
 uživáte od ljubavi
 slatka, dobra, i čestita,
 dokli vami posred lica
 zene trator i ružica.

Slatko ti je ljubjen biti 465
 od prilijepe suncu vile,

i veselo provoditi
u ljubavi danke mile:
ovo je istini, ovo je pravi
raj na zemlji od ljubavi. 470

Na zemlji je raj istini,
na celove, na razblude,
draga ljubav kad sjedini
dva mlađahna, ki se žude,
i u luvenom slatkom dilu 475
da uživaju mlados milu.

UBALDO :

Ove pjesni, hude, otrovne,
čut su s dvora slađe od meda ;
nu su pod nim varke skrovne
paklenoga pune ijeda. 480

RINALDO :

O Armida, ma gospoje,
o razbludo moja mila,
ka si ognene žele moje
zlatnijem pramom zatravila,
zrak sunčanih vedrijeh oči 485
svrni na me, er je meni
draži od sunca od istoči
tvoj drag pogled i ljubjeni.

Od nebeskijeh tvojijeh dika,
kojijem srce me zamami, 490
ako ne znaš, prava slika
luveni su moji plami.

Tve ljepote slava i hvala,
od ke stvari nije mi draže,
svjetla u mom se srcu kaže, 495
nego tvoga sred zrcala.

Ali ako mrziš na me
svrnut draga zrak pogleda,
tve zlaćene ovdí prame,
tve sunčano lice gleda. 500

ARMIDA :

Ne mo, braće, da te trudi
me ljubavi sumnja prika,
tebe srce moje žudi,
ti s' ma žela sva kolika.

Ah, čestite saama strijele, 505
kijijem ures tvoj me ustrili,
raju duše me vesele,
ljubovniče drag i mili,

ti si pokoj moj žudeni, 510
srce i život ti mi ote,
zrcalo je pravo meni
ures svijetle tve ljepote.

RINALDO :

Raj obraza vedra tvoga,
gdi se pazi sunce sjati,
sred malahna skla ovoga 515
ne može se uzdržati ;

sva je u tebi rajska gizda
i ljepota sva od nebi,
ogleda se posred zvizda,
to je zrcalo pravo tebi. 520

ARMIDA :

O Rinaldo, slika tvoja,
ka me vječnijem plamom sprži,
ovega je perivoja
cvijet najljepši i najdraži ;
po tebi je moje biće 525
srećno u srećnoj ovoj strani,
ti si drago me proliće,
ti perivoj moj izbrani.

RINALDO :

Ja sam sluga dike tvoje,
meni je draža na svem sviti 530

tva zapovijed, o gospoje,
neg državam gospoditi.

ARMIDA :

Neka družijem sumna huda
čini mislit, brače, o tomu ;
bez nikakve misli i truda 535
ti gospoduj srcu momu.

Nu do čim je sunce milo
na visine od nebese
od istoka uskočilo,
da svijem zrakom svijet uresi, 540

na običajna moja dila
stupaje ću pospješiti ;
čekaj me ovd, dušo mila,
brzo ću se ja vratiti,

i za bijeg verni i pravi 545
me mladosti zatravlene,
moj životu, ma ljubavi,
ovi celov primi od mene.

RINALDO :

Pođi s bogom. česarice
zatravljenijeh mojijeh ljeta, 550
čin' da svijetlo tvoje sunce
brzo sine meni opeta.

PRIKAZAÑE DRUGO.

KARLO, UBALDO, I RINALDO.

KARLO :

Druže, ono se huda i prika
vilenica dijeli veće,
štit obrni put bojnika, 555
da u nem vidi svoje smeće.

RINALDO :

Koja mi ovo svjetlos siva,
koja oružja ovo zveće,
gdi ovo mlados ma pribiva
od viteza svijeh daleće? 560

Koja me ovo vlas dovela
u ovo mjesto ne poznano?
gdi ste, bojna moja djela,
gdi si oklopje me izbrano?

UBALDO:

Gori Evropa sva kolika 565
i sve Asije strane u boju;
u njih vrijedna nije bojnika,
ki pribiva u pokoju.

Tko god vječnu slavu žudi,
ili je vitez vjere prave, 570
pod oružjem teškijem trudi
palestinske sred države;

ti Bertolda sinu izbrani,
junačkoga izvan zбора 575
sam dni traješ tve zamani
razbludnoga sred zatvora;

ti sam na boj verni, općeni,
kratiš snažne tvoje sile,
o ponosni, o hrabreni
zatočniče bludne vile. 580

Ki san, ka zled, sila koja,
ovdi tebe doć usili;
gdi je vrijedna kripos tvoja,
ka svud slove slavnijem dili?

Pusti, pusti zemlje ove, 585
vojska i Gofred tebe pita,
sreća i dobit tebe zove
na rvaña plemenita.

Hod', bojniče verni, dobi 590
prijeke, udesne, bojne trude,
da boj, počet s tobom ko bi,
po tebi se svršit bude.

Huda vjera i himbena,
kojom kripos tvoja krenu, 595
neka bude sasma strena
po: tvu sablu prihrabrenu.

RINALDO :

Ah, što se mlados ma ovako poplesa ?
Ne mogu od srama gledati nebesa.

Ostan'te zlom česti, naprave nemile,
od moje nesvijesti vi ste uzrok sve bile. 600

Bježimo, bježimo sej zemlje himbene,
ter hrlo tecimo na boje hrabrene.

KARLO :

Evo t' mača viteškoga,
od hudoga Sulimana
gospodara s nim će moga 605
tvoja osvetit ruka izbrana.

UBALDO :

Paka mu ćeš spovidjeti,
ko mu silni mač posila;
ne momo ovdi veće cknjeti,
gdi pribiva prijeka vila. 610

RINALDO :

Bjež'mo, Ubaldo, iz ovega
zametena tašta zida,
prije nego se hitra Armida
od našega stavi bijega.

PRIKAZANE TREĆE.

ARMIDA sama :

Ovdi ostavih draga moga ; 615
što ovo vidim ? ali nije
u ovom mjestu, jaoh, nikoga ;
gdi je otišo, vajmeh, gdi je ?

Dijelio se, pobjego je,
ovo očitijeh, jaoh, bišega ; 620
ah nesreće hude moje,
što se odijelih ja od nega ?

I mogo se odijeliti,
i žalosnu tužnu mene

- ovdi samu ostaviti, 625
 da moje s nega srce vene?
 Ne će biti to nikada;
 mojom vlasti, s ke svijet trne,
 učiniću hrlo sada,
 da stupaje natrag svrne. 630
- Mene sila sva goruća
 paklenoga jaza dvori,
 učinit sam ja moguća,
 mrtvo tijelo da govori;
 ja s usionijem zakletvami 635
 mogu činit kroz vlas priku,
 svijestan čovjek da se smami,
 i promijeni ljudsku sliku;
 kada hoću ja, nebeska
 žarka svjetlos sva pomrči, 640
 daždi, sijeva, grmi, trjeska,
 nadmeno se more srči,
 plam ne viđen zemlju hara,
 grad obilan poje tuče,
 trijes iz vedra neba udara, 645
 od svud silni vjetri buče,
 rasrdne se kažu slike
 zvijezde i mjesec sred nebesa,
 nazad teku plahe rike,
 zabijena se zemlja stresa; 650
 ja kroz moju silu mnogu
 suproč putu od naravi
 sunce u istok vratit mogu,
 s neba dozvat daž krvavi:
 znaće svojom zgodom lutom 655
 ko ga izvede moga iz stana!
 Razdriješena, raspršana,
 zemlju kružim, stresam prutom,
 tri krat na istok, tri krat gledam
 na zapadne mrkle dvore, 660
 strahovitijem ter besjedam
 sione izričem sad žamore:
 o paklene strašne sjeni,
 prijeke sile, lavi vrli,

- hude zvijeri, zmaji **ognjeni**,
ovdi ureda tec'te hrli. 665
- Vaša vojska sva **kolika**
sjedini se u skup kleti,
ter neharna ljubovnika
tijek ustavi, stupaj smeti. 670
- Što ovo silni tamni **pako**
na me riječi ne odgovara?
ke mogujstvo krepko i **jako**
me poruci sile udara?
- Hrlo, hrlo, o proklete
srde ostav'te tmaste dvore;
je da od moga gñeva **ištete**
jače kletve i žamore? 675
- Još krzmate i još **cknite**,
ter na riječi me kripodne,
o nakazni nemilosne,
brzijem bijegom ne trčite? 680
- Sad ću, sad ću, sad ureda
strašnijem glasom i **vrlime**
strahovito zazvat ime,
vas od koga pako preda. 685
- Jedan žamor, jedna sama
riječ negove silne vlasti
zbija oholas, silu slama
od paklene zle propasti. 690
- Jaoh, zaman su moja dila,
zakletve su me zamani;
ne poznana neka sila
moj požudi svrhu brani. 695
- Ja ću kušat, ostavljena
je da lipos plačna lica,
žalostiva, ucviļena,
bude jača vilenica.

ČIŃENJE TREĆE

PRIKAZANJE PRVO.

ARMIDA, RINALDO, KARLO, I UBALDO.

RINALDO :

Bježimo, družbo ma, bježimo najprije,
s himbenijem vilama dobro nam stat nije. 700

Pospješ' mo se, cijeca boga,
ne mni prije mlados moja
izit zida iz ovoga.

u kom stoje zla svakoja,
da desnica ma hrabrena 705
ovijem mačem slavnijem hrlo
vojevodu tvoga ubijena
bude osvetit, slamni Karlo.

ARMIDA :

O ki odnese veći dio
srca moga, ki zatravi, 710
vrati, vrati. što ši odnio,
ustavi se, jaoh, ustavi.

Duh mladosti tužne moje
toli priko i neredno 715
ne razdjeluj, jaoh, na dvoje,
poda objema smrt u jedno.

Napokone samo odnesi
me besjede, me celove,
na njih tebe pod nebese 720
dostojnija druga zove.

Vrat' se, vrati, o himbeni
nevjerniče ; što si u smeći ?
Sve zabranit možeš meni,
kad si od mene mogo uteći.

RINALDO :

Žalostan čujem glas ; ka će ovo stvar biti ? 725
Armida gre put nas, hoće nas sliditi.

KARLO :

Puna plača, puna smeće,
vilenica hitra grede;
o Rinaldo, razlog ne će,
da ne čuješ ne besjede. 730

Ko je od tebe jači i veći
pod nebesim, kad Sirene,
nih slušajuć i pazeći,
budu od tebe pridobijene ?

Bez muke, bez truda s ovijem načini 735
od ljudskih požuda razlog se kraj čini.

ARMIDA :

Ah, ne čekaj, mlače oholi.
da ja tebe molim sada
ko drag draga svoga moli;
tako bjesmo, jaoh, nekada. 740

Sad ako su te spomene
srcu tvomu već mrzeće,
ko neprijatelj sluša mene,
ter se smiluj na me smeće.

Neprijatelj veće krati 745
neprijatelja svoga prima,
i čuje se posred rati
drag razgovor među nima.

Ne utjeći moga uzdaha,
nije što pitam mučno vele, 750
mož' mi podat to bez straha,
a omraze držat cijele.

Ako mrziš na me, i koju
rados čutiš cijeca toga,
ne ću smetat srca tvoga, 755
u to izvrši volju tvoju.

Mrzi, mrzi na ma dila,
i ja na te s moje strane
mrzjeh prijeka i nemila
i na ostale sve krstjane. 760

Poganka se jošter rodih,
i za huđe vaše štete
izmišljivah, iznahodih
mnoga oružja, mnoge osvete.

Tebe ćerah, tebe uhitih, 765
i odvedoh tja daleko
od viteza glasovitih
u ovo mjesto pusto i prijeko.

Još priloži mladost moja 770
stvar, ku držim da je najveća
ma privara, zloba tvoja,
tva sramota, moja smeća:

privarih te prem himbeno,
i učinih da te stravi 775
moje srce zamamjeno
cijec gorušte tve ljubavi.

Hude varke, djela prika!
Svoje časti, djevtva svoga
gospodara i silnika
učinih te, jaoh, dragoga, 780

i novomu ljubovniku
s dražijem srcem na dar da ti
sve lipote svijetlu diku,
ku množ starijih žele imati.

Ma privara i ovo budi, 785
i stavi se među ine,
kako srce tvoje žudi,
moje varke i krivine.

Odijeli se, ah, odijeli,
neharniče, kad ti nije 790
ovi običan stan veseli,
ki toliko ljubi prije.

Pođi, brodi morskale vale,
trudi, vojuj u nemiru,
stiži, stječi bojne hvale, 795
i poharaj moju viru;

ah, ne moju: sad pod nebi
tebe dvorim ja samoga,
samomu sam verna tebi,
hudi bože srca ovoga; 800

samo tužnu mladost moju,
kojom dika tva gospodi,
u gorkomu nepokoju
ne ostavljaj samu ovdi.

Ko neprijatelj da daj čini, 805
da stupaje tvoje slijedim,
dvoreć ures tvoj jedini,
s koga venem, sahnem, blijedim.

Hudi gusar i nemili 810
plijene na zad vijek ne odhodi;
dobitnik se slavan dili,
i sve sužne sobom vodi.

Čin', da s inijem plijenom mene 815
vojska od krstjan pazi bijednu,
i na slave tve hrabrene
još priloži ovu jednu,

da njihovu ti s' općenu
privario protivnicu,
mene prstom pogrđenu
sveđ kažući službenicu; 820

službenicu tužnu! Komu
veće pletoh moje prame,
sad mrzeće srcu tvomu,
negda drage tve zamame?

Ko je dostojno jednoj sluzi, 825
ah, ja ću se plesti veće,
i prilične mojoj tuzi
oblaćiću na me odjeće.

Verno ću te sveđ služiti 830
sred bojnijeh nepkoja,
verno ću te sveđ dvoriti,
moj pokoju, dušo moja.

Snažna ćutim ja se u sebi
za vladane tve viteško
vodit bojna koňa tebi, 835
i dodavat kopje teško.

Ne ću štedjet moje krvi,
uza te ću vazda stati,
za tve obrane moj vrat prvi
udarce će sve primati. 840

Nu bojnika ne će biti
tač tvrđega tvrde stijene,
ki će tebe ktjet raniti,
za ne ranit prvo mene.

Tvoje glave i života
protiv sili svijeh bojnika
štit će biti ma ljepota,
kakva godi ne je dika. 845

Tužna; jošter segaj dana
ištem, meni da pomože
ma ljepota narugana,
ka se umolit, jaoh, ne može! 850

Ne mo, da ovdi ostavljena
moja mlados tužna plače,
padam ti ovo na koljena,
ne ostavi me, dragi brače. 855

RINALDO:

Mnogu, Armida, muku ćutim
cijjeća tebe. Ah, da mogu
glavu slomit želim lutim,
ke te more proč razlogu, 860

poznala bi sve poraze
i tvu plahos tebi krivu,
er me ovo nijes' omraze,
na te u prikom nijesam gnivu.

Ni ću osvete, ni spomene, 865
da me uvrijedit bi tva žela,
nisi sluga ti, ni mene
drži tvoga neprijateļa.

Za isto si sakrivila
ti proč putu od naravi, 870
kažuć blaga i nemila
sad omraze, sad ljubavi;

nu su ljudske to krivine,
i krivine to su od svijeta,
u ke upadat tebi čine
rodni zakon, ženstva ljeta. 875

Moj sakrivih i ja dio,
i ako se sebi žudim

- ukazati blag i mio ;
 ko hoć', tebe da osudim? 880
 Sred najdražijeh mojijeh radosti,
 i najčasnijeh uspomena,
 u veseļu, u žalosti,
 ti ćeš moja bit spomena.
 Ti spomena ma ćeš prava, 885
 ja tvoj bojniak bit svudira,
 koliko mi dopuštava
 boj istočni, čas, i vira.
 Ah, sad ovdī svrhu stavi
 na bludnosti naše veće, 890
 ah, sad ovdī zaboravi
 sve sramote naše i smeće.
 Nih spomena sva kolika
 sred pustošnijeh ovijeh strana
 u tamnosti do vik vika 895
 neka leži ukopana,
 sred Evrope, sred Asije,
 i trećega svijeta dijela.
 da besjede nijedne nije
 od ovega moga djela 900
 Ah, ne učini rad života
 da je prikorom pocrnena
 tvoja vrijednos, tva ljepota,
 i tvojega zrak plemena. 905
 Ustavi se i ostani
 ovdī za jedno dobrom česti,
 ja se dijelim, sa mnom brani
 družba moja tebe odvesti.
 Ostan' s bogom, ili tiri
 drugijem putom tve požude, 910
 i skončaņa, ka te trude,
 ko spametna već samiri.
- ARMIDA :
- Milostiva tebe žena,
 nevjerniče, ne porodi,
 ni si od svijetla ti plemena, 915
 ki od vedrijeh bana izhodi;

tebe zače gluho more,
tebe povi stijena tvrda,
i pustošne posred gore
zadoji te plaha srda. 920

Što prikrivam moj gniv veće?
Hudi krvnik pun poraza
jedan bijeg ne ukaza
blage svijesti na me smeće.

Je da sliku svu promijeni; 925
je da ku god suzu proli;
je da uzdah podrije ognjeni
na priļute moje boli?

Ah, pameti prem himbene,
ah, silnika prem neprava: 930
bojnik mi se obećava,
a utjeće prijek od mene.

Kako da je pridobio
neprijateļa svoga sada,
ne vraća se od zavada, 935
tere prašta grijeh nemio.

Čuj, ko svjete sve ne štedi,
slišaj, slišaj, cijeca boga,
Zenokrata poštenoga,
od ljubavi gdi besjedi. 940

O nebesa, o bogovi,
što krvnike sved trpите,
a silnijema pak treskovi
zgrade i crkve vaše oriteo

Pod', silniće moj nepravi, 945
odijeli se s tvom nevjerom,
pođi, pođi, s onijem mirom,
koji tužnoj meni ostavi.

Za tobom ćeš mene imati
plahu sru, strašnu sjenu, 950
ka tvom srcu nesmilenu
živa mira ne će dati.

Kroz otrovne moje zmiје,
kroz tjerane moje priko
strašiću te ja toliko, 955
koliko te ljubih prije;

i ako hoće udes hudi,
da pribrodiš siñe more,
i gdi srce tvoje žudi,
dođeš bojne na tabore: 960

rañen, krvav, splešan meni
tu ćeš platit sve krivine,
o nemili, o himbeni
zatočniče nad sve ine.

Jošte ne ć' moć uzdahnuti, 965
što s uzdahom žalosnijeme
ne uzvapiš moje ime;
to se od tebe uzdam čuti!

Ovdi se Armida prinemaga.

RINALDO:

Pade! Ova ļuta zгода
uzdisat me gorko sili; 970
razlog prosi tužnoj vili
da se ka god pomoć poda.

UBALDO:

Ñeka mala joj je tuga,
ne može joj šteta biti;
nas potreba zove druga, 975
brijeme nam se već dijeliti.

Evo sreće svojom plavi,
ku milostan bog posila,
da iz robstva tebe izbavi,
uljezimo sred ñe krila. 980

PRIKAZAÑE DRUGO.

SREĆA U PLAVI I ISTI.

SREĆA:

O bojnici puni hvale,
u plav moju uljezite,
s kom slobodno ja srdite
oćeanske brodim vale,

ku svi vjetri dvore, i svako
teško brijeme noj je lako.

985

RINALDO :

Žestok vaj me cijepa i srce prihodi,
gdi vila prilijepa ostaje sama odi.

UBALDO :

O viteže, tvoja kripos
ne dostoji, da se smami,
pobjeguću slidit lipos
među tancem i vilami.

990

Na visokoj strmoj gori
sred sjevera i sred leda
od kriposti stoje dvori,
iz kijeh ona vas svijet gleda.

995

Tko ne trudi i ne muči,
i svom srcu ne odoliva,
dvora se ovijeh vik ne kući,
slave vijeku ne dobiva.

1000

Da li ti ćeš usred ove
tamne zemlje ležat tmina,
zaboravjen od visina,
krepka kripos gdi te zove?

Tebi narav za tve hvale
glavu dignu put nebesa,
i poda ti nad sve ostale
duh plemenit pun uresa,

1005

neka uzgori gledaš, neka
kroz hrabrena djela slavna
glas dobiješ, s kijem do vijeka
tva će slava živjet stavna.

1010

Još ti poda brze i hrle
srǵbe, ne ti da se nima
kroz zavade služiš vrle
s pobunami krstjanskima,
i da tebi budu one
nerazborna uzrok gñiva,

1015

- i razlogu suprotiva
 budu u tebi žeje smione; 1020
 neg da nima puna dike
 oružana kripos tvoja
 jača udire posred boja
 na nevjerne protivnike,
 i da ohole sretat bude 1025
 s većom snagom bijesne žeje,
 nerazložne, plahe, i hude,
 unutrašnje neprijatelje.
- Tim se umjej nim na sviti
 znan i svijestan vojevoda 1030
 u one stvari sveđ služiti,
 za ke ti ih narav poda,
 i razborom mudra svjeta
 sad ih smlači, razgrij sada,
 sad ustegni, sad opeta 1035
 uzdu im pusti i njih vlada.

KARLO:

Znana je tva besjeda i mudra i prava,
 bježimo ureda iz ovijeh država.

RINALDO:

- Za sve razlog da pribiva
 u slobodnu meni veće; 1040
 neka sila milostiva
 zadava mi gorke smeće.

Neka sam u smeći, krepka je ma odluka,
 daleko uteći himbenijeh iz ruka.

PRIKAZANJE TREĆE

ARMIDA sama:

- Dijelio se, i mogo je, 1045
 ah, poreda s prijekom smrti
 raskončano srce moje
 ni čas jedan ne pokrtil;

ne pokrtili ni čas jedan,
ni mi kratko pomoć odi
krtje dat krvnik nepravedan 1050
u priłutoj mojoj zgodi ;

i ja jošte ljubim nega,
ucvılena plačna stoju
sred pustošna mjesta ovega, 1055
ter osvetu ne ištem moju !

Što već suzim, što već cvilim ?
Da li ne imam, da me osvete
proć neharnijem hudijem dilim,
druga oružja, druge osvete ? 1060

Progoñen će biti od mene
hudi izdavnik, da se skrrije
sred propasti zle paklene ;
i to m' mjesto skrovno nije. 1065

Već ga stiže, već ga hita
gñevna i snažna moja sila,
i srce mu vrlovita
raskidiva na sto dila,

neka je silni i nepravi
krvnik, uzrok moga vaja, 1070
svim nevjernim izgled pravi . . .
Nu što velim ? gdi sam sada ?

Tužna Armida ! onda imaše
satrt huda neharnika,
kad ga robom tvojijem držaše ; 1075
sad si docna vrla i prika.

Nu ako lijepos i svijes znana
što god može na svem svijeti ?
Na brijeme sam, ah, izdana
ma ljepoto, ti se osveti ! 1080

Moja lijepos, ka je od zlata
izvrsnije dike i slave,
podobna će biti plata
dobitniku krvne glave.

Lubovnici slavni moji, 1085
oto se od vas veće prosi
djelo, ke trud sobom nosi,
ali slavnu čas dostoji.

Ja i moja vlas moguća,
i neumrla čas sa više, 1090
biće onega, ko bjeguća
nevjernika satariše.

Ako za ovo ne dostojim
bit kupljena s mom ljubavi,
o ljepoto, ja te brojim 1095
dar neplodan od naravi;

o ljepoto bez koristi,
ja se odričem tebe veće,
vlasti mi su me mržeće,
omrzo mi je život isti. 1100

Majka mi je moja kriva,
ka me rodi za me štete;
samo ufaće od osvete
jošte čini, da sam živa.

Ali što već ovo pazim, 1105
ter se družijem putom hrla
ne upućujem, da porazim
nevjernika huda i vrla?

O nakazni strahovite
paklenoga jaza ohola, 1110
hrlu mi ovdı dovedite
strašnijem zmajim vrla kola.

Ja se hoću ponijet s nıma
u rođene strane od svijeta;
što krzmate? potrebu ima 1115
od brzine moja osveta.

PRIKAZANJE ČETVRTO.

ARMIDA I NAKAZNI.

NAKAZNI:

O kraljice vrla i slavna,
ka nas vežeš silnom vlasti,
sva te sila služiti spravna 1120
od paklene zle propasti.

Tisifone, i Megera,
i Aleto, srde vrle,

Čeljad, koja govore u ovemu prikazahu.

Enea, vojevoda trojanski.
Sibila, proročica.
Karonte, brodar pakleni.
Didone, kraljica od Kartagine.
Skup od duha paklenijeh.
Skup od duha blaženijeh.
Hektore, vitez trojanski.
Ankize, otac Enejin.
Čezare, Rimljanin.
Pompeo, Rimljanin.
Bruto, Rimljanin.
Lukrecija, Rimkinja.
Šipiun, Afrikan.
Katon, Rimljanin.
Merkurijo, navijesnik od bogova.

PROLOG : GLAS.

Tko je, da može proglasiti
zlo i dobro bolje od mene,
tko je, da može bolje otkriti
stvari otajne i skrovene?
Ja sam, ja sam, ki sve čujem, 5
ki sve vidim i očitujem.

Uši litre, bistre oči,
hrle noge, brza krila,
rečen govor moj svjedoči,
ko sam, što su moja dila; 10
ne cijen'te me za stvar novu,
glasom mene ljudi zovu.

Plod davnega ja sam doba,
ja sve vidim, ja sve gledam,
dižem ljudi žive iz groba, 15
nih činjenja pripovijedam,
a zamjerne moje moći
smrti umiju vrha doći.

Mene druži čas i slava,
mene od hvala družba slidi, 20
po kojijem se kripos prava
urešena vazda vidi,
mene vaše slide dike,
kojijem živem ja u vike.

Moja kuća ponosita, 25
urešeni dvor čudesi,
sazidan je posred svita
među zemļom i nebesi,
gdi sve riječi iz daleče
sred gvozdijenih mira zveče. 30

Rastvoreni svi prozori,
rastvorena vrata stoje,

svud šapati, svud žamori
 razliki se čuju i broje,
 kako kad se čuje muče, 35
 gdi iz daleka vali buče.

Iz dvora ovijeh strelovito
 doletio sam brzijem krili
 u ovo mjesto plemenito,
 nepodložno ijednoj sili, 40
 gdi slobodom mir stanuje
 i gospodi i kraluje;

a što je meni draže od mira,
 što mi je draže od slobode,
 čijem se slava svud prostira 45
 ter sa mnome dike hode,
 da po meni budu strti
 smionu oblas hude smrti.

S prva imate vi vidjeti
 strahoviti jaz pakleni, 50
 gdi zli za svoj grijeh prokleti
 vazda stoje osuđeni,
 gdi u družbi hudijeh zala
 nemilos je stan obrala;

paka ću vam na pozore 55
 donijet strane tej blažene,
 gdi urešene cvijećem gore,
 gdi se žive kako i odi
 u pokoju i slobodi,

da slijediti svi budete 60
 od kriposti prave izglede
 i od vrijednijeh ljudi svjete,
 ki u pokoju vječnom sjede,
 er tko kripos slidi pravu,
 steć dostoji vječnu slavu. 65

Vitez oni, ki iz Troje
 na ramenu oca iznese
 i bogove kućne svoje,
 ištuć šnima boje udese,
 koga imena dike i hvale 70
 sloviti će nad sve ostale,

- latinske je došo u strane,
Sibila ona gdi pribiva,
koja stvari ne poznane
i sva otajstva znano odkriva, 75
za što Apolo slavan s gara
noj dopušta tacijeh dara.
- Šnom Enea hoće proći
strane kraja paklenoga,
srećna u polja želeć doći, 80
za vidjeti oca svoga,
er mu u srcu još pribiva
ľubav, kom ga dvori živa.
- Zlatnu granu, dar čestiti
primoguće Proserpine 85
ima, s kojom može siti
u blažene sej ravnine;
što negova kripos slavna
učiniti nije spravna!
- Svoj porod će tuj vidjeti 90
pun dićenja, pun uresa,
s kijem ću hrlo ja letjeti
steruć krila do nebesa.
Pomno slušaj svaki sada,
svak ćuj, ko se taj svijet vlada. 95

ČINĀENJE PRVO.

SKAZAŃE PRVO.

E N E A I S I B I L A .

E N E A :

- O djevice, koje umije
znanje svaka uhitati,
koj otajno ništa nije
što se čini na sem sviti,
dostojno je, slavna Ekate, 100
mjestim ovijem koja vlada,
da je spustila svu vlas na te
vrh podložnijeh noj livada.

Ti, kad hoćeš, djevo sveta,
mož' ulesti u ove strane; 105
kroz put izit tmasti opeta,
tebi dadu, družijem brane.

Reci meni milost tvoja,
na komu smo dijelu od puta, 110
pakljenoga gdi bez broja
zlijeh nakazni stoji množ luta?

SIBILA :

Sinu Ankiza, od bogova
višnijeh slavni o porode,
vidiš strašna mjesta ova 115
i paklene mutne vode?

Na rijeci smo onoj veće,
gdi Karonte glasoviti
na kraj drugi duše izmeće,
kijem je vrijeme prihoditi.

ENEA :

O djevice, htjaj mi rijeti, 120
je da ono vode one su,
i rijeka ona, kom zakleti
bogovi se isti tresu?

SIBILA :

Jes, ovo je, o viteže,
rijeka ona, ka bogove 125
temeljtom kletvom veže,
kom se kune isti Jove.

ENEA :

Nu djevice, sve kolike
ka znaš stvari vječne noći;
koje duše priko rike 130
na onu stranu mogu proći?

SIBILA :

Slavni Enea, imaš znati,
da onijeh, ki su ukopani,

duše može privožati
 strašni brodar k onoj strani; 135
 a onezijem, kijeh na sviti
 kosti groba ne imaju,
 nije se dano privoziti,
 neg se ovuda sveđ skitaju,
 dokli ko god rad milosti 140
 na svijetu se nađe od ljudi,
 da im pokrije zemļom kosti,
 ko njihovo srce žudi.

ENEJA :

Da oni, ki su podušeni
 valovito sred potopa, 145
 kako mogu kraj žuđeni
 imat, bivši bez ukopa ?

SIBILA :

Sto godišta sveđ vrte se
 oko strašna žala ovoga,
 dokli ih brodar pak prinese 150
 na kraj mjesta žuđenoga.

ENEJA :

Da u kojoj se sad nahodi
 strani brodar strahoviti,
 ki pribiva u ovoj vodi;
 o djevice, gdje će biti? 155

SIBILA :

Cijenim, da će bit onamo
 malo daļe na kraj rike,
 nu ga ovdi počekamo;
 čini mi se čut mu vike. 160
 Množ velika svijeta svega,
 oko ove se rijeke kupi
 i oko kraja tmasta ovega
 da na drugu stranu stupi.

SKAZAŃE DRUGO.

KARONTE, SIBILA I ENEA.

KARONTE:

Ko god ti si, koji oružan
u ove strane smiješ doći, 165
gdi se vodi život tužan
posred mraka vječne noći,
reci, što te odi vodi
i stupaje svrni ohole.

Veļu t', naprijed nu ne hodi! 170
Nijes' me čuo? Bjež' otole!

Imaš znati, da čovjeku
dopušteno živu nije,
da na drugi on kraj rijeku
pribroditi ovu smije. 175

Malo sam se prije radovo,
Herkula sam što privezo
i Tezea u mjesto ovo,
svojijem drugom ki je sjezo.

Staviše se ovi siti 180
puni smjenstva ohologa,
da posteļu ockvrniti
budu kraļa paklenoga;

oni dobi strašnjih vrata
stražanina sile vrle, 185
i svezana za tri vrata
posmuca ga prid umrle.

SIBILA:

Pusti srǵbu, i ustavi,
molimo te, gniv srditi, 190
ne uklanjaj s kraja plavi,
o brodaru ponositi.

Nijesmo došli mi smetati
mir kraļestvu paklenomu,
nije, ni se moŹ' bojati,
sile oružju u ovomu. 195

Neka oholi pas pakleni
zavijajuć kroz tri glave

Pláčna ti je vidjet lica,
 žalostiva nad sve ine . . .
 Didone je, jaoh, kraljica
 od visoke Kartagine.

235

To li istini dođe k meni
 glas, nesrećna o Didone,
 da na oštri mač gvozdeni
 ti probode prsi smione?

SKAZAÑE TREĆE.

ENE A, DIDONE, SIBILA, KARONTE, I SKUP OD DUŠA.

DIDONE :

I ovdli li nehamnče 240
 na tuge si došo moje?

I ovdli li, nevjerniče,
 nemilosti gledam tvoje?

Je da iz mjesta pakljenoga
 još me hoćeš izagnati, 245
 cić uzroka, jaoh, gdi tvoga
 usilena jesam stati?

Je da i ovdje hoće siti,
 jaoh, nemilos huda tvoja 250
 moj nepokoj uzmnožiti
 sred vječnoga nepokoja?

Evo, evo, ki mi ostavi,
 nevjerniče, dara tvoga;
 evo, evo, tve ljubavi: 255
 sred srca je nosim moga.

Evo tvoje, evo osvete,
 o Sikeo moj žuđeni,
 evo onoga, koji smete
 tebi dušu, pokoj meni!

Evo vajmeh, evo odi, 260
 vjereniče moj izdani,
 evo, evo s', jaoh, nahodi
 moj izdavnik u ovoj strani.

Ah, srećna ti ja bih bila,
 da trojanske hude plavi 265

nigda huda čes donila
nije k mojoj, jaoh, državi.

ENEA :

To li ja sam uzrok bio,
o kraljice, tvoje od smrti,
s kom te udes prem nemio 270
toli mladu hotje strti ?

Po zvijezde se pune uresa
kunem, gori koje sjaju,
po bogove, sred nebesa
ki u svjetlosti pribivaju, 275

i ako se vjera koja
i u paklu još nahodi,
gdi se u plaču bez pokoja
od nevjernijeh život vodi,
zlovoľan se, o kraljice 280

iz kraľestva dijelih tvoga,
ne poljeva suzam lice
puno gniva žalosnoga,
ali božji mene udesi 285
zapovijedim svojijem s gora
usiliše pod nebese
odijelit se priko mora.

Ja njihovijem naredbami
i u pako hotjeh doći,
i naći se u tminami 290
posred mraka vječne noći.

Ah, ustavi srǵbu priku ;
jaoh, ne mogoh vjerovati,
da ćeš boles ti toliku
po dijeleđu mom imati. 295

SIBILA :

O viteže, vrijeme ne da,
da smo od veće ovdí duzi ;
sunce u zapad gre ureda,
a od nas se jošte suzi!
Vrijeme hrlí, izidimo 300
iz plavi ove na kraj veće,

za što brodar, gdi mi cknimo,
ovdi s nami stati ne će.

KARONTE :

Potežite se, er posala
i potreba imam vele, 305
sveđ onamo polak žala
neizbrojne me duše žele;
oko ove se rijeke vrti
sveđ od sjena množ i sila,
er je velik plijen od smrti, 310
na kraj ovi ki posila.

SKUP OD DUŠA :

O brodaru ponositi,
ki u strašnoj stojš vodi,
o . . . . .
Akeronte k nami hodi; 315
molbe poslušā
žalosnijeh od duša,
privezi nam sjene
na kraje žuđene.

ENEA :

Izidimo, o djevice, 320
pokri vrijeme hoće, iz plavi;
samiri se, o kraljice,
i tvoj gorki jad ustavi.

DIDONE :

Pođi, ki me jošte smesti
sred vječne si noći htio, 325
pođi, pođi, s onom česti,
ku si meni ostavio.
Ođijeli se, veće odili,
i u paklu se diči i slavi,
izdavniče moj nemili 330
ockvrñene me ljubavi.

ENEA :

Ustavi se, ne utječi
ispriđ moga sad pozora,

koga bježiš? Ah, čuj riječi
 najzadnega razgovora. 335
 Čuj, kraljice; što se od veće
 meni kažeš grivna tako?
 hude moje ah nesreće!
 što ti učinih ja opako?

PRIKAZANE ČETVRTO.

ENEA, SIBILA, I SKUP DUŠA.

SIBILA:

Neka, neka s' ona krije, 340
 neka ispuni svu požudu;
 o Enea, pravo nije
 boleti se, a za ludu.

ENEA:

Ah, čuh boles mnogu u sebi,
 sred ovezijeh videć strana 345
 kraljicu onu, ka pod nebi
 bi čestita negda zvana.

Ja po višnoj zapovijedi
 odijelih se iz Libije,
 er što višna moć naredi, 350
 izvršiti sve trijebi je.

SIBILA:

A tko može ne izvršiti
 htjeće onega, ki sve vlada?
 Nije tega, nije na sviti,
 ni se može nač ikada. 355

ENEA:

Nu koja su ova odi
 dvoja puta razlučena;
 o djevice, kijem se hodi
 u ona mjesta priblažena?

SIBILA:

S desna u srećna poļa, a s lijeva 360
 u strašne se dvore ide,

gdi troglavi pas zavijeva,
 da ti srce strah obide;
 gdi s nemoći strah pribiva
 sred sanjiva crna jaza, 365
 i s bljedilom smrt strašiva
 i strah smrtna od poraza;
 gdi s hačinom smeća huda
 stoji razdrtom na dvije strane,
 ku neugođaj družec svuda 370
 slidom slidi, gdi god stane,
 i zavidos, koja ije
 u zlu svomu sebe sama,
 huđa od srda, kojijem zmije
 na glavi su mješte prama; 375
 gdi sve ostale zlobe klete
 stanom stoje i zla svaka,
 lakomosti, raspi, štete,
 gniv srditi, srgba opaka;
 gdi je na vratijeh po sve vike 380
 Tisifone strahovita;
 gdi se od hudijeh čuju vike
 posred plama ognenita.

ENEA :

O djevice, ki od ljudi,
 er strašive čujem buke, 385
 za koji li grijeh prihudi
 tej imaju lute muke?

SIBILA :

Od hudijeh je množ velika,
 o viteže plemeniti;
 da ja imam sto jezika, 390
 ne bi ti ih mogla vik izriti.
 Tu od zemlje rod oholi
 i Titana nemiloga
 istrjeskani leže doli
 posred plama ognenoga; 395
 tu nemili Salmoneo
 u žalosti plače i huka,

gdi ga je hudi grijeh naveo
 vjekovitijeh posred muka :
 božanstvene sebi on časti 400
 hotje imat kako Jove,
 i metati smionom vlasti
 strahovite zgar treskove

SKUP OD FURIJA :

O strašive hude sjene,
 o nemila oholasti, 405
 koja časti
 hoće imat božanstvene,
 u mukah doli
 plaćaj grijeh oholi,
 koji te diže, 410
 da padeš pak niže.

SIBILA :

I jedna vika posred sjeni
 tužnijem glasom : pravdu učite,
 ki ste sudit svit stavleni,
 a višnega sveđ pošтите. 415

Na srebru ovi i na zlatu
 opak izda grad rodjeni,
 a zakone taj za platu
 stavi, diže, i promijeni.

Tu lakomci, tu zlobnici, 420
 tu nemili ljudi stoje,
 tu nevjerni izdavnici
 vječne imaju nepokoje.

ENEA :

Koje su ono tužne sjene,
 koje oko me nazira, 425
 u žalosti sve skuplene
 vodenoga polak vira ?

412—416. u *originalu* 618—20:

Infelix Theseus, Phlegyasque miserrimus omnis
 admonet et magna testatur voce per umbras:
 „disciti iustitiam moniti et non temnere divos“.

Onudar se obraćaju
 sveđ u mucu i u trudu,
 i u ruci nešto imaju
 jak prilično šuplu sudu. 430

SIBILA :

Djevojčice to su one
 Danaove kćeri prike,
 na posteli ke smione
 svoje ubiše vjerenike, 435

a to otac njih, u ova
 i on osuđen mjesta stati,
 bivši čuo od bogova,
 da će od zeta smrt imati,
 naredi im s hude odluke, 440
 da učine krvno dilo,
 i oni im isti mač u ruke
 stavi, i smjenstvo da nemilo.

Vjekovitom ove osudom
 svoj nemili grijeh plaćaju,
 vodu creplu šuplijem sudom,
 i sud šupaļ naševaju; 445

voda kroz dno teče, a nima
 muka je ista, isti trudi;
 svak dostojnu platu ima,
 o djevice, za grijeh hudi. 450

SKUP OD FURLJA :

O nevjerne, o nemile,
 vjerenike ke ste izdale,
 koje . . . . .
 nijeste vjere uzdržale, 455
 sveđ pri jezeru
 nekrepku nevjeru
 kaž'te i hudu
 nemilos u trudu.

ENEA :

Da je li se našla koja
 među nima, ka s milosti 460

izdanoga sred pokoja
vjerenuku svomu prosti?

SIBILA :

Jedna sama među ostale
bi, ka vječnu čas dobiti, 465
ka neumrlu dike i hvale
steć dostoji na sem sviti.

Zapovijedi ona hude
pogrdi oca nevjernoga,
i da s častim vjerna bude, 470
vjerenuka shrani svoga.

Ustan', reče nemu, ustani,
da te vječni san ne shara,
od svekra se huda brani 475
i nemilijeh od sestara,

koje kako zle lavice,
kad se naglo krvi opoje
i nasrnu na ovčice,
vjerenuke biju svoje 480

Ja milosna hoću biti,
vjerenuke moj ljubjeni,
ne ću tebe ja raniti,
ranila bih srce meni. 480

Neka mi otac veže ruke,
za što prostih vjerenuku, 485
neka dava lute muke,
neka ispuni srčbu priku.

Pod', dokli imaš noć u družbu
i božicu od ljubavi;
pod', vrh moga groba tužbu 490
za uspomenu pak mi stavi.

ENEA :

Dostojna je vječne slave
djevojčica taj hrabrena;
da koje se sred države
ne nahodi slavna sjena? 495

SIBILA :

U srećnoj se strani, u koju
mi idemo, sad nahodi,
i u veseļu i pokoju
sve vesele vijeke vodi.

Ali se i mi uputimo,
o viteže plemeniti,
srećna poļa da vidimo,
za što nije trijebi ckniti.

500

ENEA :

Dijelimo se, djevo znana,
i odovle hod'mo veće,
put onezijek hod'mo strana,
gdi stanuju dobre sreće.

505

ČIŃENJE DRUGO.

SKAZAŃE PRVO.

E N E A I S I B I L A .

ENEA :

Nu molim te, proročice,
er me žela drži mnoga
u pokoju svijetlo lice
vidjet ćaćka žuđenoga,

jesu li nam veće blizu
poļa ona pričestita,
gdi pokoji vječni, gdi su
svaka dobra vjekovita.

510

515

SIBILA :

Razložne su žele tvoje,
o viteže slavna imena,
vidjet ćaćka, koga iz Troje
ti iznese vrh ramena.

Tko je od ļudi igda bio,
i našo se jes na svitu,
da je djelo učinio
i stvar tako plemenitu?

Nijesi u doña mjesta ova
živ Enea mogo doći 525
bez hotjeña od bogova,
i ñihove bez pomoći.

Staviše se mali ljudi,
po svom smjenstvu ki sidoše,
nu ih smjenstvo ñih osudi, 530
da se vratit ne mogoše.

Zgar nizdoli put ki vodi,
ne ište družbe ni nauka ;
ali naći, kijem se uzhodi,
trud je velik, teška je muka 535

Oni samo, kijem mogući
bogovi su oci bili,
vječnu slavu sebi ištući
doći su se usilili.

Slavni Erkule prvi side, 540
ki svom snagom svijet isprazni,
kad ga u slavi svega obide,
od svijeh srda i nakazni.

ENEA :

Slava istina na sem sviti
poštenijem se trudim stječe ; 545
a tko je bio, tko će biti,
da se Herkulu jednak reče ?

SIBILA :

Side slavni još Tezeo,
čim steć vječnu čas želaše,
i spjevalac mili Orfeo, 550
ištuc dragu, za kom mraše.

Vlastim ovi svom smionom
čim po svitu slove ovako,
pjesnim ovi, snagom oni
pridobiše huđi pako. 555

Blizu su nam poļa veće,
srećna, u koja žudiš doći,

gdi stanuju dobre sreće,
 i sja u vike dan bez noći,
 gdi vesele dni provodi 560
 tvoj roditelj obljubjeni,
 u pokoju i slobodi
 uživajuć mir blaženi.

ENEA :

Ah, jesam li u životu
 veseliji igda bio? 565

Veliku sam tvu dobrotu
 sad na meni oćutio.

A da vidi srce moje
 prije mjesto odlučeno,
 kojijem hvalam ime tvoje 570
 biće od mene proslavljeno!

SKAZAŃE DRUGO.

ENEA, SIBILA, I SKUP DUŠA BLAŽENIJEH.

JEDNA OD DUŠA :

Duše blažene,
 ke ste skupljene
 usred gizdave 575
 ove države!
 skladate pjesni
 s dragom luvezni,
 svaka s radosti
 slavi kriposti.

SKUP VAS :

Svaka s radosti 580
 slavi kriposti,
 s kojijem se prava
 dobiva slava ;
 tim svak od ljudi
 s pošteñem trudi, 585
 slidi na svitu
 kripis ćestitu.

ENEA :

Koje s' odi pjesni čuju
 rajskijem glasom toli mile,
 ke li s' ovo prem raduju 590
 u veseļu lijepe vile?

SIBILA :

Nije ovo skup od vila,
 kako scijeniš, o junače,
 ni viliña pjesan mila,
 slatko toli ka se začē; 595
 blaženijeh je množ od duša,
 koje ovdi pribivaju;
 pomnivo ih nu posluša,
 gdi kriposti pripijevaju.

JEDNA OD DUŠA :

Slidi na svitu 600
 kripoš čestitu,
 ko god veseli
 imat raj želi,
 gdi sred nebesa
 punijeh uresa 605
 sja jasna lica
 druga danica.

SKUP VAS :

Sja jasna lica
 druga danica,
 i s svake strane 610
 zrake sunčane
 od zvijezda kolo
 resi okolo,
 gdi rados stoji
 s vječnijem pokoji. 615

ENEA :

Ovo li su sej države,
 gdi se čačko moj pokoji,
 gdi radosti sveđ su prave,
 gdi vesele vječno stoji?

JEDNA OD DUŠA :

Gdi rados stoji
s vječnijem pokoji, 620
gdi goji cvitje
vječno prolitje,
gdi po sve vike
pun slavne dike 625
život se pravi
po ovoj dubravi.

SKUP VAS :

Život se pravi
po ovoj dubravi
urešen svima 630
vječnim dobrima,
gdi sa svih strana
družba izbrana
tance izvodi
pri bistroj vodi. 635

ENEA :

Prilično je, da se odi
vik blaženi svi raduju,
da se pravi mir nahodi,
gdi se ovake pjesni čuju.

JEDNA OD DUŠA :

Tance izvodi 640
pri bistroj vodi
skup slavnijeh vila,
kijeh kripos mila
na svitu gori
čistoću dvori 645
uz romon blazijeh
pjesni pridrazijeh.

SKUP VAS :

Uz romon blazijeh
pjesni pridrazijeh,

veselijem koje 650
 žuborom poje
 slavici veseli
 na kitnoj jeli,
 svaka mladica
 rajskoga lica. 655

ENEA :

Hoćemo li, o djevice,
 veće unutra mi ulești,
 da ćačkovo vidim lice
 s dobrom srećom, s dobrom česti?

JEDNA OD DUŠA :

Svaka mladica 660
 rajskoga lica
 može se riti
 slična na sviti
 cvijetu rumene
 ruse, kad zene, 665
 ka rumenilo
 uzdrži milo.

SKUP VAS :

Ka rumenilo
 uzdrži milo,
 kad još u zoru 670
 nije sva na dvoru ;
 a kad poslije
 lice sakrije,
 počne gubiti
 ures čestiti. 675

ENEA :

Ali iz onijeh sad livada
 što ono oči moje vide,
 od blaženijeh tko li sada
 susresti nas ovdı ide?
 Zeleni se od lovora 680
 na negovoj vijenac glavi,

prav je obraz, čin je pravi
Prijamova sina Hektora.

On je isti. Već što pazim,
ter ne idem protiv nemu, 685
i upitam ga riječim blazim,
što je u mjestu u ovemu?

O Hektore, kom nekada
ni odolje grčka sila 690
trojanskoga polak grada,
ni mogućstvo silna Akila,

znam velike tve kriposti
i uzumnožne dike tvoje
vjekovitijeh sred radosti
pribivati da dostoje; 695

ali koja ćeš vesela
izvan mjesta blaženoga
ovdi te je sad dovela,
da Eneu sreteš tvoga?

HEKTOR :

Glas, Enea, tvoga imena, 700
ki je slavan po svem svijeti,
u veseļu k nam doleti
u ova mjesta svim blažena,

da velike cić ljubavi, 705
koju čaćku nosiš tvomu,
priko pakla ti se spravi
doći k srećnu mjestu ovomu.

Za sve od pakla er su puti
mučni, tmasti, strašni, duzi,
ali kripas kad prignuti 710
ikakvoj se može tuzi?

SIBILA :

Krepos, kad je posred truda,
vele veće svjetla sine,
kako sunce, kad od svuda
zrak mu obujme crne tmine. 715

HEKTOR :

Tim začuvši plemenite
 ja od glasa tve odluke,
 ki ukaza još dobite
 veće od tebe trude i muke,
 i cijeneći, da daleče 720
 poļa onezijeh ne ćeš biti,
 kako ćačko tvoj mi reče,
 suproč tebi htjeh iziti,
 a i me srce puno žela
 za vidjet te bi hoteće, 725
 er za draga prijateļa
 uzimļu se stvari i veće.

ENEA :

Ja ne mogu o Hektore,
 neg bogovom hvalu dati,
 ki mi sreću, ku nitkore 730
 ima od ļudi, čine imati.

Er njihova vlas velika,
 ko me od zala svijeh obrani,
 kijem progoni ćeš me prika,
 k odlučenoj iduć strani, 735

dala mi je sad ovaku
 svojom vlastim milos s gora,
 da susretem putom taku
 družbu draga razgovora.

Nu viteže moj hrabreni, 740
 što je od ćačka draga moga?
 koji uživaju s nim blaženi
 sred pokoja blaženoga?

HEKTOR :

Vječne uživa on pokoje
 vjekovitijeh sred radosti, 745
 slavne dike ko dostoje
 negovijeh od kreposti.

SIBILA :

S nim su oni, ki dobiše
 vječnu slavu, glas čestiti,

slavnijem djeli čim sloviše, 750

kada bjehu na sem sviti;

za obranu rodna grada

ki hrabreno vojevaše,

i nemili mač ikada

ne čini im, da se straše; 755

pače svijetlijem pod oklopjem

neprijatele zatjecati

sve hotješe, s vitijem kopjem

želeći se šnima rvati.

Tu su oni, svom kriposti 760

ki sloveći nad sve ostale,

daše svijetu dobra dosti,

a neumrle sebi hvale.

I oni, slavna kijeh spomena

ostala je svedč na sviti, 765

er želahu pohvaļena

dobra družijem svedč činiti.

I oni, ki su provodili

u čistoci sve dni svoje,

uživaju pokoj mili 770

i veseļe, ke dostoje.

Gdi ja ohodim ļudi one,

ki blaženstvo uživaju

za korisne njih zakone,

s kijeh umrli dobro imaju? 775

ENEA :

Sada poznam ja istino,

o Hektore moj hrabreni,

da mogustvo tve jedino

steć dostoja raj blaženi.

A koja je strana od svita, 780

ka kriposti ne zna tvoje,

i tva djela glasovita,

ka prid mirim kaza od Troje?

Još kad sila od sjevera,

prijeteći mi smrtne vaje, 785

izvrže me i dotjera

od Libije na zle kraje,

u jednoj crkvi ja prilike
prave vidjeh slavne od Troje,
i po redu sve kolike 790
s grčkijem vojskam naše boje.

Vidjeh tebe, gdi tjeraše
k moru grčke vojske silom,
i viteški gdi se rvaše 795
sad s Diomedom, sad s Akilom;

sad desnicom na njih plavi
gdi metaše plame ognjene;
sad nosaše gdi u slavi
stjegove im ugrabjene;

sad na košu jezdec vranu 800
tve hrabrenstvo svim kazaše;
sad za rodna mjesta obranu
na boj vojske užizaše.

Ah, da nije protiv tebi
priki udes, smrt nemila, 805
našijem dobri zlobno u sebi
za jedno se sastavila,

ne bi Troja s privarami
grčkijeh vojska svrhu imala, 810
s ognenijema ne bi plami
naša slava na tle pala.

HEKTORE:

A tko može odoljeti
vječnoj moći oca Jova,
tko se od ljudi može oprijeti 815
suproč htjeću od bogova?

Htješe oni, da pogine
po privaram grčkijem Troja,
iz ne štêta neka sine
vele veća kripas tvoja,

kako ptica, koju samu 820
narav stvori na sem svijeti,
užeže se stara u plamu,
za opeta oživjeti.

Što je smrtno s prijeka udesa
ogneniti plam odili; 825

što je živo, do nebesa
odletjeće s brzijem krili.

Od Troje će užežene
naša slava sinut veća,
časti i dike pohvalene 830
veće će nam dati sreća.

Još će doći tako vrime,
da i grčka sva gospoda
pod vlastim će svojom svime 835
trojanskoga bit poroda.

SIBILA :

Ostavite razgovore,
o junaci slavni, veće,
er je i vrijeme, da se otvore
poja, gdje su vječne sreće: 840
nu sunčana kola hrle
skrit u more zrake svoje,
nukajući trudne umrle
tihe i slatke na pokoje.

HEKTORE :

Ja ću poći od vas prije
dat Ankizu srećne glase, 845
i rijet ću mu: došo ti je
sin, od tebe ki čeka se,
da vas blizu ovdi srete,
ko negova jes požuda,
kada unutra ulezete 850
iz daljega od onuda.

SIBILA :

Pođi, Hektore slavni, pođi,
k Ankizu se veće odijeli,
rec' mu: vidjet sina dođi,
ki te žudi, ki te želi. 855

ENEA :

Hod'mo, hod'mo, djevo znana,
s dobrom srećom sadruženi,

put onezijeh hod'mo strana,
da vidimo raj blaženi

SIBILA :

Otvor'te se vrata slavna, 860
otvor'te se srećne strane,
zapovijed je s nami spravna
s Ekatina dara grane.

ČINĀENJE TREĆE.

SKAZAŃE PRVO.

ANKIZE, ENEA, I SIBILA.

ANKIZE :

Došo si jur k meni, pokoju očinu,
došo si žudjeni, pridragi moj sinu. 865
Eto je dobila tva ljubav velika
pakljenijeh od sila zle trude, zla prika;
dopusti višna vlas, da te se nagledam,
da čujem drag tvoj glas, i odgovor da ti dam.
Ja te sam sveđ čeko, brojeć dni u sebi, 870
mислеći kad reko: što ga ovo još ne bi?
I zno sam istino, napokon da ćeš proć
vas pako, i očino u krilo s tijelom doć.
Nije mene varala požuda moja, ne,
ni želna zahvala blažene sred strane. 875
Kojijeh te ja primam od morskijeh pućina;
kojijeh te, sinko, imam iz vrljijeh krajina;
koje si ti trude, pogibije koje ti
za vrijedne požude prošo si na svijeti!
Bojah se veomi ja, da tebi ne naudi 880
himbena Libija, nemilijeh stan ljudi.

ENEA :

Ćaćko, blijeda slika tvoja
mnokrat mi se prikazala,
i noćnoga sred pokoja
u snu k sebi zazivala; 885

tijem odlučih, k tebi ovako
 priko puta vječne noći,
 vas prošavši hudi pako,
 u čestite strane doći.

ANKIZE :

U kojoj državi družba se nahodi 890
 tvoja sad, tve plavi kojoj su u vodi?

ENEA :

Družba u plavijeh, plavi kraju
 stoje redom privezane
 kon latinske lijepe strane,
 ter veselo uživaju. 895

Daj mi ruku, roditelju
 moj ljubjeni, i ne krati
 pustit obraz celivati,
 neka ispunim srca želju.

Gdi je ljubav, čačko tvoja? 900
 Što mi utječeš zagrlaju?
 Ne drži me još u vaju
 blaženoga sred pokoja.

ANKIZE :

Ne možeš što pitaš, sinko moj, tegnuti,
 čim vjetar obhitaš, nag sjen, duh bez puti. 905
 Samo sad razgleda blaženske liposti,
 i mudrijeh besjeda slušaj istom kriposti.

ENEA :

Lijepa je ovo sva država,
 lijepe s' ove, čačko, strane. 910
 Koga s' ono dubja grane,
 koja će ono bit dubrava,

kojom vjetar tih razmeće,
 ter vidjeno u potjeri
 sušnom zviždi i žubori
 kitno listje, čim trepeće? 915

Sladak ti se romon čuje!
 Tko je čačko, tko boravi?

Srećan li je, u dubravi
tač veseloj ki stanuje!

ANKIZE :

Sred one dubrave blaženi stanuju, 920
i vječne sred slave u vijek se raduju.
Svak svudi pribiva, osobna nije stana,
i pokoj uživa blaženijeh sred strana.

ENEA :

Ko se zove ona rika,
ka se brijegom tiho krade 925
priko poļa niz livade ;
ka li je ono množ prilika,
koja kako drobne čele
rano i tiho u prolitje,
ke razliko poļem cvitje 930
med kupeći budu obsjele,
žamoreći oko vode
jedne u rijeku s kraja slaze,
ter po vodi naglo gaze,
druge opeta gori uzhode? 935

ANKIZE :

Rijeci je Lete ime; ono su kraj rike,
kojijem je proć vrime na život vaš, slike.
Ko vidiš, sve piju vodu onu, neka ovi
vas život zabiju, kom dođu na novi.
Davno sam naš tebi želio brojit plod, 940
ki će pak pod nebi latinski bit narod,
tve srce još veće neka se veseli
našastjem od sreće, koju ufa i želi,
s kojom si izišo iz Troje zdežene,
i u zemļe jur prišo toliko žuđene. 945

936—953. u *originalu*: Animae, quibus altera fato
corpora debentur, Lethaei ad fluminis undam
securos latices et longa oblivia potant.
Has equidem memorare tibi atque ostendere coram,
iampridem hanc prolem cupio enumerare meorum,
quo magis Italia mecum laetere reperta.
O pater, anne aliquas ad caelum hinc ire putandum est
sublimis animas iterumque ad tarda reverti
corpora? quae lucis miseris tam dira cupido?

ENEJA :

To li se, ćaćko, ima scijenit,
da od ovuda duše izhode,
ke pod nebom dni provode,
i da će ovi stan promijenit?

Koja ih je žela huda,
povratit se u telesa
na protive zlijeh udesa
i na život vas pun truda?

950

ANKIZE :

Uzrok je voda ova, da žele opeta
vratit se u nova telesa od svijeta.

955

Netom se napije tko godi, sve stvari
tu tako zabije, ni život zna stari.

Hodimo put brijega višega onamo,
da mnoštvo našega poroda gledamo.

Svijeh ćemo vidjet moć, ki godi prohode,
budući na vrh doć niz poļa put vode.

960

Što hoć' znat upraša, Enea, ovo je
nut ćeljad sve naša, puk nove od Troje.

ENEJA :

Lijepa mnoštva! A ja veļu,
kad će s' ovo naroditi,
veliko će vrijeme iziti;
što ti veliš, roditelju?

965

ANKIZE :

Nu vrijeme krila ima, kijem časom prolijeta,
vječnijem je očima dan jedan sto ljeta.

Časom sve prohodi, i časom na svijeti
postanu narodi, i budu dospjeti.

970

Časom će prosinut u Rimu naš ovi
narod, čas poginut, i postat puk novi.

Što ne će moć bojno oružje satrti,
koje će neizbrojno sej mnoštvo dat smrti?

975

ENEJA :

Komu li će, ćaćko, biti
nemilijema toli udesim

dopušteno pod nebesim
ovi narod pogubiti?

ANKIZE :

Ne će, ne, na svijeti nad rimskom bit vlasti ; 980
svojom će dospjeti, svojom će sam pasti.

Velika pod nebi po svomu nemiru
ore se u sebi, rasipļu i stiru.

Zavadam gradskima, kad satre svakoga,
na svrhu doć ima vlas puka rimskoga. 985

Tako će i svijet vas neugodađ dovesti
pokoñi na isti čas, kad bude red smesti,
kad bude hotjeti, mjesec za noć i dan
po nebu da svijeti bez sunca noć i dan,
ter ko se rasrči, suncu iduć protiva, 990
a sunce pomrči velika od gniva,

i svojijem zrakami gorućijem usprijeti
svijem jasnijem zvijezdami, i narav rašteti,
ter ogañ oholi najviše strane ođe,
i k zemļi vas doli s plamenim svojim dođe. 995

ENEA :

Možeš li mi ukazati.
ćaćko dragi, vojevode,
pripravljene na te zgone
građanskima hudijem rati?

ANKIZE :

Ono su, dva sama za jedno ki hode, 1000
držeć se rukama, vrli oba vojevode,

ki će se vojevostvu u svomu rvati
o rimskom gospodstvu građanskom u rati.

Svekar će strane one, a s ove dovesti
zet vojske sione na bojne na česti. 1005

Buduć se sve česti ljetnoga zapada
s ovezijem skupile rodnoga put grada,
a s onijem narodi istoka jasnoga,
s oružjem ke vodi zet svekra na svoga,

vidim gdi dospijeva vlas rimake slobode, 1010
 i gdi se proljeva krv mnoge gospode.
 Čezar je prvi ono, nu sluša, što će rit,
 koga ime smiono častiće vas saj svit.

SKAZAŃE DRUGO.

ŃEZARE, ANKIZE, ENEA, SIBILA, SKUP OD DUŠA BLAŃENIJEH.

ŃEZARE :

Ko god brani oruŃanu,
 koji s vojskom napreduje, 1015
 stvar pravedno zapitanu,
 taj sve Ńto ima dopuŃtuje.

Kad se čine vojvodami
 krivosilne zapovijedi,
 sile upravit proć silami 1020
 koji razlog, ki se uvrijedi?

Pravda oruŃje, boj sud čini,
 boj će razlog razabrati,
 ostaće oni u krivini,
 koji dobit bude ostati. 1025

Grade rodni, prosti sili
 prosti oruŃju oko mira;
 kriv je svojim, kriv je dili,
 ko god je uzrok od nemira
 Prosti svomu građaninu, 1030
 prosti svomu vojevodi,
 ki ne stoji u naćinu
 od zakona, koje prihodi.

Naravni je zakon oni,
 taj vas saj svit obluŃuje 1035
 nad inijema svijem zakoni,
 koji obranu dopuŃtuje.

Kriv je oni, ki poćina,
 a ne, ki se sili opire;
 nije moć drŃat nije naćina, 1040
 kad se oruŃje pak podire.

Što godi se na sem svijeti
 bude oplijenit, bude orobit,

1021. koji] *rukop.*: koji je? 1036. nad] *rukop.*: kad.

- silnijem bojem bude oteti,
zakona je ono dobit. 1045
- Nije štit slova naučio,
ko god pusti svojijeh iz ruka
čas, koju je on dobio
bojnijem trudom vrhu puka.
- Ko je vrijedan veću hvalu, 1050
scijeni i veću čas i diku,
prvi u gradu biti malu,
nego drugi u veliku.
- Dobrota se uzdržati
može stvari u ostale, 1055
i izvrsnos, kom iskati
neumrle možeš hvale.
- Dobrota je neprijateľu
na milos se svom prignuti,
i nemilu priku želju 1060
od osvete ustegnuti ;
izvrsnos je, da naprijeda
ne idu druzi tvojoj vlasti,
i ne dati priko reda
da se daju gradske časti. 1065
- Ako ne ćeš sam ostati,
imajući vojivostvo,
kako budeš dostojati
i kraľestvo i gospostvo ?
- Dobrota je, za se uzeti, 1070
što i druzi za se žele ;
boľe od druzijeh sebi htjeti,
izvrsnos je slavna vele ;
a dobrota, zemľu, koja
druzijem služit spravna stoji, 1075
da hrabrena kripos tvoja
od druzijeh je prije osvoji.
- Izvrsnos je, da svak hvale
tvomu imenu da, i reće :
oni, čestit nad sve ostale, 1080
dođe, vidje, dobi, steče.

1072. sebil *rukop.*: sebe.

SKUP OD DUŠA :

Što godi se silom stječe,
silom opet i dospijeva,
ko se reče:
sila sili odolijeva. 1085
Vik miran nije.
ko god mir razbije
rodnomu gradu
kroz hudu zavadu.

ANKIZE :

Pompea nu gleda, koji će na sviti, 1090
čim ide naprijeda, vječnu čas dobiti.

SKAZAŃE TREĆE.

POMPEO, SKUP OD DUŠA, ANKIZE, ENEA, I SIBILA.

POMPEO :

Tko neumrlu na sem svitu
svomu imenu slavu žudi,
slidi kripos plemenitu,
koju i slava slidi svudi. 1095
Razlog prosi u onemu,
koji vojskam zapovijeda,
da je izvrstan on u svemu,
ako hoće proč naprijeda ;
neka umije sam poznati, 1100
što mu udi, što pomaga,
i načine sved̃ imati,
da mu bude sreća blaga.
Za ludu je, tko u boju
neprijatele pridobije, 1105
ako ukazat kripos svoju
po dobitju ne umije,
er se mnokrat zgodi onemu,
koji dobitnik scijeni ostati,
da se sreća protiv nemu 1110
iz nenadke pak obrati.

Tko ne umije nač načina,
da se srećom dobro služi,
negova je to krivina,
na sreću se ne potuži. 1115

Onemu se dika i slava
ima dati od svijeh veća,
s kijem pribiva sveđe prava
kripos, znanje, oblas, sreća ;
ki na vrijeme svoje trude 1120

kaže i razum svoj istini,
i s hrlinom sve požude
neprijatelju svom razčini ;

ki s hrabrenstvom, ki s kriposti
svemu umije odoljeti, 1125

i s uresom svoje mudrosti
sve potrebe providjeti ;

koji hitro uhititi
svom kriposti umije sreću,
tko umije nu dobiti, 1130
čas dostoji od svijeh veću.

Blažen s' oni može reći,
ki u ovakoj umre slavi,
prije neg čes svrne pleći,
prije nego ga sreća ostavi ; 1135

za što svakoj veličini
ona zlobi i zavidi,
vazda u svoj nekrepcini
himbena se ona vidi.

SKUP OD DUŠA :

Tko steć vječnu slavu žudi, 1140
za kripostim slava ide,

slavu trudi
sveđ pošteni slijedom slide ;

nije bez truda
izvrnsna požuda, 1145

slavu prihodi,
tko kripos nahodi.

ANKIZE :

Ne mojte, o dike, ne mojte, o moje
rodjenje, tolike učit se na boje.

Tako se satira svoja ista vlas, djeti, 1150
i rodnijeh od mira ori zid na svijeti.

Tko ne će za brata brata, on će primiti
tuđina kroz vrata, koga će služiti.

Kad bude u ruci cvasci osta rimska vlas,
koj će se svi puci prikupjat na svak čas, 1155
lasno će i tuđi kroz bojno rvaše
na saj svijet najhuđi otimat vladane.

SKAZAŠE ČETVRTO.

ENEA, ANKIZE, SIBILA, I SKUP DUŠA BLAŽENIJEH.

ENEA :

Čaćko mili i ljubjeni,
kad se rimski puk pobije,
ter dovrši i dospije; 1160
tko će nastat? reci meni.

Kako će se ispuniti
obećanje oca Jova,
koje udesna vječna u slova
hotio je postaviti? 1165

ANKIZE :

Ki budu gradjani pak, biće isti oni
istini Rimnani obćenijem zakoni,
kijeh je čas, kijeh sreća, jak višni čestitom
besjedom obeća, da sude svijem svitom.

Koja god čestita čeljad pak nastane, 1170
vladaće od svita u vijeke sve strane;
ne dadu nebesa, da ja znam sva dila
otajnijeh čudesa, koja zna Sibila.

ENEA :

Proročice, htjej mi reći,
što nebesa ćaćku taje, 1175

1154. cvasci osta] rukop.: cvasci osta, to je može biti pokvareno od: vāi
ostat ili: carsci ostat.

što naprijeda veće ostaje
u čestitoj rimskoj sreći?

SIBILA :

Iz početka novijeh ljeta
eto velik red izhodi,
i djevica slavna i sveta 1180
na čestiti svijet dohodi,
da potlači i pohara
grijev, na svijetu ki se ustara.

SKUP OD DUŠA :

O pričestita
dođite lita, 1185
dođite, žudi
svak vas od ljudi,
neka djevica
rajskoga lica
izagnat bude 1190
sve zlobe hude.

SIBILA :

I nebeski porod novi
eto s gara ima doći,
zmija pada puna otrovi,
vječne bježi mrak od noći, 1195
svrhu imaju dni gvozdeni,
a vraća se mir zlaćeni.

DUŠE :

Prospi s nebesa
zrak pun uresa, 1200
rode veseli,
zemlja te želi,
da se po tebi
vrate pod nebi
vazda žuđena
doba zlaćena. 1205

SIBILA :

Srećna zemlo, blaženomu
 ti djetetu blaga budi,
 spravi dare kraļu tvomu,
 prospi cvijetje oda svudi,
 on će pokoj, on slobodu
 umrlomu donijet rodu. 1210

DUŠE :

Zemlo, u slavi
 dar pripravi,
 počasti tvoga
 kraļa vječnoga ; 1215
 on će slobodu
 umrlom rodu
 donijet i svoje
 vječne pokoje.

ENEA :

Nu hoće li još ka proći 1220
 sjena našega od poroda,
 ka će u Rimu svojom moći
 najprva se zvat gospoda?

ANKIZE :

Proći će još sjeni, nu ih ovdı čekamo,
 sinko moj ljubjeni, da ih svijeh gledamo. 1225

ČINENJE ČETVRTO.

SKAZAÑE PRVO.

ENEA, ANKIZE, KRAĻEVI.

ENEA :

Koja je ono, ćaćko mili,
 veomi jasnoj u svjetlosti
 družba vidjet vrijednijem djeli
 mnoge moći i kriposti?

I ona čini bojne sprave, 1230
 u vrijednosti oružana
 na gradove, na države,
 na kraljestva sa svijeh strana.

ANKIZE :

I ono su spravjene za istoga poroda
 kraljevske sve sjene, rimska sva gospoda, 1235
 prisvijetloj u strani dostojno stanuju,
 prisvijetli Rimnani kijeh ini svi štuju.

Oni će zakone ne samo svijetu dat,
 narode usione ukrotit i vladat;
 neg izgled i nauk svakoga načina 1240

oć, kijem se vlada puk i gradska občina,
 čijem mnoštvo, čijem mali, čijem jedan gdi vlada,
 podložan ostali stoji vas rusag od grada,
 cić mnozijeh promjena, ke sobom dovodi
 diļina vremena, kako se što godi, 1245

gdi se nov gradi, gdi god se puk novi
 koje god čeladi najprvo gotovi.

Ako je sam jedan nada svijem inima
 prav, mudar i vrijedan, on vladat sam ima ;
 gdi veće jes ļudi dostojstva jednaka, 1250

obrani zbor sudi, ne čelad prem svaka ;
 gdi je bez razluke dostojstvo i znanje,
 puk vazda pun buke uzdrži vladanje.

Ko bude početi vlas kojijeh naroda,
 razlogom na svijeti ostaje u ploda, 1255

tim stoji mir, sklad i dobro općeno,
 čestit je svaki grad i mjesto blaženo.

ENEA :

Dragi čačko, reci meni,
 ako ti znaš, s kom će česti
 svoje umrle dni provesti 1260
 sej kraljevske svijetle sjeni?

Oni rijetko vode u miru
 život, koji svijetom sude,
 vas vijek muće, vas vijek trude,
 a bez krvi mali umiru.

ANKIZE :

Prvi će sazidat grad, o kom govorim,
 i gradu ime dat čestito, zvano Rim,
 koji će očima umrlijem izginut,
 i s junacim svojim, časom bit, čas minut,
 kako neprijatele bude sve dobio, 1270
 i tvrde temeje naredbam stavio.

Rimljani ovoga podobnijem načinom
 uzeće za boga, i zvati Kvirinom.

Drugi će zakonom utvrdit, a treći
 uresit sionim oružjem stan sveti ; 1275
 ostali četiri hrabri ne će cknit
 i vlastim i miri Rim velik učinit.

Numa kralj dni svoje mirno će svršiti,
 i u ove pokoje opet se vratiti ; 1280
 ona dva za nime paka će na svijeti
 život svoj u vrime naravno dospjeti,

a tri će najzadna, ki redom sad sjede,
 kroz djela nenadna zamjerne oč izglede
 nekrepke od sreće, svrhu svijeh ka jača,
 na svijetu najveće kraljeve potlača. 1285

ENEA :

Sve je podložno slaboj sreći,
 ka nekrepka sveđ se obraća,
 čim nemila sad će uteći,
 sad se opet blaga vraća.

ANKIZE :

Anko će dva sina po smrti svojoj oč, 1290
 pristoja očina ki ne će imat moć,
 koje će dat Tarkvinu prišocu u nauk
 veoma zao ne sinu kraljevu milijem puk,
 ter će bit vidjeno mjesto isto za smećom
 u krvi crleno koliko odjećom. 1295

Nut gdi kralj sred svoga dvora udren umira
 nađakom jednoga smiona pastira.

- Nut žena odolje krajeva, krijući
smrt, shrani pristole svojojzi u kući.
- Svekra sin ubija, ki pleše nemila 1300
jak luta zla zmija očina vrh tila.
Oholi Tarkvino otima najprvi
krajestvo očino ubojstvom i krvi,
da vlada nemilo hrabrene Rimnane, 1305
čijem krvno pak dilo zrcalom ostane,
neka se po kruni otetoj naprijeda
činjenjem ispuni mudra ona besjeda,
ka veli: boje bi bilo sveđ za grada,
da zakon po sebi, ne čovjek da sam vlada,
er zakon nag, razlog, i svijes bez požude, 1310
bez srǒbe, kako bog svakomu prav bude.
U kojoj državi, koga god sred grada
zakon se postavi, ki sudi i vlada,
tuj se prem s razlogom čestito krajuje,
tuj je vlas prid bogom, tuj se vik miruje 1315
Daj vlas čovjeku, pače istoj živini
nesvijesnoj, da vijeku razložno ne čini.
Gđi plemstvo zakoni pravednijem gospodi,
čestit je grad oni i u pravoj slobodi,
kripos se ponavlja otaca u plodu, 1320
i s vlastim ostavlja, ko drži slobodu,
budući čuvaoci općenijeh zakona
plemići vladaoci, ne djela siona.

ENEA :

- Da što će se učiniti,
ćaćko, od kraļa ohologa, 1325
koji će ubit svekra svoga,
od svoje li ima umriti?

ANKIZE :

U tri krat dvaš peto godište živ ima
izgubit oteto krajestvo od Rima.

1301. tila] *rukop.*: sila. 1307. činjenjem] *rukop.*: činjenje. 1315. tuj je] *rukop.*:
tuj. 1320. otaca] *rukop.*: otac.

ENEAS :

Koji s' ono dva, pogleda
plemenita, ki k livadi 1330
izvan ine sve čeljadi
s brijega gredu priko reda?
Jedan gleda zemlji nica,
kako u glavi da razbira 1335
mnoge misli boja i mira,
junačkoga stasa i lica;
komu drugi prilikuje,
i pogledom svrće svuda,
i on hrabrenijeh pun požuda 1340
svoga druga nasljeduje.

ANKIZE :

Bruti s' ono oba, kijeh krepos hrabrena
u slavno njih doba bitće svud hvaljena,
Prvi se učinit ludjakom hoće, i moć
himbenstvo prihinit i na vrh misli doć; 1345
steći će za malo od zvijeri sramno ime,
ostavit na ostalo slavljeno svoje vrime,
ko bude skroveno zlato u dar pridati,
drven štap cijeňeno, i odgovor imati,
ter pozna občenu za mater na svijeti 1350
sam zemlju, ne ženu hitrome pameti.

SKAZAÑE DRUGO.

BRUTO, ENEA, SIBILA, ANKIZE.

BRUTO :

Ako s' ima ka čestita
stvar držati na sem sviti,
sloboda se plemenita
najčestitija ima riti. 1355
Čovjek žive u slobodi,
ko mu narav zapovijeda,
i vrh sebe sam gospodi,
a opacijem se vladat ne da ;

1350. poznaj može biti: poznat?

a služba ga činit sili,
i što drago nemu nije,
što godi mu kad nemili
samosilnik zapovije. 1360

Gdi je sloboda, pokoj tu je,
gdi je pokoj, nije straha,
da te ubije, da te otruje
hitra pamet, sila plaha. 1365

Gdi nije pokoj, nije mira,
gdi je služba, nije pokoja,
er ko služi, sveđ se ozira,
da ne udre ga zгода koja. 1370

U slobodi kripos slove
i dostojne ima časti,
a pravda se sveđ ozove,
ne hajuć se silne vlasti. 1375

Vele krat ti služba učini,
ili i život izgubiti,
ili razlog pravi istini
svijetle pravde potlačiti. 1380

Gdi je sloboda, dobro svako
sadruženo šnome stoji,
ona čini srce jako,
vrijednos ona vriježi i goji. 1385

Gdi je služba, čovjek gubi
mnokrat dobro od svijeh draže,
er za život, koji lubi,
i ko je vriedan, lud se kaže. 1390

Za slobodu moć imati,
što čoek ne bi učinio,
ko li ohole zatjecati
neprijatele ne bi htio? 1395

Od slobode za obrane
plemenito jes umrijeti,
a i onemu smrtno rane
dat, koji ti je hoće oteti. 1395

Od slobodna je, i činiti
i podnijeti djela mučna,
za što kripos pridobiti
sve kolika jes naučna.

SKUP OD DUŠA :

Nije stvari na sem sviti 1400
izvrsnije od slobode;

šnom gospode
kripos, pravda, mir čestiti;
a oni prave
dostojan jes slave, 1405
koji žudi,
s pošteñem steć trudi.

ENEA :

Ja ne mogu nego dike,
čačko, onomu vječne dati, 1410
ki kriposti sve velike
na vrijeme će ukazati,

za što kripos slavna onada
čestita se rijeti može,
iz nenadke gradu kada
u potrebi svom pomože. 1415

Nije druga pomoć boja,
neg li svoje mjesto rodno
od svijeh tuga i nevoļa
učiniti da je slobodno.

SIBILA :

Dostojan je veće časti, 1420
rodna iz grada ki izvadi
zla vladaoca silne vlasti,
nego oni, ki ga zgradi.

ANKIZE :

I oni za obranu hrabrene slobode 1425
staviće na stranu najbolje prigode,
i djelim svojime ukazat na sviti,
prvoga da ime dostoji nositi.

Ali čes slobodnik blagu ne će imati,
(a tko se može vik s udesim rvati);
višna je odluka, da veće od tada 1430
jedan sam vrh puka gospodi i vlada.

SKAZANE TREĆE.

BRUTO DRUGI, ENEA, SIBILA, I ANKIZE.

BRUTO:

Tko u slobodi slatkoj lübi
 utvrdit se do vik vika,
 samosilje on pogubi,
 a ne samo silenika. 1435

Djelo od vrijedna nije junaka,
 smrt silnikom koji daje,
 za život se molit paka
 zlom silniku, koji nastaje;
 on slobodu sam ne svoji, 1440
 još podložnik silne vlasti;
 a nego ime da dostoji
 toli svijetle dike i časti.

Gdi godi je sama žela,
 da jednoga nije na sviti, 1445
 ondi s' ište neprijateļa
 samo svoga pogubiti,

a ne hodi, kako s' ima,
 proč svakomu, ki siluje
 grad na službu, i gradskima 1450
 proč zakonom gospoduje.

Boļe ti se rodna grada
 odijeliti na daleče,
 neg silniku, ki sam vlada,
 podložan si da t' se reče. 1455

Rodni grad će biti svudi,
 gdi slobodno mož' živjeti,
 gdi ne može siloik hudi
 tvoj kriposti odoljeti.

Trud je onega vele veći, 1460
 za kriposna poznan ki je,
 nego onega, ki mučeći
 svoju kripos ne odkrije.

Tko se vrijedan svijetu objavi
 kroz junačko djelovanje, 1465
 jednom vas se vijek postavi
 pod junačko dugovanje.

Razložno se slobodniku
 opak zakon svaki čini,
 kijem se služi sileniku 1470
 najlašnjema još načini,
 a veoma grubo bude
 bit pridobit od onoga,
 ki ne može zle požude
 pridobiti srca svoga. 1475
 Izvrсна su djela ona,
 kijem korisno zao pogine,
 a pravednijeh sred zakona
 oslobodjen grad počine.

SKUP OD DUŠA :

O vi, koji nastojite 1480
 sloboditi mjesto rodno,
 da je slobodno,
 samosilje pogubite.
 Čestit na sviti
 može se riti 1485
 oni, ki priku
 ne služi silniku.

ENEA :

Ovi ne će od prvoga
 slobodnika bit izrođnik,
 vidjeti je, grada od svoga 1490
 da će i on bit slobodnik.
 Vrijedni s' oba, ki slobodu
 dižu hvalam do nebesa,
 dva jednako vrijedna rodu
 u jednomu, lijepa uresa. 1495

SIBILA :

Vas vijek zdrži lav očinu
 čud i narav, s kom se rodi,
 s kome silu i vrlinu
 zvijeri ostalih svijeh nadhodi.

ANKIZE :

- Lukrecija ono je, ke djela poštena 1500
na sviti dostoje bit vazda hvaljena.
Kroz one prigodu otete čistoće
hrabreno slobodu osvojiti Rim hoće.
Koje će kriposti kraljević zavidjet,
a želan liposti sunčane sej vidjet, 1505
samo će ki tilo, ne čisto srce ne
ockvrnit kroz dilo silno zle na prijetne.
Pripravan ubiti za jedno šnom roba,
i u odar staviti ubijena naga oba, 1510
ne bi se pričene smrti ona bojala,
ali glasa i scijene, kad bi tim ostala.
Ona će sramotu svoju odkriti, i sama
dni svomu životu skratiti svojim rukama.
proseći o svem, neka ostat ne bude
izgled zao svijetu za plahe požude. 1515

SKAZAŃE ČETVRTO.

LUKRECIJA, SKUP OD DUŠA, ENEA, SIBILA, I ANKIZE.

LUKRECIJA :

- Kako ljepša nad zvijezde ine
zrakom svojim sja danica,
kad nebeske sred visine
vesela se kaže lica,
djevojčica tako svaka 1520
vidjeti je lijepa dosti,
koju resi svijetla zraka,
svijetli ures od kriposti.
Ono je ures, što te resi,
ono resi, što je pošteno, 1525
pošteno je pod nebesi
kripos, dobro svud hvaljeno.
Za ludu je uresiti
vrat biserom, zlatom prame,
a od koraļa usti odkriti ; 1530
toj su ljudske sve zamame.

1505. želan] rukop.: želno. 1506. tilo] rukop.: sillo.

Čud je dobra dar zlaćeni,
a čistoća biser bijeli,
rumen koraļ, sram poštenu;
ovi ures svaka želi. 1535

Kad s uresom jes na svijeti
ovijem lijepos sadružena,
djevojčica svaka rijeti
tad se može prem blažena.

Čas pod nebi ovo je prava,
istina je ovo dika,
neumrla ovo je slava,
koja žive do vik vika. 1540

Ova svjetlos potamniti
ne može ti s huda oblaka,
ovu lijepos usiliti
ne može ti sila opaka. 1545

Ovo je ures pun slobode,
podložne su stvari umrle
strahovite na prigode
i na sile prijeke i vrle. 1550

Čas je veća smrt hrabreno
sebi istoj sama dati,
neg li živjet nepoštenu,
usiļena neg se zvati. 1555

SKUP OD DUŠA :

O čistoćo draga i mila,
od svijeh boļi o uresu,
dike tve su
bjeļe, neg li zora bila ;
pun čestitosti 1560
zrak tvoje svjetlosti
sunce nadhodi,
ki bio dan vodi.

ENEA :

U istinu srećan dosti
i čestit se moć će riti 1565
Rim, ovake od kriposti
koga će ures naresiti.

SIBILA :

Znaš viteže, da beajeda
 mudra mudro srce objavi ;
 kakav s dvora tko se gleda, 1570
 i unutra se taki pravi.

ANKIZE :

Nu pazi onega, ki blago najveće
 od svita od svega pogrđit sved hteće,
 a nad sve ostale moć će se bogat rit,
 er časti i hvale vječne će on dobit. 1575
 Njegovo bitće ime Fabricijo na sviti,
 i hvalam vječnime svak će ga poštiti.

SKAZAŃE PETO.

FABRICIJO, SKUP OD DUŠA, ENEA, SIBILA, I ANKIZE.

FABRICIJO :

Što se naglo prem na svijeti
 zlato ište, zlato žudi,
 i bez zlata kad živjeti 1580
 umrli bi mogli ljudi?

Bogat se oni ne ima zvati,
 ki je ubog od kriposti,
 er je zaman nemu imati
 s malom svijesti blaga dosti. 1585

Bogatstvo je pravo ono,
 što ne može izginuti,
 što zli gusar bezakono
 nije ti moćan vik dignuti.

Koji vele zapitaju, 1590
 onezijem se hoće vele,
 er koliko veće imaju,
 još toliko veće žele ;

koliko li veće mnoštvo
 od zlačena raste blaga, 1595
 toliko se veće uboštvo
 sred bogatstva nim prilaga.

Izvršnos je, moć živjeti
 s malijem; malo narav prosi;
 vele bude ćud žudjeti, 1600
 žeļe sobom nauk nosi.

Čestitos je, zapovijedat
 onijem, koji blago imaju,
 ne bogastvo želno gledat,
 koji i obilnijem zlatom sjaju. 1605

Ko god voli zlato imati,
 dobro u blagu sve držeći,
 neg kriposno djelovati,
 slobodan se ne ima reći,
 podložnik je vazda zlatu, 1610
 pače sluga, pače sužan,
 i djelujuć sve za platu
 život vodi grub i tužan.

Što je korisno steć se ima,
 što je časno korisno je, 1615
 od onoga čovjek prima,
 čas s kripostim što steko je.

Kripos ima svak sliditi,
 s kom se istina slava stječe,
 za ludu se je bogat riti 1620
 u bogastvu, koje utječe.

S kripostim se može rijeti
 čovjek bogat nada sve ine,
 za obogatit i za umjeti
 može druge svak načine. 1625

SKUP OD DUŠA :

Neka brode žitko more,
 kijem za zlato srce gine,
 neka more
 valovite sej pućine;
 kripos istina 1630
 nad dobra sva ina
 rados je prava,
 čas, dika i slava.

ENEA :

Čoek umrli, ono svoje,
što je bjeguće, ne ima riti, 1635
er po sreći što steko je,
može i opeta izgubiti.

Srećno ti je za se obro
oni vitez pun uresa
veće od zlata ovdj dobro, 1640
s kijem će slovit do nebesa.

SIBILA :

Svak s načinom zlato išti,
bog na zemlju način stavi;
ma ne svojoj pri koristi
svačiju koris da ostavi. 1645

ENEA :

Da ko je oni nad sve ostale
koji plemenit jes vidjeti?
nu njegove, čačko, hvale
dostoj mi se spovidjeti.

ANKIZE :

Oni će iz mlada ukazat na svitu 1650
za pomoć od grada svu kripos čestitu.

Sve gdi god on stane složiće pod svu vlas,
ispanske on strane dobitće u taj čas.

Lijep izgled taj će dat, u boju da ki je
ne dobit, uzdržat i sebe umije. 1655

U Afriku pak će proć, za svrnut vojevodu
od Rima, ki će doć, da ckvrni slobodu,

da pozna, može li obranit grad,
tuđemu ki želi donijeti službu i jad.

Tu ga će dobit hrabreno i bit zvan 1660
čestitijem na sviti imenom Afrikan,

ali mu neharan paka će biti puk
u zlobi ustaran; bud' ovo svijem nauk,

častit je er trijebi, trijebi je haran bit
onemu, ki tebi nastoja čas dobit. 1665

SOPIUN :

Ne toliko može hudi
 neprijatelj nauditi,
 kad oružan oda svudi
 smrtni poraz gradu priti,
 kako mladu plahe žeje, 1670
 ke dobiti tko umije,
 on i svoje neprijatelje
 šnim vojujuć pridobije.

Čas je veća, veća je dika,
 pridobiti sebe istoga, 1675
 nego na tle zatočnika
 oboriti ohologa.

Tim nastojat trijebi je svima,
 čas istinu koji lube,
 da im sva s kripostima 1680
 zla s jednoga ne dogrube.

Ako svionoj kad se vidi
 jedna gnusos na hałini,
 ljepota joj sva problidi,
 sva se gnusna očim čini: 1685

kako ne će potamniti
 zla s jednoga slavna djela,
 i sve dike pogrubiti,
 ke ti kripos jes donijela? 1690

Ako, na tle ka je ostala,
 od velike uzrok štete
 bude od ognja iskra mala,
 kad što godi suho srete;

ako s vjetra tiha i blaga
 često uzavri luto more, 1695
 kad, podižuć s svijeh strana ga,
 valovi se strašni otvore;

ako s mala često oblaka
 naoblači nebo sve se,
 i sunčanijeh ne da zraka 1700
 svijetu vidjet, ki ga rese :

za što jedno zlo za dosti,
 huđe i gore nad sve ostale

- ne će smesti sve kriposti
i od kriposti dike i hvale? 1705
Za ludu se je pohvaliti,
da ne dobit jesi u boju,
ako ne mož' pridobiti
jednu samu želju tvoju.
Tim svak drži slavu veću, 1710
pridobiti plahe žeļe,
nego kada ima sreću,
dobit hude neprijateļe,
neka umiju svi poznati,
da oni od sebe dobit nije, 1715
koji način može imati,
vlas njihovu da dobije.

SKUP OD DUŠA :

- Plahe žeļe ustegnute,
uzmnožite vaše dike,
ki žudite 1720
pohvaļeni biti u vike ;
tako dobiti
glas ćete čestiti,
ki kripos slavna
dati vam jes spravna. 1725

ENEA :

- Onemu se, ćačko, dike
vječne imaju u svijeh dati,
ki od srca žeļe prike
onako će uzdržati ;
za što srce plemenito 1730
čas istinu steći žudi,
a podpuno to je čestito,
što je čisto oda svudi.

SIBILA :

- Lasno je vedrijeh sred nebesa
jasne zvijezde ugledati, 1735
a i sred srca puna uresa
od kriposti zrak poznati.

ANKIZE :

Nu gleda Katona starijega, čuvaoca
od mudrijeh zakona, mudroga vladaoca,
ono je, ki strane s vrljema pogledi 1740
obrve spuštane drži; čuj, besjedi.

SKAZANE SEDMO.

KATON, SKUP OD DUŠA, ENEA, SIBILA, I ANKIZE.

KATON :

Da u kući zakon stavi
svak raskošam svoje žene,
ne bi one svud skupljene
besjedile o napravi; 1745

lašne bi se suproč svima
zakon mogo učiniti,
i naprave zabraniti
lašne bi se mogle nima.

Ne znam, ali je ista gora 1750
stvar, ali u gnus se izgledati,
vrhu sebe vlas spuštati
jednoj ženi bez razbora.

Cić nijedne grad ne može
izginuti stvari prije, 1755
neg cić žena, kad im nije
način stavjen na raskoš.

Da gradovim žensko znanje,
kako ljudsko čini, uzvlada,
otišlo bi vele grada 1760
za njihovo zlo vladanje.

Zvijer je veomi plaha u sebi
žena, mučno je privrnuti,
ali i bijesna ustegnuti,
kad plahuje, koña je trijebi. 1765

Tko načine, tko zakone
ženskom smjenstvu stavit ne će,
usilovan pak vidjeće,
postavile da ih su one.

A kad smjenstvo budu oteti,
pače istu još slobodu,
na koju se tad prigodu
one stavit ne će htjeti?

1770

Netom smione svom oblasti
mužovom se izjednače,
taj čas iste budu i jače,
i pitaju prve časti.

1775

Zapovijedat počne svaka:
ja se hoću napraviti;
pravi uboga! hoću biti
bogatijema ja jednaka.

1780

Sve kolike prave i scijene:
nam će dati nad sve ostale
neumrle dike i hvale,
ko nas vidi urešene.

1785

Kad je nemoć otkrivena,
tada joj se lijek nahodi;
stvar nijedna ne gospodi
vrh čovjeka kako žena,

kad joj se spusti vlas, da čini
što ona hoće, što je noj drago,
i u ruke joj sve da blago,
da se uresi i načini.

1790

Zakone je stavit trijebi
tvojoj ženi, da zabavi
zalihosti i napravi,
što ti viku mogo ne bi.

1795

Ali je zaman učiniti
zakon, koji se pak razmeće,
za što tako vele veće
žene će se raspustiti.

1800

Sačuvaj se grad najprije,
sebi zemlje ki podlaga,
i steć žudi vele blaga,
da on od blaga dobit nije.

1805

Ne scijen', slaba o naravi,
da u napravah lijepos stoji;
i zločesto ruho goji
od ljepote ures pravi.

Bez naprave lir pribijeli 1810
 lijep je vidjet pod nebesi,
 ljepotom se svojom resi
 od ružice cvijet veseli.

SKUP OD DUŠA :

Svijetli ures, lijepos prava 1815
 hvaljena je svud na svijeti ;
 bez naprava
 kada lijepa jes vidjeti
 kripos čestita,
 tuđ ures ne pita ;
 rusa po šebi 1820
 lijepa je pod nebi.

ENEA :

Ovi se će vitez riti,
 čačko, mudar nad sve ine,
 ki će onako utvrditi
 sve zakone i načine. 1825

SIBILA :

Nije na svitu stvari bolje,
 o viteže, od načina ;
 gdi je način, tu pristole
 kripos drži i dobra ina.

SKAZAŃE OSMO.

ANKIZE, ENEA, SIBILA, I POROD RIMSKI.

ANKIZE :

Nu gledaj onamo unuke ostale, 1830
 s kijeh i mi imamo neumrle steći hvale.
 Ono su sve sjeni, kijeh nije znat broja,
 vitezi hrabreni, trjeskovi od boja ;
 po nim će dobiti svu zemlju slavni Rim,
 a slavu prostrijeti k visocijem nebesim. 1835
 Načinom neka inijem nastoje ostali
 inenom da vječnijem vas saj svijet njih hvali ;

Rimnane, ti nastoj narode vladati,
 toj će bit ures tvoj, i mir svud stavljati,
 prostiti, pod tvu vlas koji se podniže, 1840
 a onega oholas slomit, ki se uzdiže.

ENEA :

Ja ću od sada sveđ blažene
 pun radosti, čačko, biti,
 pokli vidjeh sve hrabrene 1845
 naše unuke, rod čestiti ;
 ovezijem ću uzdignuti
 srce slavne na požude,
 da pod nebi ne očuti
 trudne boje, bojne trude.

ANKIZE :

A sada, sinko moj, da budeš još veće 1850
 razgledat naš pokoj čestite pun sreće,
 ja ću ti ukazat, što čine blaženi,
 dostojni ki su stat sred ove zeleni.
 Tim hod'mo onamo, put one dubrave,
 da ovi vas gledamo stan vječne pun slave. 1855

ČIŃENJE PETO.

SKAZAŃE PRVO.

ANKIZE, ENEA, SIBILA, SKUP OD DUŠA BLAŽENIJEH.

ENEA :

Nu reci mi, milos tvoja,
 roditeľu moj ľubjeni,
 u oruđu sred pokoja
 koje s' ono slavne sjeni?

ANKIZE :

Ovi su na sviti hrabreni u boju 1860
 bili, sad čestiti u vječnom pokoju.
 Za veće njih dike s oruđjem šetaju,
 čim slavni u vike pod nebi ostaju.

ENEJA :

A da hoće ukazati
svoje hrabrenstvo ovdi sade, 1865
kijem dostojni jesu stati
sred blažene sej livade.

SIBILA :

O duše čestite,
sred strane sej mile 1870
kriposti kažite,
kijem ste raj dobile;
kažite u slavi
vaš ures gizdavi.

PJEVA PRVA DUŠA :

Duše slavne i čestite,
vječnom slavom narešene, 1875
vašu kripo ukážite
sred livade sej blažene.

DUŠA 2. :

Udrite se, jak na sviti
hrabreno se udiraste, 1880
čim za vječni glas dobiti
umrijeti se ne hajaste.

DUŠA 3. :

Vaša gori čas hrabrena
žarkom suncu oči upira, 1885
čin'te i ovdi da je hvalena
blaženoga posred mira.

DUŠA 4. :

Udrite se sa svijeh strana;
dubrave se sej raduju, 1890
u potjeri kitnijeh grana
gdi vesele vaše čuju.

DUŠA 1. :

Vaša kripo plemenita 1890
slove u hvalah pod nebesi,

čin'te i ovdi da čestita
dostojnijem se hvalam resi.

DUŠA 2.:

Udrite se, neka i ova
pričestita poļa znaju, 1895
da skup slavnijeh vitezova
u svom skutu usdržaju.

DUŠA 3.:

Ures vaše od vrijednosti,
od jakosti vaše hvale, 1900
na svijetu su gori ostale
izgled slavne na kriposti.

DUŠA 4.:

Udrite se sad hrabreno,
uкажите, da tko trudi, 1905
ime stječe on pošteno,
i ostaje slavan svudi.

DUŠA 1.:

Uspomena slavna to je,
vjekovite to su dike,
vaša djela kijem dostoje
pohvalena biti u vike.

DUŠA 2.:

Udrite se, od junaka 1910
hrabrena je, ukazati
kripos, kojom dobra svaka
on dostojan jes imati.

DUŠA 3.:

To je vašega ures grada,
to je vašijeh čas unuka, 1915
tijem dobiste vi nekada
vlas rodnoga vrhu puka.

DUŠA 4.:

Udrite se, puna uresa
dobili ste tezijem slavu,

sveđ leteći put nebesa, 1920
sveđ slijedeći kripos pravu.

DUŠA 1.:

Na visoku brijegu stavi
slava istina krepke zide,
čestit u svem taj se pravi,
tko u trudu k noj uzide. 1925

DUŠA 2.:

Udrite se u prilici
od nemilijeh neprijatelja,
i ovdje se zatočnici
ukažite sred veseļa.

DUŠA 3.:

Pod nebi ste s bojnijem trudom 1930
silne vojske razbijali,
slavnom želeć sveđ požudom
vas svijet da vas slavi i hvali.

DUŠA 4.:

Neka inijem steć načinom
vječnu slavu družu žele, 1935
i pameti svoje bistrinom
na svijetu se slavni vele.

DUŠA 1.:

Najljepše je slavu steći
po viteškom djelovañu,
i odoljet sionoj sreći 1940
po hrabrenom dobivañu.

DUŠA 2.:

Neka s' iskat zlato spravļa
valovitijeh priko voda,
za koristi ki se stavļa
na protive trudnijeh zgoda. 1945

DUŠA 3.:

Vaša koris čas je bila,
ku slijedeći vazda spravno,

nijedno mnoštvo vrljih sila
ne dobi vam srce slavno.

DUŠA 4.:

Štit pereni, vito kopje, 1950
jako rvañe, bojna snaga,
mač hrabrieni, tvrdo oklopje,
vami je draže bilo od blaga.

DUŠA 1.:

Zlato izgine pak s vremenom, 1955
er se obraća slaba sreća;
s vašijem slava sveđ imenom
svak čas gori raste veća.

DUŠA 2.:

Sve podložno smrti leži, 1960
srebro, zlato, i imañe;
vi u dobru, koje ne bježi,
postaviste vaše ufañe.

DUŠA 3.:

A sad ovdí u pokoju 1965
blaženom se radujete,
i u miru i u goju
vjekovitom stanujete.

DUŠA 4.:

S kripostim se čas dobije,
s trudom pokoj sveđ žuđeni,
tko na boju bio nije,
mir ne pozna i ne scijeni.

DUŠA 1.:

A tko kripo slidit ne će, 1970
koja slavu ljudem dijeli,
ne dobiva vječne sreće,
ni zna ovi stan veseli.

DUŠA 2.:

Nije steći slavu lasno, 1975
trud se velik za ñe prosi,

tko na svijetu trudi časno,
u slavi se taj ponosi.

DUŠA 3.:

Sve dostojnu diku ima,
a najveće bojna kripas,
koje slove nada svima
među uresim vječnijem lipos.

1980

DUŠA 4.:

Privedrijema svojijem zracim
ka svjetlosti sve nadhodi,
čim hrabrenijem u juncim
viteški se vriježi i plodi.

1985

DUŠA 1.:

Ona uživat mir dostoji
sred pokoja blaženoga,
vječna rados g'li sveđ stoji
posred slavna mjesta ovoga.

DUŠA 2.:

Nasljednike svoje ona
sveđ nadari vječnom časti,
cijec da im smrt smiona
ne naudi silnom vlasti.

1990

SKAZANE DRUGO I NAJPOSLJEDNE.

MERKURIJO, ENEA, SIBILA, ANKIZE, SKUP OD PORODA ENIJINA.

MERKURIJO:

Zapovijedim kraja onoga,
ki sve vlada, slazim s nebi,
slavni Enea, i ovdje k tebi
opet radi posla tvoga.

1995

Ti ckniš, krzmaš, i zastaješ,
ter prođilaš sreću tvoju,
jur zališno u pokoju
blaženomu vrijeme traješ.

2000

2000. zališnoj rukop.: scjalisno.

Velike je razum scijene,
pristoji se ljudem znanje,
ali samo razmišljanje
naravi božanstvene. 2005

Umrlijem su pod nebesi
trudna djela od potrebe,
na koja su harno tebe
tvoji obrali davni udesi.

Nije vrijeme od besjeda, 2010
ni od slatkoga razgovora,
jur je blizu bijela zora,
tebe družba tvoja izgleda.

Pospješi se, ne moj stati,
ođi svako cknenje kasno, 2015
hrli, hrli, nije lasno
rimski narod sazidati.

Ođi Ankiza sej pokoje,
o viteže, i stan ovi,
kram nebeski i dvorovi 2020
vrhu zvijezda tebi stoje.

Tebe zvanju trudnom prose
boji latinski strahoviti,
dobra ljudska sva na sviti
svoje sobom trude nose. 2025

Vrhu ljudskih svijeh visina
vrijednijem djeli prvo uzide
slavni Bako, pak Alčide,
pak dva brata Elenina.

Tebi spravla otac Jove 2030
priko umrljih sijeh požuda
na čas slavnijeh svojijeh truda
vječne plate i darove.

Oda sna su vrata tamo,
kud vi na svijet proč imate, 2035
ali uz goru pogledate,
vjekoviti dan je ovamo.

Visoko je lice i čelo
čovječega lijepa uresa

upravljeno put nebesa,
na nebeski drum i djelo. 2040

Na nebesijeh svrhu imaju
žele nagle ljudske svijesti,
gdi se izvrsne rajske česti,
vječna dobra uživaju. 2045

ENEA :

Merkurijo, oca Jova
sinu istini, besjedniče,
slatki i hitri od bogova
izabrani navijesniče,

pod nebeskom zapovijedi 2050
tko ne stoji, tko ne daje
posluh bogu, da ne slijedi
tve besjede, tve stupaje?

Ti najprve ljudi izvede
iz pustiña i dubrava 2055
mudre i hitre na besjede,
i postavi sred država.

Trudi i boji pod nebesim
ne će biti meni novi,
ke god stoje meni udesim 2060
mojijem plate i darovi.

Može s' u trud, može u moju
kripos družba izgledati,
ako i bude sreću koju
boļu u družijeh pogledati. 2065

Ja te slidim, ili uz gore,
ke najviše budeš hodit,
ili hoćeš, da opet more
valovito budem brodit.

Ja ću proći bez bojazni 2070
priko morske sve pučine,
kroz pustiñe, kroz nakazni
najvrlije na krajine,
pogrđujući sve zamahe
i sve udarce na sem svijeti, 2075

2044. izvrsne] *rukop.*: izvrsno. 2045. dobra] *rukop.*: dobro. 2060. meni] *rukop.*: menè.

i najveće koje god straha,
ke smrt huda ljudem prijeti.

Viteško je dugovanje,
kijem se svemu odolijeva,
junačko je trudno rvanje, 2080
bijenje, kijem se krv proljeva.

A jednom se ima umrijeti,
ili rano, ili kasno,
potrebno je doživjeti,
kad godi se zgodi časno. 2085

O djevice, hod' mo veće,
pokli je trijebi obslužiti,
htjeće božje, koji ne će,
da budemo ovd' ckniti.

S bogom, čačko moj ljubjeni, 2090
s bogom, strane svim čestite,
s bogom i vi, slavne sjeni,
moji unuci, ostanite.

ANKIZE :

Pođi, pođ', moj sinu, kriposti dobiva
nebesku visinu, višni raj uživa; 2095
je da se dogodi, s promjenom od svijeta,
da se inđe gdi godi stanemo opeta.

SKUP OD PORODA RIMSKOGA :

Pođi, čestita
o naša diko;
dobro veliko, 2100
koje se pita,
uživa gori
u višnjem dvori,
neka te blaga
sreća pomaga. 2105

JEDAN :

Neka te blaga
sreća pomaga,
i tve požude
ispunit bude.

Viteže slavni, 2110
 tebi su spravn
 vječni uresi
 posred nebesi.

VAS SKUP:

Vječni uresi 2115
 posred nebesi
 onijem se daju,
 ki dobivaju,

Pođi na sviti
 glas pričestiti 2120
 dobi i pravu
 s kripostim slavu.

G L A S.

(Spjevanje ga. Đona Đore Palmota.)

Ja sam vrijedni glas čestiti,
 koga moći krepos stavna
 ne da ležat u zabiti
 slavnijeh ljudi djela slavna.

Eto k tebi, Dubrovniče, 5
 vodim svijetle care i bane,
 i krajeve, kim se diče
 sve slovinske ove strane,

da na djela i ti vrijedna 10
 budeš dignut miso tvoju,
 znajući, da je krepos jedna,
 ka dobiva stvar svakoju.

Ovi uresom slave svoje,
 u mom dvoru ka je velika,

2. koga] *Ban*: čije. 7. 8. *Ban*:

imenom se čim diče
 slovinske nam ove strane.

10. *Ban*: dignut budeš miso svoju.

11. 12. *Ban*: poznajući krepost jedna
 da dobiva stvar svakoju.

14. *Ban*: koja u sebi sja velika.

steć neumrlu čas dostoje 15
 vrhu inijeh svijeh bojnika,
 er njihova krepos mnoga
 i zamjerna pod nebesi
 od jezika slovinskoga
 sve kolike zemlje uresi. 20

Lijepe družbe, vrijedna broja,
 kijem se ova kola slave;
 treskovi su ovo od boja,
 od kreposti zviježde prave.

Vi dvorkiine moje drage, 25
 ime od Hvala ke nosite,
 bojnijeh ljudi . . . . .
 vječnom pjesnim proslavite.

HVALA 1.:

Tve čestite zapovijedi
 oblužiti sve smo spravne; 30
 pravedno je da sved' slijedi
 vječna slava ljudi slavne.

Oni, u bojnoj koga slici
 sja viteštvom obraz vedri,
 trijes mu gori u desnici, 35
 stoji mu britki mač na bedri,

Lesandro je, car veliki,
 pridobitnik svega svita;
 bi mu uzrok, da je toliki,
 krepos, ka je vjekovita. 40

HVALA 4.:

Ono je Filip za jedno sinom,
 ki dobitje . . . . .;

15. 16. *Ban*: neumrlu čas dostoje
 vrh inieh svih bojnika.
 17—20. *Ban*: jer njihova dika mnoga,
 jakno sunce sa nebesi,
 zemlje roda slovinskoga
 svojom sjajnosti uresi.

21—24. ovih stihova nema kod Bana. 27. 28. *Ban*:
 zategnite zlatne žice,
 i njih pjesnom uviečite.
 41. 42. Filip ono je pred sinom,
 što već velje carstvo sniva.

ili srećom. il' s hitrinom,
samo da se pridobiva.

Nije nemu svjetla slava,
što Lesandra sina rodi,
neg da je česar svijeh država,
ke svijeteći sunce obhodi.

Gledajte uza n Pira kraja,
gdi još kaže, da ležeći
miran rodnijeh sred zemala
čovjek ne može slave steći.

On krepostim bojne ruke
rimske vojske dobi silu,
mnoge tijereć slavne odluke,
za ne ležat u tamnilu.

GLAS :

Kraja Pira i Filipa
tko da od znanih ne zna ljudi?
Lesandrova djela lipa
svjetla od sunca sjaju svudi.

Nu ne samo samijem nima
slovinska se zemla hvali;
kaž'te ne rod, care od Rima,
ki su vas taj svijet vladali.

HVALA 3. :

Oni česar stasa ohola,
ki se u carskoj družbi gizda,
kako mjesec posred kola
izabranijeh svijetlijeh zvizda,

Dioklecijan car je znani,
poznani igdi sunce grije,
u slovinskoj rodjen strani,
sred hrabrene Dalmacije.

Čas negova protiv zlobi
ne takom se slavom tvrdi,
što s junaštvom krunu dobi,
kolik što ju pak pogrdi.

HVALA 4.:

Justinijan ono je šnime,
mudri i znani česar oni,
ki neumrlo steče ime,
er nim živu svi zakoni. 80

O Justine, tvoje časti
sunce viku ne zapada;
i ti uživa carske vlasti
sred svijetloga Carigrada. 85

Sred ovega mnogo skupa
slovinske je cara od krvi,
ali zrake njih zastupa
svjetlos onijeh, ki su prvi.

Dosta je vidjet ki god dio
bistrijem okom svijesti znane: 90
car Maksimin, car Decio,
slovinske su porod strane.

Kud ohodim Proba i Kara,
kijeh nad suncem svjetlos svijeti,
i ostalijeh mnogo cara, 95
koji ne će viku umrijeti?

Tko da zbroji neizbrojni
rod krajeva punijeh hvale,
ki vladaše narod bojni,
Slave, Gote, i Vandale? 100

Kijeh hrabrene za sve slike
u mnoštvu su pokrivenene,
pravedno je da njih dike
besjedom su pohvaľene.

Hvarski Dmitar čas podpunu 105
s izabranijeh dobi djela,
i krajevsku nemu krunu
Rim postavi vrhu čela.

Vrljeh Gota kralj Totila
neumrlom časti siva, 110
koga izbrana bojna dila
još Rim slavni spomeňiva.

HVALA 5.:

Gelimire, kudi ostaje
srca tvoga veličina,
ki pridobit reče, da je 115
slava od svijeta sve taština?

Čovjeku je ures veći
i čas veća na sem sviti,
ne izgubit se u nesreći,
neg s oružjem pridobiti. 120

Svijetlo sunce svete vire
Šestopelek prvi grli;
tvoj; svet život, Vladimire,
dobrotom je neumrli.

Kraļ Dobroslav vječne vijence 125
s Krešimirom slavnijem stječe,
čim tre jedan, drugi siječe
hitre Grke, bojne Nijemce.

Svi bi ovi svijetli dosti
nad sunčanijem zrakom sjali, 130
da su u doba sve imali,
ko će hvalit njih kreposti.

HVALA 6.:

Tri brata ona plemenita,
kijeh čas svak čas leti više,
tri naroda slavna od svita 135
svojim imenom urediše.

Čeh naseli svojim junaci
Boemiju, zemļu novu,

Poslije stiha 112 rukop.: Hvala 5, koje je ispravljeno: Hvala 3; Ban: Hvala 2.

Stihom 121 počima velika razlika među rukopisom i Banom; kod ovoga izmiješanim tekstem za stihom 120 Hvala 3 govori stihove 133—140; Hvala 4 stihove 121—124; Hvala 1 stihove 125—132; Hvala 2 stihove 141—148; Hvala 4 stihove 149—152: za tijem su dodani stihovi: dalje, dalje, vile moje, vašim glasom medenime; jedan vitez još osto je, kog je slavno nad svim ime. Za tijem Hvala 3 govori stihove 157—160; Hvala 1 stihove 161—164, 185—192; Hvala 2 stihove 165—180; Glas stihove 185—189; Hvala 3 stihove 193—200; Hvala 4 stihove 221—228; Hvala 1 stihove 201—216, 229—236; Hvala 2 stihove 237—248; Hvala 3 stihove 249—264; Kolo junaka stihove 265—284; jedan junak stihove 297—300, 289—292, 285—288; drugi junak stihove 301—320; treći junak stihove 325—332.

Poslije stiha 132 rukop.: Hvala 6, koje je ispravljeno: Hvala 4.

od Leha su svi Poljaci,
od Rusa se Rusi zovu. 140

Plemeniti Pavlimire,
kad da tvoja čas ustupi,
ki raspršanu u ove mire
iz dubrava čeljad skupi? 145

Uspomena tvoga imena
neumrlijem se zidom slavi,
vrh ovezijeh oštrijeh stijena,
ke se od prije zvalu Lavi.

HVALA 1.:

Ista je narav jošte nima,
za sve er se ime toj promijeni, 150
bojnijem zgradam i tvrdima
čijem se u vječnoj vise scijeni.

HVALA 2.:

Tko da slavnijeh vitezova
vrijedne glave viku zbroji,
kijem slovinska zemlja ova 155
neumrlu čas dostoji?

Svud car Stjepan svijeto siva,
i u slavi se vik ne stara,
čim s junaštvom pridobiva
krunu od slave, ime od cara. 160

Đurađ despot znašem slove,
knez je Lazar nad svijem prvi,
ki slovinske vitezove
suproč turskoj nuka krvi. 165

Sandaļ Hranić k nebu uzlazi
kroz rvaña sva kreposna,
mnoge vojske čim porazi,
kijem sharana bješe Bosna.

On svud djelom hrabrenime
siva u družbi sej gospode, 170
er Dubrovnik da mu ime
velikoga vojevode.

Vječnu slavu smionstvom stječe
 Petar vitez izabrani,
 čim zatjeran cio dub siječe,
 veleć: dovle o Rašani! 175

Slovio bi pozne vike
 i Hrvoje ban od Spljeta,
 da mu nije bojne dike
 potamnila gruba osveta. 180

GLAS :

Dosta ste ih spovidjele;
 sada kaž'te krepos mnogu
 onijeh ljudi slavnijeh vele,
 ki se očima vidjet mogu.

HVALA 3. :

Oni je junak čina plaha 185
 Kobilović Miloš vrijedni,
 koga odluci podat straha
 ne mogoše trudi nijedni.

Za ukazat on Lazaru,
 čas i vjera ko se ľubi, 190
 život uze turskom caru
 plemenitoj u pogubi.

Nuti Đurđa Skenderbega,
 ki nekada malo mari 195
 mjesečnoga silu stijega,
 kijem se diču turski cari;

pače nemu on ukaza,
 da se u sabli moć ne drži
 junačkoga od poraza,
 neg u ruci, ka ju drži. 200

HVALA 4. :

Slavni Janko vojevoda,
 tve se slave svud prostiru,
 vas na oružje čim se poda,
 za braniti svetu viru.

Sin Matijaš s tobom za jedno, 205
 kralj ugrski, od djeteta
 kroz čineće bojno i vrijedno
 slavan leti priko svijeta

Kolik krati vode čiste,
 kijem romoni Dunaj rika, 210
 crnom krvi zamutiste
 isječenijeh nevjernika!

Kralj Ludovik svu do vika
 pridobitnu kaže slavu,
 da ne može sila prika 215
 pridobiti krepos pravu.

Kralj Šišmundo svudi slovi,
 ki boj bijuće s turskijem carom
 razbijen dođe u grad ovi,
 ter ga uresi lijepijem darom. 220

HVALA 5. :

Ko Sekula sestričića
 da zabude ime slavno,
 i Mihajla Svilojevića
 na sve trude srce spravno? 225

Vuk je despot za jedno šnima,
 svojijem junaštvom neumrli,
 vrijednijem djelim i bojnama
 čim na slavu vječnu hrli.

Svak Šišmunda zna Batora
 i Mihajla vojevodu, 230
 ki slovijaše vrijedno skora
 nad hrabrenu svu gospodu.

A kako bi srećni bili,
 ko počeoše da su paka
 takom svrhom dovršili; 235
 svrhom hvali stvar se svaka.

HVALA 6. :

Ne cijenite, lijepe vile,
 da u narodu slavnu ovemu

još se nijesu nahodile
i bojnice vrijedne u svemu. 240

Amazone plemenite
od ovijeh su strana svijeta,
među kojijem svijetle svite
vrijedne druge Visna i Teta;

Visna od vojske vladalica 245
gospodstvom se još podnosi,
vrijedna Teta ne družica
stijeg u ruci bojni nosi.

Kralica je šnim Teuka,
ka krajine ove vlada; 250
od rimskoga sile puka
ništa se ona ne pripada.

Kud kreposti tve izbrane
vjerni jezik moj ohodi,
mačednska o Cinane, 255
ka hrabrene vojske vodi.

Pri broj zvijezde od nebesa,
ko slovinske brojit želi
vitezove pune uresa, 260
ki su dikom svom slovjeni.

Vječne slave ko je žedan,
izgledaj se u njih djela;
s trudom stječe čovjek vrijedan
slavnu krunu oko čela.

KOR BOJNIKA :

Mi smo družba plemenita, 265
plod slovinske lijepo strane,
priko svega slavni svita
kroz kreposti naše izbrane.

Nam su od slave uzrok bile 270
bistra pamet, bojna ruka,
vedra pomoć sreće mile,
vrijedno srce, krepka odluka,

a nad sve ino glas neumrli,
ki čovjeka vrijedna čini, 275
da hrabrenom misli hrli,
gdi nije stana noćnoj tmuni.

Kroz junačko bojno rvaće
mi slijedimo krepos pravu,
a kreposno djelovaće
nami donije vječnu slavu. 280

Vedrom krunom glas primili
svijetle časti nas nadari;
kolici su od nas bili
vedri kralji, svijetli cari!

BOJNIK 1.:

Er se krepos naša ukaza 285
u oružju od svijeh jača,
ne hajuć se od poraza
oštrijeh sabal, silnijeh mača.

Nijedne od sile, nijedne od vlasti 290
ne imasmo viku straha,
ni nas može vik pripasti
tašta sreća, ni smrt plaha;

er ko vječnu želi diku,
čas neumrlu ko god ľubi,
ne izgubi srca viku 295
u najvećoj u pogubi.

BOJNIK 2.:

Mi, za istinu slavu steći,
ne štedjesmo naše krvi,
krepći u boju, znani u smeći,
na sve trude vazda prvi 300

Tim se pravo dići i resi
nam slovinska zemļa rodna,
ka bi s nami pod nebese
mirna, slavna, i slobodna.

Sad ju plešu lavi i zmiје 305
otrovnoga puni ijeda,
i čovjeka u noj nije,
da se u krepos našu izgleda,

Ovi samo grad slobodan,
gdi robuju svi ostali, 310

drag krajevim, nebu ugodan,
 slobodom se vječnom hvali;
 koju ko god ckvrnit hoće
 silnijem prijetnam hitre svijesti,
 najposlije sred sve zloće 315
 sam će sebe luto smesti,
 er slobodna srca obiru
 činit, trpjet trudna dila
 za grad rodni i za viru,
 ka je svakomu draga i mila, 320

BOJNIK 3. :

Cijeć kreposti dobra općena,
 i za viku ne umriti,
 bojna djela i hrabrena
 slijede ljudi plemeniti;
 nu neumrlo dobit ime 325
 čovjek ne može, ki ne trudi;
 slava s trudom hrabrenime,
 a trud s slavom grede svudi.
 Ko god hoće da pod nebi
 pleše tminu od zabitja, 330
 na strmo se pešat trijebi,
 ne ležati posred cvitja.

KOLOMBO

po gu. Donu Palmota.

PRIKAZANJE:

KOLOMBO, DRUŽBA.

DRUŽBA:

O Kolombo prihrabreni,
komu vječni glas pun dike
vije vijenac sveđ zeleni
od neumrle lovorike;

o naš vrijedni vojevoda,
komu dava višni zgara,
bijes ukrotit morskijeh voda,
silu dobit zlijeh vjetara —

kreпку i jaku eto družbu,
koja u trudu sve dni traje,
priveo si na tvu službu,
i da slijedi tve stupaje.

Svijetla izvrsnos tvoga znanja,
plemeniti o viteže,
na kreposna djelovanja
ľubko srce svijeh priteže.

KOLOMBO:

Moja družbo vrijedna i znana,
ka, za dobit vječne hvale,
sa mnom brodit jesi spravna
oceanskoga mora vale!

Vrijedni Erkole, koga dika
pored žarkijem suncem sviti,
koga izvrsnu čas do vika
ne će tamna noć prikriti,

- bivši mnoštvo prije oholo 25
 dobio vrljeh zlijeh nakazni,
 i sva mora naša okolo
 pribrodio bez bojazni,
 u oćean smionom plavi
 srce uljesti nemu ne da, 30
 tim bijege moru stavi,
 da se ne smije proć naprijeda.
- Nu hrabrenoj veličini
 naše svijesti, ka je svijeh viša,
 sasma kratak krug se čini 35
 tijesna ovega okoliša.
- Slavna krepos i ćestita,
 koj nije mućno djelo nijedno,
 iz razlicijeh strana svita
 združila je nas u jedno, 40
 da prićemo s blagom ćesti
 Erkulova stupe puta,
 da splešemo s krepkom svijesti
 silni oćean mora ľuta.
- Zemľe ispanske i latinske 45
 vitezi su ovdi izbrani,
 i drćave cvijet slovinske,
 slavni u svemu Dubrovćani.
- Ova mlados, vojska ova,
 s bistrijem znanjem, s bojnom moći, 50
 sili gńevnijeh svijeh valova
 moguća je vrha doći.
- Vidim, vidim, druźbo mila,
 gdi neumrli glas po svitu
 glasi vrijedna naša dila, 55
 našu kripos plemenitu;
 svaki od nas gdi naziva
 stare grćke vitezove,
 i nahodi i oćkriva
 nove zemľe, svijete nove; 60
 gdi krstjanska sveta vira
 smionijem djelom naše vlasti

41. blagom] *rukopis ima iznajprije: s bragom, koje je ispravľeno: s dra-
 gom; vidi stih 82, po kojemu nema sumńe da treba: s blagom.*

- svega svijeta kraje obstira
i obkružuje s mnogom časti.
- Prid svjetlostim našom veće 65
tamna zloba čezne i blijedi;
nitko se od nas kajat ne će
da Kolombov stupaj slijedi.
- Ovo djelo puno uresa,
prednu krepos ke nadhodi, 70
u veseļu do nebesa
uzdizate svi narodi,
er od zlata žela huda,
ko vitezom starijem prije,
od našega uzrok truda, 75
i od našega puta nije:
za uzvišenje vjere prave
svaki od nas naglo hrli
nove iskati sad države,
ocean brodit plahi i vrli. 80
- Tim se veće, družbo izbrana,
s blagom česti uputimo
put neznanih svijeta strana,
i čas vječnu pridobimo.
- Hod'mo na plav, sreća blaga 85
družī naše sve požude;
nebo onezījeh sveđ pomaga,
ki pravedno misle i trude.

DRUŽBA :

- Naš vojevoda vrijedni u svemu!
tva je zapovijed draga dosti 90
junačkomu zboru ovemu,
komu su izgled tve kreposti.
- Kako hoće vrijednos tvoja
našijem srcem vlada svudi,
bez pristanka, bez pokoja 95
svaki te od nas služīt žudi;
pače nijedan ne ima straha
od valova zlijeh poraznijeh,
ni nas smeta sila plaha
vlažnijeh juga, vihar mraznijeh. 100

Neka silni vjetri upiru
suproć nami plahos prijeku;
za čas pravu i za viru
ništa trudno nije čovjeku.

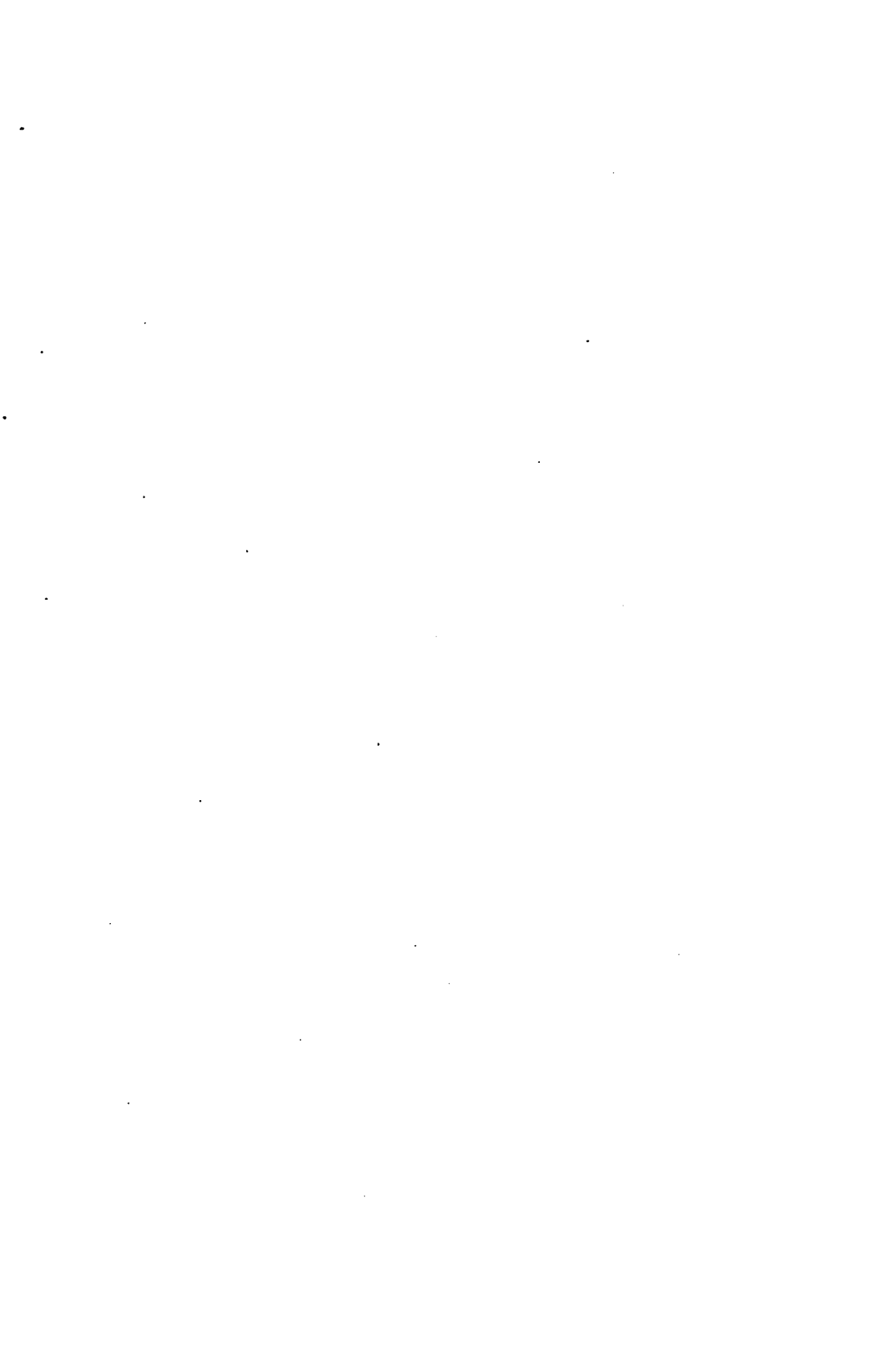
Bojna srca i viteška 105
na nijedan se trud ne štede;
nim su laka djela teška,
nih strah ne tre smrti blijede.

Jošter s vječnom hvalom ima 110
priko kraja i država
pored s kolim sunčanima
svijetla letjet naša slava.

Teške muke, trud priļuti,
slatko i milo bitće paka 115
nami u skupu spomenuti
drage družbe i rodjaka.

Svaki se od nas uzda i nada,
sve ljubjene ļubi u krilu 120
spomenivat, ko njekada
splesa i dobi morsku silu,

i veselo razbirati,
da nije slađa stvar na svijeti,
slatke usti celivati,
nego slavan svud sloviti.

JAN 7 '65 H

461554

~~JAN 7 '65 H~~

~~461534~~

